

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет

МАТЕРІАЛИ

III МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«МОВА, БІЗНЕС І ПРАВО, МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ:

ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ»

Місце проведення	<i>Київ, Україна</i>
Дати	30 – 31 березня 2022
Формат участі	онлайн

КИЇВ – 2024

Теми конференції / робота конференції у панельних засіданнях і за секціями:

- Мова як фундамент ділової та юридичної етики
- Бізнес і право – мова та її вплив на успіх
- Лінгвістична компетенція у бізнесі, праві та професійній практиці
- Міжкультурна комунікація: виклики сьогодення
- Мова, бізнес і право в умовах пандемії
- Полі-/мультикультурність у спілкуванні, бізнесі та праві
- Роль термінології в професійному спілкуванні
- Проблеми перекладу термінів і роль перекладу в професійному спілкуванні
- Ефективна комунікація як інструмент підвищення якості освіти
- Міждисциплінарний блок

Застереження: Науковий підхід, висловлення позиції й інтерпретації інформації чи думок, викладені авторами, належать виключно авторам і не обов'язково відображають згоду / схвалення / наукові погляди Національного університету біоресурсів і природокористування України (Університету), членів комітетів Конференції та будь-кого з науково-педагогічних працівників Університету. Автори зобов'язуються представляти свої оригінальні й актуальні ідеї та результати досліджень, а також посилатися на джерела, коли цитують або описують результати інших. Поданням матеріалів дослідження для публікації автори гарантують, що ними дотримані всі вимоги, які висуваються щодо оригінальності дослідження, політик антиплагиату та академічної доброчесності.

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ
ПОЧЕСНОГО ДОПОВІДАЧА КОНФЕРЕНЦІЇ**

PANAGIOTIS G. KRIMPAS

- Democritus University of Thrace (Dīmokriteio Panepistīmio Thrakīs): School of Classical Studies and Humanities (Scholī Klasikōn kai Anthrōpistikōn Spoudōn): Department of Languages, Philology and Culture of Black Sea Countries (Tmīma Glōssas, Filologias kai Politismou Pareuxeiniōn Chōrōn)
- Teaching Introduction to Translation Studies, Terminology Studies, Modern-Greek Legal Terminology for Translators, Translation Terminology (graduate level), as well as Language Policy in Black Sea Countries (postgraduate level)
- Democritus University of Thrace (Dīmokriteio Panepistīmio Thrakīs): Law School (Nomikī Scholī): Teaching Legal Terminology and Translation (graduate level)
- Democritus University of Thrace (Dīmokriteio Panepistīmio Thrakīs): School of Classical Studies and Humanities (Scholī Klasikōn kai Anthrōpistikōn Spoudōn): Department of Languages, Philology and Culture of Black Sea Countries (Tmīma Glōssas, Filologias kai Politismou Pareuxeiniōn Chōrōn): Head of the Translation and Interpreting Laboratory
- Democritus University of Thrace (Dīmokriteio Panepistīmio Thrakīs): School of Classical Studies and Humanities (Scholī Klasikōn kai Anthrōpistikōn Spoudōn): Department of Languages, Philology and Culture of Black Sea Countries (Tmīma Glōssas, Filologias kai Politismou Pareuxeiniōn Chōrōn): Head of the Section of Russian Language, Philology and Culture, in common with Asst. Prof. E.Charatsidis

Panagiotis G. Krimpas is currently Associate Professor of “Terminology, Translation and Legal Texts” at the Department of Languages, Literature and Culture of Black Sea Countries of the Faculty of Classics and Humanities of the Democritus University of Thrace (Greece). He has also given post-graduate, graduate and summer-school invited lectures at various Universities in Croatia, Cyprus, Estonia, Greece, Romania, Russia, *Україна*, Turkey and Uzbekistan. He has participated in more than 50 international academic conferences and workshops in Austria, Bulgaria, Croatia, Estonia, France, Greece, Italy, Lithuania, Russia, Slovakia, Spain, Switzerland, UK, *Україна*, USA and Uzbekistan and

has published, in English, Estonian, French, Greek, Italian, Russian, Spanish and Ukrainian, more than 80 works (books, chapters, articles, papers, encyclopaedic dictionary entries, prefaces to scholarly works etc). His research interests include LSP, dialectology, translation (legal, technical, scientific and literary), historical linguistics, etymology, Balkan and Slavic linguistics, geo-linguistics etc. He has participated as a research fellow in or adviser to various internationally and nationally funded research programmes and has supervised, co-supervised or examined many doctoral theses in various universities of Greece.

He holds a bachelor’s (BA) and a doctor’s (LLD) degree from the Law School of the Democritus University of Thrace, Greece, as well as a Master’s (MA) degree from the Institute of Applied Linguistics of the ‘Pompeu Fabra’ University in Barcelona, Spain. Moreover, he is doctoral student of linguistics at the Faculty of Philology of the University of Lausanne, Switzerland. He speaks most Romance, Germanic and Slavic standard languages, as well as some non-official Romance languages. He is a founding and BoD member of the Hellenic Association for Translation Studies (EME), a founding and Scientific Committee member of the Hellenic Network for Terminology (EDO), a member of the Regional Advisory Committee of the Global Council for Anthropological Linguistics of the School of Oriental and African Studies of the University of London (GLOCAL SOAS), a member of the Advisory Committee of the Panhellenic Association of Translators (PEM), vice-chair of the General Scientific Council and BoD member (formerly also deputy secretary general) of the Hellenic Society for Terminology (ELETO), a regular member of the Societas Linguistica Europaea (SLE), of the Réseau Panlatin de Terminologie (REALITER), as well as of other linguistic and cultural societies. Since 2013 he has been working as a special adviser and/or collaborator to political institutions in Greece, namely the Prime Minister’s Office (2013–2015), the Presidency of the Republic (2015–2020) and the Ministry for the Environment, Energy and Climate Change 2022–currently). He is also experienced as a lawyer (2001–2013) and as a translator of legal, technical and scientific texts (1998–2013). His leisure activities include music (composition, singing, piano, guitar, mandolin) and creative writing (poetry and micronovels, translation of poetry).

BORROWED TERMINOLOGY IN MODERN GREEK LEGAL LANGUAGE: PRESCRIPTIVE AND DESCRIPTIVE ASPECTS

Panagiotis G. Krimpas

Associate Professor

Democritus University of Thrace (Greece)

Legal terminology is undoubtedly one of the most challenging domains of terminology theory as well as in translation studies. This is mainly because legal terms denote concepts that are culture-bound, i.e. they are closely connected with one or more particular legal systems (Prieto Ramos, F., 2021). Legal terminology can have other peculiarities as well, depending on the language and/or the legal system in question. Modern Greek legal terminology, for example, is peculiar *inter alia* for its ‘aversion’ to loanwords as well as for having been heavily influenced by a learned variety of Greek called *katharevousa*, which used to be the official written language in Greece for many decades (Mattila, H. E. S., 2006; Galdia, M., 2021). This variety is full of French calques and semantic loans (Contossopoulos, N. G., 1978). Law is constantly developing, and native terms to denote new concepts are not always available or easy to coin. Moreover, legal language often incorporates terminology of non-legal fields. Such fields often contain borrowed terms, as is the case with financial terminology, which shows an enormous influence of English.

Standard Modern Greek is based on both inherited and learned elements, and this double origin is visible in vocabulary, phonotaxy, morphology and syntax. Borrowed elements occur in both varieties, but in the learned variety borrowing takes place mostly in the form of calques. In Standard Modern Greek the main sources of non-learned borrowing are Latin, Italian, Venetian, Genoese, Aromanian, Old Slavic, Albanian, and Turkish, while the main sources of learned borrowing are Latin, Italian, French, Spanish, German, Russian, and English. As examples of learned elements in Standard Modern Greek can be mentioned: difficult-to-pronounce consonant clusters such as [sθ], [fθ], [xθ], [sx], [mpt], [nst]; genitive singular endings *-os* in originally class III nouns of any gender and *-eōs* in originally class III feminine nouns; genitive direct objects, e.g. *(na) yperaspistheí tīs enstáseōs* ‘(that) he/she defends [*lit.* ‘of’] the objection’, *aitéitai asýlou* ‘applies for asylum’ etc. Lots of learned forms, especially in vocabulary, cannot normally be replaced by non-learned forms, since various forms of *katharevousa* had been cultivated for centuries, while the inherited Modern Greek language, i.e. the real language of the people and the natural descendant of Ancient Greek, was -and to a certain extent still is- held in contempt. The above-mentioned learned features do not exist in the inherited Modern Greek, which prefers, respectively, the clusters [st], [ft], [xt], [sk], [ft], [st], the zero or *-ou* ending in originally class III masculine and neuter nouns; the genitive singular ending *-s* in all feminine nouns (including the originally class III ones); the accusative direct object with any verb, e.g. *(na) yperaspisteí tīn énstasī* ‘(that) he/she defends the objection’, *aitéitai ásylo* ‘applies for asylum’ etc.

Greek law is of the continental type, which is why its main sources of borrowing (calque and semantic borrowing) are French and German. However, there is also a huge number of diachronic loanwords and loan structures, which hardly ever are ‘felt’ as borrowed by average native speakers, who, under the influence of the Greek education system and the Mass Media, tend to think that what sounds more archaic is ‘better’ Greek! (Mackridge, P., 1990). As early as the 19th century, when the Greek state

was founded following the Greek Revolution, many Italian, Venetian and Turkish legal, administrative and military terms were replaced by Greek-based neologisms or by revived -or just orthographically revived (Mackridge, P., 1990; Krimpas, P. G., 2019) - Ancient Greek words or derivatives thereof; e.g. *ministros* ‘a minister’ < Venetian/Italian *ministro* was replaced by *ypourgós* < Ancient Greek *hypourgòs* ‘an assistant; helper’; *státo* ‘a state’ < Italian *stato* and *dovleti* ‘id.’ < Turkish *devlet* were replaced by *krátos* < Ancient Greek ‘power; strength’; *dekreto* ‘a decree’ < Italian *decreto* was replaced by *diátagma* < Ancient Greek ‘an order’; *ambasadóros/imbasadóros* ‘ambassador; messenger; errand boy’ < Venetian *ambasadòr/imbassadòr* was replaced by *présvys* < Ancient Greek *présvys* ‘an elderly person; a lord; a messenger’. However, Greek legal texts often include English foreignisms (terms and abbreviations) coming from other fields, such as finance, banking, shipping, medicine, informatics etc. Some examples, which are usually not even transcribed into the Greek alphabet, are *swap*, *bailout*, *CIF* (an abbreviation for cost ~ insurance ~ freight), *lockdown*, *ISDN* (an abbreviation for *Integrated Services Digital Network*) etc.

Of course, the criterion for a term to be acceptable should not be its domestic or foreign origin, but its adaptability to the phonetic and phonotactic system of the receptor language (here: Modern Greek). This being the case, the numerous calques and semantic loans in Modern Greek legal language are absolutely acceptable, and the same is true of the numerous Italian, Venetian and other direct borrowings, despite the fact that socio-political reasons have led to their replacement with native or native-looking terms. However, in the case of indeclinable and not-easy-to-pronounce English (and sometimes also French) borrowings, acceptability should not be unconditioned, given that such foreignisms may lead (and, to some extent, have already led) to what I call the ‘adverse language change’ (Galdia, M., 2021; Krimpas, P. G., 2019).

In legal Modern Greek one can find virtually any type of borrowing: foreignisms such as *dámping* < English *dumping*, which is indeclinable in Modern Greek (and assigned the neuter gender), while in show-off communicative settings the foreign plural (*dámpings* < English *dumpings*) may also be retained; direct borrowing such as *spíti* ‘house; home’ < Latin *hospitium* ‘hospitality; inn; guest-room; friendship’; calques such as *psilí kyriótīta* < French *nue-propriété* ‘bare ownership’; lexical borrowings such as the above-mentioned *spíti* ‘house; home’; semantic loans such as *agōgí* < Latin *actiō* ‘action, lawsuit’; morphological borrowing such as *nomikários* < *nomikī* ‘law school; law science’ + Latin *-ārius* ‘law student; law graduate’; syntactic borrowing such as *o enagómenos éinai pou ischyristīke* < French *c’est le défendeur qui a prétendu que ...* ‘it’s the defendant who has claimed that ...’; diachronic borrowing such as *Áreios Págos* ‘Supreme Court’, literally ‘Ares’ Rock’, after the name of a religiously important rock in Ancient Athens.

Legal translators often come across source terms that have no (universally accepted) equivalent in the target legal system or have multiple equivalents. In such a case, they have to coin or chose a target term by themselves, especially within multi-lingual legal communication settings (e.g. the EU, international treaties etc.). The methods available are neology (often in the form of calque, e.g. *Eurozónī* < French/English *Eurozone*), semantic borrowing (tantamount to a donor-language induced intra-linguistic term transfer from another field, e.g. *ório* ‘a boundary’ > ‘a limit’), calque (e.g. *archī tīs epikourikótītas* < French *principe de subsidiarité*) and direct borrowing (often in the form of foreignism, e.g. *dámping* < English *dumping*) (Valeontīs, K. E. & P. G. Krimpas, 2014). It is worth noting that in calques, which are often binomial or polynomial (Chaika, O. & Y. Zakatei 2019; Chaika, O., I. Savytska, & N. Sharmanova, 2021), the term can be either left-headed (when the main noun is modified by a following genitive) or right-headed (when the main noun is modified by a preceding adjective, adverb or prepositional phrase).

Legal translators must be aware of the borrowing conventions current in the target language, as well as of the stances of target language speakers towards the various types of borrowing. In the case of Modern Greek, foreignism must be the ultimate refuge, and neology the first and foremost one. Although use of existing non-borrowed terms and Greek-based neology should be the first choices of those involved in lawmaking, legal translation, legal lexicography and/or legal journalism, a small amount of loanwords cannot be avoided. In such instances, adaptability to native phonology and morphology should be the main criterion for accepting a borrowed term or not. Law is a prescriptive field in itself, this is why legal terms produce law. This being the case, some prescriptive processes in legal concept naming could be welcome, despite the descriptive orientation of mainstream linguistics.

References

- Chaika, O. & Y. Zakatei (2019). Monomials in English for Law. *Φιλολογичний часопис* n. 2(14), pp. 114–121.
- Chaika, O., I. Savytska, & N. Sharmanova (2021). Revisiting Term Studies in Modern Poly-Cultural and Poly-Lingual Contexts: Methodological Approach. *Wisdom* n. 3(19), pp. 17–29.
- Contossopoulos, N. G. (1978). *L'influence du français sur le grec : emprunts lexicaux et calques phraséologiques*. Athènes: Université d'Athènes (doctoral thesis).
- Galdia, M. (2021). Conceptual origins of legal linguistics. *Comparative Legilinguistics – International Journal for Legal Communication* n. 47, pp. 17–56.
- Krimpas, P. G. (2019). Ψευδολόγιοι τύποι και υπερδιόρθωση στη νεοελληνική κοινή με βάση τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης [Pseudo-learned forms and hypercorrection in Standard Modern Greek on the basis of linguistic analysis levels]. In A. Anastasiadē-Symeonidē & A. Fliatouras (eds.), *Το λόγιο επίπεδο στη σύγχρονη Νέα Ελληνική: Θεωρία, ιστορία, εφαρμογή: Από τον οίκο στο σπίτι και τανάπαλιν...* Αθήνα: Πατάκης, pp. 57–126.
- Mackridge, P. (1990). *Η νεοελληνική γλώσσα [Modern Greek Language]* (translated by: K.N. Petropoulos). Αθήνα: Πατάκης.
- Mattila, H. E. S. (2006). *Comparative Legal Linguistics* (translated by Ch. Goddard). Aldershot/Burlington, VT: Ashgate.
- Prieto Ramos, F. (2021). Translating legal terminology and phraseology: between inter-systemic incongruity and multilingual harmonization. *Perspectives – Studies in Translation Theory and Practice* n. 29(2), pp. 175–183.
- Valeontīs, K. E. & P. G. Krimpas (2014). *Νομική γλώσσα, νομική ορολογία: Θεωρία και πράξη [Legal Language, Legal Terminology: Theory and Practice]*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη/Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας.

3MICT / CONTENTS

AMELINA, Svitlana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Features of the translation of realities (UA)	14
CHAIKA, Oksana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Polyculture vs multiculturalism via Ukraine's lens: what's in concept? (EN)	16
FAHEEM, Mohd, <i>Bangkok, Thailand</i>	Geo-economic significance of Asean region (EN)	21
FAROOQUE, Asma, <i>Lucknow, India</i>	Linguistic expertise for business and law (EN)	24
GEROKOSTOPOULOU, Eleni, <i>Greece</i>	A need in transforming education from theory to practical skills (EN)	26
GRABOVSKA, Inna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Research methodology of ambivalent illocutionary speech acts in contemporary English discourse (EN)	31
HARLYTSKA, Tetiana, <i>Kryvyi Rih, Ukraine</i>	The influence of linguistic-cultural and social-psychological factors on the speech of the city (UA)	33
KALINOWSKI, Daniel, <i>Slupsk, Poland</i>	Franz Kafka in the comic (EN)	37
KALYTA, Petro, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Management is not control nor governance (UA)	41
KHRYSTYCH, Nina, <i>Pereyaslav, Ukraine</i>	Reading English newspaper headlines as a means of formation of language, speech and socio-cultural competences of students (UA)	45
KOLESNYK, Maria, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Translation of German agricultural terms into the Ukrainian language (UA)	49
MOSKALENKO, Svitlana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Bible aphorisms in German and their interpretation (UA)	53
PACE, Mario, <i>Malta</i>	Intercultural communication. Facing new challenges in a changing society (EN)	55

RUBINSKA, Bronislava, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Contrastive analysis of British and Ukrainian poetic fairy tales (UA)	59
SAMOLIAK, Natalia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Intercultural competence in business communication (DE)	62
SHARMANOVA, Natalia, <i>Kryvyi Rih, Ukraine</i>	Shevchenko's aphorism as a conscientious weapon: desacralization of stereotypes in the wartime media (UA)	64
SNITSAR, Valentyna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The notion of translatability in the context of legal translation (EN)	70
SYDORUK, Halyna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	To the classification of English neologisms as a component of the linguistic picture of the world and methods of fixing their Ukrainian counterparts (UA)	74
ZAKHUTSKA, Oksana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	"IN" or "ON" Ukraine? A new sound of disputable language issue (PL)	77
ZUYENKO, Nelia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Professional training of future specialists in the field of tourism in Germany and Ukraine (UA)	80

YOUNG RESEARCHERS

SHEN, Liin, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Educational programs for the training of translators in Chinese universities (UA)	85
ABAKUMOV, Bohdan, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Structure of football terms and monomials in English (EN)	87
ANDRUSYK, Bohdan, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Ethnic picture of the world and intercultural communication. Aspects of intercultural communication (UA)	90
BABYCH, Nataliia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Intercultural miscommunication (EN)	93
BAMBURA, Alla, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Monomials in English for business: structural approach (UA)	95
BARANIK, Artem, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The importance of learning English today (EN)	98
BILAN, Tetiana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Determining equivalence in translation and ways to achieve it (UA)	101

BRUSLIK, Artur, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Impact of the Covid-19 pandemic on human communication (EN)	103
DANYUK, Dmytro, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Translation of English movies in Ukrainian (EN)	105
DARMOHRAI, Tetiana, <i>Kryvyi Rih, Ukraine</i>	Slang phraseology of the English language as a manifestation of national-linguistic culture (UA)	108
DUSHYNA, Kateryna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Factors of successful intercultural communication: intercultural tolerance (UA)	112
DZIS, Ivan, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The role of communication activities in the development of defense health (UA)	116
ISKRA, Karyna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Stereotypes and warnings in intercultural communication (UA)	122
HLADCHENKO, Bohdana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Common errors in translating international legal terms (EN)	125
HNATENKO, Anton, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The role of modern information communications in forming the international image of states (UA)	126
HOLOVII, Kateryna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Interactive methods of teaching foreign languages for children (PL)	132
HRYHORASH, Oleksandr, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Literal and free translation (EN)	135
HUSIEVA, Anastasiia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Modern realities of learning a foreign language online: positive and negative factors (UA)	138
KERNYTSKA, Anastasiia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The role of intercultural communication in business in the face of global change (EN)	141
KIFA, Dariia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Intercultural communication challenge of different cultural values and etiquette (EN)	143
KOLESNYK, Liliia, <i>Kryvyi Rih, Ukraine</i>	Implementation of numerical code in Ukrainian paremiological expressions (UA)	146
KOLMATSUI, Yevhenii, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Cultural and aesthetic role in learning foreign languages (UA)	149
KORNIICHUK, Bohdan, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Interpretation: simultaneous and consecutive (EN)	154

KOSTINA, Alina, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Intercultural interaction in the modern world (EN)	156
KOT, Liubov, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Communicative approach in teaching foreign languages (UA)	159
KOVALCHUK, Viktoriia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Translation as one of the important forms of intercultural interactions (UA)	163
KRASNOVA, Olena, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Hate speech during war (PL)	165
KUSHKA, Yana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Online communication as a learning and permanent way of communication: features and influence on language culture (UA)	166
KYRYCHENKO, Bohdan, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Soft powers in international relations and language assimilation (EN)	168
LATYNIN, Serhii, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Linguistic realities and problems of translation (EN)	171
MADIANOVA, Anatasiiia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Intercultural communication: difficulties and ways to overcome (UA)	174
MAISTRENKO, Iryna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The impact of the on-line world on politics and international relations in particular (EN)	176
MATVIEIEVA, Dariia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	English as a means of intercultural dialogue (UA)	178
MELNYK, Yuniia, <i>Kryvyi Rih, Ukraine</i>	The place and role of professional slang in the jargon system of the Ukrainian and English languages (UA)	181
MIKHIIENKO, Nikita, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Metaphor translation in agricultural German-language discourse into Ukrainian (UA)	185
MOSKALENKO, Oleksandra, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Theories of intercultural communication (EN)	189
MOSYUK, Ihor, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Negotiations as a means of intercultural business communication (UA)	192
NOSANCHUK, Yana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Application of Internet resources for learning a foreign language (UA)	196
OSYPCHUK, Yulia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Impact of globalization on intercultural communication (UA)	198

PODCHEKO, Polina, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The role of English as a language of international communication (UA)	202
PONOMARENKO, Vladyslav, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Cultural aspects in intersemiotic translation of the jokes in international field (EN)	204
POPIVSKA, Iryna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Problems of the conflict of cultures (UA)	209
POTRIINYI, Danylo, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Conceptualization of culture, intercultural communication (UA)	211
PUKHALSKA, Ilona, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Globalization and its impact on intercultural communication (EN)	215
RESHETNIKOV, Dmytro, <i>Kryvyi Rih, Ukraine</i>	Sentence models for describing actions (based on the material of T. Antypovych's novel <i>Pomyrana</i>) (UA)	218
RODZYNSKYI, Anton, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The problem of understanding in intercultural communication (UA)	222
RUDENKO, Victoria, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Stylistic features in English for information technologies (EN)	225
SAMOILENKO, Yuliia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Anglo-Ukrainian euphemisms in political discourse (UA)	227
SAUKH, Diana, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Ways of borrowing Latin vocabulary and morpho-elements in English and Ukrainian languages (UA)	230
SAVYTSKA, Alina, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Interreligious dialogue as an essential aspect of intercultural communication (EN)	232
SEREDA, Daryna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Appearance of new slang words during the coronavirus pandemic (UA)	236
SHUSHKIVSKA, Antonina, <i>Kyiv, Ukraine</i>	A foreign language as a means of intercultural communication in the structure of training future marketers (EN)	238
SLIUSARENKO, Roman, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Advertising influence on intercultural communication (UA)	240
SOLODKA, Kateryna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Forming a remote community in the era of online classes (EN)	242
TOVKUN, Inna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Use of innovative pedagogical technologies to teach foreign languages (EN)	245
TRACHENKO, Kseniia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Issue of relevance of professional translation in modern conditions (UA)	249

TSYBULIA, Sofia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Problems of intercultural communication (EN)	250
UMANETS, Oleksandra, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Achieving equivalence in translation of terminology in the field of intellectual property based on the material of "Copyright" (UA)	253
VITSENKO, Yelyzaveta, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Impacts of globalization on education (EN)	256
VOLOSHYN, Yehor, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The role of intercultural communication in professional activities (UA)	259
VOROBIOVA, Yaroslava, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Mechanisms and means of translation of syntactic inversion in an artistic context (UA)	264
YANYK, Kateryna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Stylistic aspect of translation of agricultural texts (DE)	267
YERMAKOV, Heorhiy, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Functioning of international organizations: intercultural communication (EN)	270
ZAPOROZHCHENKO, Anhelina, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Word-forming features of the non-literary vocabulary of the Ukrainian and English languages (UA)	273
ZALVOVSKA, Viktoriia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Communicative obstacles in intercultural communication (EN)	276
ZHYTNTYK, Illia, <i>Kyiv, Ukraine</i>	The essence and problems of intercultural communication in the modern world (UA)	280
ZNOVYAK, Daryna, <i>Kyiv, Ukraine</i>	Intercultural communication as a manifestation of social interaction (UA)	282
ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ		285

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕАЛІЙ

Завданням перекладача є адекватна передача інформації з вихідного тексту на цільову мову. Труднощі перекладу текстів різного змісту часто полягають у тому, щоб знайти вірну лексику для відповідного дискурсу. Оригінальний текст часто містить специфічні елементи певного соціуму чи культури, наприклад, реалії, що створює проблеми з перекладом, оскільки ці терміни не завжди мають еквіваленти в мові перекладу. Тому, на думку Е. Прунча, перекладач має бути експертом не тільки з тексту, але й з культури (Prunč, 2002).

Реалії – це специфічні для конкретної країни (регіону, соціуму тощо) предмети, предмети, звичаї, а саме: географічні назви, етнографічні терміни, предмети побуту (їжа, напої, одяг), історичні та політичні терміни.

Особливість реалій полягає в тому, що вони існують тільки в одній вихідній культурі, одному географічному просторі, але не в культурі чи географічному просторі одержувачів цільового тексту. Цей факт і складність переходу від вихідної до цільової культури робить його цікавим для перекладознавства та актуальним для досліджень. Багато лінгвістів і перекладачів розглядають реалії здебільшого в аспекті культурологічних труднощів перекладу, які перекладач повинен подолати за допомогою рідної мови та власної культурологічної компетентності. Перекладач повинен володіти специфічними культурологічними знаннями цільової культури перекладу і вміти співвідносити ці знання з вихідною культурою своєї рідної мови. Під час відтворення реалій цільовою мовою важливо не лише передати інформацію з вихідного тексту без лексичних або змістових прогалин, але й надати додаткову інформацію, коли мова йде про наближення культурно-специфічних елементів до одержувача на цільовій мові, які імпліцитно наявні у вихідній мові (Stierstorfer, 2010).

Наявність реалій у текстах може ускладнити роботу перекладача, але не робить її зовсім неможливою. У перекладацькому арсеналі наявні різні прийоми, які є доцільними для перекладу реалій. Транскрипція/транслітерація часто використовується для перекладу предметів, які досить добре відомі в культурах обох мов – вихідної і цільової. Це може бути, наприклад, продукти харчування або національні страви. Хоч переклад назв продуктів харчування та національних страв є відносно простим для перекладача завдяки тенденціям глобалізації в галузі гастрономії, інші культурні елементи вимагають інших підходів, ніж транскрипція/транслітерація або варіанту «транскрипція/транслітерація плюс коментар». Цікаво, що в деяких випадках відбувається так зване запозичення культурно-специфічного феномена. Це часто відбувається в кількох мовах одночасно, оскільки такий об'єкт чи явище зазвичай дуже швидко поширюється по всьому світу. Перекладачі-практики зауважують, що інколи доводиться практично локалізувати зміст, щоб зберегти сенс і зрозумілість, тобто адаптовувати його зміст до іншої культури.

Дослідження науковців засвідчили, що найважливішими прийомами перекладу реалій є такі: транскрипція/транслітерація, запозичення культурно-специфічного поняття, коментар, контекстний переклад, пояснення перекладу.

Література

Prunč, E. (2002). Einführung in die Translationswissenschaft. Selbstverlag, Institut für Theoretische und Angewandte Translationswissenschaft, Graz, 2002, 374.

Stierstorfer, K. (2010). «ReGlo – Das Realiaglossar: Kultur übersetzen». Retrieved from: https://www.uni-saarland.de/fileadmin/upload/fachrichtung/1st/staff/AndreaWurm/ReGlo_Stierstorfer_Kultur_uebersetzen.pdf

**POLYCULTURE VS MULTICULTURE VIA UKRAINE'S LENS:
WHAT'S IN CONCEPT?**

Under the present circumstance of the Russian aggression and invasion into the Ukrainian lands, with an excuse of “liberating” Russian speaking population of *Україна* (Ukraine), the questions of mono- or bi- or polylingualism on the national territory, as well as mono-, poly- and multiculture have become critically topical.

In the recent century *Україна* has been experiencing a huge plunging wave into adoption of the polycultural theory, with a wide variety of national representatives who reside on its territory – Ukrainians, Russians, Belarusians, Moldovans, Crimean Tatars, Bulgarians, as well as Poles, Czechs, Slovaks, Jews, Georgians, Armenians, Hungarians, and Romanians, which list is not exhaustive. It is important to underline that the idea of linguistic and cultural tolerance in *Україна* has prevailed in years.

At the current moment, analyzing the developments in the geopolitical way, when thousands of civilians including newborn babies and children are being killed in cold blood and the world is witnessing the genocide of the Ukrainian nation, issues of language and culture may not be left out in the background, with economy and finance, and diplomacy, remaining at the forefront as they have always been. It is the role of the language and culture that becomes crucial in understanding the values and beliefs for both each nation under study and the whole world.

The research writings and readings into poly- and multiculturalism are not newest in themselves. In history, it is Kelley (1999) and Prashad (2001, 2003) who were the first to discuss polyculturalism in the light of interactions and influences observed in communication and behavior of different racial and ethnic groups. Then, an individual difference measure of endorsement of polyculturalism was developed in psychology by Rosenthal and Levy. Ultimately, it should be underlined that polyculturalism and

multiculturalism have been researched mainly in the USA and Europe to follow whereas in the countries of post-Soviet terrain, these concepts are still hardly differentiated and very often confused – please see works by Hurenko (2016), Rubtsova et al. (2020).

Consequently, to the extent relevant to the research, Rosenthal, Levy and Militano (2014, p. 519) define polyculturalism as “the belief that cultures change constantly through different racial and ethnic groups’ interactions, influences, and exchanges with each other.” The authors find cultures socially constructed and reasonably state that they are dynamic rather than static. In the end, the conclusion leads to accept that polyculturalism may “involve openness to cultural change”. It is agreed to follow this definition as it is found hardly any other but the studies by Rosenthal and Levy distinguish concepts of polyculturalism and multiculturalism in the academic and scholastic researches as the opposing concepts. These are the two theories that both relate to similar intergroup attitudes and behaviors.

At the same time, other researches have been dedicated to the topic discussed. Thus, Bernardo et al. use confirmatory factor analysis procedures to show that multiculturalism and polyculturalism represent two distinct latent constructs in six Asian cultural groups. It is noteworthy that the scholars explain why multiculturalism associates with “stronger stereotyping and prejudice toward minority cultural groups” and “essentializing race is associated with endorsement of multiculturalism” rather than polyculturalism (Bernardo et al., 2016). The hypothesis might be similar in the context of various ethnic and cultural groups in *Україна*.

Thus, World Directory of Minorities and Indigenous Peoples rightly specifies that in their majority ethnic divisions in *Україна* arise as a legacy of imperial political geography, on the one hand; on the other, it is significant that a number of historic conceptions have evolved to describe the multiethnicity on the Ukrainian land.

What makes a paramount point to argue is the statement for ages having been imposed by the former USSR and contemporary Russia's propaganda, on *Україна* as borderland: "Ukraina means borderland" (WDMIP).

Linguistically, UA *У-країна* (Ukrajina) 'Ukraine' was historically commented by Russians as linguistic coinage into a proper name of two grammatical categories – a preposition *у* (u) 'in' and a common noun *країна* (krajina) 'country; state', that altogether embodies into UA *Україна* (Ukrajina) 'U-kraine' as "in [inside] the state". Miscommunication and misrepresentation occurred in the Russian driven sources at the very start.

When discussing the origin of the name connected to the historically Ukrainian lands since the Kyivan Rus, long before the birth of Moscovia, and the proto-Ukrainian language and culture as one of the languages in the Slavic language family, Russians somehow happened to translate the Ukrainian preposition *у* (u) 'in' to the RU *у* (u) 'at; near; next to [something]' by blurring the linguistic boundaries. The result was the substantive construct for the name of the country UA *Україна* (Ukrajina) 'Ukraine' and RU *Украина* (Ukraina) 'Ukraine', with the distorted etymology transforming the root UA *край* (kraj) 'country; state' to RU *край* (kraj) 'edge'.

The name of the country, which embedded the semantics of integrity and unity by the centralized IN-concept (UA *у* (u) 'in') and COUNTRY as expanding periphery (UA *країна* (krajina) 'country; state') was subject to change in the concept and description of etymology, i.e., leading to the interpretation of the first syllable *у* (u) to RU *у* (u) 'at; near; next to [something]'. What remains weird and yet is to be researched and explained why the Russians refused to keep on translating the other part of the state's name:

Cf: UA *країна* (krajina) 'country; state'

RU *страна* (strana) 'country; state'.

Should that have taken place according to the algorithm of the Russian scholastic concept and for consistency approach, the name of the country would have been *Устрана* (Ustrana) with the etymology as it had been presented by the former USSR and contemporary Russian researchers to the world.

In this regard, it might have been clear why some recognized media happened to write about *Україна*, its history and peoples from such a perspective and disclose the origin of the name as the ‘borderland’, for example:

“Since the thirteenth century, Ukrainian lands have been at the intersection of shifting empires - the Grand Duchy of Lithuania, the Ottoman Empire, the Polish-Lithuanian Commonwealth, the Crimean Tatar Khanate, Austro-Hungary and Russia. The prolonged experience of borderland status - *Ukraina means borderland* - has produced a society consisting of a variety of religions, cultures, ethnic groups and languages but little in the way of common institutions to mediate these diverse interests” (WDMIP, History Section).

Given the above, it is undoubtedly arguable which source can be found reliable and trustworthy, especially with the identified data of the “re-written” history by Soviet Russians and contemporary Russians who have always been insatiable to invade and set their foothold in the neighboring, and not only, lands; to impose their superiority over other languages and cultures, and to the utmost extent possible, discuss multiculturalism in the light of polyculturalism. Under the latter, it is understood tolerance to each and every language and culture, race, ethnicity, sex among the other things. However, what has been observed for centuries it is only the Russian language, culture and state that arise in their representation as ‘superior’ brother to the others and a country that craves for its status of a ‘suprastate’ and ‘supranation’.

That in mind, it is believed that with the two theories of polyculturalism and multiculturalism it is crucial to differentiate the changes in history, political, and economic geography, trends in speaking languages and developing cultures as the natural processes that constantly evolve and evolutionise through interactions of different racial and ethnic groups, under influences of which peoples exchange their values and beliefs, assimilate or dissimilate, integrate or disintegrate, thus, forming new communities and societies and/or lead such to collapse. The question of global cultural ecology is undoubtedly being challenged to a greater extent.

References

Bernardo, A.B.I., Salanga, M.G.C., Susana, T., Hutapea, B., Yeung, S.S., & Khan, A. (2016). Contrasting Lay Theories of Polyculturalism and Multiculturalism: Associations with Essentialist Beliefs of Race in Six Asian Cultural Groups. *Cross-Cultural Research*, 50(3). DOI: 10.1177/1069397116641895.

Minority Rights Group International, *World Directory of Minorities and Indigenous Peoples - Україна*, 2007, available at: <https://www.refworld.org/docid/4954ce5123.html> [accessed 14 May 2022].

Rosenthal, L., Levy, S.R., & Militano, M. (2014). Polyculturalism and Sexist Attitudes: Believing Cultures are Dynamic Relates to Lower Sexism. *Psychol Women*, 38(4), 519–534. doi: 10.1177/0361684313510152.

Kelley, R.D.G. (1999). The people in me. *Utne Reader*, 95, p. 79–81.

GEO-ECONOMIC SIGNIFICANCE OF ASEAN REGION

Regional groups are becoming more and more important in today's international architecture. The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) is a significant regional organization with significant economic significance for world powers in terms of trade, energy security, natural resources, and the developing consumer market. It is Asia's most well-established regional organization and a model of successful regional multilateralism. This regional organization promoted economic cooperation, gradually transforming the ASEAN region, which included some war-torn countries, into a dynamic economic powerhouse. The combined ASEAN GDP increased from US\$95 billion in 1970 to US\$2.55 trillion in 2016, with a target of US\$6.4 trillion by 2027.

By 2050, ASEAN is expected to be the world's fourth largest economy, with some portraying it as the world's growth engine. There are numerous geo-economic factors which given the importance of ASEAN regional group. This paper mainly focuses on to define the vitality of the Thai Canal project and the Greater Mekong Subregion (GMS).

Thai Canal and its geo-economic importance

The Thai Canal has the potential to open up significant opportunities for maritime trade in ASEAN countries. It would benefit littoral countries greatly, increasing and boosting the fishing and tourism economies. The Thai canal would create a safe haven for Southeast Asian countries, particularly those involved in the South China Sea dispute. Singapore, Malaysia, and Indonesia are directly affected by the Malacca Strait's considerable maritime traffic and pollution. These issues would be alleviated by the Thai Canal. The canal can also assist Myanmar and Indo-China countries.

The Thai Canal has the potential to reshape the political-economic landscape of ASEAN coastal countries; it has a direct impact on Singapore and may have an impact on Malaysia's Port Klang. The Malacca Strait is 620 miles long and runs through Malaysia's

Sumatra island. Malacca Strait must be navigated by ships sailing from western countries. Although the Malacca Strait has traditionally provided a source of money for Singapore, the excavation of the Thai Canal would restrict the amount of ships passing through the city-state. Singapore's economy is diverse, including an international airport, a port, manufacturing, tourism, and finance, yet it cannot dispute that the canal project will cut Singapore's revenue by roughly 30%. Singapore can stay ahead of the race, according to Prime Minister Lee Hsien Loong, since Changi Airport is well-managed.

Even the fact that Thailand is geographically more advantageous. The Malacca Strait may still be used for trade between Indonesia and Australia.

Greater Mekong Subregion (GMS) and its geo-economic significance

The Greater Mekong Subregion (GMS) countries Cambodia, Laos, Myanmar, Thailand, and Vietnam, as well as the Chinese provinces of Yunnan and Guangxi Zhuang Autonomous Region (GZAR), are the countries most affected by the economic corridors. The Southern Economic Corridor (SEC) passes through Cambodia on all sub-corridors, with the southern sub-corridor connecting many Cambodian ports and so potentially affecting Cambodia heavily. The East-West Economic Corridor (EWEC) and the SEC's Inter-corridor Link, as well as Myanmar's newly opened border, will make it simpler to exploit Laos' natural resources, prompting concerns.

Although Thailand has vast coastlines on both the Indian and Pacific Oceans, the Thai industrial and business sectors might benefit from a wider range of transport options with lower prices provided by EWEC and SEC. Vietnam has many ports on the Pacific Ocean coast, thus when the economic corridors are fully operating, Vietnam will benefit significantly.

The Greater Mekong Subregion (GMS) cooperation was established in 1992 with the help of the Asian Development Bank (ADB). The GMS Cooperation aims to facilitate the implementation of high-priority sub-regional projects in transportation, energy, telecommunications, the environment, human resource development, tourism, commerce,

private sector investment, and agriculture. The GMS countries cover 2.6 million square kilometers and have a total population of 326 million people. Rich in natural resources, the countries are key agricultural producers and exporters, as well as a biodiversity hotspot. They also serve as a vital link between Southeast Asia, East Asia, and Oceania. As a result, development projects would bring a lot of interest and have a lot of beneficial effects in the region. The most crucial is to increase infrastructure development, which will benefit the region's economic activity by reducing cross-border obstacles, the usage of junctions, and export ports.

The ASEAN region is a global economic growth center. This region has abundance of resources particularly significant for trade, energy security, natural resources, and the developing consumer market. The most of countries of the world to engage with ASEAN through the geo-economic activities particularly the Thai Canal Project and the Greater Mekong Subregion (GMS) cooperation. Both have an economic impact on the countries of ASEAN particularly in the mainland Southeast Asia and both are based on to improve connectivity through the development of infrastructure. The impact of proposed Thai Canal project is visible to benefit China because of by-pass the Strait of Malacca which also reduce the transportation trading cost to the countries of mainland and China. On the other hand, the role of GMS is immense important for the countries ASEAN particularly CMLV in the process of economic growth and development due to develop of economic corridors in the Greater Mekong Subregion. From that way, connectivity will improve for economic activities particularly cross border trade and access to the consumer markets in the ASEAN countries.

References

Basu Das, Sanchita (2012), 'Achieving the ASEAN Economic Community 2015 : Challenges for Member Countries and Businesses', Institute of Southeast Asian Studies, Chulalongkorn University, Thailand

Khwanchanok Ampha (2021), The development of East-West Economic Corridor (EWEC), Route and Collaborative Planning process Retrieved from <https://ph02.tcithaijo.org/index.php/ScienceRERU/article/view/244329>

Rheac Meon (2018), “Thailand’s Kra Canal: China’s Way Around the Malacca Strait”, April 06.

Asma FAROOQUE

LINGUISTIC EXPERTISE FOR BUSINESS AND LAW

As we know that world is a global village today, all business houses and legal firms have to operate on international and domestic platforms. The moment a business house takes a decision to go out of the market they need to go for lot of inhouse activities to come with standard marketing, advertising, HR ,legal areas strategies etc. This is the moment when linguistic experts come into picture and their contribution becomes significant and evident. Linguists are professional language experts. These individuals have a keen eye for the smallest of details and discrepancies in the patterns of language. Linguistic proofreaders check and edit written content before it is published. They provide final quality checks before written work is made available to the public. Their high level of attention to detail, good spelling, grammar skills, and in-depth knowledge of local markets make them essential team players for brands rolling out localization campaigns. Linguists are invaluable when it comes to ensuring the effectiveness of localized content. Thus, Business Linguistics is a field that explores the specific functioning of language in a business context, investigates the use of language resources in business activities, and studies verbal and para-verbal aspects of business communication. The reputation of your business holds great importance in the global market. People read reviews about your

products and services and then decide to use them. Some global companies made a great mistake because they did not hire a professional linguist. In case of international market this is more prominent.

Language and law, sometimes referred to as forensic linguistics, has been defined in a variety of ways, some of which focus on the language evidence of criminal and civil law cases while others deal with statutory language and how it is used in the courtroom. Here, language and law is considered an area in which the research, principles, and methods of the discipline of linguistics are applied to legal contexts that deal with various areas of language and the law such as:

(1) statutory language, courtroom discourse, translation, and interpretation in multilingual contexts;

(2) language and the criminal justice system, including police interviews, undercover sting operations, courtroom testimony, and confessions;

(3) language evidence in civil cases such as trademarks, contracts, copyright, discrimination, and product warning labels; and

(4) other legal cases in which language is often the primary evidence, such as authorship analysis and speaker identification.

Today, the understanding and acceptance of this interdisciplinary field is rapidly growing and language and law is now internationally recognized in countries such as Brazil, China, Germany, Spain, the United Kingdom, and the United States.

In these countries and others, robust academic and professional organizations are working toward best practices for expert witnesses and practitioners who address linguistic issues that intersect with the law. There is a pivotal role that language plays in the functioning of the legal system, while also highlighting the many ways in which the justice process ironically perpetuates injustice through language. It thereby demonstrates the important contribution which linguists can make through critical analysis of and engagement with the legal system.

A fast-growing number of studies demonstrates that language diversity influences almost all management decisions in modern multinational corporations. Whereas no doubt remains about the practical importance of language, the empirical investigation and theoretical conceptualization of its complex and multifaceted effects still presents a substantial challenge. Language skills also expose speakers to different cultures and patterns of behaviour. For global businesses that deal with clients, suppliers and employees around the globe, multilingualism bridges gaps between cultures, and fosters stronger personal relationships on which great business relationships rely.

Eleni GEROKOSTOPOULOU

**A NEED IN TRANSFORMING EDUCATION:
FROM THEORY TO PRACTICAL SKILLS**

The *role of education* is to educate good citizens, develop working life and to offer students possibilities for further education. Education is a key factor in influencing the situation of employment and increasing the skills and competences of citizens. Globally, in recent decades *vocational education* has come to be highly regarded alongside academic education. Student numbers have increased as the demands of working life have placed further importance on the education of its staff members. Teaching positions are also popular at the present moment. This is the result of previous decisions made, many years' work and co-operation between working life, the Ministry of Education and Culture and educational institutions.

In addition, pedagogical ideas and learning environments have changed over the years. Versatile learning environments, including classrooms, workshops, work-integrated learning, e-learning methods and international environments, present new

possibilities for teachers and students. Presently, one key element when developing vocational education is to guarantee a high quality of learning that is continuously developing. All students should receive an excellent standard of education. The constant evolution of working life presents challenges to develop vocational education further and convert theoretical knowledge into practical skills. Universities of applied sciences usually offer higher, practical education and research and developmental work. However, the interest to develop vocational education is more or less universal phenomenon.

Co-operation between universities of applied sciences (UAS) and regional working life is crucial when seeking to educate skilful practitioners and experts who will be employed smoothly after graduation. This has also been stated by employers. According to surveys of small and medium-sized enterprises, reforms that include making the network of Universities more effective, bringing curricula closer to practice and problemsolving, reforming learning environments and working methods, linking internships and learning more closely together, along with increasing partnerships with enterprises were strongly supported.

Thus, this co-operation is typically initiated by the higher education institutions and follows the goals and methods set by them. In order to facilitate and diversify co-operation, the acting partners should create and build MODELS OF SCHOOL-WORK CO-OPERATION. Co-operation can take place at diverse levels: organisational, professional field, teacher and student levels. The study programmes' cooperation can be implemented in the curriculum, study modules and at course-level.

There has been described four models or practices for co-operation between higher education institutions and enterprises, when aiming to achieve and accomplish mutual learning, co-operation and partnership.

- ✓ **The first one is the practice of thinking.** This is possible when shared discussions and even debates occur.

- ✓ **The second practice is dialogic inquiry**, where a less experienced person can work with an expert and study and discuss the work they are involved in completing.
- ✓ **The third practice is boundary crossing**, which is defined as an activity whereby workplaces and educational institutions are challenged to cross concrete boundaries between organisations or unwritten boundaries between ways of acting.
- ✓ **The fourth practice is resituating knowledge and skills**, which means reviewing current activities from a totally new perspective and discussing new ways of acting. In practice this requires planning the means of co-operation and alternative ways of acting both at the workplace and in education. When co-operation continues and develops in a more advanced direction, trust between partners increases and mutual aims can be defined, and the co-operation can then be labelled a partnership. A partnership aims to offer new solutions to new problems, which no organisation can overcome alone.

Characteristics of partnerships are continuity, mutuality, boundary-crossing and the development of activities. Partnerships divided into three categories: operational, tactic and strategic.

- Operational partnership is suitably described by ad-hoc actions. Here, actions take place only when needed and no long-term plan for co-operation has been made.
- The tactic partnership shows development in co-operation but still no mutual aims are settled upon.
- In a strategic partnership the common goals are shared and they have been negotiated in advance.

Partnership is a long-term coalition between the partners where mutual respect and understanding is actualised. Important strategic challenges are controlled via a partnership. Trust embodies co-operation and actions. The aim in strategic partnership is to create a win-win situation between its participants. Through strategic partnership

schools and enterprises can easily develop mutual development processes and plan co-operation in the long term.

Teachers have been recognised for playing an important role in the process of developing these partnerships. According to a study (2009), which focused on teachers' role in working life co-operation, teachers described their role in co-operation as transferor, negotiator, facilitator, constructor, co-ordinator, documentarist, developer and as a dealer. These concepts reflect diverse forms of co-operation. The teacher's role is important, especially when the co-operation is at its formative stage, and also as they act as a contact person to working life. The teacher offers a broad spectrum of information about the university that is not confined merely to the learning process. However, breaking the traditional roles and crossing the borders of organisations is not an easy task for teachers. It requires abilities and courage to meet and acknowledge challenges for new work orientation and tools. Teachers have encountered contradictory role-expectations: on the one hand they are expected to supervise students, and on the other they should act as a developer of work. Teachers can also experience being outsiders themselves at workplaces. Co-operation challenges teachers' skills to organise learning processes and create learning environments that offer possibilities for three-way cooperation between teachers, students and employees, which pursue the development of working practices. The approach of project-based learning, as well as learning based on developmental processes such as Learning by Developing or enquiry based learning has been developed and tested. The most successful have been the solutions that manage to cross the boundaries of education and work and thus create new forms of co-operation and partnership.

Active Learning

Although **experience** may be the foundation of learning, it does not automatically or even necessarily always lead to it. Using an active learning environment can enhance the integration of practice and theory in the classroom. We think of active learning as using

instructional activities involving students doing things and thinking about what they are doing. Some characteristics of active learning are:

- Students are involved in more than listening;
- Less emphasis is placed on transmitting information and more on development of students' skills;
- Students are involved in higher order thinking (analysis, synthesis, evaluation);
- Students are engaged in activities (such as writing, reading, discussing, and observing); and
- Greater emphasis is placed on students' exploration of their attitudes and values.

These components involve activities that allow students to clarify, question, consolidate, and appropriate new knowledge. An active learning environment should promote students' interest in the subject and encourage their participation. We want our students to sense that we are enthusiastic about our teaching and confident in their learning abilities. Students will quickly determine if a teacher respects their contributions in class, or even wants contributions at all. Both are critical in creating an active learning environment. It is also important for teachers to create an environment that allows students to take risks.

This environment includes:

- Being strongly interested in students as individuals;
- Acknowledging students' feelings about an assignment or other pertinent items;
- Encouraging students to ask questions;
- Communicating both openly and subtly that each person's learning is important; and
- Encouraging students to be creative and independent and form their own views.

One important component of the active learning model that distinguishes it from other learning models is an emphasis on experience rather than merely listening as a means of acquiring knowledge.

RESEARCH METHODOLOGY OF AMBIVALENT ILLOCUTIONARY SPEECH ACTS IN CONTEMPORARY ENGLISH DISCOURSE

In terms of our research, ambivalence is viewed as the indirectness of speech acts in which the speakers do not make clear which sequence of related illocutionary acts they intend to use. Ambivalent illocutionary speech acts are investigated with the help of the following methods used in complex:

- the method of semantic analysis,
- the method of lexico-stylistic analysis,
- the method of pragmalinguistic analysis,
- the method of speech act analysis,
- the method of contextual analysis.

Semantic analysis is the process of relating syntactic structures, from the levels of phrases, clauses, sentences and paragraphs to the level of the writing as a whole, to their language-independent meanings, removing features specific to particular linguistic and cultural contexts, to the extent that such a project is possible. The elements of figurative speech, being cultural, must also be converted into relatively invariant meanings. In our investigation we deal with ambivalent illocutionary speech acts and thus our first and foremost aim is to differentiate the meanings of ambivalent utterances – explicit and implicit meanings, direct and indirect, literal and figurative ones. In the course of semantic analysis we ascertain not only derivative referential meaning but also the character of transposition, generating new meanings.

Lexico-stylistic analysis lets us discover characteristic features of the lexical units functioning as ambivalent illocutionary speech acts at the utterance level as well as at the discourse level. Lexico-stylistic analysis of discourse has two stages: 1) the variety of

lexical means is investigated in order to explain the reasons why certain lexical units prevail; 2) lexical units are analyzed according to their qualitative characteristics and pertaining to a particular language style.

Pragmalinguistic analysis allows us to investigate functioning of the ambivalent illocutionary speech acts in the process of speech. In our research we have focused on the speech behaviour of the linguistic personality taking into account the speaker's intent and the addressee's possibility to understand it. Pragmalinguistic analysis alongside with contextual analysis helps us to single out and systematize different communicative strategies of the speaker and the addressee, according to the criteria of clearness and negotiability.

Analyzing speech acts is important for understanding the intention of the speaker and the flow of a dialogue in discourse analysis. This study analyzes speech acts by using small dialogues in movies characters' speech interaction. With the help of speech act analysis we define the minimal dialogue unit as the basic unit to describe interaction between the speaker and the addressee and their possibility to establish direct and indirect speech acts.

Contextual analysis is simply an analysis of a text (in whatever medium, including multi-media) that helps us to assess that text within the context of its historical and cultural setting, but also in terms of its textuality – or the qualities that characterize the text as a piece of written or spoken material. A contextual analysis combines features of formal analysis with cultural background information, or the systematic study of social, political, economic, philosophical, religious, and aesthetic conditions that were (or can be assumed to have been) in place at the time and place when the text was created. While this may sound complicated, it is in reality deceptively simple: it means situating the text within the surroundings of its times and assessing the roles of the speaker and the addressee. Contextual analysis can proceed along many lines, depending upon how complex one wishes to make the analysis.

In our research we use contextual analysis, which conveys development of ambivalent situations, for any discourse foresees the study of talk in context as any talk is context dependent. Contextual analysis is accompanied with analysis of the elements of non-verbal communication such as prosody, facial expression, gesticulation, body movement, etc. We examine non-verbal communication in the analysis of discourse because with its help we can restore the majority of unrevealed information in ambivalent speech of the speakers.

Thus, using all above mentioned methods in complex has made it possible to provide successful analysis of ambivalent illocutionary speech acts in contemporary English dialogic discourse.

Тетяна ГАРЛИЦЬКА

УПЛИВ ЛІНГВОКУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА МОВЛЕННЯ МІСТА

Рівень урбанізованості середовища, який сьогодні досяг широких масштабів у більшості країн, є важливим чинником, що моделює мовну поведінку соціуму, результатом чого є домінування в мовному житті більшості націй міських усно-розмовних форм спілкування, до яких можна зарахувати різні проміжні перехідні типи мовлення, що використовуються в розмовно-побутовому спілкуванні, але не мають територіально обмеженого характеру (койне, просторіччя, інтердіалект, суржик, піджин, креол) та різні соціальні діалекти (сленг, професійні, корпоративні жаргони, аргі). Вибір тієї чи тієї форми спілкування пов'язаний із різними лінгвокультурними, соціальними, психологічними чинниками.

Деякі дослідники (О. Михальчук, Г. Залізник, Л. Масенко, Н. Шумарова), досліджуючи мовну поведінку індивіда загалом, виділяють позамовні та власне мовні чинники, що впливають на її формування. Серед основних позамовних чинників О. Михальчук виділяє соціальні, психологічні, правові та соціокультурні (Михальчук, 2014). До соціальних дослідниця зараховує комунікативну сферу, соціальне середовище, статус і потужність спільноти та ситуативно-стратифікаційні чинники: соціальний контекст, у кому відбувається спілкування, статус індивіда, стосунки між комунікантами. Норми мовної поведінки, на думку авторки, базуються на певних психологічних параметрах, як от: терпимість, здатність до пристосувань (конформізм), рівень конфліктності особи, принциповості тощо (Михальчук, 2014). Визначальним соціокультурним чинником, що впливає на специфіку мовної поведінки, є ЗМІ, зокрема телебачення й радіо, які стають маніпуляторами мовної поведінки індивідів і суспільства в цілому, адже, як слушно зауважує Л. Масенко, «прихована за розважальними картинками пропаганда значно ефективніша за дидактичні повчання» (Масенко, 2013).

Вивчаючи окремі форми міського мовлення, дослідники відзначають домінування тих чи тих чинників у виборі комунікантами різних лексико-фразеологічних засобів у процесі спілкування. Так, основними умовами становлення та функціонування сленгової та просторічної лексики є вік, гендер, соціальні ролі та статус мовця, його рівень обізнаності (А. Мархоцька, Ф. Бацевич, Н. Джишкаріані, Я. Фен), спільність інтересів, мети, досвіду суб'єкта, його етнічне походження, місце проживання, стиль життя, інституція, субкультура (О. Христенко), потреба в ізоляції від інших (З. Воронова), самоідентифікація з певною соціальною групою (А. Буайє). Частотне вживання нецензурної лексики в міському середовищі пов'язане (окрім вище згаданих чинників) з такими чинниками, як авторитет певних соціальних угруповань, розкутість соціального

життя (В. Жельвис, В. Мокиєнко, О. Гуц, Я. Фен), деморалізація суспільства (Я. Фен).

Варто наголосити, що соціальні чинники нерозривно пов'язані із психологічними умовами, які є рушійною силою окремих соціальних і комунікативних процесів. Так, одним із найважливіших соціальних чинників, що впливає на формування мови міста, можна назвати вік мовця, адже, як відомо, невід'ємною і досить численною складовою міського мовлення є молодіжний сленг, який у кінці ХХ – на початку ХХІ ст. «перетворився з протестної риси окремих соціальних груп на винятково поширене, універсальне, «тотальне» явище масової культури» (Мосенкіс, 2009).

Важливе значення у формуванні мовлення молодого покоління мають також лінгвокультурні чинники. Існує думка, що в молодіжному середовищі панує знижена культура, адже пріоритети віддаються гедоністичним цінностям, основна увага фокусується на фізіологічних потребах людини і першочергове значення має культ моди речей. Усі ці процеси знаходять своє відображення в мові: увиразнення, оживлення мовлення, мовна гра стають причиною використання жаргонної лексики; жартівливість номінацій, уникнення штампів, спрощення мовлення породжують залучення в мовний обіг просторічної лексики; мовна мода підвищує значущість та престижність запозичених лексем; терпимість, конформізм та постійне перемикання кодів стають причиною таких мовних утворень, як суржик, піджин, креол; уживання нецензурної лексики дорослими в присутності дітей, що є природним явищем для деяких культур, зокрема російської, української, американської, стає причиною наслідування молоддю відповідної мовної поведінки.

Важкість здобути визнання при величезному масштабі життя великих міст призводить до того, що смисл міської комунікації полягає «не в змісті тієї чи тієї поведінки, а лише в її формі: у тому, щоб бути несхожим на інших, щоб виділитися

і тим самим стати помітнішим» (Зиммель, 2002). Такий мотив спонукає комунікантів до мовотворчості, креативності, неологізації, динамізму, результатом чого є вживання сленгової, просторічної, обсценної лексики та значної кількості іншомовних запозичень. Крім того, підвищена нервовість життя, що є психологічною основою, на якій виступає індивідуальність великого міста, а також бажання міського жителя створити собі засоби самозахисту проти загрозливих для його існування течій та протиріч навколишнього середовища змушують удаватися до використання ненормативних одиниць.

Важливим соціальним чинником, який впливає на формування міського мовлення є гендер. Основну роль у продукуванні та функціонуванні жаргонів відіграють чоловічі мови: по-перше, чоловіки охоче демонструють свою статеву корпоративність та бажання показати високий рівень ерудиції у спілкуванні з жінками; по-друге, жіночі мови тяжіють до стандарту і в жіночій комунікації акцент із групового спілкування переноситься на міжіндивідуальне (Ставицька, 2005), тобто чоловіки створюють штампи, а жінки їх старанно зберігають.

Досліджуючи мовний простір міста, не варто ігнорувати лінгвокультурні чинники, які дещо відрізняються залежно від типу та характеру окремої лінгвокультури. Серед них варто назвати мовну гру, яка є своєрідною «розрядкою», засобом зняття стресу від накопичених негативних емоцій, серйозного й монотонного існування міського жителя та мовна мода, що об'єднує певні «моди», що тривають у певних хронологічних рамках; характерними ознаками цього явища в мові є наслідування, престижність, обмеженість у часі.

Отже, мовну стихію міста не можна примусово насадити, адже вона формується неконтрольовано, обслуговуючи комунікативні потреби невимушеного спілкування містян, а форми її існування залежать від різних лінгвокультурних та соціально-психологічних чинників.

Література

- Зиммель, Г. (2002). Большие города и духовная жизнь. *Логос*. 3(34), 23-34.
- Масенко, Л. Т. (2013). Маніпулятивні стратегії дискримінації української мови на телебаченні радянської та пострадянської України. *Мовознавство*, 5, 83–88.
- Михальчук, О. (2014). «Мовна поведінка» як категорія української соціолінгвістики. *Мова і суспільство*, 5, 28-39.
- Мосенкіс, Ю. Л., Грабовий, П. М., Фурса, О. С. (2009). *Феномен українського молодіжного сленгу (сутність, розвиток, контакти)*. Київ: Умань: ПП Жовтий.
- Ставицька, Л. (2005). *Арго, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови*. Київ: Критика.

Daniel KALINOWSKI

FRANZ KAFKA IN THE COMIC

Franz Kafka is considered to be the author of literature that is difficult to read, the value of which is recognized mainly by a narrow circle of experts, and not by numerous groups of average readers. However, looking at some aspects of contemporary and popular culture, and especially the presence of Kafka's works in comics, one needs to verify the traditional belief in the elitism of this prose. It turns out that the works of the German-speaking Jew from Prague are attractive not only to literary scholars and philosophers of culture, but also become the basis for the creation of high-circulation graphic publications. Since the 1970s, Kafka has become a literary phenomenon that defies unequivocal rationalization, an expression of art that all ambitious creators of culture try to master and name, but they do so without much success. This fact was sensed

by the founder of pop art, Andy Warhol, who, by creating a series of large-format portraits of ten famous Jews of the 20th century, also included Franz Kafka among them. The external appearance of the writer has been specifically changed. From the monochrome form of photography, commonly known and used in countless editions of Kafka's writings, Warhol obscured some of its elements with colorful, geometric forms, while others were again underlined with pencil lines. Thus, he made the informational photograph of the original into a sign of his own interpretation, which leads to different sides of the meaning. Firstly, the portrait of Kafka, which in some fragments of Warhol covers or covers with elements alien to him, can be treated as a reflection of the behavior of contemporary literary critics who omitted in Kafka's works inconvenient content that did not correspond to their interpretative ideas. Secondly, adding contours by Warhol to outline the eyes or eyebrows in Kafka's portrait can be treated as a graphic comment on the interpretative exaggeration of some researchers of Kafka's works, who, for the sake of their own originality, emphasized selected features of the poetics of the works. The example of Andy Warhol and his mercantilization of Kafka's biography and work inspired other artists of pop-art varieties, including comic book authors. One of them is the American, David Zane Mairowitz (1943-). He is not only the author of graphic novels, but also a publicist, writer, adapter, author of theater plays, creator of radio plays, and a co-founder of the "International Times". For the Kafka-comic issue, it is important that Mairowitz published in 1993, together with the cartoonist Robert Crumb, the graphic book *Kafka for Beginners*, in some editions known as *Introducing Kafka*. Mairowitz also wrote the screenplay for the graphic novel *Camus for Beginners / Introducing Camus* (1998), drawn by Alain Korkos. The idea to publish Kafka in the series *Introducing ... / ... for Beginners* is a consequence of activities undertaken in the 1960s and 1970s by the Mexican journalist and cartoonist Rius (1934-2017), who in the books *Cuba para principiantes* (1960) and *Marx para principiantes* (1972), in a simple, humorous and comic way, he presented basic information about Cuba or Karl Marx.

As for the Mairowitz / Crumb graphic book, it contains several graphic components: comic adaptations of some of Kafka's most famous works, including the stories *The Metamorphosis*, *The Penal Colony* or *The Judgment*, as well as briefly listed plots of three novels: *The America*, *The Trial* and *The Castle*. In the work of Mairowitz / Crumb, we also find the most important biographical facts of Kafka, which are partly illustrated with an academic essay, and partly with comic-like frames with sequences of biographical events given in text bubbles. From the graphic point of view, a significant semantic decision of the author of the text and comic book cartoonist is to make the character of Franz Kafka, known from iconographic materials, not only the hero of biographical parts of the graphic novel, but also that he should appear as the main character of stories and novels. As a result, the reader is suggested to read Kafka's works in an extremely autobiographical form, giving fictional and artistic texts as well as entries from the writer's letters or diaries the same status. This is a very large simplification, even vulgarization of the meanings of both Kafka's artistic prose and intimate writings. The graphic form of the book *Introducing Kafka* also has consequences in the reception of short stories. On the one hand, in the work of Mairowitz / Crumb, the meticulous realism of the author of *The Penal Colony* allowed a contemporary graphic artist to create a suggestive image of a punishing machine. However, a less convincing artistic effect is found in Kafka's grotesque short stories, which are illustrated by Crumb very literally, thanks to which, for example, the character from *The Metamorphosis* becomes as suggestive as it is trivial. The authors of the graphic novel emphasize the eccentricity, the physical monstrosity of the main character in the works, rather than his hidden humanity, anguish and sensitivity.

The success of publishing houses with a comic presentation of fragments of Kafka's works prompted David Zane Mairowitz to develop the text for the graphic novel entitled *The Castle* (2013), based on the novel of the same name. The author of the drawings for this publication was the Czech artist and musician Jaromír Švejdlík, using the pseudonym Jaromír 99. Mairowitz and Jaromir's *Castle* is another act of establishing Kafka's work in

the world of comics. It is worth noting at this point that in *The Intruding* series various graphic techniques of the comic were used, and the works were dealt with very freely, arbitrarily shortening them and emphasizing the most visually attractive fragments. In *The Castle*, however, the variety of comic techniques was limited to a monochrome form of drawing and paper cutouts. This is a sign that the creators wanted to achieve a consistent aesthetic effect and did not want to shock the reader with new graphic forms, which sometimes looked quite random and chaotic. Now it was more important to create a uniform graphic aura that would work as a whole. Before starting the work on *The Castle*, Mairowitz and Jaromir agreed on how the characters (especially the character of K.) imagine, how to solve the issues of the open ending of Kafka's novels and how close they should be to the literary original. When assessing the literary layer of their graphic novel, it should be noted that no changes were made to the plot here, preserving the most important events of the work. The visual layer of the publication turned out to be the most interesting. By skilfully dosing the ingredients of realism and grotesque, historical detail and symbol, Jaromir presented the dark, oneiric and surreal world of the measurer K., who strives to find the meaning of life. His approach to the Kafkaesque original was not slavish, in the landscapes drawn and cut out of paper he used autobiographical elements typical of his other art works (the theme of the town of Jeseníky).

You have to remember that there are many more comic book publications related to Kafka. We can also mention the albums of Peter Kuper, *The Metamorphosis* (2004), David Z. Mairowitz and Chantal Montellier, *The Trial* (2008), Nicolas Mahler *Franz Kafkas nonstop Lachmaschine* (2014), Moritz Stetter, *Das Urteil nach Franz Kafka* (2015) or manga-style comic book by Nishioka Kyodai, *Kafka classics in comics* (2020). The presence of Kafka in comics results from the inclusive nature of popular culture, whose authors are able to use for their own purposes (including financial) the sublime art of modern prose. As a result, Kafka's work becomes a sign of the times of modernism, an image of the phenomena of human alienation in the reality of state offices or corporate

systems. The image of Kafka and the heroes of his works thus represent the feeling of alienation and confusion of the contemporary man of the 21st century.

Петро КАЛИТА

МЕНЕДЖМЕНТ – ЦЕ НЕ УПРАВЛІННЯ. І НЕ КЕРУВАННЯ

Я не фахівець з лінгвістики і готовий прийняти на віру всі аргументи щодо визначення терміну «менеджмент» в стандарті ДСТУ ISO 9000:2015. Займаючись дослідженнями у сфері менеджменту, давно вже відчуваю «дискомфорт», мені не зручно оперувати встановленими в ДСТУ термінами під час пояснення суті сучасного системного менеджменту. Вони не дозволяють мені розкрити всі його нюанси і особливості. І, нарешті, я зрозумів в чому проблема: чинну «терміностацію» вибудували, спираючись чисто на лінгвістичні правила і, при цьому, недбало віднесли до особливостей самого сучасного менеджменту, від якого у великій мірі залежить успіх і організацій, і країни в цілому. Впевнений, що спочатку потрібно дослідити і досконало зрозуміти сам «об`єкт», а вже потім підбирати терміни, які його мають описати. Щоб уникнути викривлення «об`єкту», як, на мій погляд, в Україні викривлено поняття менеджмент. Спробуємо в цьому розібратись.

У радянські часи ми займались: по англійськи – «control», а по-українськи – «управлінням» (або, як стверджують лінгвісти, «керуванням»). В умовах дефіциту не було конкуренції і не потрібно було боротися за «місце під Сонцем». В цих умовах управління не потребувало особливої досконалості. Воно переважно було сконцентровано на оперативній діяльності (в стандарті ISO 9001 таке управління відображено циклом Демінга), а стратегічна, якщо і була, то незначна і можна було

розглядати її в контексті управління.

Для розвиненого світу характерна шалена конкуренція. Щоб зберегти місце на ринку і розвиватися, необхідно постійно удосконалюватися, бути кращим за інших. І головне - удосконалювати свої системи управління (control system). Тому поряд з оперативним управлінням з'явилась потреба визначати Місію і Бачення організації, її Цінності, розробляти Політики і Стратегії, відбирати Модель управління тощо. Ці дії змінювали на краще і організаційну культуру компаній. Одним словом, для розвитку тут все більше уваги приділялось стратегічній складовій. І, нарешті, настав час, коли цю складову вже складно було «втиснути» в звичне нам оперативне управління. Тоді, у 2000 році, і з'явилась потреба цю діяльність виокремити і дати їй свою назву, яка би відрізнялась від управління (control). Так з'явився термін «direct», який відображав стратегічну діяльність, що притаманна вищим керівникам організацій. А одночасно з'явилась потреба в третьому терміні, який би об'єднав попередні два і узагальнено представив те, у що перетворилось звичне нам управління. Ним і став «management» (менеджмент). Нові терміни знайшли відображення в стандарті ISO 9000:2000 і вже понад 20 років використовуються в різних країнах світу. А що в Україні? Розбираємося далі.

До 2000 р. згідно ISO 9000 було: Англійська – «control». Українська – «управління». За посиланням до ISO 8402 «control» – це «методи та види діяльності оперативного характеру, що використовуються для виконання встановлених вимог». Таке визначення було і для терміну «управління». При цьому «control», а також «управління» здійснювалися відповідно до циклу Демінга: «Плануй» – «Роби» – «Перевіряй» («Контролюй») – «Дій» («Удосконалюй»).

Від 2000 р. і до теперішнього часу згідно ISO 9000 стало: Англійська: до «control» (оперативне) додали «direct» (стратегічне) і разом це стало «management». Українська: замість стратегічного «management» у ліву частину перенесли

«управління/керування» (що до цього розглядалось, як оперативна діяльність), в перекладі назвавши таки «management», а у правій частині «управління/керування» визначили вже, як «спрямовування» та «контролювання». Загубивши, при цьому, властиві навіть для оперативного «управління/керування»: «Плануй», «Роби», «Дій» (із циклу Демінга). І штучно додавши термін «спрямовування», який у даному контексті не є виразним і мало про що говорить. І це при тому, що в ДСТУ ISO 9000 зазначено, що він є ідентичним ISO 9000.

Таким чином, ми лише одним терміном «керування» вирішили обізнати все! І керування технічними системами (автомобілем, верстатом тощо), і керування оперативне в соціальних системах, і стратегічну діяльність в соціальних системах. Тобто «кольорові» системи менеджменту ми перетворили на «чорно-білі». І до цього вже понад 20 років привчаємо наше суспільство, стверджуючи, що для нас нічого не змінилось: як було «управління/керування», так і залишилось.

І взагалі, визначення, наведене в ДСТУ ISO 9000:2015 незрозуміле. Замість терміну «менеджмент» вказано відразу два терміни «управління» і «керування», при цьому на англійській мові наведено тільки одне слово, а саме «management», хоча, наприклад, «управління» - це «control». Але основне це те, що визначено в правій частині. Тут присутні два терміни: «спрямовування» і «контролювання». Тобто «управління/керування» (а розуміється «management») передбачає, що треба тільки «спрямовувати» і «контролювати», спрямовувати і контролювати... І все? Це так в Україні розуміється сучасний системний менеджмент? Може тому Україна і є однією із найбільш «слаборозвинених» країн Європи. Адже широковідомий Пітер Друкер написав: «Не існує країн слаборозвинених, є тільки погано керовані».

Треба усвідомити, що у розвинених країнах, які сформувалися в умовах конкуренції, здавна стратегічне «direct» та оперативне «control» застосовували сукупно, розуміючи їх, як органічно цілісне і неподільне. При цьому, на відміну від

України, стратегічна складова тут завжди була досить розвинена. І тому, як би згадані процеси сьогодні не називали – для них це не настільки суттєво, бо у свідомості суспільства вже зафіксовано їхнє справжнє значення. І все ж в розвинених країнах використовують таки переважно термін «management» (менеджмент), розуміючи його, як стратегічну діяльність (direct, спрямовування) та (+) оперативну діяльність (control, управління/керування) в їх сукупності.

Але, що стосується країн, які довгий час розвивалися в умовах дефіциту, то тут ситуація зовсім інша. Для того, щоб «переформатувати накопичений досвід управління організаціями», що закріпився в українському суспільстві, при нерозвиненій стратегічній складовій потрібно свідомо осмислити визначення поняття менеджмент, закріплене в ISO 9000:2015. Це допоможе уникнути помилок та приділити особливу увагу розвитку стратегічної складової менеджменту. Що так необхідно Україні.

В доповіді проаналізовано та аргументовано можливість і доцільність застосування в даному випадку терміну «менеджмент». Запропоновано визначення терміну «менеджмент» викласти в наступній редакції: «менеджмент – скоординована діяльність щодо спрямовування та управління організацією (3.2.1)», що відповідає визначенню цього терміну, наведеному в міжнародному стандарті ISO 9000:2015.

Література

Kalyta, P. (2020). System management for sustainable development: models and problems. *Management*, 2(32), 93–110. <https://doi.org/10.30857/2415-3206.2020.2.7>.

ЧИТАННЯ АНГОМОВНИХ ГАЗЕТНИХ ЗАГОЛОВКІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВНИХ, МОВЛЕННЄВИХ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Вибір газетних заголовків як лінгвістичного поля дослідження зумовлене тим чинником, що саме у цій сфері найяскравіше простежується стислий інформаційний контент. Багатоплановість газетних рубрик обумовлює особливий підхід до медіадискурсу і завдань його розуміння у навчанні іноземної мови студентів. Компетентності, пов'язані з розумінням медіадискурсу, формуються у процесі виконання завдань, націлених на розвиток умінь студентів використовувати когнітивні механізми. Газетні заголовки мають три основні функції: номінативну, інформаційну та апеляційну, які відображають динаміку актуальних подій, пов'язаних з існуванням і розвитком суспільства. Функціональні особливості газетних заголовків пов'язані, здебільшого, із загальною організацією публіцистичних текстів та характеризуються такими особливостями як чіткість, номінативність, інформаційна місткість та доступність для розуміння широким колом читачів.

Читання газет (паперових чи електронних) є складовою навчального процесу у закладах вищої освіти. Цей вид роботи сприяє комплексному формуванню мовних, мовленнєвих і соціокультурних компетентностей студентів, необхідних для здійснення ними адекватної міжкультурної комунікації.

Навчання читання медіатекстів здійснюється на основі принципів, характерних для комунікативного та культурно-орієнтованих підходів: принцип комунікативної спрямованості, принцип культурно-орієнтованої спрямованості, принцип когнітивно-дієвої спрямованості і принцип особистісно-дієвої спрямованості.

Для студентів знання медіадискурсу означає знання загальноповсюдваної політичної лексики (назв номінацій, понять та реалій політики), економічної лексики (базові економічні поняття та терміни), спортивної лексики (назви видів спорту, назви провідних спортивних команд, імена відомих спортсменів), культурологічної лексики (лексика, що позначає культурні реалії, звичаї, традиції, свята; реалії побуту; будівлі, транспорт та зв'язок; відпочинок та ігри тощо). Лексика газетних заголовків відображає певну епоху і є важливим інструментом у вивченні історії суспільства, особливо її пріоритетів на кожному етапі розвитку держави.

Суть відбору лексики газетних заголовків полягає в тому, що з великої кількості слів, сталих словосполучень, мовних кліше, що входять до лексичного складу певного ступеня, виділити ту частину, яка за своїм складом і обсягом відповідає цілям та умовам навчання. Відібраний мінімум лексики повинен при цьому з достатньою надійністю забезпечити розвиток мовленнєвих умінь і навичок.

Студенти повинні, перш за все, уміти визначати поняття газетного заголовка: «*A newspaper headline is a very short summary of a news report*»; розуміти його місце в газетній статті: «*It normally appears in large letters above the report*»; виявляти і вживати у своєму мовленні різноманітні моделі газетних заголовків: «*The grammar of headlines is often non-standard and they can be difficult to read. The main features of the grammar of headlines are the use of a series of nouns and the use of ellipsis (leaving out words which are not necessary). We often leave out articles (a/an, the) and verbs (especially the verb to be). Headlines often use the present simple, even where the report refers to a past event. This is done to make the news seem more dramatic and immediate. Headlines often use the to-infinitive form to refer to future events*».

На занятті англійської мови на основі газетних заголовків викладач повинен брати до уваги, перш за все, те, що навчальний матеріал повинен бути актуальним.

Так, наприклад, у 90-их роках минулого століття у контексті теми «The Royal Family» у газетних заголовках часто можна було зустріти матеріали, присвячені принцесі Діані: *Princess DIANA sent chilling death threats to Camilla Parker-Bowles in the dead of the night, an explosive new book has claimed* (8 Sep 2014), з 2011 року – герцогиню Кетрін Міддлтон: *The Duchess of Cambridge went into labour in the early hours of this morning, marking the imminent arrival of the Royal Baby* (29 Sep 2014). Згодом заголовки рясніли інформацією про «нову королівську невістку» – Меган Маркл: *Why Meghan Markle Discussing Her Mental Health Crisis Can Help Others?* (*The Guardian*, 21 March 2021). *Meghan Markle and Her Son Reportedly Spoke with the Queen Before Prince Philip's Funeral*. [Chrissy Teigen Opens Up About Her Friendship with Meghan Markle](#). (*The Guardian*, 12 March 2021). В основу газетного заголовка закладено ім'я *Meghan Markle*, як провокацію скандалу, як засіб привернення інформаційної уваги. Така подача лексичного матеріалу також характерна для персонажів шоу-бізнесу, так званого, «скандального іміджу». Представники монархії часто опиняються в одному інформаційному сегменті з такими популярними медіа-постатями як Кім Кардашьян, Брітні Спірс, Періс Хілтон та ін.

У зв'язку з війною, яку розв'язала Російська Федерація проти незалежної України, на шпальтах світових газет слова «Україна», «Kyiv», «Zelenskiy» активно вживається з 24 лютого 2022 року: (1) *Russia-Ukraine war latest: Ukraine PM to head to Washington; Russian warship sunk by Ukraine missile strike say the US official – live*. (*The Guardian*, 16 April 2022). (2) *Zelenskiy reportedly asks Biden to name Russia a state sponsor of terrorism- as it happened*. (*The Guardian*, 15 April 2022). (3) *Russia-Ukraine war catch up on this week's must-have news and analysis*. (*The Guardian*, 15 April 2022). (4) *Number of civilians found dead in Kyiv region passes 900*. (*The Guardian*, 15 April 2022).

Розуміння глибокого змісту газетних заголовків розвиває у студентів здатність не лише оперативно засвоювати лексичні одиниці певної тематики (у вищеподаних прикладах - військово-політичної тематики), а й виховувати патріотичні почуття. Навчання англійської мови на основі газетних заголовків з використанням елементів лексико-граматичного та крос-культурного аналізу розвиває і підтримує цю здатність, так як аналіз медіадискурсу виходить з того, що слова можуть змінювати значення в залежності від контексту, політичної та економічної ситуації у країні, особистісного ставлення до подій, що відбуваються. Здатність орієнтуватися в інформаційному потоці має особливе значення у період військового стану, а також у зв'язку зі стрімким розвитком інформаційних технологій, збільшенням кількості фейкової інформації та швидкості її поширення.

Важливість прочитання газетних заголовків з подальшим читанням всього медіатексту не підлягає сумніву як у навчальному плані, так і у плані прискорення процесу інтеграції України в Європейський міжкультурний і освітній простір.

Література

Галич, Н.М. & Христич, Н.С. (2021). Прагматика заголовків екологічної тематики. *Актуальні проблеми сучасної іноземної філології. Студентський науковий вісник*. 1, 11-14. Рівне : РДГУ.

The Guardian. Retrieved from : <https://www.theguardian.com/world/Україна>

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ АГРАРНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Внаслідок розвитку науки і виробництва відкриваються нові явища, виникають нові поняття, що позначаються новими термінами. Тому, вивчення термінів постійно перебуває у сфері наукових інтересів як фахівців у галузі термінології, так і лінгвістів. Мова реагує на зміни, що відбуваються в усіх сферах життя. Сільське господарство в цьому випадку не є винятком. Аграрні терміни, як мовні знаки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів. Вони викликають багато труднощів під час перекладу з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників (у випадку термінів-неологізмів).

Задача перекладача полягає у вірному виборі того чи іншого прийому під час процесу перекладу, щоб якнайточніше передати значення будь-якого терміна. Головним прийомом перекладу термінів є переклад за допомогою лексичного еквіваленту. Еквівалент - постійна лексична відповідність, яка точно співпадає із значенням слова. Терміни, які мають еквіваленти у рідній мові, відіграють важливу роль при перекладі. Вони служать опорними пунктами у тексті, від них залежить розкриття значення інших слів. Наприклад: *der elektrische Ventilator* - електричний вентилятор, *die Maschine* - машина.

Одним з найпростіших прийомів перекладу терміна є прийом транскодування. Транскодування - це побуквенна чи пофонемна передача вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту мови перекладу. Наприклад, *der Laser* - лазер або *der Barometer* - барометр. При перекладі цим способом не слід забувати й про "фальшивих друзів перекладача". Наприклад: *der Zentner* - пів центнера, *die Billion* - трильйон. Транслітераційний спосіб перекладу таких слів приводить до грубих викривлень їх смислу.

Терміни також підлягають лексичному прийому перекладу – калькуванню. Калькування - передача комбінаторного складу слова, коли складові частини слова (морфеми) чи фрази (лексеми) перекладаються відповідними елементами мови перекладу. Такий прийом застосовується при перекладі складних за структурою термінів. Наприклад: *die Ackerkrume* - орний шар.

Аграрна термінологія завжди була і є важливою складовою частиною в лексичному запасі німецької мови. На її утворення впливають різноманітні фактори. Кожна галузь людських знань використовує ті чи інші лексичні одиниці для забезпечення своїх потреб у необхідній кількості термінологічних лексичних одиниць (Кондратюк, 2008).

У німецькій мові набули певного поширення термінологічні лексичні лакуни. Це, зокрема, такі лексичні одиниці, які можна розглядати в якості термінологічних лакун: *Getreide* n. – зернові культури; *Schlepper* m. – трактор-тягач; *Zapfwelle* f. – вал відбору потужності; *Kalkung* f. – удобрення вапном.

У німецькій мові термінологізмами є також складні іменники. Шар складних іменників – досить чисельний. Такі іменники є надзвичайно характерними для німецької мови. Рід складних іменників залежить від основного слова. До цієї категорії іменників належать такі термінологізми, як: *Kornfrüchte* pl. – зернові культури; *Ackerkrume* f. – орний шар; *Drillmaschine* f. – рядкова сівалка; *Flächeneinheit* f. – одиниця площі; *Bodenbearbeitung* f. – обробіток ґрунту.

При вивченні термінології з механізації сільського господарства слід використовувати словничок термінів, що означають складові вузли певних сільськогосподарських машин німецькою мовою (Кондратюк, 2008).

I. *Der Traktor*

der Rahmentraktor – рамний трактор

der Radtraktor – колісний трактор

der Kettentraktor – гусеничний трактор

der Halbkettentraktor – напівгусеничний трактор

der Halbrahmentraktor – напівтрамний трактор

II. *Der Schlepper* – трактор-тягач

der Kettenschlepper – гусеничний трактор-тягач

der Radschlepper – колісний трактор-тягач

III. *Der Pflug*

der Pflugkörper – корпус плуга

der Scharpflug – лемішний плуг

der Einscharpflug – однокорпусний плуг

der Mehrscharpflug – багатокорпусний плуг

Терміносистема АПК відзначається великою кількістю термінів, що дають дефініцію поняттям, пов'язаним з використанням землі, наприклад, “земля” (*das Land*), “урожайність” (*die Ergiebigkeit*), “збір” (*das Einsammeln*), “ділянка” (*das Feldstück*) та ін. Вони позначають найбільш загальні поняття аграрної науки, що виникла задовго до її повноцінного становлення. Такі терміни – це модифікації первісного значення звичайних загальноповживаних слів (Кравченко, 2013).

У мові сільського господарства важливе місце займають терміни, що вдруге опиняються в терміносистемі, набуваючи актуалізації внаслідок зміни економічної, соціальної чи політичної ситуації. Реанімували термінологічний зміст автохтонні віддієслівні іменники “наділ” (*der Bodenanteil*), “розподіл” (*die Verteilung*), “перепродаж” (*der Weiterverkauf*), “викуп” (*der Rückkauf*), “продаж” (*die Absetzung*), “торг” (*der Schächer*) (Кравченко, 2013); Шевченко, 1999). У новому термінологічному середовищі вони вживаються разом із уточнюючим словом – прикметником “земельний” (*Boden-*) або іменником “земля” (*das Land*), тому вони вже набули статусу термінологічних словосполучень, що зазвичай вживаються в сталому вигляді (“земельний наділ” (*der Bodenanteil*), “розподіл землі” (*die*

Bodenverteilung), “фермер” (der Landwirt), “сільське господарство” (die Landwirtschaft)) (Кравченко, 2013).

Переклад термінів – дуже відповідальна задача для перекладача. Перекладач повинен враховувати те, що кожна мова розвивається самостійно. В ній діють власні мовні реалії, закріплені культурно-історичними реаліями, з'являються нові реалії, які ще не мають еквівалентів на момент перекладу на інші мови.

Для подолання труднощів, що виникають під час перекладу фахових, зокрема аграрних текстів, необхідно ґрунтовно аналізувати спеціальну лексику, вивчати її багатозначність, синонімію, антонімію, особливості словотворення, а також різноманітні скорочення, аббревіатури та власні назви, що простежуються у зазначених текстах.

Література

Даниленко В. П. Русская терминология: опыт лингвистического исследования / В. П. Даниленко. – М.: Издательство «НАУКА», 1977. – 246 с.

Кондратюк С.Ю. Особливості вивчення англійської та німецької термінології з агрономії та механізації сільського господарства / С.Ю. Кондратюк // Вісник Житомирського державного університету. Вип. 39. Філологічні науки. – 2008, С. 203-208.

Арутюнова Н. Д. Истоки, проблемы и категории прагматики / Н. Д. Арутюнова//Новое в зарубежной лингвистике. Переводы. – М.: Прогресс, 1985. – Вып. 16: Лингвистическая прагматика. – С. 26–27. 2. Большой толковый словарь русского языка /под ред. С. А. Кузнецова. – СПб.: Норинт, 2001. – 1535с.

Дискурс у комунікаційних системах: [Зб. Наук. Ст.] / відп. Ред. С. П. Денисова. – К.: Вид-во Київ. Міжнар. Ун-ту, 2004. – 344 с.

Колеснікова І. А. Лінгвокогнітивні та комунікативно-прагматичні параметри професійного дискурсу: автореф. Дис. Д-ра філ. Наук: 10.02.15 / І. А. Колеснікова. – К.: Київ. Нац. Ун-т ім. Т. Шевченка, 2009. – 33 с.

Кравченко Т. П. Термінологізована лексика у терміносистемі економіки АПК / Т. П. Кравченко // Розвиток українського села – основа аграрної реформи в Україні: 272 Матеріали Причорноморської регіональної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, м. Миколаїв 24-26 квітня 2013 р. – Миколаїв : МНАУ, 2013. – С. 114–117.

Шевченко И. С. К определению понятия дискурса в исторической прагматике / И. С. Шевченко // Вісник ХДУ №435, Серія романо-германська філологія. – Х.: Харк. Ун-т, 1999. – С. 150–153.

Ємельянова Є. С. Морфологічна адаптація галліцизмів у сучасній українській сільськогосподарській термінології [Електронний ресурс] / Є. С. Ємельянова. – С. 134–136. – Режим доступу : <http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/> (дата звернення 23.10.2020).

Світлана МОСКАЛЕНКО

БІБЛІЙНІ АФОРИЗМИ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ ТА ЇХ ТРАКТУВАННЯ

Im Anfang war das Wort,
und das Wort war bei Gott,
und Gott war das Wort.

(Mose 1.1)

Дуже могутню силу має слово, недаремно кажуть, що словом можна вилікувати, але словом можна й вбити, за слово гинули люди. Василь Стус – один із тих волелюбних українських синів, який не скорився, не відмовився від рідного слова, поплатився життям за право вільно висловлювати свої думки. Сьогодні весь український народ бореться з рашизмом, оскільки, є загроза винищення українського слова та українського народу.

«Спочатку було слово...» – це не єдина крилата цитата з Біблії, в німецькій мові досить багато є слів, понять, висловів, які взяті з Біблії і для багатьох ці крилаті вислови є книгою за сімома замками «ein Buch mit sieben Siegel». Для перекладача це також виклик – не лише правильно зрозуміти, в якому значенні використовується крилатий вислів, а й віднайти відповідний еквівалент в рідній мові. Як приклад «jemandem Leviten lesen» – перекладається як читати нотації, тій людині, яка зробила щось, що не відповідає нормам поведінки. Основний акцент потрапляє на «Leviten» – це третя книга Мойсея «Старий заповіт», де зібраний збір правил, якими повинен керуватися ізраїльтянин. З VIII століття у франків в чоловічих монастирях впровадили читання цієї книги, щоб виховувати покірність і насаджувати монастирські правила. Вважається, що з X століття цей вислів стає ідіомою. А якщо хтось прослухав «Leviten» і все одно веде себе непристойно, той може отримати «список з нагадуваннями» – «Denkzettel». «Denkzettel» – це цитати з Тори, що нагадували про покарання в разі невиконання прописаних законів. Jemandem einen Denkzettel verpassen – означає дати прочухана кому-небудь. В разі, якщо хтось незаслужено вислухав звинувачення і хоче відстояти свою гідність, може спробувати це зробити у відповідних інстанціях. Проте, абсолютно ніхто не застрахований від того, що цей процес не перетвориться на ходіння від Понтія до Пілата. Цей вислів запозичений також в німецькій мові з Біблії. «Von Pontius zu Pilatus zu laufen» – що означає блукати безрезультатно по коридорах якоїсь установи, оскільки, службовець, до якого звернулись, не вирішує питання, а відсилає до іншого, який так само халатно відноситься до справи.

Як відомо, в німецькій мові (і не тільки) є багато висловів з Біблії, які стали крилатими. Важливо розуміти їх походження, щоб правильно перекласти, інтерпретувати. Тоді ніхто не буде блукати в темноті – „im Dunkeln“ tappen, а , як у виразі: „ein Licht aufgegangen“ , прийде розуміння, принаймні, висловів, якими так скрашується мова.

Література

- Білодід, І. К. (Ред.) (1970–1980). Словник української мови. (Т. 1–11). Київ: Наук. думка.
- Богачевська, І. В. (1998). Філософський аналіз мови релігії в контексті вчення О. О. Потебні. (Автореф. ... канд. філос. наук). Київ: КНУ імені Тараса Шевченка.
- Ботвин, Т. М. (2020). Українські переклади Біблії XIX – XX століть: лінгвокультурологічний аспект. (Дис. ... канд. філол. наук). Дрогобич – Тернопіль: Терноп. нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка.
- Москаленко В.О. Вплив мотивації на процес оволодіння іноземною мовою. *Studia Translatorica: Науковий альманах.* – Київ: ЦУЛ, 2017 – С. 172.

Mario PACE

INTERCULTURAL COMMUNICATION.

FACING NEW CHALLENGES IN A CHANGING SOCIETY.

When we speak of intercultural communication we usually refer to cultural awareness, sensitivity and understanding of cultural differences. This constitutes not only a critical issue in the educational field but also in society as a whole. In fact, as societal challenges change, their impact on intercultural communication is immediately felt.

An important sub-objective of the Lisbon Strategy states that there is a need to improve foreign language teaching at all levels of education throughout Europe. This is seen to be a key means of giving expression to the multilingual nature of the European Union. It is a known fact that expanding one's linguistic horizons go beyond the benefits of just learning to communicate in a new language and even beyond some intriguing, lifelong cognitive rewards. Around the globe, parents struggle to ensure that their children,

whatever their age, achieve a good command in a number of foreign languages and consequently a large number of opportunities to learn languages have been provided in many different ways. As a result, in various countries across the world new efforts have been made aiming at improving foreign language education with the introduction of well-articulated curriculum frameworks that motivate and guide the development of an effective system of foreign language education even at post-secondary and at tertiary level.

In the 21st century, foreign language competence and proficiency and intercultural understanding are no longer considered as optional but have become an essential part of being a citizen. In any society and within a global economy, an increasingly important characteristic is the ability to understand and communicate in other languages. Such a characteristic not only contributes to the cultural and linguistic richness of our society but increases personal fulfilment and promotes global citizenship.

As educators and researchers we need to constantly take stock of the current scenarios and analyse what is happening around us as this has direct implications both on our research as well as the teaching and learning processes, especially where language is concerned. Over the past two decades, countries in the world have become ever more interdependent and many existing borders have been erased. Multilingualism and intercultural communication are internationally gaining positive support and are viewed as ambitious educational goals by many countries. This has brought about a situation where language teaching and learning has become more necessary than ever, not simply for linking with the rest of the world but above all for producing active citizens able to function in today's ever-shrinking world. Indeed, good communication skills in various languages has never been so important and necessary. On the other hand, however, we are living in a time characterised by uncertainties, not only from a political perspective but also where languages are concerned.

A lot of what we took for granted about language, culture, intercultural communication, communication in itself, is not what it was when I, and maybe some of you, started working in this area of research. Teaching methods have changed; our modes of communicating have changed; the way people speak and interact with each other has changed; the scope/s of learning a FL or simply “a language” have changed. And notwithstanding the fact that around the globe parents struggle to ensure that their children, whatever their age, achieve a good command in a number of languages and that consequently there has been a dramatic increase in opportunities to enable people learn different languages, it is still an uphill struggle to meet today’s societal requirements as far as intercultural communication is concerned. This is confirmed by the findings of the European Survey on Language Competencies (ESLC)¹, whose aim is to assess students’ ability to use language purposefully, which state that language competencies provided by educational systems still need to be significantly improved and that despite a growing recognition that proficiency in at least one other language is advantageous in today’s world, a lot still needs to be done.

To be able to respond to these evolving needs and to be able to remodel and create new language programmes of study and methods of teaching, it is pertinent to ask ourselves three vital questions, namely: i. Why is it so important to know who our youths are? ii. What are the main challenges and difficulties that need to be faced and overcome in language teaching and learning for intercultural communication? iii. Where do we want to arrive?

The social changes that are taking place and those that have occurred in recent years compel us to adapt to new social, cultural and linguistic realities: young people’s language use, their way of doing things, their way of studying today is very different to what it was some years ago. So if we do not keep in mind who our youths are, their characteristics,

---

¹ http://ec.europa.eu/languages/policy/strategic-framework/documents/language-survey-final-report_en.pdf.

their way of doing things, their study habits, we risk missing the wood for the trees. And I firmly believe that four very important aspects that have a direct impact on the characteristics of youth today, which are the result of the societal and global realities around us include:

- A dire need for emotional and cognitive “filters” given the absence (for various reasons) of parents in their lives.
- Access, at a very early age, to unlimited information and to unpredictable virtual experiences and relationships.
- Digital communication which has become the predominant form of communication.
- An immensely varied perception of the world as a result of different backgrounds and learning experiences.

Such important aspects in the everyday life of our youth are to be analysed concurrently with 4 closely knit challenges faced in language teaching and learning which I consider of fundamental importance if we really want our youngsters to achieve intercultural communication. These are:

- i. Multilingualism vs Monolingualism.
- ii. Keeping the pace with language change.
- iii. Exposure to the various varieties of language.
- iv. Assessment procedures.

Apart from all this, we also need to be aware of the challenges faced by the learners themselves in the language classroom. These include, among others, frustration – which is often the result of their having studied the language for a number of years and still feel they are still not confident in communicating with it; failing to see any need to study a language as it is usually not perceived as being relevant to everyday life; lack of opportunity to practise the language in real life situations and contexts and lack of self-confidence.

ЧАРІВНА КАЗКА ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ

У сучасних наукових дослідженнях багато уваги приділяється вивченню комунікації між людьми. Більшість досліджень пов'язано з усними формами комунікації. Через це трохи недооцінюють письмові види та форми комунікації. Щоб вирівняти пропорцію між ними треба знайти об'єкт, який би поєднував у собі обидві форми комунікації. Розглянемо основні характеристики комунікації щоб проаналізувати такий об'єкт. Психологи досліджують комунікацію на макро, мезо та мікрорівнях. На усіх цих рівнях ми будемо аналізувати один з таких об'єктів – чарівну казку. Перший та найвищий рівень - макрорівень комунікації :між автором вірша та читачем і слухачем.

Поняття «сфера комунікації» та «ситуація спілкування» розглядається на цьому рівні. Згідно визначення Скалкіна В.Л. сфера це набір ситуацій, яка його складає. Він розрізняє сфери соціальної комунікації, сімейну, професійну, навчальну, соціально-культурну, адміністративно-правову та сферу ігор та розваг (Skalkin, 1983). Казки не описані з точки зору їх належності до тієї чи іншої комунікації, але ми можемо їх віднести до сфери сімейної, навчальної чи соціально-культурної з точки зору діяльності комунікації. На цьому ж рівні розглядають типологічні характеристики спілкування, а саме такі типи комунікації як 1)соціально-орієнтоване, 2) предметно-орієнтоване та 3) міжособистісне.

Для соціально-орієнтованого найбільш типовим видом усної комунікації є виступ перед великою аудиторією, виступ з доповідями та великими промовами. А у письмовій формі ці доповіді та промови часто публікують. Для предметно-орієнтованого типовим є комунікація в групі з метою виконання сумісної діяльності. Для сумісної діяльності письмовою формою виступають інструкції та

різні документи на основі яких вона здійснюється. А для міжособистісного типовим є спілкування між невеликою кількістю співрозмовників. Казки можуть використовуватись у всіх типах комунікації як для цитування так і для спілкування в сімейній сфері. Наступними характеристиками є функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регулятивно-комунікативна та ціннісно-орієнтовна (Leontyev, 1979).

При використанні казок переважає афективно-комунікативна ціннісно-орієнтовна функція. У сімейній сфері мати читає дитині казку щоб висловити свою любов та ніжність, вплинути на неї за допомогою розрізнення добра та зла, передати позитивний віковий досвід поколінь. Інформаційно-комунікативна та регулятивна функція здійснюється за допомогою рекомендацій авторів сучасних казок, що можна або не можна робити. Це безпосереднє та опосередковане спілкування, яке здійснюється як в усній так і письмовій формі(текст казки).

На мезо рівні аналізують мовні форми. Мовні форми поділяють на монологічні та діалогічні.(Fastovets, 1985). Казка це монологічна форма в яку можуть вставлятися діалоги різних типів. Діалоги та монологи класифікуються вченими наступним чином:

1) інформативний однобічний монолог(повідомлення інформації, опис, тези, розповідь, образний монолог);

2) активізуючий монолог(прохання, вимога, запрошення, наказ, похвала, докір, дозвіл, заборона, переконання, зобов'язання): монолог-пояснення(пояснення, аргументація, доказ, дефініція, узагальнення, порівняння);

3) монолог-встановлення контактів(привітання, прощання, представлення, відкриття, поздоровлення, відмова) (Borisko, 1987).

Згідно з Корнаєвою З.В., діалоги можуть бути наступних типів: 1) однобічний регулятивний, 2) однобічний інформативний, 3) діалог - взаємообмін інформацією, 4) двобічний регулятивний діалог, 5) діалог-обмін враженнями, 6) діалог-диспут (Корнаєва, 1982).

Усі ці типи та види монологів можна знайти у чарівних казках.

На мікрорівні аналізують окремі акти мовлення, які мають свої особливості. У казках це висловлювання героїв казки. Про особливості інтонації таких актів мовлення уже писали дослідники (Skalkin, 1983; Rubinska, 2013).

На основі аналізу ми зробили висновок, що казка є засобом як усної так і писемної комунікації. Вона використовується як для безпосереднього усного спілкування, так і для опосередкованого. Казка за своїми характеристиками наближується до поезії і займає проміжне місце між поезією і прозою. Основою казки є розповідь. Вона має свою манеру усної презентації, яка відрізняє її від інших текстів. Адже існують різні види спілкування: міжособистісне, групове та соціально-орієнтоване. Діти слухають казки з раннього віку від своїх матерів, вони підрастають та люблять дивитись мультиплікаційні казки на різних сучасних приладах, починаючи від мобільного телефону і закінчуючи екраном великого телевізору. І в дорослому віці людина розповідає смішні історії у казковій формі, використовуючи їх характеристики.

Література

Borisko, N.F. (1987). *Obutshenye monologitsheskoj retshi s ispolzovanyem videofonogram* [Teaching Oral Monologue Speech with the Usage of Videophonogram at the Beginning stage of Language Higher Educational Establishment in the Intensive Course (on the material of the German Language)] PhD in Pedagogical Science Thesis, Moscow, KIOF FL, Kyiv, pp.1-226.

Leontyev A.A. (1979). Pedagogytsheskoye obshchenye [Pedagogical Communication] monograph. Moscow: Knowledge, pp.1-47.

Rubinska, B. I. (2013). Diialnisni kharakterystyky spilkuvannia studentiv: vyshchyi riven analizu [Activities Approach of Students' Communication:the Highest Level of Analysis]. *Problemy osvity*, 74 (1), 235 —236.

Natalia SAMOLIAK

INTERKULTURELLE KOMPETENZ BEI DER GESCHÄFTSKOMMUNIKATION

Interkulturelle Kommunikation spielt eine entscheidende Rolle bei der erfolgreichen Zusammenarbeit mit Teams in vielen Teilen der Welt. Wenn die Kommunikation effektiv ist, profitiert jeder von erhöhter Arbeitsqualität und Wettbewerbsvorteil. Ineffiziente Kommunikation kann jedoch beleidigend, verwirrend oder falsch interpretiert werden, was zu zerbrochenen Beziehungen mit Kunden, Partnern, Lieferanten und Mitarbeitern führen kann.

Das Thema „interkulturelle Kommunikation“ ist verständlicherweise ein weiteres Umfeld. Mit der Globalisierung von der Geschäftswelt ist das Interesse an interkultureller Kommunikation gestiegen. Die Kommunikation ist kein Übertragungsprozess von Informationen oder einfach Informationen, die man übermittelt. Die Kommunikation ist der gegenseitige Austausch von Informationen, der mit dem Entstehen der Idee beginnt. Die Effektivität von Geschäftskommunikation ist für jedes Unternehmen unerlässlich, auch ohne verbesserte Geschäftskommunikation sind fünf Managementfunktionen - Planung, Organisation, Motivation, Kontrolle und Regulierung - unmöglich.

Geschäftskommunikation vermittelt den ständigen Informationsfluss und den Aufbau einer heilsamen Verbindung.

Viele Unternehmen und Firmen, die international tätig sind, haben eine große Anzahl von Kollegen, ihre Führungsstruktur ist auch kompliziert. Kommunikation kann sogar noch wichtiger für die Kontrolle der Humanressourcen sein. Eine Studie hat gezeigt, dass Mitarbeiter etwa 75 % ihrer Arbeitszeit mit verschiedenen Kommunikationsformen verbringen [2, S. 22]. Die große Aufmerksamkeit auf Kommunikation demonstriert Kommunikationswert, die effektiven Kommunikationen sind teurer, und die ineffizienten sind noch teurer. Schlechte Kommunikation ist die Ursache für negative Emotionen, Unverständlichkeit und stört den Arbeitsprozess.

Die wichtigsten Elemente von der Geschäftskommunikation sind:

- Subjekten (Unternehmen, Zielgruppe, Vermittler);
- Objekten (Waren, Dienstleistungen);
- Faktoren des äußeren und inneren Umfelds (soziokulturelles, politisches, wirtschaftliches, rechtliches).

Heutzutage ist es wichtig verschiedene interkulturelle Besonderheiten zu verstehen und akzeptieren. Man muss sich immer an Kulturtheorien erinnern. Eine mangelnde kulturelle Sensibilisierung kann einer effektiven Kommunikation im Wege stehen und zur Folge haben, dass Verhandlungen scheitern, Verträge nicht abgeschlossen werden und der Zugang zu internationalen Märkten erschwert wird. Indem man seine Teams die passende kulturelle Schulung für grenzüberschreitende Geschäfte angedeihen lässt, stellt man sicher, dass seine Strategie nicht nur auf unterschiedliche Geschäftspraktiken, sondern auch auf verschiedene kulturelle Gepflogenheiten ausgerichtet ist (Bolten J. Interkulturelle Kommunikation, 2003).

Wichtige Änderungen der letzten Jahre in den Bereichen Technologie, Transport, wirtschaftliche und politische Systeme, Immigrationsmuster haben die Welt näher zusammengebracht als je zuvor. Schiffe transportieren Tausende von Artikeln über Ozeane, und Flugzeuge fliegen Millionen Passagiere über Grenzen rund um die Welt. Satelliten bringen direkte Fernsehübertragungen aus der ganzen Welt. Neue Kommunikations- und Informationstechnologien, wie z. B. E-Mail und Internet, ermöglichen es, dass sich mehr und mehr Menschen aus allen Lebensbereichen mit Leuten in anderen Ländern und Kulturen direkt und sofort verständigen können.

References

Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф.С. Бацевич. – Київ: Академія, 2004. – 343 с.

Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація / В.М Манакін. – Київ: ЦУЛ, 2012.– 288с.

Bolten J. Interkulturelle Kommunikation. Texte und Übungen zum interkulturellen Handeln. – Sternenfels: Wissenschaft und Praktik, 2003. – 396 S.

Наталія ШАРМАНОВА

АФОРИСТИКА ШЕВЧЕНКА ЯК КОНСЦІЄНТАЛЬНА ЗБРОЯ: ДЕСАКРАЛІЗАЦІЯ СТЕРЕОТИПІВ У МЕДІА ВОЄННОЇ ДОБИ

Мова Шевченка є невичерпним джерелом сакралізації української лінгвокультури, тому є об'єктом багатьох лінгвістичних розвідок. Творчий доробок геніального митця українського народу представлений багатим і колоритним за своєю суттю мовним матеріалом, проте на особливу увагу заслуговують афористичні одиниці.

Афоризм є оригінальним засобом номінації позамовної дійсності, що вражає реципієнта глибоким філософським осмисленням буття. Афористичний вислів розглядають як мовний знак культури (С. Єрмоленко), особливий естетичний знак (В. Калашник). Семіотична специфіка цієї мовної одиниці окреслена низкою онтологічних ознак, стереотипною відтворюваністю, співвіднесенням із прецедентними феноменами, що дає нам підстави ідентифікувати афоризм як еталонний мовний знак.

Афоризм розглядаємо як логічне, образне судження узагальненого характеру, що в категоріях раціонального / парадоксального відображає навколишній світ і виступає еквівалентом предикативної конструкції: *Все гине – слава не поляже; І буде правда на землі.*

Афоризми Тараса Шевченка щоразу в боротьбі за волю й незалежність чи протистоянні загостренню внутрішніх соціо-політичних проблем набувають неабиякої значущості. У часи національної небезпеки, визвольних рухів на вітчизняному терені ми звертаємося до цих глибинних народних джерел, до пророчого Шевченкового афористичного золотослова. У цьому відповідно – вдячна данина нащадків Генієві планетарного масштабу. І нині в новітніх медіа спостерігаємо активізацію афористики Кобзаря, що стала уособленням менталітету епохи та своєрідним «голосом» воєнної доби.

Зауважимо, що новітні медіа є найбільш динамічною суспільною практикою, пов'язаною зі стереотипізацією соціуму. Вони становлять багатовекторну площину, якій властиві біполярність у представленні національного і світового масмедійних блоків, спроектованих на продукування й поширення інформаційного продукту.

Дискурсивні механізми стереотипізації, які є підґрунтям виробництва, оброблення й поширення власне медійної та медійно-політичної продукції, можемо

розглядати як двовекторний процес у переосмисленні Шевченкового афоризму:

1) блискавичне використання влучного вислову як найдієвішої на сьогодні консцієнтальної зброї;

2) десакралізація стереотипів у медіа крізь призму Шевченкового афористичного золотослову.

Сьогодні ми переосмислюємо національний і соціальний світогляд великого Українця, його віще афористичне слово Тараса Шевченка, яке допомагає кожному українцю усвідомити історичне буття нації та власну позицію в протистоянні російській агресії. Афоризм як вербальна зброя відображає традиційні, національно марковані стереотипи суспільно значущих явищ, відтак висока частотність використання в текстах ЗМІ афоризмів Шевченка дає підстави говорити про особливий вияв культурної складової в декодуванні мовних стереотипів.

Так, знаний сьогодні в усьому світі афоризм **БОРІТЕСЯ – ПОБОРЕТЕ, ВАМ БОГ ПОМАГАЄ** реалізує не просто пророчий Шевченків золотослів як традиційно сприйманий заклик за свободу і волю. Цей крилатий вислів сповна десакралізує мову поета: нині це є гасло за демократію, національну гідність, суверенність і – врешті-решт – за людські цінності, чесноти, які протиставляються геноцидові українців, здійснюваному російськими загарбниками: *Довелося випити з московської чаші московську отруту.*

Афористичний золотослів Тараса Шевченка став ідейно-вербальним утіленням уболівань за долю України, її плач і стогін, адже митець передбачливо наголошував із висоти часу й простору: великодержавницькі, імперські апетити «старшого брата» стосовно території нашої держави ніколи не будуть задоволені вповні. Як свідчать останні факти з місць військових злочинів, пророчі Шевченкові слова сприймаються надто актуально:

*Той неситим оком
За край світа зазирає,
Чи нема країни,
Щоб загарбать і з собою
Взять у домовину.*

Афористичне слово Генія української нації окреслює багатовимірність його світоглядних і громадянських орієнтирів. «Феномен Шевченка відбиває нашу національну природу, наше світосприйняття, наше минуле і нашу надію на майбутнє. Він символізує душу українського народу, втілює його гідність, дух і пам'ять» (Євген Сверстюк).

Тарас Шевченко як людина універсальних поглядів мріяв про незалежність і велич рідної країни, тому в його творах наскрізно звучить ідея суверенної держави, віра в світле майбуття українського народу, у те, що він буде єдиним у своїх вчинках і прагненнях до волі та свободи:

*Встане Україна.
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить...;
Свою Україну любіть.
Любіть її... Во врем'я люте.
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

Афористика Тараса Шевченка, експлікована в новітніх ЗМІ, презентує не лише усталені моральні, духовні канони та ідеали, а і стандарти суспільної поведінки крізь призму реалізації Ego та Alter Ego поета, адже вони лежать в основі формування нових стереотипів масової свідомості. Наприклад, ужиток афоризмів Шевченка у переважній більшості сучасних ЗМІ представлений низкою ідеологічних маркерів,

що вербалізуються у плані прямого діалогу з нащадками або заповіту для наступних поколінь з інтерпретацією таких універсальних чи національних цінностей, як **життя, воля, правда, слава, добро, земля, сила**:

Правда Божя встає вже, встала на землі;

Ми не лукавили з тобою, ми просто йшли; у нас нема зерна неправди за собою;

Раз добром нагріте серце вік не прохолоне!

Немає гірше, як в неволі про волю згадувать;

Добре жить тому, чия душа і дума добро навчилася любить!

Все сумує – тільки слава сонцем засіяла;

В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля;

Церков-домовина розвалиться... і з-під неї встане Україна тощо.

Афоризми Тараса Шевченка як мовно-естетичні знаки національної культури, зазвичай, різняться своїми семантичними і структурними особливостями, проте репрезентують низку етнічних символів.

Символіку відстежуємо в семантичній будові авторського вислову, що і перетворює афористичне слово Кобзаря на ідеологему, де має місце перетин багатьох глибинних значень. Актуальність символічного наповнення реалізується лише під час декодування символіки в мовній практиці ЗМІ. Найбільш виразними – дійсно знаковими – в афористиці Тараса Шевченка є мовно-естетичні знаки, які символізують численні номени: *Кати знуцаються над нами; Земля плаче у кайданах, мов за дітьми мати; Найбільш гірка отрута нашого морального буття – безнадійність; Зажурилась Україна – така її доля!*

Геніальний Тарас з його виразним Еґо *А слава – заповідь моя* був би гордим за єдність української нації та громадянську позицію своїх нащадків, сьгоднішніх українців: спільно протистояти ворогу в годину вогняного лихоліття зі святою вірою в Перемогу України!

*І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечерній
Тихо засіяє...*

Саме тому сторінки вітчизняних і зарубіжних ЗМІ представлені колоритними мемами із зображеннями Тараса Шевченка, усеозброєного за новітніми військовими стандартами, як уособлення могутності й нескореності української нації. І саме тому комунікація в інтернеті насичена візуальною інформацією з афористичними висловами на зразок:

*Наша дума, наша пісня не вмре, не загине;
Не вмирає душа наша, не вмирає воля;
Немає іншого Дніпра;
Село на нашій Україні – неначе писанка село;
І немає злomu на всій землі безконечній веселого
дому;
Встане правда! Встане воля!
І на оновленій землі врага не буде, супостата, а
буде син, і буде мати, і будуть люде на землі.*

Таким чином, афористика Шевченка розкриває низку національних ідеологем, що десакралізують стереотипні форми людської поведінки, репрезентовані в медіа воєнної доби як активну соціальну практику сьгодення, адже їй притаманні стандартні мовні реакції і реципієнтів, і творців медіаконтенту.

Наше зацікавлення і надалі стосується різних механізмів породження й декодування сентенційних суджень, питання семіотичної, власне семантичної та прагматичної природи афоризмів, і зокрема в мові медіа.

Valentyna SNITSAR

THE NOTION OF EQUIVALENCE IN LEGAL TRANSLATION

Equivalence, particularly within the context of legal terminology, has always been a thorny and important issue. Legal concepts of different legal systems may vary to the extent in which they satisfy the criteria of legal effect and scope of application or classification. The reason for this is the lack of congruence between legal concepts and legal rules of different legal systems. Some legal concepts may overlap in different societies but they are seldom identical. Therefore, it is futile to search for absolute equivalence when translating legal terms.

Due to the inherent incongruity of the terminology of different legal systems, finding an equivalent in the target legal system that accurately conveys the legal meaning of the source language term is a formidable and often impossible task. Peter Sandrini (1996) states that “*absolute equivalence* between legal terms from different legal systems is not possible, since legal terms denote concepts, which may only have some common features in their functions, but may not be identical”. Therefore, translators need to find a target legal concept with *the same or similar function* as a source legal concept (Šarčević 1989). The concept denoted by the target language legal term can be regarded as *a functional equivalent*.

According to Susan Šarčević, functional equivalence can be categorized into: partial equivalence and non-equivalence (Šarčević 2000). The source language (SL) and target language (TL) legal terms are *partial equivalents* if their meanings coincide partially. One

example that illustrates partial equivalence is the English law concept of *robbery* and the Ukrainian law concept *розбій* which fulfil a similar function and can be considered equivalents. However, there are some differences in the respective laws as to what constitutes ‘robbery’. In the English law, *robbery* is “the offence of using force against any person, or putting them in fear of being subjected to force, in order to commit a theft” (Theft Act 1968). The Criminal Code of *Україна* defines *robbery* as an assault for the purpose of taking possession of somebody else’s property, accompanied with violence dangerous to life and health of an assaulted person, or with threats of such violence («розбій – напад з метою заволодіння майном, поєднаний з насильством, небезпечним для життя і здоров’я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства» (ККУ, ст. 187)). As illustrated by the definitions above, the Ukrainian term *розбій* has a wider semantic scope than the English term *robbery*, since the Criminal Code of *Україна* stipulates that the violent act may be dangerous to life and health. Given these subtle differences in their legal definitions, the SL and TL terms are partial equivalents.

Some legal concepts are so strongly ingrained in their unique legal culture that they cannot be conveyed in another legal system. Basic linguistic difficulty in legal translation is the absence of equivalent terminology in different languages. This requires a comparative analysis of the source and target legal systems.

Non-equivalence can mean that the TL has no direct equivalent for a word or a phrase in the SL, or that “there is no functional equivalent in the target legal system for a specific concept in the source legal system” (Šarčević 2000). Non-equivalence can be compensated for by using various translation methods. The following translation strategies can be applied by legal translators when rendering system-bound legal terms (Alcazar & Hughes 2015; Cao 2007; Šarčević 2000):

1. *Transcoding*, if necessary, in combination with explanatory footnotes: e.g. *barrister* ‘баристер; *attorney* ‘аторней’; *coroner* ‘коронер’. This strategy is applied if

the SL term has already been culturally borrowed by the TL and has therefore become part of the TL legal terminology, or if the legal meaning of the SL term is fully understood from the context. If the SL term is not formally transparent and has not been naturalized in the TL terminology, transcoding has to be accompanied by *a gloss or a translator's note* (e.g. *Attorney General* (Gr.Br.) ‘Генеральний аторней’ (головний радник з правових питань Корони та уряду).

2. Literal equivalent: *the Crown Court* ‘Суд Корони’; *the Supreme Court* ‘Верховний суд’; *the County Court* ‘Суд графства’(брит.). The use of literal equivalents enables the recipients to grasp a general idea of the notion and associate it with the institution the recipient is familiar with in his/her own legal system. It should be pointed out that the literal equivalent of a system-bound term, which is not fully comprehended by the target reader, should be followed by **a definition/explanation and/or glosses**: e.g. *the White Book* ‘Біла книга’ (збірник офіційних урядових документів (у США, Великій Британії, Ірландії та інших англомовних країнах); *the Lords Temporal* ‘Лорди світські’ (члени Палати лордів, які мають титул пера).

3. Description by means of definition: *the Keeper/Master of the Rolls* – *брит.* ‘Голова цивільного відділення Апеляційного суду’; *John Hancock* ‘власноручний підпис’ (Джон Генкок, президент Другого Континентального Конгресу, першим поставив підпис під Декларацією Незалежності США). The descriptive method is used to explain the source legal concept if it is unfamiliar to the target reader, or there is no equivalent institution or concept in the target legal culture, or literal translation will make no sense (Cao 2007).

To sum up, a legal translator should be able to reveal the differences between legal concepts in source and target legal cultures and asses the degree of equivalence between the terms designating system-bound legal concepts. A translator should identify whether the SL and TL terms are functional equivalents or whether they appear as non-equivalents in the conceptual or referential dimensions. Therefore, a comparative legal analysis is an

important tool for legal translators with regard to translating system-bound legal terms representing non-related legal systems.

References

Alcaraz, E & Hughes, B. (2015). *Legal Translation Explained*. London: New York: Routledge.

Cao, D. (2007). *Translating Law*. Cleveland: Buffalo: Toronto: Multilingual matters Ltd.

Criminal Code of *Україна* (CCU) / Кримінальний Кодекс України (ККУ). 2001. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Sandrini, P. (1996). Comparative Analysis of Legal Terms: Equivalence Revisited. In *Terminology and Knowledge Engineering*. Galinski C.& Schimitz K.D. (eds). Frankfurt: Indeks, 342-351.

Šarčević, S (1989). Conceptual Dictionaries for Translation in the Field of Law. In *International Journal of Lexicography*. Vol. 2(4), 277-293.

Šarčević, S (2000). Legal Translation and Translation Theory: A Receiver-oriented Approach. In *La Traduction Juridique: Histoire, Theorie(s) et Pratique*. Geneve, Universite de Geneve, Ecole de Traduction et d'Interpretation, 329-347.

Theft Act 1968. Available at: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/> contents

**ДО КЛАСИФІКАЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ
ЯК СКЛАДОВОЇ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ТА
СПОСОБИ ФІКСАЦІЇ ЇХНІХ УКРАЇНСЬКИХ АНАЛОГІВ**

Завдяки розвитку та удосконаленню способів комунікації дедалі ширшого застосування набувають термінологічні неологізми, що відносяться до сучасної мережі *Internet*, а також слова на позначення заходів для забезпечення комп'ютерної безпеки. Поява неологізмів викликає багато труднощів при перекладі з англійської мови. Інформаційна революція супроводжується справжнім вибухом нових слів. Серед неологізмів 2000-2001 років такі слова та словосполучення складають третину всіх інновацій. Багато неологізмів утворилось за допомогою афіксації, найпродуктивнішим з яких є суфікс *-friendly*, завдяки якому з'явилися слова *user-friendly*, *environment-friendly*. Морфема в слові *software* запозичується численними новоутвореннями на позначення різних комп'ютерних програм: *careware*, *courseware*, *humanware*, так само як і морфем *giga-* та *info-*: *gigastore*, *gigaworld*, *infostructure*, *infoworld*.

Інтернет-адреси *.com*, *.net* перетворилися в афікси і започаткували низку таких слів як *dot-com*, *dot-net*, *dot-info*, *dot-name*, *hotdot*, *dot-biz*, *dot-pro*. Високопродуктивними стали афікси *-techno*, *-tele*:. Елемент *-techno* широко використовується для введення понять, пов'язаних із комп'ютерною технікою *technohead*, *technomanager*, елемент *tele-* вступає в дериваційні процеси при створенні термінів телекомунікації *teledemocracy*, *telesurgery*, *telemedicine*, *teledialog*, *teleconsulting*, *telepost* (місце в будинку, де знаходиться комп'ютер), *telebanking* (фінансова служба, яка дозволяє клієнту проводити банківські операції через домашній комп'ютер; *teleshopping* (замовлення товарів по телефону (тобто комп'ютерна фіксація витрат і зв'язок з банком). Не менш продуктивними є афікси

net, surf, web, wire у відповідних дериватах: *net-fever, netmyth, to wire* – комп'ютеризувати, *to be wired* – бути підключеним до мережі Інтернет, *wireless* означає мобільний телефонний зв'язок; *webmail*, слово *webinar* означає семінар, що проводиться онлайн (телескопований термін, що утворився зрощенням слів *Web (Internet)* і *seminar*), *telewebber, webber, web-browser, webliography, web-mail, webbology, web-page, web-radio, web-site, web-surfer, webzine*. Елементи *cyber-* і *e-* є складовими неологізмів на позначення процесів і явищ, що відбуваються на сучасному етапі науково-технічного прогресу: *e-life, e-recruitment, e-mail, e-therapy: e-commerce, e-sales, e-books, e-text*. Слово *digital* вживається в значенні комп'ютеризації: *digitalia, digitalization, digiteer, digithead, digitocrat, digirati, digitopia, digital video, digital audio tape, digital videodisk, digital terrorism, digital media*. За останнє десятиліття це слово набуло ще більш спеціалізованого значення прямого відношення до комп'ютерної Інтернет-мережі і реалізується в цілій низці словосполучень: *digital cash, digital economy, digital mall, digital media, digital TV, go digital*.

Все частіше використовується медична термінологія на позначення хвороб комп'ютерів, а також методів їхнього лікування: *anti-virus, anti-dote, vaccine program*. Неологізми *dot-com, online company, internet firm* означають компанії та фірми, що здійснюють свою діяльність через Інтернет. Термін *mobile e-business* означає Інтернет-торгівлю через мобільні додатки: *e-shopping, Internet shopping*.

Можна виокремити три основних групи неологізмів: 1) на позначення роботи на комп'ютерах: *liveware* – спеціалісти, що працюють з комп'ютерами; *computerman* – спеціаліст по комп'ютерах; *to trouble-shoot* – знищити хибні дані в пам'яті комп'ютера. Комп'ютеризація відбувається в усіх галузях науки і техніки, зокрема в сфері лінгвістики та перекладу: *machine translation, e-dictionary, memsource; interlingual* – штучна мова для машинного перекладу на кілька мов; 2) на позначення типів комп'ютерів: *personal computer (PC)* – ПК; *multi-user* – комп'ютер для кількох

чоловік; *neurocomputer* – електронний аналог людського мозку; *doqusware* – програма комп'ютера, створена для знищення програм комп'ютерів; 3) власні імена: *BASIC* (Beginners All-purpose Symbolic Instruction Code), *Fortran* (Formula Translation).

Нові види пошти *e-mail*, *V-mail*, *voice mail*, *webmail* спонукали до створення словосполучення *hard mail* – паперова пошта. Неологізм *face mail* ввів поняття реального спілкування віч-на-віч. Ця сфера перетворюється у важливе джерело збагачення фразеологічного фонду. Прикладами стійких словосполучень є *digital terrorism*, *garbage in-garbage out*, *net generation*, *one banana problem*, *road warrior*, *Silicon Valley*, *virtual reality*.

Вплив Інтернету позначився в значному зростанні словникового складу обох мов. Інтернетизація багатьох сфер діяльності людей супроводжується детермінологізацією нової лексики в повсякденному житті. Класифікація неологізмів інтернет простору та комп'ютерних технологій дозволила визначити ті нові концепції, які найчастіше отримують своє лінгвістичне вираження, а отже найбільш інтенсивно поповнюються новими словами та стійкими словосполученнями. Вивчення англійських неологізмів як складової частини мовної картини світу робить певний внесок у подальший розвиток теорії номінації – означення нових явищ і предметів, а також в теорію та практику перекладу галузевих термінологічних неологізмів українською мовою. Описання та переклад неологізмів є також певним внеском у вивчення системності, будови та неологічного потенціалу англійського лексикону, сукупності його сучасних номінативних структур і механізмів. Подальша наукова робота має на меті виявлення нових словотвірних моделей, які можуть бути використані в лексикографічній практиці, а саме в поповненні електронних словників.

„W” CZY „NA” UKRAINIE?

NOWE BRZMIENIE SPORNEJ KWESTII JĘZYKOWEJ

Język jest ważnym narzędziem do opisu świata i do jego tworzenia. Istotne są zarówno zasady gramatyczne, słownictwo, jak i pojedyncze wyrazy, a nawet przyimki. Wyraźnie potwierdza to dawna sporna kwestia w języku polskim, reprezentowana przez połączenia wyrazowe „do Ukrainy / w Ukrainie” – „na Ukrainę / na Ukrainie”, która wraz z rosyjską inwazją nabrała nowego brzmienia.

Generalnie zasada jest taka, że wybierając się do jakiegoś państwa, Polacy używają przyimka *do*. Przyimek *na* uważany jest za wyjątek odnoszący się tylko do niektórych państw. Jest kilka teorii na ten temat. Jedna z nich historyczna, mówiąca o nawiązaniu do dawnych terenów Rzeczypospolitej, jej prowincji i regionów, jednym z których Ukraina niewątpliwie była. Otóż historycznie *na* w języku polskim łączy się z nazwą nieodległego obszaru, który traktuje się jako fragment większej całości; nazwę tej całości łączy się z przyimkiem *w*. Dotyczy to regionów i krain, które niegdyś były częścią tego samego bytu państwowego lub unii z Polską. Spośród współczesnych państw odnosi się to także do: Łotwy, Litwy, Białorusi, Słowacji oraz Węgier.

Po powstaniu niepodległej Ukrainy w 1991 r. częstość użycia wyrażania *w Ukrainie* miałyby wzrosnąć, gdyż, jak zauważa prof. Mirosław Bańko z Uniwersytetu Warszawskiego, „przyimek *w* rzeczywiście zdaje się lepiej podkreślać samoistność polityczną obszaru”. Jednak *Wielki słownik poprawnej polszczyzny* pod red. Andrzeja Markowskiego z 2004 r. wskazuje:

Ukraina: Jechać na Ukrainę (nie: do Ukrainy).

Mieszkać na Ukrainie (nie: w Ukrainie).

Na temat tych wyrażzeń w ostatnich latach wypowiedziała się Rada Języka Polskiego. Wypowiedź z 2019 r. postuluje, że:

[...] „na Ukrainę” to forma skodyfikowana, rejestrowana przez współczesne słowniki ortoepiczne [...]. [F]forma ta jest pozostałością po czasach, w których Ukraina nie była samodzielnym państwem [...]. [W]wyrażenie „do Ukrainy” (a także analogiczne: „w Ukrainie”) jest umotywowane historycznie (było stosowane w XIX wieku) oraz systemowo (jest zgodne z regułą gramatyczną mówiącą, że przyimki „do”, „w” łączą się z nazwami terytoriów samodzielných). Jak wskazuje szybka kwerenda internetowa, pojawia się ono także współcześnie, gdyż wielu użytkowników języka niejako automatycznie posługuje się formami systemowymi.

Podobną opinię z pewnymi zastrzeżeniami Rada opublikowała w 2021 r.:

Rada Języka Polskiego nie wprowadza zmian w polskiej składni [...] – język żyje swoim życiem i pewne zmiany następują w nim samoistnie. Jeśli zyskują aprobatę społeczną, są kodyfikowane przez autorów słowników, podręczników, gramatyk itd. Z naszych obserwacji wynika, że formy typu „w Ukrainie”, „w Litwie”, „do Ukrainy”, „do Litwy” są używane od dawna (przez starsze słowniki były kwalifikowane jako poprawne) i mają umotywowanie historyczne (były stosowane w XIX wieku). Jak wskazuje szybka kwerenda internetowa, pojawiają się także współcześnie. Można przypuszczać, że fakt ten zostanie odnotowany w którymś z powstających (lub mających powstać) słowników, co być może spowoduje kodyfikację form typu „do Ukrainy”.

Sytuację zdaje się przełamać wojna, która wybuchła w Ukrainie pod koniec lutego 2022 r. Jak twierdzą sami Polacy, jest to nich ważna lekcja wrażliwości. Wspierając Ukraińców na różne sposoby i w różnych dziedzinach, zwracają również uwagę na

znaczenie tego, jak się mówi o miejscowości, która doświadczyła tak tragicznych wydarzeń w sercu Europy w XXI w.

Zdaniem większości internautów w zaistniałych warunkach użycie przyimka *w* w stosunku do Ukrainy jest wyrazem szacunku dla ofiar rosyjskiej agresji i podkreślenia niepodległości, integralności i niezależności tego państwa. Językoznawcy od dawna podkreślali, że użycie wyrażenia *na Ukrainie* / *na Ukrainę* wynika głównie z przyzwyczajenia i tradycji językowych, a zastąpienie przyimka *na* przyimkiem *w* nie będzie niepoprawne językowo – jest bardziej zależne od woli ich używania przez użytkowników języka.

Ostatnio w rozmowie z Radiem Zet prof. Jerzy Bralczyk stwierdził:

Nie możemy mówić tu o poprawności. To jest sprawa zmienna. W przypadku Ukrainy starsi ludzie pewnie będą mówili „na Ukrainie”, tak jak ja mówię, ale jestem za tym, żeby młodzież mówiła już „w Ukrainie”.

Na postawę samych Ukraińców wobec tej kwestii gramatycznej wskazywał w swej wypowiedzi dr hab. Mariusz Koper w wystąpieniu na Polskim Radiu:

Choć forma „na Ukrainie” wciąż jest właściwa i prawidłowa, to sami Ukraińcy wolą, by w kontekście ich kraju używać sformułowania „w Ukrainie”, bo wiąże się to z pewną solidarnością i chęcią podkreślenia niezależności tego państwa. Myślę, że są oni na to wyczuleni i chcą, byśmy podkreślali niepodległość tego kraju.

W komentarzach zwykłych internautów w sieciach społecznościowych i kwerendach internetowych zdarzają się zróżnicowane opinie na ten temat, jednak w większości są one zgodne:

Nie, nigdy się nie zastanawiałem. Mówi się też na Węgrzech i na Słowacji ale w Czechach. Nigdy nie uważałem, że te określenia negują prawo do państwowości

czy też są wyrazem nie uznawania narodu za pełnowartościowy. No ale jeżeli tak jest to nie mam nic przeciwko zmianie.

Najlepszym podsumowaniem dyskusji dotyczącej dawnej i spornej kwestii językowej zdaje się być następująca wypowiedź:

Jeśli chcemy symbolicznie wyrazić wsparcie, powinniśmy stawiać świadome użycie języka nad wolno aktualizujące się zasady słownikowe.

Неля ЗУЄНКО

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ НІМЕЧЧИНИ ТА УКРАЇНИ

Набуття молоддю знань, умінь і навичок спрямоване на вдосконалення компетентності, сприяє інтелектуальному й культурному розвитку особистості, формуванню в неї здатності швидко реагувати на запити сьогодення.

При формуванні національних систем туристичної освіти необхідно враховувати такі загальні закономірності: неперервність туристичної освіти, гнучкість навчальних курсів та програм, мобільність студентів, поєднання науковості навчання з практичною реалізацією цих досягнень, локальні особливості, пов'язані з культурними, соціальними, політичними та економічними ситуаціями в країні навчання (Кнодель, 2007).

Сучасні моделі підготовки фахівця сфери туризму включають в себе психологічні, психомоторні компоненти, професійні вміння та навички, теоретичні знання з предметів туристського змісту і здатність їх застосовувати на практиці. Обов'язковими компонентами стають володіння декількома іноземними мовами та

сучасними інформаційними технологіями. Сучасний етап розвитку суспільства вимагає від майбутнього спеціаліста з туризму не тільки розуміння іноземних мов, а й здатності спілкуватись. Нові вимоги сучасності зумовлюють необхідність звертання і до нових комунікативних та інтенсивних методів навчання, його переорієнтацію на навчання спілкуванню іноземною мовою (Зуєнко, 2019).

Іноземна мова для фахівця сфери туризму – це один із інструментів, який допомагає не тільки діяти, переконувати, приймати рішення, а й створювати сприятливу ділову атмосферу, розуміти культуру представника іншої країни та менталітет народу (Найбоидзе, Дышкокова, 2014).

Освіта і підготовка фахівців для сфери туризму повинні зайняти своє гідне місце в системі навчальних закладів, щоб задовольнити зростаючий попит на професійні кадри туристичної сфери економіки.

Розглянемо детальніше моделі підготовки фахівців у сфері туризму у Німеччині та Франції. За оцінками міжнародних експертів Німеччина з року в рік займає найвищі місця за показниками конкурентоздатності туристичного сектору, зокрема інфраструктура туризму, доступність спеціальних тренінгів та досліджень, клієнтоорієнтованість персоналу, ставлення місцевого населення до туристів. Все це сприяє тому, що Німеччина входить у десятку найбільш відвідуваних туристами країн.

Основоположними принципами професійної туристської освіти в Німеччині є такі:

- міждисциплінарний принцип, який передбачає взаємозв'язок предметів;
- принцип цілісності, який передбачає безперервність, наступність у професійній туристичній освіті;
- принцип гуманітаризації, що має на увазі зміцнення етичних і духовних цінностей фахівця;

- принцип академічної свободи, який передбачає самостійність у виборі навчальної, наукової потреби;
- принцип іншомовної професіоналізації, що передбачає володіння іноземними мовами;
- принцип інтернаціоналізації, який передбачає інтеграцію освіти в єдину світову систему.

Німецька система освіти спирається на мультиплікаційний підхід, який забезпечується здобуттям як теоретичних так і практичних навичок. Лише 25% навчального часу відводиться на теоретичну підготовку в навчальних закладах Німеччини туристичного профілю, інші 75% – спрямовані на здобуття практичних навичок (Симоненко, 2007).

Практична частина системи освіти передбачає професійне навчання на виробництві разом з обов'язковим теоретичним курсом в державному коледжі. Така дуальна система професійної освіти передбачає отримання трьох дипломів (свідоцтв): *Lehrzeugnis* – свідоцтво про навчання на підприємстві, *Berufsschulzeugnis* – свідоцтво про проходження повного курсу навчання в професійній школі або *Abgangszeugnis* – свідоцтво про часткове проходження курсу навчання в професійній школі і *Prüfungszeugnis* – свідоцтво про складання іспиту торгово-промислової палати. Умовою для освіти в такій системі є договір, в якому прописуються практична і теоретична частини освіти, а також можливості отримання додаткової кваліфікації.

Аналіз змісту навчання за напрямком туристської освіти в інститутах прикладних наук свідчить про таке:

1. Програми третинного рівня інтегровані у систему наступності освітніх рівнів і в систему міжнародних академічних обмінів.

2. Програми професійно спеціалізовані: профільні програми містять не більше 5% дисциплін загальної підготовки, тоді як 95% дисциплін – це дисципліни професійні.

3. Програми орієнтовані на обмін практиками: практика на підприємстві займає значну частку учбового процесу.

В той же час академічна освіта спирається більшою мірою на засвоєння наукових методів, екскурсій і підготовки звітної та проектної документації (науково-дослідна практика). До того ж в академічному освітньому процесі, на відміну від прикладного, задіяні викладачі ВНЗ, «академіки», тоді як у прикладних закладах здебільшого задіяні викладачі-практики і представники бізнесу.

Узагальнюючи, варто зазначити, що прикладна освіта має все більший попит серед абітурієнтів, адже зайнятість осіб із академічною освітою займає лише 5% вакантних посад у сфері туризму (Сакун, 2004).

Створення та удосконалення системи туристичної освіти в нашій країні вимагає залучення досвіду інших країн, що вже є визнаними лідерами освіти у галузі туризму та у сфері обслуговування в цілому.

Спираючись на зарубіжний досвід, бути професійно компетентним означає мати багатокomпонентний склад інтеграційних професійних знань і вмінь, що забезпечує усвідомлення професійно правильних рішень, виконання творчих дій, моделювання комунікативних зв'язків.

Література

Зуенко Н. О. Досвід професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері туризму/Н.О. Зуенко/Теоретична і дидактична філологія : збірник наукових праць. – Серія «Педагогіка». – Переяслав-Хмельницький : «ФОП Домбровська Я.М.», 2019. – Випуск 30, с. 59-70. Кнодель Л. В. Теорія і практика підготовки фахівців сфери туризму в країнах-членах Всесвітньої туристської організації: автореф. дис.

на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.04 /Л. В. Кнодель. – Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, 2007. – 40 с.

Наймоидзе О. Л., Дышокова А. А. Бенчмаркінгові стратегії в підготовці кадрів сфери туризму // Молодой ученый. – 2014. – № 7. – С. 83-86.

Сақун Л. В. Теорія і практика спеціалістів сфери туризму в розвинутих країнах світу: підручник для вузів / Л. В. Сақун – К: МАУП, 2004. – 399 с.

Симоненко В. Д. Загальна і професійна педагогіка: Підручник. – М.: Вентана-Граф, 2007. – 368 с.

МОЛОДІ ДОСЛІДНИКИ / YOUNG RESEARCHERS

Shen LIIN

ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У КИТАЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Навчання перекладу є відносно новим явищем у Китаї. Лише у 2007 році Міністерство освіти Китаю запровадило університетські програми з письмового та усного перекладу, щоб задовольнити зростаючий попит на професійних постачальників послуг китайською мовою. Але за відносно короткий час, протягом якого ця нова галузь існує в Китаї, вона набула несподівано сильного імпульсу.

Починаючи з 1980 року, коли політика країни стала відкритою і контакти між Китайською Народною Республікою та іншими країнами світу стали розширюватися, Китай досяг значного прогресу у вивченні й викладанні перекладу. За словами заступника міністра освіти Ву Ціді, у Середньому царстві існує надзвичайна ситуація з перекладом: «Ми повинні нарешті зрозуміти, що Китай стикається з гострою нестачею кваліфікованих спеціалістів з іноземних мов у сфері перекладу та усного перекладу» (Schneider, 2006).

Стратегія китайського уряду «вийти на глобальний ринок» посилила національну конкурентоспроможність країни, що викликало потребу в кваліфікованих перекладачах. За останні кілька років спостерігається не тільки хвиля інтересу до професійної підготовки перекладачів, але й його експоненційне зростання в Китаї. На цьому тлі виникли нові тенденції, а також виклики щодо статусу перекладу як навчальної дисципліни у китайській вищій школі.

У 2006 році в деяких університетах та коледжах Китаю стартувала пробна програма: чотирирічне навчання бакалаврів у сфері перекладу. Станом на 2019 рік

підготовку перекладачів за такою програмою здійснюють загалом 281 університет та коледж. У 2007 році Міністерством освіти Китаю була офіційно затверджена програма «Китайський магістр у галузі письмового і усного перекладу» (Wang Nan, 2006). Метою цієї програми є підготовка професійно компетентних перекладачів. Станом на 2020 рік таку програму реалізовували 262 освітніх закладів. Основні мови, за якими відбувається навчання – англійська, російська, японська, французька, німецька, корейська, іспанська та багато інших. Професійна підготовка магістра перекладу передбачає засвоєння обов'язкових і вибіркових (факультативних) курсів. Загальний обсяг кредитів має бути не менше ніж 38, включаючи стажування.

Випускники освітніх програм з перекладу можуть працювати у державних органах, включаючи посольства, у засобах масової інформації, книжкових видавництвах, на радіо й телебаченні, у туристичних агенціях, у міжнародних асоціаціях і спільних підприємствах, транснаціональних корпораціях, фондах і фінансових установах. Для забезпечення виконання перекладу у різних сферах і галузях китайські університети й коледжі пропонують програми, у яких передбачена можливість вибору для більш вузької спеціалізації. Це може бути, зокрема, юридичний, медичний, технічний, літературний, комерційний та фінансовий переклад, переклад книг, документів та наукових доповідей та статей, медіа переклад та інші види перекладу.

Література

Schneider, R. (2006). China professionalisiert Übersetzer Ausbildung – Neue Seminare an Fudan-Universität Shanghai. Shanghai Daily, 2006-04-03. Retrieved from: <https://uepo.de/2006/04/07/china-professionalisiert-uebersetzer-ausbildung-neue-seminare-an-fudan-universitaet-shanghai/>

Wang Han. (2016). Found in Translation: How China's most elite interpreters and translators are cultivated. Retrieved from: <http://en.shisu.edu.cn/resources/features/found-in-translation>

Bohdan ABAKUMOV

STRUCTURE OF FOOTBALL TERMS AND MONOMIALS IN ENGLISH

In the beginning of the XXI century football vocabulary is actively functioning in Ukrainian literary language that is related to football as a multifaceted socio-cultural phenomenon: sport, business and means of political influence, game and mass spectacle.

The interest of linguists in sports communication, including the language of football, has increased in recent decades due to study of various areas of language activity of society. Despite researchers' attention to the theoretical and practical issues of sports terminology, in Ukrainian linguistics there is still not system analysis of football vocabulary.

The relevance of the research leads to the following factors: a) the growing popularity of football as a sport; b) increasing the number of participants in football communication, deterministic operation of sports channels on TV, regular broadcasting of football matches, the opening of sports (including football) portals, discussion about the problems of football in chat rooms and forums on the Internet; c) necessity for a comprehensive description of the football lexicon, representing the segment of Ukrainian language picture of the world; d) requirements of regimentation and codification of football vocabulary; e) the development of electronic glossaries, creation of electronic thesauri, development of corpus linguistics; f) necessity of preparing materials for systematic improvement of language culture of journalists who broadcast football programs or matches.

Evolution of football terms

Football has changed in countless ways over the years; from how the game is played on the field, how it's handled off the field, to how fans have become intertwined with their teams and their players.

There are three key factors that are at the core of *all* major developments within the game:

1. Technology
2. Media
3. Social Media
4. Tactical Development
5. Style of Play

A once simple game, soccer has transcended into a global phenomenon that involves much more than 11 v 11 on a Saturday or Sunday afternoon. Why's this come to be? How has soccer changed since its inception all those years ago?

When soccer was first being played, there were no TVs. The first-ever televised soccer game was broadcast by the BBC on September 16th, 1937. Over 80 years later, it's the most viewed sport on the planet. For the 2019 – 2022 cycle, the Premier League sold its broadcasting rights for a record \$11.7 billion.

The broadcasting structure for Major League Soccer differs from the European game. The programming focus is more localized and varies from franchise to franchise. The TV is opening up more and more people to the game every day.

Social Media has fundamentally changed the relationship between fans and players. It provides a direct communication link unlike any technology in history. A shift in social trends toward mobile devices has forced teams, broadcasters, and players to turn their focus to social media and all things mobile. Social media has become the first point of communication and the most important and influential marketing tool available to soccer franchises. Not only does social media allow soccer organizations to share content with

their followers, but it also encourages engagement with fans and helps build valuable relationships.

Terms used in football

All ball - when a player attempts to tackle the ball, and connects with the ball rather than the player'; **Back of the net** – a commentator favorite to describe the ball crossing the line and hugging the net, in other words, a goal; **Ball-to-hand** – the claim that the contact between the hand and the ball is inadvertent, therefore it shouldn't warrant a free kick; **Bicycle kick** – the movement by a player where they jump up, throw both feet in the air and hit the ball in a pedaling motion to send the ball in the opposite direction they're facing. Also known as the overhead kick; **Boot it** – an instruction given by the teammates of a player for them to kick the ball with full power to get it away; **Box-to-box player** – a player that can successfully play both sides (defensive and offensive) of the game; **Brace** – the achievement of a player that scores two goals in one game; “**Scoring a brace**” – the way to go when using it in a sentence; **Chip shot** – a shot that is kicked from underneath the ball to provide some arc for it to go over the opponent; **Class act** – a player/manager that deserves praise especially with their attitude and manners off the field; **Clean sheet** – the accolade a team/goalkeeper earns when a full game is played without conceding a goal; **Cleats** – the plastic or metallic bumps on the sole of football shoes, also used for the shoes themselves; **Clinical finish** – a top notch **shot that leads to a goal; the scorer of this goal is called the clinical finisher**; **Cracker** – a breathtaking football match or an outstanding goal, mainly from a long distance; **Dive** – the exaggerated falling move of a player to deceive the referee in order to win their team a foul call; **Dummy run** – an off-the-ball run made by an offensive player to create space for his teammate with the ball; Used to trick opponents by pretending to move towards the ball; **Feint / Flip Flap** – the dribbling of the ball in one direction after faking the dribble in the other direction with a bogus body movement. Also known as the snakebite for being resembling a snake's agile

attack on its prey; **Flick-on** – a move where the offensive player hits a moving ball with their foot or head when it's passing by them without controlling it first.

Conclusion. The article analyzes the latest tokens of foreign origin, which were borrowed from the sports vocabulary of the English language, namely from the field of football terms. The problem of the penetration of English into the Ukrainian language is relevant for modern Ukrainian linguistics. Most of the sports terms are tokens of foreign origin. This is due to the spread of sporting realities, for which there is still a lack of equivalents, and the wide flow of international information in the field of sports contributes to the actualization of foreign terms. Moreover, it should be noted that a fairly wide range of sports vocabulary is borrowed, which covers various sports. For example, the huge popularity of football has led to the emergence of an extremely large number of football terms in the media. The purpose of this scientific investigation is to analyze foreign football tokens on football, recorded in the texts of modern Internet publications. It is proved that the language of modern Internet media is extremely saturated with football terms of English origin, as evidenced by the presence of entire lexical and semantic subgroups of tokens on this topic.

Богдан АНДРУСИК

ЕТНІЧНА КАРТИНА СВІТУ І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Одним із головних чинників формування культурної картини світу є культурні цінності. Ціннісні категорії формуються в свідомості людини в процесі пізнавальної діяльності. Тому, за словами відомого культуролога П. С. Гуревича: «Для розуміння дійсності людина визначає для себе істотне й несуттєве, формує ціннісне ставлення до світу. Тому цінність ґрунтується не лише на знаннях та інформації, а й на своєму власний життєвий досвід, вони представляють забарвлене ставлення особистості до

світу». У культурних цінностях такі принципи, як звичаї, звички, стереотипи, поведінкові норми, цінності та ідеали є принципами, за якими люди співіснують і розуміють один одного. На основі цих принципів формуються деякі правила поведінки, що регулюють суспільне життя людини. Культурна картина світу специфічна і різна в різних країнах. Це обумовлено цілою низкою чинників: географія, клімат, природні умови, історія, соціальний устрій, вірування, традиції, спосіб життя та інші культурні аспекти. Це ключ до міжкультурної комунікації. Культура охоплює весь спектр людської спадщини в історичному розвитку цивілізацій — від фольклорно-міфологічних уявлень, національних звичаїв до творів мистецтва та особливостей життя різних народів. У міжкультурному спілкуванні головну роль відіграє контакт — «спілкування», діалог або багатомовність — культура. Культурний діалог — культурна взаємодія в процесі міжкультурної комунікації, оволодіння іноземними мовами тощо, забезпечує взаємозбагачення мовних і культурних спільнот у контакті.

З точки зору міжкультурної комунікації, культура — це насамперед норми соціальної практики, успадковані та встановлені людьми, що належать до певної нації чи етнічної групи. Характеристики цієї соціокультурної діяльності зберігаються в колективній пам'яті («психічній програмі»), закладені з дитинства, усвідомлюються й засвоюються через систему культурних кодів. Тому культурний кодекс охоплює всі матеріальні прояви побуту і культури народу: начиння, архітектуру, національну символіку, музику, пісні, танці, обряди, фольклор, національну кухню, а також різноманітні форми дозвілля, родину та друзів, навіть кольори, Семантика запаху і звуку, якими пронизується життя цього народу. Лінгвістичні аспекти не обмежуються виявленням семантичних ознак слів у різних мовах. Він також охоплює порівняння різних комунікативних ситуацій, способів поділу світу за мовою та порівняння мовної поведінки в різних культурах. моральні аспекти. Вона спрямована на розуміння відмінностей моральних норм, властивих

різним країнам і народам. Зокрема, це стосується етики, поведінки, міжособистісного спілкування, мовленнєвого етикету тощо. Наприклад, у Польщі при оплаті в ресторані слово «дякую» можна трактувати як відмову від решти на користь чайових. Жести є важливим способом вираження інформації. Однак один і той же жест в різних культурах може мати різні етичні значення. Так, для українців і більшості європейців великий палець вгору означає «дуже добре», «круто», «супер». У США його використовують для зупинки автомобілів на дорозі. соціальне спілкування. Вона включає в себе прийняті в суспільстві моделі, норми та правила спілкування та, загалом, встановлення та підтримання зв'язків. Кожен соціальний клас у кожній країні прийняв правила соціальної поведінки та взаємодії через багато факторів. Тому суть соціальної комунікації полягає у вивченні особливостей різних комунікаційних поведінок і стилів спілкування відповідно до конкретної ситуації та соціального середовища співрозмовників.

Психологічні аспекти. Вона передбачає вивчення психологічних реакцій людей при спілкуванні з представниками інших країн та етнічних груп. Психологи співпрацюють з експертами в галузі міжкультурної комунікації та етнології, щоб розробити спеціальні рекомендації, дотримання яких може зменшити дискомфорт в іноземних умовах і допомогти запобігти тому, щоб інші відчували себе незручно, перебуваючи або виглядаючи неадекватними в конкретній країні.

Поведінка. У західноєвропейській психології мовчання також позиціонується як неввічливе навіть у компанії незнайомих людей. Щоб уникнути незручного мовчання, вони культивували традицію мирських розмов. І навпаки, в деяких північних культурах розмовляти з незнайомцями вважається небезпечним, тому їх представники витримують мовчання, а потім поступово вступають у спілкування. Люди, які не знають про ці риси, можуть бути збентежені і сприймати цю поведінку як ознаку грубості та підозрливості. Східні жителі також рідко беруть лідерство в розмові, вважаючи за краще мовчати і слухати. Психологічні аспекти

міжкультурної комунікації тісно пов'язані з лінгвістичними аспектами спілкування, особливо з точки зору способу спілкування чи професійних рішень спілкування з іноземцями. Отже, як і більшість наук, міжкультурна комунікація виникає через потреби суспільства. Її практична сфера сягає найдавніших. Людям доводиться встановлювати різні зв'язки з незнайомими людьми, що вимагає терпимості та певних знань про соціальне спілкування та психологію міжкультурних відмінностей.

Nataliia BABYCH

INTERCULTURAL MISCOMMUNICATION

In today's world communication is becoming more intercultural. The exchange of goods and technology was supplemented by the exchange of thoughts, ideas, culture, and values. In this flow of communication the problems of intercultural miscommunication become common. As a result of globalization and immigration, communication among people from different cultures has been inevitable. Different cultural backgrounds and different languages have made it difficult for people to understand one another while communicating (Özdemir-Çağatay & Küllü-Sülü, 2013).

According to J. Keith Chick (1995) there are five different grounds of miscommunication.

In her research one of them was acceptance and rejection of compliments. Another one arises from sociolinguistic transfer. It is about using your own speech community rules when interacting with someone from another community. There are three more sources of miscommunication: mismatch of interpretative frames of reference, intonation and the last one is different politeness strategies (Chick, 1995).

Depending on the situation and area of activity, the impact of a misunderstanding can range from awkwardness to irreparable consequences. In everyday life, when ordering

coffee, for example, a misunderstanding will become an awkward pause. If it happened at work, you may be treated differently. At the international level during meetings of heads of state misunderstandings can cause relations between countries to deteriorate.

There are some tips to find common ground. It is very important to maintain etiquette. Researching the target culture and its specific etiquette in communication, to be aware of these familiarity tokens and not to jump straight to first name terms until one receives a cue from the other person to do so. Specialists recommend avoiding slang and speaking slowly without using big words (3) or sentences. If the situation does not relate to this, for instance you are not on a working call where you are presenting the report.

Active listening is a very effective strategy for improving cross cultural communication. Restating or summarising what the other person has said, ensuring correct understanding, and asking frequent questions may help build rapport and ensure that important information doesn't get missed or misunderstood.

Jennifer Mueller points out that different cultures have different ideas of personal space. Generally, it's considered rude to get in someone's face, or to sit or stand too close to someone you don't know. In addition to this one needs to be careful with humor.

Communication has always been one of the important elements of life and in globalized reality with all its rapidity we faced the negative impact of intercultural communication – miscommunication.

References

Chick, J.K. (1995). Intercultural communication. In S. L. McKay & N. H. Hornberger (Eds.), *Sociolinguistics and Language Teaching* (pp. 329-348)

Jennifer Mueller, JD *How to Avoid Miscommunication with Different Cultures*

Top Ten Tips for... Effective Cross-Cultural Communication

<https://www.chrysos.org.uk/blog/top-ten-tips-for-effective-cross-cultural-communi>

Özdemir-Çağatay, S. Küllü-Sülü, A. (2013). An investigation of intercultural miscommunication experiences

МОНОМІАЛИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ДЛЯ БІЗНЕСУ: СТРУКТУРНИЙ ПІДХІД

Сьогодні різноманітність сучасних напрямків у мовознавстві стає вражаючою. Найбільш привабливими є тенденції, які перетинають принаймні дві або навіть більше областей знання. При цьому тема бізнесу є однозначно актуальною в наш час. Виникає необхідність розвивати цю тему з боку когнітивної лінгвістики та розмежовувати поняття «мономіал» та «бізнес-мономіал», де поєднуються підходи до аналізу структур та термінів бізнес-тематики в прикладній лінгвістиці. Виділяємо підходи до розбудови термінознавства, а саме теоретичні проблеми терміна, термінології і опис терміносистем вузькоспеціалізованих ділянок. Поняття термін в цілому можемо трактувати таким способом, орієнтуючись на Великий тлумачний словник української мови, де термін означає, з одного боку, 1) відтинок, проміжок часу, визначений, установлений для чого-небудь; 2) строк, наприклад, термін кредиту, а з іншого, – слово або словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття якої-небудь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо (Бусел, 2005). Задача сучасних науковців – це стандартизувати і уніфікувати терміни.

Якщо говоримо про терміни, то потрібно зважати на критерії, які вказують на те, що перед нами наявний термін: 1) системність; 2) відповідність лексичного значення терміна позначеному ним поняття; 3) однозначна відповідність терміна поняттю; 4) раціональна стислість; 5) стилістична нейтральність; 6) словотворча (дериваційна) здатність; 7) переважність рідної мови; 8) згармонізованість термінів, тобто міжпредметна та міжмовна узгодженість назв одного або близьких понять; 9) наявність визначення поняття.

Термін повинен бути й лексично, і морфологічно суворо систематизований, здатний до утворення похідних, а також максимально парадигматичний у плані нормальної й типової парадигми (Ицкович, 1984). При цьому термін має своє визначення, критерії та характеристики, мономіал у свою чергу виконує інакшу роль. Під «мономіалом» розуміємо термінологічний вираз, який є поєднанням змінної (-их) і констант(и) – одного або більше сполучень / кластерів, що утворюють сталий термінологічний вираз як нероздільну сполуку й можуть бути поєднані сполучниками *і/ї/та* й *чи/або*, щоб утворити терміносполуку за вимогами конкретної галузі знань (Chaika, 2019). У сфері бізнесу доцільно використовувати та застосовувати визначення «бізнес-мономіал», який базується на термінах бізнес-тематики. Було встановлено, що бізнес-мономіали пов'язані і подібні за структурою з алгебраїчним виразом, до нього входить одночлен (мономіал), двочлен (біноміал), тричлен чи многочлен (тримоніал і полімоніал), а надалі ми можемо створити код. Структура складається з компонентів (двох, трьох та багатьох). При цьому компоненти розмежовуємо на однокомпонентні та багатокомпонентні, а саме: одна, дві, три і більше лексичних одиниць, орієнтуючись на внутрішню міжнародну форму, де до уваги приймається вихідна форма мономіалу, незважаючи на переклад на ту чи іншу мову.

З теоретичної складової виділяємо морфологічну ознаку, з якої виділяємо іменникові, прикметникові та дієслівні мономіали, а також розмежовуємо обставини мети, означення, чвстина герундіального речення.

I. Однокомпонентні бізнес-мономіали групуємо: іменник в однині чи множині: терміноскладання, аббревіатури, субстантивоване дієслово. Однокомпонентні бізнес-мономіали можуть бути: іменники в множині, іменники + суфікс/корінь, прості, де морфеєма є коренем, без змін твірної основи, застосування префіксально-суфіксального способу, аббревіатури, віддієслівний іменник.

II. *Двокомпонентні бізнес-номіали*: прикметник + іменник, іменник + прикметник/дієприкметник теперішнього часу, іменник у множині + прикметник, іменник + іменник, дієприкметник теперішнього часу + іменник, дієприкметник минулого часу + іменник, прикметник + герундій, складений іменник / прикметник / субстантивований прикметник + іменник, іменник + герундій.

III. *Полікомпонентні бізнес-номіали*: прикметник + прикметник / дієприкметник + іменник, прикметник + іменник + іменник, іменник + прийменник + іменник, складні аббревіатури, іменник + іменник + іменник, речення.

Як висновок зауважимо, що бізнес-номіали – це не лише терміни, вони мають значно ширшу класифікацію, а саме тому їх доречно застосовувати для розмежування та кристалізації розуміння у професійному використанні.

Література

Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. 5-те вид. Київ; Ірпінь : Перун, 2005.

Ицкович В. А. Лингвистическая терминология и прикладная ономастика. О словаре новой лингвистической терминологии. Москва, 1964. 165 с.

Chaika, O. A Dive for Determinants of Ukrainian and English for Audit and Accounting as Languages for Specific Purposes. Людина. Комп'ютер. Комунікація : збірник наукових праць. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2019. 1 електрон. опт. Диск (CD-ROM).

Chaika, O. Monomial Variables in English Audit Terminology. International journal of philology. Vol. 10. № 1. 2019, p. 100–108.

THE IMPORTANCE OF LEARNING ENGLISH TODAY

Modern higher education should direct the future specialist to further study not only the native language but also foreign languages. The changes taking place in the political and social life of the country provide many new opportunities. Their use requires knowledge, including English, which is used around the world.

In the 21st century, modern life is constructively showing that foreign language skills and computer skills are perhaps the most important skills that everyone needs. Today, an educated person must know several European languages, necessarily English. International contacts, trade, tourism, culture, the Internet, technology, science, life - these are the areas of activity that require language learning.

Specialists who speak foreign languages will successfully work in prestigious positions in various spheres of public activity. Unfortunately, the disadvantage is that technical and foreign languages are studied and known little, and colloquial and business - the majority. Therefore, in higher education it is necessary to pay attention to deeper learning of foreign languages in obtaining education in technical profiles. In particular, science is a field of human activity that produces knowledge for material and spiritual development, improving the living conditions of individuals and civilization in general. Scientific information is reproduced in textbooks, manuals, articles, dictionaries, patents, instructions, etc. All these types of reproduction of scientific knowledge that provide us with relevant information are called scientific and technical literature. However, such literature, reproduced in a foreign language, must be correctly translated because the translation of such literature becomes public property.

Scientific and technical translations provide us with relevant knowledge needed in the educational process, and serve as a guide in the exchange of information with representatives, including experts from other countries. And here we have such a stage as translation from one language to another. Scientific and technical translation is very closely related to scientific information, which must be conveyed accurately, focusing on the entire content of the scientific text, not just individual lexical items; convey the logic of the material, the clarity and transparency of the text, the correctness of its presentation, especially terminology. If you translate yourself, you must first master a foreign language in all its stylistic diversity, as well as have knowledge of the relevant scientific field, ie to master their profession, learn terminological vocabulary, its foreign language counterparts. Then you can get a full translation that transmits scientific information to the original. Future architects, builders, engineers, chemists, physicists who know foreign languages and can translate first-class will always be needed.

Nowadays, it is difficult to imagine the success of a student who does not connect his future life, professional activity with the use of language to achieve their own goal, for example, with a perfect command of English or other languages. The goal, the desire to develop, to work successfully in various fields, to build your own career leads to a systematic, thorough, persistent study of the language.

On the other hand, a teacher who teaches Ukrainian-speaking students must "be in shape", constantly improve their skills, look for ways to motivate students to consciously and with interest in learning native and foreign languages, instill in them an understanding that languages are vital. Another moment when a teacher teaches foreign students the Ukrainian language, which is also considered foreign to them. The teacher must first master the language that is native to foreign students, to at least support the communicative process with each other, synthesize languages, then find an approach so that foreign students can be just as conscious and willing to learn a foreign language.

Usually in adulthood a person has to overcome certain difficulties in learning a foreign language. But every age has its advantages and disadvantages. At school age it is still difficult to focus on foreign language tasks, students mostly memorize certain words, the intonation of language units. Instead, young adults have already developed skills and abilities, because they have developed mental abilities and memory. The teacher only needs to point out the way of further development in mastering other languages, because the "foundation" has already been laid.

A foreign language, like any other, has two varieties: literary and colloquial. The differences between them must be taken into account when learning a language. In order for the constantly acquired knowledge of a foreign language to be, so to speak, "in combat readiness", it is necessary to constantly use it, read and listen to foreign texts, continuously improve their knowledge, speaking, studying the grammatical structure of texts. The main thing is not to be afraid of difficulties when performing grammar exercises or listening, communicating with others. It will be appropriate to communicate with native speakers of the languages being studied, if possible. In this way, confidence is developed, interest in further language acquisition grows.

So, the question of today is the need for communicative communication, exchange of scientific information, work, business relations, friendship with speakers of other nations. Therefore, in the XXI century it is important to actively master the languages of the world, preferably several, except the native, to be both professionally and linguistically competent in their field.

ВИЗНАЧЕННЯ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТА СПОСОБИ ЙОГО ДОСЯГНЕННЯ

Еквівалентний переклад є комплексним видом перекладацької діяльності, оскільки його основна мета полягає у точній передачі інформації та досягненні адекватності перекладу.

Перекладач завжди прагне досягти інформаційної еквівалентності перекладу. Будь-який переклад не може бути абсолютно ідентичним оригінальному тексту. Еквівалентність перекладу є поняттям відносним. Цей рівень відносності може бути різним. Ступінь еквівалентності залежить від багатьох факторів, серед яких можна відзначити майстерність перекладача, специфіку мов і культур, епоху створення оригіналу та перекладу, спосіб перекладу та жанр і стиль текстів, що перекладаються. Теорія та практика перекладу оперує поняттям еквівалентності, яка в більш широкому сенсі означає рівноцінність, рівнозначність поєднаних матеріалів.

Під еквівалентністю, у теорії перекладу слід розуміти збереження відносної рівності змістовної, змістової, семантичної, стилістичної і функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі і перекладі. Еквівалентність оригіналу та перекладу – це насамперед однакове з автором розуміння текстової інформації, яка сприймається як на ментальному рівні, так і на рівні емоцій та почуттів обома сторонами – автором і перекладачем. У третьої сторони, тобто читача чи слухача теж повинно виникати тотожне з перекладачем сприйняття інформації. Сюди входить також сприйняття інформації, яка експліцитно виражена в тексті і яка імпліцитно винесена в підтекст, тобто імпліцитна інформація. Комплексні перекладацькі трансформації допомагають досягнути різного ступеню еквівалентності перекладу з огляду на завдання та мету перекладу. Перекладацькі

трансформації відбуваються через відмінності у мовах. Перекладацькі трансформації в різний спосіб реалізуються в перекладі. Серед них чільне місце посідають наступні:

Модуляція – заміна слова / словосполучення мови оригіналу одиницею мови перекладу, значення якої логічно виводиться із значення вихідної одиниці, а значення слів оригіналу та перекладу пов'язані логічними причинно-наслідковими зв'язками. Це найбільш складний прийом, що вимагає певної майстерності перекладача. Сутність цього прийому полягає у заміні при перекладі одного поняття іншим (якщо ці поняття пов'язані один з одним як причина і наслідок або як частина і ціле). При використанні модуляції вихідне слово або словосполучення замінюється за деякими логічними міркуваннями. Іншими словами, при перекладі відбувається більш глибоке тлумачення тієї чи іншої лексичної одиниці, в результаті чого перекладач логічно виводить слово або словосполучення на мові перекладу, яке є для вихідної одиниці контекстуальних синонімом.

Прийом лексичного вилучення передбачає ігнорування у процесі перекладу деяких семантично-надлишкових слів, які не несуть важливого смислового навантаження, і значення яких часто комплексно відновлюється у перекладі. Вилучення є методом прямо протилежним прийому додавання.

Антонімічний переклад – заміна будь-якого поняття, вираженого в оригіналі, протилежним поняттям у перекладі з відповідною перебудовою всього висловлювання задля збереження постійного плану змісту. Антонімічний переклад є порівняно поширеним видом перекладацької трансформації. Його цінність полягає у адекватній передачі задуму автора. Антонімічний переклад необхідний, щоб уникнути буквалістичної помилки перекладача.

Описовий переклад застосовується у тих випадках, коли перекладачеві не вдається підібрати еквівалентний термін для перекладу, тобто використовуються лексико-граматичні трансформації, в результаті чого вихідна лексична одиниця

мови оригіналу замінюється на словосполучення, що розкриває її значення. Численні приклади описового перекладу можна знайти у будь-якому англо-українському словнику. Фактично, це не просто переклад, а більш-менш широке тлумачення значення англійського слова, тобто його розгорнуте пояснення.

Застосування комплексних перекладацьких трансформацій сприяє досягненню еквівалентності, допомагає усунути відмінності та спотворення змісту в найскладніших випадках перекладу. В результаті застосування трансформацій, нейтралізуються розбіжності у мовах та усуваються можливі причини виникнення хибних друзів перекладача. перекладацька еквівалентність забезпечує єдність змісту оригіналу та перекладу.

Artur BRUSLIK

IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON HUMAN COMMUNICATION

The CoVID-19 epidemic has affected and continues to affect all sectors of society in all countries of the world: politics, economics, education, science, health, culture. Even fields of human knowledge such as lexicography, one of the fields of linguistics that studies the origin of words and the constant expression of language, have experienced this effect. The COVID-19 epidemic has caused changes in language that have already occurred in this short time. The first half of 2020 was marked not only by innovations in the vocabulary of the common people but also by the emergence of new words, even among the masses. The epidemic of coronary heart disease has given birth to many new words and phrases and changed the meaning of existing words. Ukrainian linguists have seen an incredible amount of creativity in inventing new words. Of course, they will not all be long in Ukrainian words. But the epidemic will undoubtedly mark the history of

language development. To date, coronary heart disease epidemic is the biggest trend worldwide in 2020. For months now, the media has been flooding with disturbing news about the number of patients, prevention methods, treatment of the disease and harm. All of this cannot help but affect the language of human communication.

Many English dictionaries, such as Webster and Oxford, already contain the word infection. For example, the acronym is COVID-19 (abbreviated Corona virus disease 2019). In early April 2020, Oxford translators added the dictionary "code", "self-isolation", which is now very familiar to us, as well as many other words.

The Ukrainian language was enriched with "covidot", "distance" and "social distance". Many words that were previously only experts are now known and used at every step: "corona virus", "disease", "shvl". The symbol "covid" is particularly well "certified", which is confirmed by the active possibilities of word formation: "covdni", "protekvodni", "codnik"(Kosovic, 2021).

In teaching, one of the Italian studies at the university level showed that although students seem to miss physical and face-to-face classes. However, online events have become particularly popular during the COVID-19 epidemic due to the introduction of quarantine restrictions.

The main benefit of these events is the significant savings and freedom from the limitations of holding collective events or the ability to bring all participants together in one place. Disadvantages include lack of personal live communication. Online events are available both in real time and in files. The prospects for such events not only host exhibitions of individual speakers, singers or artists, but also create conditions for communication, games, and the combined entertainment of small and medium groups of users. Online events can also include VR events. Participants who are away from each other are in a shared virtual space and have free communication.

During the quarantine period, there are mainly communication problems between people. The lack of opportunities and the right to human contact prevent events in the first place, postponing them until the second time, which adversely affects the economic development of the companies that hold the events and Use for marketing. In such cases, communication between companies and human relations is regulated by the state on the basis of relevant laws, government regulations and other regulations.

Summarizing the above, Covid 19 epidemics have both positive and negative effects on human relationships. Most of the world faces problems such as lack of direct contact with other people and failure to hold big events with big spectators. However, the development of digital technology and globalization in the world has solved this problem.

References

Kosovic O.V.(2021). Covid-19 pandemic and its influence on the development of modern ethymology, 421.

Sidorenko E. (2021). Transformation processes of event practices: Covid-19 pandemic challenges, 32.

Dmytro DANYUK

FEATURES OF TRANSLATION OF ENGLISH MOVIES IN UKRAINIAN

Today, cinematography is perhaps the most common art form, and thanks to modern technical advances, we are able to watch films by directors from different countries. Therefore, the problem of film translation is relevant, because the film production that comes to our country must get its audience. The main methods of film translation are dubbing, subtitling and voiceover translation. However, only dubbing and

subtitling are widely used, as voiceover translation (or "whispering") seems to be the least effective due to its specificity: the translated speech of the backup actor is superimposed on the original soundtrack.

Film translation is freer than the translation of a work of art and sometimes even approaches "free" translation, and free translation, as opposed to accurate, is performed at a lower level of equivalence than that which can be achieved under the conditions of the translation act. A free translation may be adequate if it meets other regulatory requirements of the translation and does not involve significant losses in the transmission of the original content.

Free translation contains such techniques as nationalization, transfer (localization), modernization, ideological transformation. When translating films, these techniques are often the only possible means of adequate transmission of the content of the film. This is usually due to the fact that the dubbing requires a certain degree of synchronicity, the coincidence of the lips of the actors and the translated lines. Of particular difficulty is the so-called lip sync translation (English Lip Sync), ie full synchronization of the image with the soundtrack.

To ensure synchronicity, the most commonly used translation technique is syntactic assimilation (zero transformation). Such a transformation is used in cases where there are parallel syntactic structures in both the original language and the translated language. Syntactic assimilation can lead to the complete correspondence of several language units and the order of their arrangement in the original and translation.

When translating films of different genres, it is necessary to pay attention to which vocabulary predominates and which stylistic register should be followed. It is also necessary to pay attention to the content of the film situation, because very often a cue can be translated completely differently out of context than given the circumstances in

which the cue was said (for example, translation of the lexical unit do-gooder and drinking buddies.) the translation of the film text depends on the understanding of the subtle semantic nuances of a situation on the screen.

Of particular interest are the fragments of the film text and their translations. In particular, scientific transformations are of scientific interest and the result of their application by the translator at different levels (phonetic, lexical, grammatical) in the process of working on the translation of the film, namely: modulation transformation, addition and transformation.

Films that are not intended for showing in cinemas are usually dubbed in Ukrainian or use Russian dubbing or dubbing without creating your own. Sometimes it is not possible to find a translation that is as close as possible to the original, which may be due to various factors (lexical, grammatical, syntactic). Also, the translation of some lines requires the use of concretization transformation to prevent content distortion, for example: She has smoke coming out of a lot of orifices *перекладена як У неї з вух і ніздрів валить дим, адже дослівний переклад «із багатьох отворів»* (“out of a lot of orifices”) не був би прийнятним для україномовного глядача (у нас скоріше скажуть «з вух і ніздрів» або ж просто «з вух»).

Generalization is a fairly common technique when translating film texts. For example, I had to stop him from yodeling у перекладі звучить як Він ледь не заспівав на радощах. Yes, we are talking about singing, but about a certain type of singing, namely yodel, but the translation uses the semantic unit "singing", which is generalized in relation to a particular unit of "yodel" and can denote any type of singing. This translation is successful given the communicative situation depicted in the film. However, as a rule, during the translation of the film text there are significant losses in terms of sentence structure, and the use of zero transformation is accompanied by some changes in the structural components. Often the need to "adjust" the Ukrainian text to English articulation

leads to a significant reduction in the length of phrases, and hence to the distortion of the original text.

Thus, the use of translation transformations in the translation of film texts is associated with the need to change the structure of the sentence so that one or another translation unit is understandable to Ukrainian-speaking viewers. The translator must remember that the most important task is to convey the content of a particular element of the film text, so solutions to the translation problem must be found in which the transmission of content is as accurate as possible.

Referenses

Szarkowska, Agnieszka. The Power of Film Translation, 2005.

<http://translationjournal.net/journal/32film.htm>

Лукьянова Т. Г. Основи англо-українського кіноперекладу : навчальний посібник для студентів 4 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» денної форми навчання факультету іноземних мов. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012

Лукьянова Т. Г. Теоретичні аспекти кіноперекладу з англійської на українську.
<https://core.ac.uk/>

Тетяна ДАРМОГРАЙ

СЛЕНГОВА ФРАЗЕОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ВИЯВ НАЦІОНАЛЬНО-МОВНОЇ КУЛЬТУРИ

Етимологія терміну сленг – одне із найсуперечливіших питань в англійській лінгвістиці. Важкість розкриття походження терміну поглиблюється його багатозначністю та різноманітною трактовкою сленга авторами словників та

різноманітних досліджень. Е. Партридж вказує, що приблизно з половини минулого століття термін сленг став загальноприйнятим визначенням для «*illegitimate colloquial speech*», тоді як до 1850 року цим терміном називали всі різновиди *vulgar language*. Слід зазначити, що з терміном сленг недоцільно вживати такі синоніми сленга як *argot, jargon, flash, gibberish, cant* (Partridge, 1968).

Термін «жаргон» належить до термінології, що асоціюється з окремою професією: медик, юрист, програміст. Під жаргонізмами слід розуміти соціальний діалект, який відрізняється від літературної мови специфічною лексикою і вимовою, але не має власної фонетичної і граматичної системи. Як правило, це лексикон розмовного мовлення людей, зв'язаних певною спільністю інтересів (Белаш, 2012). А термін «сленг» – це квінтесенція розмовної мови, що пов'язана з життєвими зручностями, а не з науковими законами, граматичними правилами чи філософськими ідеями. Сленг – доволі поширене явище, він є засобом спілкування у найрізноманітніших прошарках населення і корінням сягає в сиву давнину (Глуцук, 2013). В англійській мові сленг є активною складовою живої розмовної мови, представляє значну частину її словникового складу, оскільки різноманіття інтересів суспільства, оцінка окремих явищ носіями мови, які належать до різних соціальних і професійних груп, знаходить яскраве відображення в сленгу.

Поява великої кількості нових понять у зв'язку з розвитком технічних засобів, у змінених соціально-політичних умовах зумовлює потребу номінації та образної оцінки явищ дійсності, характерних для нової епохи та появу власне нових фразеологічних одиниць. У загальній мовній системі значну роль відіграють фразеологічні сленгізми. Як зазначає Л. Ставицька, «справжнє свято вербальної свободи можна спостерегти в лексичній модифікації жаргонного фразеологічного фонду» (Ставицька, 2000). Англійська жаргонна фразеологія сформувалася на національному ґрунті й за своїм духом і лексичним наповненням віддзеркалює мовний світ англійського народу (Захарченко, 2009). За словами О. Толстової,

сленговим фразеологічним одиницям притаманні наступні ознаки: вони є семантично пов'язаними сполученнями слів, що відтворюються у вигляді усталеної, неподільної, цілісної конструкції; вони творяться в середовищі живої розмовної мови; належать до шару нелітературної фразеології; носять яскраво виражений емоційно-експресивний оцінний характер та характеризують мовлення широких прошарків молоді, часто, як вияв солідарності за віком та групової ідентифікації (Толстова, 2012).

Фразеологічні сленгізми мають культурний компонент значення, а національна самобутність мови знаходить найяскравіше і безпосереднє вираження у фразеології, та зокрема у сленгізмах. Для повного розуміння функціонування сленгових фразеологізмів у мові необхідно пов'язувати їх з менталітетом нації. Як зауважує Т. Гарлицька, «щоб визначити лінгвокультурні особливості та основні тенденції розвитку фразеології жаргону, слід розглянути шляхи її утворення». До цих шляхів авторка відносить фонетичне спотворення будь-якого компонента загальноживаних словосполучень (наприклад: *wusup (what's up)* – у чому справа); семантичне переосмислення, наслідком якого є утворення евфемізмів (наприклад: *to come out (to be outed)* – бути гомосексуалістом, *the adult* – порнографічні матеріали) та наявність культурно-детермінованих фразеологічних жаргонізмів (*Bob is your Uncle* – вираження роздратування; ім'я *Bob* носить негативну конотацію) (Гарлицька, 2015).

Фразеологічні сленгізми відносяться до мовних репрезентацій лінгвокультурних явищ завдяки своїй здатності відображати національний менталітет і систему цінностей народу, який говорить даною мовою. Найбільш яскравою репрезентацією національно-культурного феномену можна вважати сленгізми з власними іменами. Наприклад: *Croesus, Tommy (Tommy Atkins), Yankee, Mrs. Grundy, Jack Ketch* та інші. Ці імена набули своєї конотації в процесі розвитку нації і їх не можна плутати зі звичайними іменами людей. Так, *Mrs. Grundy* позначає

- світ, люди, існуюча мораль; *Jack Ketch* - кат; *Tommy Atkins* - англійський солдат; *Yankee* (у Європі) - янки / американець. Наприклад: *before you could say Jack Robinson* - швидше, ніж встигнеш сказати Джек Робінсон; *Barbie Doll* - приваблива зовні, але дурна людина (зазвичай про жінку); *Joe Blow* - типовий громадянин; *Joe Citizen* - типовий представник суспільства; *John Bull* - типовий англієць; *Johnny-on-the-spot* - людина, яка завжди на місці, завжди готовий виконати завдання або скористатися нагодою; *the real McCoy* - справжня, оригінальна, непідробна річ, не імітація; *tin Lizzie* - будь-який старий, дешевий автомобіль.

Аналогічними є фразеологічні сленгізми, які пов'язані з національними образами й відображають звичаї, традиції, поведінку та спосіб життя певного народу. Наприклад: *an odd / queer fish* - дивак; *Canterbury tale* - небилиця, вигадка, *to dine with Duke Humphrey* - залишитися без обіду (нічого не поївши); *to cut off with a shilling* - позбавити кого-небудь спадщини.

Отже, аналіз сленгових фразеологізмів дозволяє визначити основні тенденції їх розвитку: динаміка сленгової словотворчості, пошук нових засобів виразності та емоційності, розширення меж функціонування жаргонізмів.

Література

Белаш, А. (2012). Сленг та його роль у сучасній комунікації. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Г. Шевченка. Філологічні науки.* 9(244). 12-16.

Гарлицька, Т. С. (2015). Лінгвосоціокультурні особливості міського мовлення крізь призму жаргонних фразеологізмів. *Вісник Черкаського університету. Філологічні науки.* 27(360). 78-83.

Глушук, Н. (2013). Лінгвопрагматика сучасного англомовного сленгу: витоки, класифікаційні та семантичні ознаки. *Вісник Львівського університету. Іноземні мови.* 21. 22-36.

Захарченко, Т. Е. (2009). *Английский и американский сленг.* Москва : Дрофа.

Ставицька, Л. О. (2000). Проблеми вивчення жаргонної лексики: Соціолінгвістичний аспект. Київ : Критика.

Толстова, О. (2012). Мотиваційні моделі фразеології іспанського молодіжного сленгу. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 22. 308-315.

Partridge, E. A (1968). *Dictionary of the Underworld, British and American*. London : The Lawbook Exchange.

Катерина ДУШИНА

ЧИННИКИ УСПІШНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: МІЖКУЛЬТУРНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ

У сучасному світі одним із значних складників суспільного життя виступає саме комунікація. У широкому сенсі це поняття охоплює значно більше, ніж просто обмін інформацією між людьми. До комунікації також належать канали засобів передачі та одержання інформації, де задіяні не лише люди, а й сучасні технології – основний рушій спілкування, до яких належить штучний інтелект, комп'ютерні мережі і програми, культура. Саме завдяки досягнутому розвитку в комунікації, нам необхідно укласти фундамент філософії правильної толерантності для освоєння налагодженого, стійкого і позитивного розвитку цивілізацій, скласти зусилля народів для вирішення глобальних проблем людства.

Сучасні соціокультурні трансформації, багатовікова історія міжнаціональних, міждержавних і міжрелігійних конфліктів, ріст тероризму і агресії спричинили необхідність виховання людини з позитивною, толерантною свідомістю та поведінкою, людини здатної взаємодіяти з представниками інших національностей та культур.

Міжкультурна взаємодія є особливо актуальною в зв'язку із складними процесами глобалізації світу. В контексті цих процесів особливого значення набувають проблеми взаємовідносин між представниками різних культур. У нинішньому часі динамізується спілкування людей, які належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот. Це потребує вміння досконало висловлюватися, розуміти специфічні смисли, які виражають та інтерпретують учасники міжкультурної комунікації.

Велике розмаїття культур світу, збільшення кількості населення за умови обмежених природних і енергетичних ресурсів Землі, зростання бідності, напруженість у стосунках – все це робить толерантність найбільш важливою умовою мирного співіснування.

У сучасному світі толерантність набирає обертів. З початку 21 століття люди почали навчатися толерантності, адже коли виникає страх чи зневага до інших, з'являється дискримінація та нетерпимість. Це обумовлено тим, що ефективна взаємодія етнічних культур у світі з необхідністю припускає формування такої якості у їх представників, як здібність і готовність до міжкультурного діалогу. Саме тому на перший план в сучасній соціокультурній ситуації виходять проблеми формування толерантності в міжкультурній комунікації.

А відтак, зі зростанням глобалізаційних змін, ініціативним поширенням міжнародних контактів, інтернаціоналізацією суспільства загалом змінився і характер спілкування. Налагодження ділових і дружніх контактів із представниками інших держав передбачає володіння іноземними мовами. Тож, активне поширення міжнародних контактів у сучасному та мінливому світі, а отже і вивчення іноземних мов зумовлюють інтерес до міжкультурної комунікації як наукової і практичної галузі, що нині переживає динамічний розвиток у всьому світі. Знання особливостей і стилів комунікації, притаманних різним національним спільнотам, і особливо

необхідні передусім фахівцям із соціальних комунікацій, журналістам, бізнесменам, перекладачам і міжнародним діячам. Маючи уявлення про те, що представники різних національних культур по-різному сприймають завдання комунікації, а отже і неоднаково зчитують та декодують повідомлення при спілкуванні, можна запобігти багатьом ситуативним непорозумінням на ґрунті міжнаціональних відмінностей, що нерідко трапляються в наші дні. Саме тому толерантність виступає основним рушієм в спілкуванні.

З появою толерантності в культурному осередку, це поняття червоною ниткою виділило значення поваги, гідності людини, прийняття й правильне розуміння багатоманітності культур нашого світу, їх виразність та відмінність форм самовираження й прояву людської індивідуальності. Це те, що робить можливим досягнення миру й веде від ідеології насилля й війни до культури миру. Толерантність це активне ставлення, сформоване на основі визнання універсальних прав і свобод людини, а тому толерантність повинні виявляти окремі особи, групи й держави. Саме толерантність виспає основним способом порозуміння культур, трактується сучасними дослідниками як особлива риса будь-якого етносу, як невід'ємний елемент структури етнічного менталітету, який орієнтується на терпимість, прийняття та визнання легітимності «чужої правди». А сама це прийняття стоїть на трьох стовпах – терпіння, терпимість і сама толерантність як така. Отже, орієнтиром для суспільства і чинником успішної міжнародної комунікації виступає саме толерантність, як основа поваги, прийняття і правильного розуміння багатого різноманіття культур нашого світу. На мою думку, на сучасному етапі толерантність найяскравіший показник того, як наше суспільство змінюється в кращу сторону, не просто адаптується, а саме вдосконалюється.

Нині толерантність – форма прояву поваги до людей, які сповідують іншу релігію, мають відмінні політичні чи будь-які інші погляди,

переконання. Толерантність – це всі люди різні, їх форма спілкування, їх інкодування і декодування інформації яку вони хочуть донести співрозмовнику. Толерантність – це про повагу і розуміння, про те, як важливо свідомо *захотіти* зрозуміти іншу людину. Буди толерантним – це буди людяним. І якщо в минулому латинський термін «tolerantia» спочатку означав добровільне перенесення страждань, пасивне терпіння, то ми, сучасники, надали цьому поняттю інше пояснення, гуманне, позитивне, таке, що його хочеться перейняти, осмислити і *прийняти* добровільно. Тоді як в утилітаристській політичній традиції принцип толерантності обґрунтовується як спосіб уникнення соціальної нестабільності, нам варто розглядати принцип толерантності як вияв поваги, власної гідності, заклик до позитивного осмислення ситуації і її вирішення таким чином, аби «соціальна стабільність» була чимось очевидним, а не вимушеним. Я б хотіла зазначити, що, цитую – «для українців характерні такі риси ментальності, як терпимість, чуттєвість, миролюбність, що може бути підґрунтям для толерантних взаємин у політиці». Логічно, що у демократичних і розвинених країнах, зі свідомими громадянами, політична толерантність проявляє себе у формі інституціоналізованої боротьби. Громадянин розвиненого демократичного суспільства в процесі політичної комунікації засвоює багато ролей – виборця, представника групи інтересів, групи тиску, члена територіальної громади, депутата тощо. Саме це сприяє формуванню консенсусної демократії, толерантності, зближенню держави і громадянського суспільства. Іншими словами, чим більше політичних ролей громадянин виконує, тим толерантнішим він буде і комунікація стане якісною.

РОЛЬ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РОЗВИТКУ ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я

У демократичному суспільстві забезпечується одна з найважливіших потреб сучасного людства – потреба вчасно отримувати об'єктивну, неупереджену, повну і достовірну інформацію. Інформація є невід'ємною складовою процесу комунікації як окремих індивідів, так і цілих спільнот. Одним із найпоширеніших тверджень сучасності є визнання того, що в епоху інформаційного суспільства створення, розповсюдження, отримання і споживання інформації є домінантною ознакою життя. Інформація впливає на людину у найрізноманітніших сферах буття. Це передбачає широке використання інформаційних технологій у будьякій галузі, у тому числі в охороні здоров'я, для формування громадської думки, що є важливим чинником побудови в державі громадянських відносин, а в охороні здоров'я – мотивованого відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я членів своєї родини.

Важливість комунікацій в охороні здоров'я підтверджується тим, що ВООЗ своїм документом “Європейський план дій по укріпленню потенціала и услуг общественного здравоохранения” дев'ятою функцією громадської охорони здоров'я визначила “Основная коммуникация в интересах общественного здравоохранения”. При цьому ВООЗ затвердила наступне визначення оперативної функції: комунікація в інтересах громадської охорони здоров'я, спрямована на підвищення рівня санітарної грамотності та покращення стану здоров'я окремих громадян і груп населення. Це мистецтво та техніка інформування окремих громадян, установ і різних аудиторій громадськості, впливу на них та створення у них певної мотивації відносно важливих питань і детермінант здоров'я.

Комунікація має також підвищувати здатність отримувати, розуміти та використовувати інформацію для зниження ризиків різного характеру, попередження хвороб, зміцнення здоров'я, уміння орієнтуватися у послугах охорони здоров'я і правильно ними користуватися, захисту політики охорони здоров'я та підвищення рівня благополуччя, якості життя і здоров'я громадян .

Комунікація у сфері охорони здоров'я охоплює декілька напрямків, до яких належать медична журналістика, індустрія розваг, освіта, міжособистісне спілкування, інформаційнопропагандистська робота через ЗМІ, комунікація в середині організацій та між ними, розповсюдження інформації про ризики та кризи, соціальна комунікація та соціальний маркетинг. Вона може набирати численних форм – від масової, мультимедійної та інтерактивної до традиційної, що враховує культурну специфіку, та охоплювати різні канали, такі як міжособистісне спілкування, ЗМІ, інформаційні засоби організацій та невеликих груп, блоги, електронні дошки об'яв, підкастинг та обмін відеофайлами, розсилка повідомлень по мобільному телефону та онлайн форуми.

Комунікація у галузі громадської охорони здоров'я надає громаді засіб протидії активному просуванню на ринок небезпечних виробів та пропаганді нездорового способу життя. Вона являє собою процес двостороннього обміну інформацією, що потребує прослуховування, збору інформації та з'ясування того, як люди сприймають повідомлення і формують у своїй свідомості ідеї відносно здоров'я, щоб можна було передавати інформацію у більш доступних та переконливих форматах. Комунікація у галузі громадської охорони здоров'я також означає гласність, завдяки якій громада може знати, що говориться та діється від її імені.

Розвиток комунікації має охоплювати такі аспекти:

1. Стратегічний та систематичний характер комунікації у галузі громадської охорони здоров'я, що розвивається на основі розуміння особливостей сприйняття та потреб різних аудиторій.

2. Розповсюдження інформації серед різних аудиторій у таких форматах і через такі канали, які є доступними, зрозумілими та зручними для користування.

3. Роз'яснення та захист ідеї про необхідність розробки та реалізації здорової політики і створення здорового середовища у всіх секторах державного управління (принцип урахування інтересів здоров'я у всіх стратегіях та напрямках політики).

4. Навчання комунікації у галузі громадської охорони здоров'я та розвиток необхідного для цього кадрового потенціалу.

У документі ВООЗ “Руководство ВОЗ по коммуникации при эпидемических вспышках” (2015), зазначається, що, на думку експертів ВООЗ, забезпечення на професійному рівні комунікації стало невід’ємним елементом подолання епідемічних спалахів хвороби, як і епідемічний контроль за забезпеченням лабораторної діагностики. При цьому ВООЗ вказує на підходи до проведення ефективної комунікації. Серед першочергових заходів у документі визначено організацію навчальних програм для працівників у сфері комунікацій. Ефективна комунікація – один з елементів вирішення задач.

Важливість комунікативної діяльності у сфері охорони здоров'я визначено у документі “Здоров'я 2020: основи європейської політики і стратегії для XXI століття”. У 2013–2014 рр. ЄРБ ВООЗ розширило охоплення інформацією та поглибило співробітництво з країнами, донорами та партнерами, використовуючи інноваційні методи комунікації. Вебсайт Регіонального бюро є ключовим інструментом для інформування про його роботу. Бюро зробило свою інформацію доступною на мобільних приладах і задовольнило її якістю, доступністю та

корисністю. Публікації залишаються основним засобом та платформою розповсюдження інформації. Публікації ЄРБ ВООЗ продивлялися понад 300 тис. разів на рік, а найпопулярнішою є база даних «Здоров'я для всіх» , поряд з наданням інформації для ЗМІ. Широка громадська увага була звернена до таких заходів, як презентація «Доповідь про стан охорони здоров'я в Європі», міністерські конференції, Всесвітній День здоров'я.

Асоціації можуть проводити міжнародні симпозиуми протягом року, після чого публікуються матеріали як в електронній, так і в паперовій версіях. Наприклад, є асоціації, які роблять аудіозапис усієї програми симпозиуму з презентаціями учасників для продаж окремим продуктом. Читачі знайдуть широкий спектр найсвіжіших матеріалів на сторінках офіційного журналу організації – JAMIA.

Значна частка публікацій спеціалістів із АзійськоТихоокеанського та Африканського регіонів і країн Латинської Америки опрацьовується у вищезазначених організаціях і викладається для міжнародного використання. Водночас важко переоцінити значущість можливості доступу до первинних джерел інформації цих регіонів із динамічним розвитком, тому доцільно регулярно відвідувати сайти наступних професійних асоціацій:

- АзійськоТихоокеанська асоціація медичної інформатики;
- Асоціація медичної інформатики країн Латинської Америки і Карибського басейну ;
- Відділення країн Латинської Америки і Карибського басейну Американської телемедичної асоціації ;
- досягнення національних проектів з інформатизації охорони здоров'я Австралії і Нової Зеландії висвітлені на сайтах Австралійської спілки медичної інформатики, а також організації «Медична інформатика в Новій Зеландії .

З великих інформаційних ресурсів в Інтернеті найбільш відоме SCIENCE DIRECT – онлайн бібліотека, проект видавничого дому ELSEVIER. Видається понад 2500 періодичних видань із різних напрямків науки, до яких входить більшість вищезазначених журналів. Незареєстрований читач має доступ до стислої версії документа, повну інформацію можна отримати за комерційною підпискою.

У сучасному світі більшість інформації є доступною через Інтернет, а сам Інтернет стає головною платформою, де з'являються та еволюціонують ефективні технології пошуку інформації. Виконати пошук за допомогою Google із заданого питання – це майже інстинктивний вибір сучасного спеціаліста, однак здатність відбирати надійні та ефективні зарубіжні інформаційні ресурси залишається для користувача серйозною проблемою. Насамперед це пояснюється низьким рівнем володіння англійською мовою українськими спеціалістами.

Становлення інформаційного суспільства в Україні можна охарактеризувати як переважно кількісне зростання обсягів інформації, збільшення інформаційних потоків. Але це саме по собі зовсім необов'язково призводить до появи нових можливостей розвитку людини і суспільства в цілому. З іншого боку, інформація (особливо з боку владних і політичних структур) і канали її трансляції в маси активно використовуються в діяльності будь-яких, як державних, так і недержавних, інститутів і діячів у зв'язку з тим, що інформація є основою для формування світогляду або змін у ньому. І це обов'язково треба використовувати при створенні системи комунікацій в охороні здоров'я.

Висновки

1. Соціальне спілкування є найскладнішим видом спілкування. Важливо постійно підтримувати двосторонній потік інформації, а також розуміння владою, що комунікаційна політика не має виникати автоматично, а має формуватися шляхом координації. В основі цього підходу лежить передумова, що на аудиторію,

як правило, впливають лише тоді, коли уряд чи організація готові поговорити з ними про принципи їхньої діяльності.

2. Якщо проаналізувати соціальну комунікацію як головну складову розвитку суспільства сучасності, то можна виділити основні принципи її функціонування: - комунікація - це безперервний і нескінченний процес, який необхідно постійно продовжувати;

- Комунікаційна робота починається зі створення атмосфери довіри;

- Зміст комунікаційних зусиль має відповідати реальній ситуації, щоб реагувати. Контекст ситуації повинен надавати можливість відвідувати заходи та реагувати на комунікаційні зусилля;

- Інформація має бути важливою для громадськості, вона має відповідати системі цінностей, має відповідати ситуації.

3. У сфері охорони здоров'я важко запропонувати «ідеальну» схему взаємодії системи охорони здоров'я та населення в цілому та окремих груп комунікативного впливу: кожна країна шукає свої шляхи на основі соціально- економічні -культурні традиції.

Література

Американська асоціація медичної інформатики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amia.org>. – Назва з екрану.

Асоціація медичної інформатики країн Латинської Америки і Карибського басейну (IMIALAC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imialac.net>. – Назва

Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.who.int/en>. – Заголовок з екрану.

Джеймс Лалл Масмедіа, комунікація, культура. Глобальний підхід / Лалл Джеймс. – Київ : К.І.С, 2002. – 197 с.

СТЕРЕОТИПИ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Комунікація між людьми завжди відбувається за допомогою певної мови, у певному культурному середовищі, із використанням мовних та концептуальних картин світу. Комунікацію й культуру не можна розглядати як два окремі поняття, оскільки вони є взаємозалежними. Е. Холл стверджує, що культура-це комунікація, і вважає такий підхід досить удалим, оскільки він порушує нові проблеми у вивченні культури та допомагає знайти їх несподівані розв'язання. В. Хінненкамп, наголошуючи на зв'язку між комунікацією й культурою, стверджує, що учасники комунікації завжди є також учасниками чи «співвласниками» культури; культурні особливості відображаються в комунікації; бути «співвласником» культури означає спілкуватися певним чином; спільне культурне «співвласництво» полегшує комунікацію, а різне – робить її важчою.

Визначено три основні концептуальних підходи до проблеми дослідження стереотипів: психодинамічний, соціокультурний та когнітивний. Формування й засвоєння стереотипів відбувається кількома шляхами: у результаті соціалізації й інкультурації; у процесі особистісного спілкування з найближчим оточення; унаслідок обмеженості контактів та інформації; через засоби масової інформації. При цьому стереотипи не є сталими утвореннями, із часом вони трансформуються, відображаючи у своєму змісті істотні зміни в образі об'єкта стереотипізації, особливо в спілкуванні політичної й адміністративно-управлінської еліт.

Учені розмежовують стереотип та упередження. Останнє позначає вороже ставлення до представників інших груп, їх культури та до будь-яких фактів, пов'язаних з їх діяльністю, поведінкою або соціальним статусом. Головним

фактором виникнення та розвитку упередженості є нерівність у соціальних, економічних і культурних умовах життя різних спільнот. Упередження виникають як наслідок неповного чи спотвореного розуміння об'єкта, щодо якого формується думка, і частіше за все включені в культуру у вигляді нормативних заповітів. Використання упереджень у міжкультурній комунікації має різні наслідки для людини. Поперше, наявність того чи іншого упередження серйозно спотворює для його носія процес сприйняття людей з інших етнічних або соціокультурних груп. По-друге, у середовищі людей, охоплених упередженнями, виникає неусвідомлюване відчуття тривоги та страху перед тими, хто для них є об'єктом дискримінації. По-третє, існування упереджень і заснованих на них традицій та практики дискримінації спотворює самооцінку об'єктів цих упереджень. Значній кількості людей нав'язується відчуття соціальної неповноцінності, і як реакція на це почуття виникає готовність до утвердження особистісної повноцінності шляхом міжетнічних та міжкультурних конфліктів. Найяскравіше це виявлено в міжкультурній комунікації політичної опозиційної еліти з провладною політичною й адміністративно-управлінською елітою.

У міжкультурній комунікації стереотипи є результатом етноцентричної реакції, тобто комуніканти керуються стереотипами або ж упередженнями, що склалися раніше, та оцінюють співрозмовників крізь призму власної культурної ідентичності, тобто через порівняння «себе», «нас» і «їх». Чітких меж між видами стереотипів не існує, оскільки будь-який їх прояв є відображенням тривалої історії, культури, звичаїв та багатьох інших сфер життя нації. Найпоширеніші етнічні (національні) стереотипи, які й складають найбільшу небезпеку для міжкультурної комунікації. Етнічні стереотипи – це відносно стійкі уявлення про моральні, розумові, фізичні якості, що характерні для представників певних етнічних спільнот. В етнічних стереотипах, зазвичай, зафіксовано оцінки зазначених

якостей. Крім того, у змісті етнічних стереотипів можуть бути присутні й рекомендації щодо ставлення до людей певної національності. Багату палітру комунікативних невдач, спричинених саме стереотипними уявленнями, знаходимо в німецькомовних текстах, автори яких унаслідок певних причин змушені були покинути те мовне середовище, у якому формувалися їхні соціокультурні стандарти, і, переїхавши в іншу країну, зустрітися з іншими.

Таким чином, основною метою комунікації має стати взаєморозуміння носіїв культури та толерантність щодо індивідуальних рис кожної культури окремо. Цей процес має супроводжуватись розширенням полікультурного мислення сучасної людини. Найважливішим ідеалом в інформаційному просторі сучасної культури є духовність, моральність, культуротворчість й особистісне зростання, які допоможуть подолати труднощі в трансформації культурно-комунікативного поля. Діалог культур сприяє їх продуктивному розвитку, збагачуючи ціннісний зміст кожної конкретної культури та зміцнюючи її моральний аспект. Моральна культура на практиці втілюється в моральній творчій силі кожної людини. Ця сила має на увазі процес творення себе, регулювання суспільних відносин відповідно до моральних пріоритетів, існуючих у цих культурноісторичних умовах.

Література

Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 376 с.

COMMON ERRORS IN TRANSLATING INTERNATIONAL LEGAL TERMS

Україна actively cooperates with other states in trade, industry, health, culture, sport, tourism, military, and other important spheres of human life. Many documents are kept in foreign languages. English is the language or one of the languages commonly used in official documents. As a result, there are several problems with writing and translating legal documents from English to Ukrainian or vice versa. Translation errors lead to changes in the meaning, narrowing or widening of the scope of definitions and provisions of the document, making this document legally inconsistent with the original. The possibility of using such a document in legal practice becomes questionable and can lead to unpredictable consequences.

The difficulty of translating legal texts is that the terms and definitions of a particular document are closely related to the definitions and terms of other documents or used in other documents. It can lead to the destruction of interconnected document systems and incorrect application of the law. It is for this reason that only professional translators with extensive practical experience in the field of translation and who have additional legal education are involved in the translation of legal documents.

The most common mistake made by Ukrainian translators is to translate English terms from Russian into Ukrainian. It usually leads to a change in the meaning of the words. An example of incorrect translation is the Universal Declaration of Human Rights. The Russian translation of the title of this document is the "Всеобщая декларация прав человека", while the Ukrainian version of the translation is the "Загальна декларація прав людини". According to Svyatoslav Karavanskyy, the author of the article "On the question of non-translatibility", the word "universal" has the closest meaning to the

Ukrainian equivalent of "всесвітній". As a result of the wrong translation, the title of the document lost its true meaning. Unfortunately, there are many such cases of translation (Сахаров, 2000).

There are many legal phrases in the English language, the translation of which the use of a literal translation is unacceptable. For example, "bad actor" often translates as "поганий актор" instead of "закоренілий злочинець". "Fruits of the poisonous tree" should be translated as "докази, отримані з порушенням конституційних прав" and the term "favorite son", which refers to the realities of the American election campaign should be translated as "соба, яку висувають в президенти делегацією певного штату" (Шумило, Сніца, 2016).

Another difficulty faced by translators is finding the correct translation of the term. The dictionary often contains several translation options that can be used in different contexts. The translator's task is to find one of the possible versions that accurately conveys the meaning of the term. For example, the Ukrainian term "право", depending on the context, may correspond to two English terms "right" or "law".

Thus, in the course of translating terms, it is necessary to take into account many details. This is all due to cultural differences, the specifics of legal language, and the difference in the jurisdiction of both systems. It must not be forgotten that one mistake in translation can lead to serious consequences.

References

- Сахаров Г. 2000. Мовні помилки у перекладах міжнародних правничих документів. Харківська правозахисна група. Доступ через <https://khpg.org/977865410>
- Шумило І. Сніца Т. 2016. Філологічний дискурс, 4, 266-272. Доступ через <http://fildyskurs.kgpa.km.ua/Files/4/30.pdf>

РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ У ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВ

Необхідно дати визначення деяким поняттям, що будуть розглядатися як основні в ході подальшого дослідження. Насамперед, це стосується поняття політичного іміджу держави, що є суспільно значимим феноменом і невід'ємною складовою (аспектом) взаємодії суб'єктів внутрішньої та зовнішньої політики. Політичний імідж України — це частина історичного, політичного і культурного світового простору, феномен оцінки якого відбувається в політичних структурах та інститутах. Він також виступає чинником усвідомлення світовою спільнотою взаємодій між державами, виявляє масштабність і складність конструювання сучасної політичної системи в добу трансформації нових іміджів держави. У контексті даної статті використання комунікативних технологій розглядається як системний процес обміну інформаційними потоками на міжнародному рівні, призначений забезпечити формування та підтримання міжнародного політичного іміджу держави і просування її національних інтересів.

Серед них у науковій літературі, зокрема в роботах українського дослідника О. Швеця розрізняють: іміджеву, медіа, публічну, віртуальну дипломатію, державний брендинг. Іміджева дипломатія визначається як діяльність держави, спрямована на створення за допомогою засобів масової комунікації іміджу національних інтересів та роз'яснення мети й основних завдань зовнішньої політики країни, а також формування бажаної думки світової громадськості. Медіа-дипломатія передбачає ведення зовнішньої політики держави шляхом використання ЗМК для впливу на зарубіжну громадську думку. Публічна дипломатія має на меті цілеспрямоване інформування міжнародної громадськості по створення позитивної думки про країну, а також підтримку контактів з іншими

народами в сфері освіти і культури, що націлена на створення привабливого образу країни. Віртуальна дипломатія є зовнішньополітичною діяльністю, яка охоплює прийняття рішень, координацію, комунікацію, що здійснюється за допомогою інформаційних та комунікаційних технологій. Це, насамперед, методи, технології та інструментарій інформаційного впливу на світову громадськість, що передбачає зміну пріоритетів у діяльності зовнішньополітичних дипломатичних установ. Державний брендинг розглядається як репутаційно-іміджева стратегія суб'єктів міжнародних відносин, спрямована на формування позитивного іміджу держави на світовій арені. Брендинг як складова зовнішньої політики зумовлюється міжнародною конкуренцією та забезпеченням геостратегічних, геополітичних та національних інтересів у сфері міжнародних відносин. Державний брендинг позначає сукупність знаковосимвольних складових за оригінальними позитивними характеристиками, які кореспондуються з відносно усталеними стереотипними іміджами певної країни та сприяють її ідентифікації серед інших суб'єктів міжнародних відносин. Комунікативні технології як інструмент іміджевої політики держави визначають ексклюзивні риси країни та технології їх активного просування у політичній системі міжнародних відносин. Аналіз різних поглядів на комунікативні технології як чинників політичної культури в системі міжнародних відносин свідчать, що зовнішньополітична стратегія, з одного боку, виступає як інструментальний засіб, а з іншого — як ефективна складова частина реалізації політичного курсу держави. Комунікативні технології формування міжнародного іміджу держави базуються на діяльності із захисту та просування інтересів держави на міжнародній арені, а також на інформуванні світової громадськості про геополітичні, економічні, географічні тощо особливості держави, стан її розвитку та досягнення. Об'єктами впливу зовнішньополітичних комунікативних технологій є світові держави, міжнародні та регіональні організації, транснаціональні корпорації, лідери країн та особи, які приймають політичні рішення, політична та

бізнес-еліта країн світу, а також світова громадськість. Звичайно, найпотужнішими з точки зору впливу на формування міжнародного іміджу держав інформаційно-комунікативними технологіями є сучасні ЗМІ. Пояснюється це, в першу чергу, тим, що суб'єкти будь-яких суспільних відносин — людські індивіди, як зазначає відомий український теоретик-міжнародник В.М. Хонін, одночасно є джерелом та адресатом інформації, на основі якої і вибудовують свої дії, генерують комунікативні засоби. Відповідно, всі суспільні відносини мають інформаційний характер. При цьому люди, індивідуально або в сукупності, ніколи не діють у прямій відповідності з реаліями цього світу та подіями, що відбуваються в ньому. Вони вибудовують свою поведінку лише відповідно до основ, створених в їхній індивідуальній свідомості, системи — "образів-аналогів" цих подій та процесів, які мають для них певний сенс. А сьогодні саме ЗМІ, і в першу чергу телебачення, є постачальником інформації для людей по всьому світу і тим засобом, за допомогою якого створюються бажані тій чи іншій зацікавленій стороні, що має до цих засобів доступу, "образи-аналоги" будь-якої держави світу. Американський дослідник П. О'Геффернан у низці публікацій проаналізував різючі зміни і узагальнив функції, які ЗМІ відіграють у зовнішній політиці на сучасному етапі. Передусім технологічна революція в інформаційних ЗМІ створила, дійсно, глобальну аудиторію. Завдяки супутниковому телебаченню і прямим телетрансляціям, глядачі у різних куточках світу відчули себе причетними до подій, які відбуваються за тисячі і тисячі кілометрів від них. Більше того, міжнародна тематика стала комерційно вигідною, оскільки внаслідок глобалізаційних процесів регіони світу стали тісно пов'язаними в економічно-фінансовій площині. По-друге, ЗМІ презентують і ставлять на порядок денний громадського обговорення глобальні проблеми, якими є охорона навколишнього середовища, заборонаю на зброю масового знищення, СНІД, біженці, наркобізнес. Кількість цих проблем постійно зростає, і сьогодні ми можемо із повним правом доповнити цей список

О'Геффернана новими глобальними проблемами: права людини, етнічні збройні конфлікти і горезвісні "етнічні чистки", по суті, акти геноциду, нарешті, міжнародний тероризм, байдуже, якою причиною він прикривається — релігійною, ідеологічною тощо. По-третє, ЗМІ є ексклюзивним джерелом і миттєвим передавачем інформації. Зрозуміло, що жодне зовнішньополітичне відомство не може дозволити собі утримувати матеріально-технічну інформаційну базу, якою сьогодні володіють більш-менш поважні теле-радіо корпорації. Це призвело до того, що уряди стали залежними від ЗМІ споживачами інформації, покладаючись на її достовірність, компетентність і добросовісність працівників ЗМІ. Інша річ, що такі очікування не завжди справджуються. Серія недавніх скандалів у таких поважних американських виданнях, як "НьюЙорк Таймс" й "ЮСЕЙ Тудей", коли журналісти свідомо фабрикували свої репортажі про актуальні політичні й міжнародні події, свідчать про це. На жаль, порівняно молода українська міжнародна журналістика теж уже має ганебний тягар подібних фабрикацій. Без перебільшення, прямі телевізійні трансляції операції "Буря в пустелі", збройних заворушень у Москві 1993го, висадка миротворців у Сомалі, війна НАТО проти Югославії, нарешті, американсько-британська військова кампанія в Іраку змушували уряди різних країн стежити за цими подіями через телепередачі. Тривалий ексклюзив американської СіеНеН на прямі трансляції породив дещо гіркий вираз: "Якщо цього не показало СіеНеН, це значить, що цього не було взагалі". Тому виправданими видаються звинувачення на адресу глобальних ЗМІ у нехтуванні висвітлення важливих подій, через що уряди і громадськість не можуть вчасно і адекватно відреагувати на кризову ситуацію. Принаймні такі звинувачення можна підтвердити вже одним фактом трагедії в Руанді у 1994 р., коли міжетнічна різанина, яка позбавила життя близько мільйона людей, тривалий час просто ігнорувалася. Війна в Іраку в 2003 р. засвідчила появу нових глобальних медіа — вперше, не американських і західноєвропейських. Діяльність панарабських

телекомпаній "Аль-Джазіра" та "Аль-Арабія" завдали серйозного удару по монополії американських ЗМІ на висвітлення глобальних подій. По-четверте, ЗМІ визначають порядок денний для обговорення і прийняття рішень урядом у сфері зовнішньої політики. За дослідженням О'Геффернана, 83 відсотки опитаних американських урядовців відповіли ствердно на питання, чи пригадують вони випадок, коли б журналістське повідомлення суперечило офіційному і коли б його ефект був настільки потужним, що призвів до змін у політиці. По-п'яте, мас-медіа служать сигнальною системою, якою користується уряд для поінформування про свої дії уряду іншої держави. Звернення американського президента під традиційною назвою "Про становище в країні" вже тривалий час сфокусовані не стільки на власних американських проблемах, скільки на поясненні цілей і оголошенні дій США на міжнародній арені. По-шосте, національні ЗМІ можуть бути використані іноземними урядами для впливу на зовнішній курс країни. За опитуваннями О'Геффернана, 91 відсоток американських урядовців висловили переконання, що іноземні уряди використовують, власне, американські мас-медіа, особливо телебачення, для впливу на формування зовнішньої політики США. З них половина вважала, що цей вплив є ефективним.

Література

Швець О.В. Використання технологій державного брендінгу у зовнішньополітичній діяльності України: євроінтеграційний аспект// Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 59. Частина I. — К.: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2006. — С. 207—214.

Швець О.В. Соціально-політична роль іміджу держави та стереотипи її бачення// Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 59. Частина II. — К.: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2006. — С. 67—75.

O'Heffernan P. Mass Media and American Foreign Policy: Insider Perspectives on Global Journalism and the Foreign Policy Process. — Norwood, NJ: Ablex, 1991.

Слісаренко І.Ю. Паблік рилейшнз у системі комунікації та управління: навч. посіб. — К.: МАУП, 2001.

Губернський Л. На чому ґрунтується міжнародний авторитет // Політика і час. — 2002. — №4. — С. 34—45.

Kateryna HOLOVII

INTERAKTYWNE METODY NAUCZANIA DZIECI JĘZYKÓW OBCYCH

Dzieci w wieku szkolnym charakteryzują się szybkim przyswajaniem informacji oraz chęcią zdobywania nowej wiedzy i doskonalenia swoich umiejętności. To znaczy w tym wieku dzieci są bardzo zdolne do zapamiętywania nowego materiału, który promuje naukę języków. Dlatego w tym wieku dzieci potrzebują szczególnej uwagi i odpowiedniego podejścia ze strony nauczyciela. Nauczyciele powinni umieć zainteresować dzieci nauką tego przedmiotu, w czym pomogą im różne nowoczesne metody.

Metoda nauczania jest szczególną formą organizacji procesu edukacyjnego i prezentacji materiału. Należy odróżniać metodę od odbioru. Wstęp to tylko część metody, odrębny rodzaj pracy nauczyciela z uczniami. Zespół technik określonego typu jest już zdefiniowany jako metoda nauczania. Nauczanie może odbywać się na kilku sposobów, wśród których wyróżnia się następujące komponenty nauczanie:

- werbalne;
- wizualne;
- praktyczne.

Jedną z najpopularniejszych metod jest **interaktywna metoda nauczania**, mająca na celu werbalną i praktyczną interakcję między nauczycielem a uczniami, a także uczniami między sobą. Metoda ta opiera się na zasadzie sprzężenia zwrotnego, gdy uczeń otrzymuje odpowiedzi, uwagi, rady od nauczyciela lub kolegów z klasy na temat swojej pracy na zajęciach. Kiedy uczniowie wchodzi z sobą w interakcję, nauczyciel pełni rolę koordynatora i zapewnia, że uczestnicy procesu uczenia się nie wykraczają poza standardy edukacyjne i etyczne. Te metody nauczania są jednymi z najskuteczniejszych, ponieważ poprawiają myślenie i umiejętności komunikacyjne uczniów. Po otrzymaniu rekomendacji od nauczyciela uczący się może od razu poprawić błąd oraz zapamiętać i przećwiczyć poprawną implementację. Są używane w nauce dowolnego przedmiotu i dyscypliny.

Metoda ta składa się z kilku etapów:

- *Zadawanie pytań*. Stawianie pytań doskonale nawiązuje kontakt między nauczycielem a uczniami, a także pozwala utrwalić przekazany materiał.

- *Dyskusja*. Kolejnym etapem jest dyskusja, która pomaga nie tylko lepiej zapamiętać materiał, ale także daje możliwość wszystkim uczniom wyrazić własne opinie.

- *Praca w grupach i ćwiczenie umiejętności*. Są to dwie ściśle powiązane metody, które pomagają uczniom ćwiczyć zarówno wymagane umiejętności, jak i umiejętność pracy w zespole. W ten sposób można ćwiczyć umiejętności komunikacyjne w języku obcym i wykonywać inne praktyczne zadania. Zazwyczaj grupa składa się z 2-6 osób. Każda grupa otrzymuje określone zadanie i czas na jego wykonanie, przy czym mogą sobie nawzajem pomagać i podpowiadać. Uczniowie powinni następnie zaprezentować publiczności wyniki swojej pracy.

- *Nauka w formie gier*. W tej formie dzieci zazwyczaj lepiej zapamiętują materiał. Jest to szczególnie przydatne podczas nauki języków, ponieważ w ten sposób dzieci znacznie lepiej przyswajają nowe słowa.

Interaktywna metoda nauczania języków obcych często jest wspierana metodą wizualną, opartą na wizualnej percepcji informacji, wobec czego na zajęciach aktywnie wykorzystywane są różne materiały ilustracyjne. Pamięć wzrokowa pozwala zapamiętać do 80% informacji. Nauczyciel może przynieść zarówno gotowe ilustracje, jak i zaprosić uczniów do samodzielnego ich wykonania. Istnieje wiele pomocniczych form zaopatrzenia w materiał dla tej metody:

- ✓ obrazy, szkice, zdjęcia;
- ✓ materiały wideo
- ✓ krzyżówki i łamigłówki
- ✓ diagramy, tabele, wykresy

Nie mniej ważnym składnikiem nauczania interaktywnego jest metoda praktyczna, czyli techniki i formy uczenia się oparte na zadaniach praktycznych. Ta metoda obejmuje:

- praktyczne prace – zazwyczaj są one przekazywane po przestudiowaniu lekcji do konsolidacji, powtórzenia materiału; dzieci wykonują różne zadania pisemne i ustne;
- ćwiczenia – różnorodne zadania praktyczne, które są wykorzystywane na każdym etapie procesu uczenia się i pomagają zaangażować zdolności intelektualne, komunikacyjne i eksploracyjne uczniów;
- twórczość – celem takich prac jest rozwój twórczego myślenia, erudycji, logiki, umiejętności łączenia różnych wiedzy i technik.

Oczywiście nauczyciel musi umieć pracować z różnymi zasobami online: platformy, tablice interaktywne, programy, projektanci testów. Oznacza to, że nauczyciel musi być w stanie zainteresować dzieci wszystkimi tymi metodami i umieć korzystać z różnych materiałów i zasobów internetowych, a także być w stanie nawiązać kontakt z uczniami.

Zastosowanie tych innowacyjnych metod sprawi, że lekcja będzie ciekawsza, a przyswajanie informacji przez dzieci – szybsze i głębsze.

LITERAL AND FREE TRANSLATION

There are genres in which only a literal translation is possible: official documents, questionnaires, business correspondence, etc., otherwise the genre requirements are violated. Mostly sacred texts are literally translated, although there are cases of arbitrary interpretation of the Scriptures. Even translators of the ancient world discussed the degree of closeness of the translation to the original. Early translations of the Bible were followed by a literal following of the original. At the time, it was believed that a translation should accurately convey the "letter of the original" and the translator should always adhere to the original, which sometimes led to ambiguity in the translation.

The literalism of the early translations of the Bible came not so much from a conscious theoretical principle as from piety, from "trembling" before biblical texts. Later, some translators of mostly secular texts tried to theoretically justify the right to greater freedom in relation to the original, the need to reproduce not the letter, but the content or even the general impression of the original. Already in these first statements about what purpose the translator should pursue, one can find the beginning of the theoretical debates of our time about the acceptability of literal or free translation.

During the formation of the Roman Empire, Roman authors "rewrote" Greek texts, subjecting them to significant changes and adapting them as they saw fit. However, later, in the patristic era, the problem of equivalence came to the center of translation problems, as mostly religious texts were translated.

Thus, "literalism" and "freedom" are formed in the practice of translation as a generalized manifestation of the main translation positions, these trends were characteristic not only of European but also of Eastern culture, which allows us to interpret this basic opposition as one of the universal.

In Western culture, the issues of literal and free translation were inextricably linked with the translation of the Bible and other religious and philosophical texts. The Roman Catholic Church required translators to transmit "correct" church-sanctioned content. Any translation that deviated from the generally accepted "correct" interpretation was considered heretical and censored or prohibited. Such translations were considered crimes against the church.

The tendency to focus on the original was described as "accuracy" of translation, "fidelity" or later - "equivalence". However, the very notion of "faithfulness" of translation has changed somewhat over time. In antiquity, the term "faithful translator" ("fidus interpres") meant, "loyalty" to the initiator of the translation, i.e. pragmatic adaptation.

In the XV century in Europe, the tendency to adapt or "domesticate" translation comes to the fore, i.e. the assimilation of a foreign language text with the linguistic and cultural values of the host culture. Over the years, this trend has become increasingly dominant. In the XVI century, it became fashionable to translate secular texts, "improving" them "to please the educated public." At the same time, all excerpts from the original that do not suit the translator were removed or edited. For example, Shakespeare's translations into French allowed changes not only in the plot, composition, but also in the names and places of action that became French. At the same time, the translator takes the position of adapting the original to his culture, guided by the criteria of "acceptability". However, there is an opposite translation position related to the translator's desire to convey and show the national identity of the original, to convey its "national spirit", to acquaint the reader with another, new for him cultural situation. Only until the XVII century. "Fidelity" of the translation ceased to be understood as a literal translation of each word of the original and began to be considered as the maximum possible transfer of the content of the original.

Later, many translators tried to formulate the principles of translation not on a scientific but on an empirical basis, among them was E. Dolet. Trying to determine the

requirements for translation and the activities of the translator, E. Dolet formulated the following principles of translation:

- the translator must have a good understanding of the content of the original, but the translator can also explain what he thinks will be incomprehensible to readers;
- the translator must be fluent in the original language and the language of the translation;
- the translator must avoid literal translation;
- the translator must avoid unusual forms;
- the translator must have eloquence, the text of the translation must be natural

It should be noted that the changing tendencies of translation can be summarized as follows: there was originally an opposition to the "literal / free" translation proposed by St. Jerome when translating the Bible into Latin. He also spoke of the "spirit" of the translation, referring to the "divine inspiration" of the text.

Later, this metaphor began to be used in relation to secular translation, thus justifying its freedom: "spirit" is not entirely consistent with the formal correspondence of the original and such texts can not literally copy the original or exactly match it. In the seventeenth century, J. Dryden proposed a triad (paraphrases, metaphrases, imitations), which marked attempts to give a more systematic and clear definition of translation trends. F. Schleiermacher's requirement to be guided when translating into the language and text of the original is still taken into account by many linguists and professional translators and means focusing on the original culture in translation.

However, the literal-free opposition is not always productive, as it does not describe the whole space of translation, is largely culturally determined, and is traditionally limited to discussing actual translation, i.e. the relationship between literalism and freedom, and ultimately translation as a substitute for text. language text in another language. Everything else is called "extralinguistic factors", without taking into account the fact that these factors determine the nature of translation.

Nowadays, the attitude to translation has inevitably changed, as the spread of cultural texts has gone beyond the narrow circles of educated people and has become widespread. On the other hand, due to the expansion of cultural contacts and the reduction in the number of people reading texts in the original, translation inevitably became a cultural function of the original, replacing the original, rather than a parallel text in the host culture. Accordingly, the requirement of equivalence or adequacy has become one of the main in the theory of translation.

References

Семенець О.Е, Панасьєв А.Н. З історії перекладу. – Київ: Київ. держ. ун-т, 1989. – 292 с.

Анастасія ГУСЄВА

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ОНЛАЙН: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ ФАКТОРИ

21 століття – час нових відкриттів та повної діджиталізації в усіх сферах нашого життя. Особливо це стало актуальним під час пандемії, починаючи від 2020 року. Наразі дистанційне навчання є єдиним способом продовжити вивчення певних матеріалів, беручи до уваги, що наразі в Україні триває війна і виходити на очне навчання є надто ризиково. Саме через це виникає потреба удосконалити навчального процесу з вивчення іноземних мов, щоб це було ефективно для студента. Напевне, ключовим елементом успіху в дистанційному навчанні є саме відповідальність та бажання, як з боку викладача, так й з боку студента, адже без бажання всі спроби будуть марними. Окрім того викладач має дуже коректно

викладати матеріал та приділяти достатньо уваги кожному студенту, якщо навчання проходить в групах.

На жаль, як показує аналіз практики викладання іноземної мови у ЗВО України, більшість студентів не готові до роботи у даному форматі навчання. Бо вивчати будь-яку іноземну мову складно, якщо не маєш постійного спілкування з іноземцями. Цей процес ще може ускладнювати не коректний виклад матеріалу, тобто коли викладач не приділяє достатньої уваги тому, що було не зрозуміло студентам. Окрім того для більшості студентів є важливим вивчати будь-що, в тому числі іноземну мову, саме в аудиторному режимі, адже це має більшу ефективність. Зазвичай безпосередній контакт з викладачем в аудиторії дозволяє студентам швидше запам'ятовувати іноземну мову. Не можна не згадати і про таку важливу сторону навчального процесу, як аудиторна організація оцінювання досягнень студентів у навчальній діяльності, зокрема шляхом систематичного контролю успішності. Остання покликана не тільки забезпечити моніторинг результатів навчання наприкінці вивчення змістового модуля чи під час цього модуля, але має за мету налаштувати студентів на систематичне опанування навчальним матеріалом.

На підставі зазначеного вище можна зробити висновок про те, що навантаження, яке випадає на викладача, подвоюється. Викладачу доводиться не тільки налагоджувати чітку систему навчання і контролю за рівнем підготовки студентів, але й знаходити раціональні шляхи забезпечення належного зворотнього зв'язку під час проведення занять у даному режимі навчання. Вивчення іноземної мови в дистанційному режимі може мати позитивний результат якщо викладач буде постійно залучати студентів до активної роботи під час заняття. Окрім того, для залучення уваги слід використовувати й презентації, також можна робити перегляд фрагментів з фільмів та різних відео іноземною мовою.

Також важливо органічне застосування сучасних інформаційних технологій на заняттях та в режимі самостійної (позааудиторної) роботи активізує інтелектуальні та психологічні резерви студентів. Методика проведення таких занять спрямована на формування здатності ставити цілі діяльності, визначати її завдання, підбирати засоби і способи їх розв'язання.

Підсумовуючи усе вище зазначене, можна зробити такі висновки, що навчання в дистанційному режимі має свої позитивні та негативні сторони. Щодо позитивних, то тут слід зазначити, що наразі дистанційне навчання є єдиною можливою формою, адже під час війни більшість студентів не перебувають в місті де знаходиться їх навчальний заклад. Окрім того навчання в онлайн режимі дозволяє студенту вивчати декілька мов одночасно та мати успіх у їх вивченні. Щодо мінусів такої форми навчання, то тут можна виділити декілька головних: не завжди є доступ до швидкого інтернету, та не завжди є мобільний зв'язок; для деяких студентів така форма навчання є важкою, адже для них важлива "аудиторна атмосфера" та особисте спілкування з викладачем. Однак, на мою думку, така форма навчання є дуже зручною та комфортною для вивчення як іноземної мови, так і для інших предметів.

Література

Gudmundsdottir G. B. & Hatlevik O. E. (2018). Newly qualified teachers' professional digital competence: Implications for teacher education. *European Journal of Teacher Education*, 41 (2), 214-231. <https://doi.org/10.1080/02619768.2017.1416085>

Maphalala M. C., Adigun O. T. Academics' Experience of Implementing E-Learning in a South African Higher Education Institution. – *International Journal of Higher Education*, Vol. 10, No 1, 2020, Scopus, doi:10.5430/ijhe. v10n1p1

ROLE OF INTERCULTURAL BUSINESS COMMUNICATION IN THE FACE OF GLOBAL CHANGE

Culture is about the ideas, habits and social behavior of people and society. A culture is a way of life of a group of people; behaviors, beliefs, values and symbols that they accept and that are passed along with communication and imitation from one generation to another. One of the most interesting aspects of studying the culture is the identification of cultural differences, which create diversity in cultural elements. The four main pillars of cultural change are: communication styles, attitudes towards conflict, decision-making style and the desire and willingness to learn. While the elements that orient the culture are: beliefs, values, expectations and behaviors. Meanwhile, if we refer to communication and culture, we can say that both influence and direct each other.

Intercultural communication is a field of study that studies how people from different cultural backgrounds communicate, in similar and different ways, and how they try to communicate through the different cultures from which they come. People in different countries have different ways of interpreting events and situations; they have different habits, values and ways of relating to each other. When these differences encounter each other, problems appear!

The development of globalization has made people belonging to different cultures to work together. During this process, in addition to the climate of understanding and cooperation, various conflicts can be created. Cultural conflicts arise due to differences in values and norms of behavior of people from different cultures. A person acts according to the values and norms of his culture; another person who has a different worldview may interpret his behavior from a different perspective. This situation creates

misunderstandings and can lead to conflict inside a company or business. The same gestures can be accompanied by different interpretations.

The most important elements in intercultural communication in business are: first impressions, opening and closing conversations, choosing appropriate conversation topics, respecting others during conversations, knowing how to interrupt others without creating misunderstandings. Meanwhile, the differences to be considered in intercultural communication in business are: frequency of eye contact, use of hands while talking, use of first names against titles, physical distance between communicators, perseverance, speed of speech, tone of voice and the use of facial expressions. Intercultural communication in business is of great importance.

Three important elements that highlight the value and importance of intercultural communication in business are:

First, ***productivity***. Communication across cultures effectively improves productivity and efficiency within a company. Undoubtedly, a lot of work must be done by each company in order to improve and increase the effectiveness in the culture of communication within a company, which will undoubtedly affect the overall productivity of that company.

Second, ***synergy between colleagues***. It's important to create a cultural synergy between people from different cultures within a business. Communication is definitely one of the most important factors that influence the creation of the right climate of cooperation between employees in a company.

And the third, is ***global expansion***. Globalization has enabled people from different cultures to work together. Communication serves as a catalyst and highly effective tool to avoid problems arising from misinterpretation when professionals from different cultures and societies work together in businesses which are expanding globally day by day.

Intercultural communication is much more than just communication between people from different countries. It also refers to the specific behaviors and activities that take place when two cultures cross.

Interpersonal communication is a process that creates a shared experience between individuals from different cultures, backgrounds and languages. It's a powerful exchange, blending and crossing factors like ethnic and socioeconomic differences. With this many differences and shared experiences in play, intercultural communication can make or break relationships on both a company and individual level.

References

Hymes, D. "Models of the Interaction of Language and Social Life." *Directions In Sociolinguistics: The Ethnography of Communication*. Ed. J. and D. Hymes Gumperz. Cambridge: Cambridge University Press, 1972. 35-71.

Martin, Judith N., and Olga Idriss Davis. "Conceptual Foundations for Teaching about Whiteness in Intercultural Communication Courses." *Communication Education* 50.4 (2001): 298–313.

Dariia KIFA

INTERCULTURAL COMMUNICATION CHALLENGE OF DIFFERENT CULTURAL VALUES AND ETIQUETTE

It is mandatory to understand the cultural values of the region. Cultural values can play a significant role to understand how the people of a particular region communicates with their colleagues, friends, and superiors, within a given business organization setting. Now, first of all its will be useful to understand what a culture really is and how it helps

shape the cultural values of the people. Culture refers to the values, customs, and beliefs of the population of a certain region that defines their nature and behavior.

There is arguing that a significant role to define a society and its beliefs. For instance, the people in American society often shake hands with the strangers, when they meet in lifts. On the other hand, Japanese people greet the foreign visitors by bowing their heads down. Moreover, there are many practices in different cultures that may seem a bit taboo in other cultures.

A more pronounced study in this case is done by Raphael who argues in his research paper that thinking about different ways of understanding every culture is not possible and not practical for a business organization. Therefore, a model made by Dutch social scientist Geert Hofstede is used called the "Hofstede's 6 Dimensional Model." Hofstede studied the employees of 66 different countries that were working in the IBM and divided the people of these 6 countries in different categories, depending upon the 6 dimensions of his cultural model.

Australia appears then the individualistic cultural society, where the people are concerned only about themselves and their respective family members. They are not much influenced by the group or community of the society and do not obey to them. On the other hand, China was put in the group of low uncertainty avoidance cultural society, where there are more comfortable to unpredictable situations that they may face in their work and family life. Chinese people are also collectivistic in nature, which means that they prefer to obey the group or community that they belong, which is fairly opposite to the cultural norms of the Australian people.

In the individualistic culture like Australia, people give preference to their own independence and personal choices over any social or communal values. Individualistic people tend to be self-dependent and consider the principle of enjoying their life. If

individualistic people are considered from the context of organization, then the employees of having individualism in their cultural values expected to be self-reliant and are supposed to display initiatives for the organization. Unlike in Australia, the people of collectivistic society like China give preference to the values of their group, society, and community over the family values. Collectivistic people are obliged to their society, community, or group and have a blind faith on its values and principles. The family bonds in collectivistic societies like China are more influential in daily lives, as compared to individualistic society, where people only bother about their nuclear families, i.e. their children and spouses only.

Understanding the family values in collectivistic culture like China is beneficial for the organization to understand the work behaviors of the employees. For instance, an oil manufacturing MNC operating in China had been suffering from low productivity. When, the situation was investigated, then it was recognized that the new manager has gotten rid of the monthly fiesta for employees and their families. The employees got a wrong intuition in their mind due to their collectivistic cultural values that the organization no more bothers about their wellbeing and the results was their low productivity.

It is evident after many researches that etiquette can help the managers to manage the employees of different cultural values. The role of etiquette is significant to the business and the real need express train the global employees, in developing interpersonal relations, group communications, and cross-cultural negotiation skills. The proper understanding of business etiquette can increase the knowledge and consciousness of own and foreign culture of the manager, which is a good instrument to reduce and sometimes even eliminate conflicts and bottlenecks within an organizational environment.

References

- Hofstede, G. (2018). Country Comparison. <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/australia,indonesia/>
- Zator-Peljan, J. (2013). Business Etiquette in Poland, Germany, France and China: an Intercultural Approach. *Global Management Journal*, 5(1), 46-52.

Лілія КОЛЕСНИК

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЧИСЛОВОГО КОДУ В УКРАЇНСЬКІЙ ПАРЕМІОЛОГІЇ

Завдяки здатності паремій до історико-лінгвістичної реконструкції етнокогнітивних моделей, які несуть у собі базиси національного мислення, знання, а також виступають в ролі першоджерел фонових знань, світовою наукою наразі дуже активно ведеться процес їх філологічного дослідження.

За «Великим тлумачним словником сучасної української мови», термін пареміологія – філологічна дисципліна, що вивчає паремії (ВТССУМ, 2005, с. 887). У сучасному науковому обігу за терміном пареміологія закріпилося основне значення: філологічна дисципліна про паремії – народні вислови, виражені реченнями або короткими ланцюжками речень, якими передаються елементарна сценка чи найпростіший діалог.

Об'єктом вивчення в пареміології є паремії як стійкі вислови народного і книжно-літературного походження, предметом – їхні властивості, категорійні ознаки, функціональні можливості й комунікативно-прагматичне спрямування цих мовних одиниць.

Мовним аналізом та визначенням семантичної структури паремій займається пареміологія, яка є невід'ємною від пареміографії – розділу української лінгвістики,

що збирає й систематизує паремії (ВТССУМ, 2005, с. 886). Людська спільнота у процесі своєї історії трансформувала свій світогляд у низку так званих культурних кодів. За Ф. Бацевичем, код культури – 1) спосіб, яким конкретна культура членує, категоризує, структурує, оцінює світ, що оточує членів певної національної лінгвокультурної спільноти; 2) сукупність знаків (символів), смислів та їхніх комбінацій, котрі наявні у будь-якому предметі культури певної національної лінгвокультурної спільноти (Бацевич, 2007, с. 74).

Особливої уваги заслуговує, на нашу думку, числовий код. Числовий код – це головний вектор, основна мета якого більш точне, асоціативне сприймання мовцем паремії. Числа відіграють важливу символічну роль в міфопоетичному образі світу. Вони є засобом опису світу і людини, способом моделювання Всесвіту, його впорядкування. Числа використовуються в культурі як об'єкт семантики і символізації, тому вони значимі для культури кожного народу.

Найяскравіше представлене розмаїття числових значень у паремійних одиницях, де одне й те ж саме число, уживаючись в різному мовному контексті, може докорінно відрізнитися за своєю семантикою, емоційним та смисловим забарвленням.

Широко представлені в українській пареміології паремії з числівником *один*. За словником-довідником В. Жайворонка «Знаки української етнокультури», *один* – назва числа 1 та його цифрового позначення; означає центр, від якого певною мірою протиставлені лівий / правий, верх / низ; центр світу – Сонце, єдине в своєму роді світило; сам-один стає тим, хто звідусь долю, роковану багатьом; це проникнення в сутність чогось, в інші світи, в старі й нові виміри; у казках герой висмикує по одній волосині, і вони стають для нього ключем сходження на інший щабель (Жайворонко, 2006, с. 412).

Паремії з числовим компонентом *один* часто вживаються у ситуації, коли потрібно наголосити на тому, що якась незначна дрібниця здатна зіпсувати щось

велике й добре, зробити його непридатним для використання, погіршити щось окремо взяте, що не має позитивних якостей, негативно впливає на когось (щонебудь), своїм втручанням, спотворює думку про когось, очорнює: *Від одного гнилого яблука увесь віз згниє* (РУТСП, 2016, с. 38); *Одна паршива вівця усе стадо спаскудить* (РУТСП, 2016, с. 38).

Числовий код в одиницях пареміології представлений не тільки кількісними, а й порядковими числівниками.

Порядковий числівник *другий* тісно пов'язаний із числівником *перший* в українській пареміографії та відповідний кількісному числівнику *два* (ВТССУМ, 2005, с. 457). Він містить в собі такі лексичні значення: 1) який надходить безпосередньо за чим-небудь, наступний; 2) не такий, як цей, відмінний від цього; інший; 3) не головний за значенням, не основний; другорядний; 4) не справжній, але такий, що заступає його (ВТССУМ, 2005, с. 457). Прикладом може слугувати прислів'я *Раз обпечешся – другий остережешся* (РУТСП, 2016, с. 137), в основі семантики якого лежить такий мовний фактор, що хтось, хто колись помилився, зазнав невдачі в чомусь, стає особливо обережним, поводить себе стримано, обдуманно, розважливо, боїться навіть того, що не таїть у собі небезпеки.

В українській паремійній творчості досить часто зустрічаються похідні найменування, які мають числове значення, але не прямо виражають число, а опосередковано є узагальними числовими номенами.

Широко розповсюджені українські прислів'я та приказки з прислівником *багато*, що означає наявність чогось у великій кількості, є антонімом до слова *мало* (ВТССУМ, 2005, с. 189). Наприклад, паремія *До біди доріг багато, а від біди й стежки немає* (РУТСП, 2016, с. 27) вживається в ситуації, коли хочуть підкреслити, що неприємності, нещастя, горе, біда наздоганяють когось раптово, швидко і легко, але позбутися їх дуже важко. Інші паремії *Багато галасу даремно* (РУТСП, 2016, с. 67); *Багато дива, мало млива* (РУТСП, 2016, с. 67)

використовують, коли хочуть сказати, що хтось майстерно, спритно користується даром мови, має звичку давати комусь поради, якісь обіцянки, бере на себе багато зобов'язань, але зрештою не робить нічого або робить дуже погано.

Спираючись на зазначене вище, можемо зауважити, що паремії у своїй загальній кількості не мають чітко окресленого формулювання. На сьогодні загальноприйнята дефініція (тобто межі, суть, зміст) унеможлиблює класифікування паремії як не самостійної мовної структурної одиниці пареміології. Багатогранність паремій, у свою чергу, ускладнює науковий процес дефініції. І це, має бути, на нашу думку, важливим науковим завданням для українських мовознавців.

Література

- Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007.
- Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Ірпінь : Перун, 2005. VIII.
- Знаки української етнокультури : словник-довідник / В Жайворонок; НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. Київ : Довіра, 2006.
- Російсько-український тлумачний словник паремій / Ж. В. Колоїз, З. П. Бакум, Л. А. Білоконенко, Т. І. Вавринюк, Н. М. Малюга, Н. М. Шарманова. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2016.

Євгеній КОЛМАЦУЙ

КУЛЬТУРНО-ЕСТЕТИЧНА РОЛЬ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Будь-яка мова, як рідна, так і іноземна, - це живий організм, в ньому зосереджений, окрім інформаційного, величезний етичний, естетичний, художній

потенціал, тому відношення до мови як формальному набору "видів мовної діяльності" веде до вихолощення самої її суті. Метою навчання іноземній мові сьогодні є формування комунікативної компетенції, тобто компетенції спілкування. Важко не погодитися з тим, що навіть на рідній мові, де знання лексики і стилістичних особливостей не представляє складності, не завжди вдається переконливо і логічно збудувати мовлення і досягти бажаного результату в спілкуванні.

У значній мірі це обумовлено тим, що на заняттях, як рідної мови, так і іноземного, всі усні вислови учнів є мовою лише за формою, а по суті такими не є. Адже людська мова (як письмова, так і усна) - продуктивний вид діяльності, тобто плід творчості, самостійний "продукт", неповторний за формою і змістом. На практиці ж часто доводиться зустрічатися з ситуацією, коли відповіді учнів по темі, що вивчається, схожі як близнюки, що є яскравим прикладом репродуктивності, тобто відтворення. Власне у тому полягає унікальність предмету "іноземна мова", що ці заняття є фактично єдиними, що моделюють реальні і багатообразні ситуації спілкування. Жоден інший предмет не має за мету навчати учнів перш за все спілкуванню. А спілкування – це не тільки уміння правильно говорити і грамотно побудувати свою мову, але уміння слухати і чути, переживати і співпереживати. Досягти цього, не зачіпаючи емоційної сфери учнів, неможливо, і в цьому сенсі урок іноземної мови, близький предметам естетичного циклу: музиці і образотворчому мистецтву.

Окрім естетичного потенціалу самої мови широкі можливості для реалізації естетичного виховання на заняттях іноземної мови дає культурологічний та країнознавчий компоненти навчання. Адже вивчення іноземної мови передбачає вивчення культури країн, мова яких вивчається. Це дає змогу вчителю ознайомити учнів із фольклором, літературою, живописом, архітектурою та іншими галузями

мистецтва цих країн, розширюючи культурологічні знання учнів, формуючи їх естетичні уподобання. Виховання естетичних поглядів, естетичного смаку, культури спілкування не тільки допоможе досягти меті навчання іноземній мові, але сформує повноцінну, естетичну розвинену особистість.

Мета навчання іноземній мові – формування комунікативної компетенції, тобто компетенції спілкування. На заняттях з іноземної мови можна моделювати реальні різноманітні ситуації спілкування, коли важливо не тільки уміти правильно і грамотно говорити, але і уміти слухати, співпереживати, зачіпаючи при цьому емоційну сферу людей. Залучаючи їх до іноземної мови, удосконалюючи їх уміння в різних видах мовної діяльності необхідно пам'ятати, що в основі всього цього лежить емоційне, активне сприйняття мови. Активне емоційне сприйняття мови – основа мовного виховання в цілому, включаючи естетичне виховання, оскільки при спілкуванні на іноземній мові активізується внутрішній духовний світ учнів, їх відчуття і думки. Виховання естетичних поглядів, естетичного смаку, культури спілкування допомагає досягти мети навчання іноземній мові, а також сформує повноцінну естетично розвинену особу. Важливо підкреслити, що майже всі практичні задачі занять з іноземної мови мають естетико-виховну спрямованість. Наприклад, завдання ознайомлення учнів з новим фонетичним матеріалом і навчання оперувати ним у мовленні пов'язано зі сприйманням краси звучання правильно вимовлених слів, мелодики, ритму і тембру артикуляції. Завдання організації монологічного чи діалогічного мовлення розвиває культуру мовлення учнів, уяву та образне мислення, що відповідно формує естетичну свідомість особистості. Вивчення нових лексичних одиниць та їх використання в мовленні спрямовано на розширення активного і пасивного словників учнів, на розвиток їхньої культури мовлення, що також пов'язано з естетичним вихованням. Знання лексики збагачує мовну особистість учня, розширює можливості спілкування

добиранням синонімів, притаманних тому чи іншому функціональному стилю. Розуміння тієї чи іншої мовної одиниці, проведення словотворчого аналізу, виявлення мовної мотивації призводить до осмисленні внутрішньої форми слова, що формує філологічну та естетичну культуру особистості. Комунікативний аспект вимагає також від учнів виконання таких задач як складання діалогів на різні теми, проведення дебатів, ролевих ігор. Окрім цього діалог як основа спілкування виступає як діалог культур, розвиваючи лінгво-культурологічний напрямок естетичного виховання. Даний напрямок вимагає автентичних текстів, фразеологізмів, прислів'їв і приказок, фонових знань, особливостей характеру носіїв мови.

Читання на іноземній мові тексту, особливо художнього, розвиває дикцію та культуру виразного читання, і разом з тим, пов'язане з вирішенням завдань естетичного виховання, завдяки інтегрованому характеру вказаної навчальної діяльності. Сприйняття художнього тексту залежить від нього прагматичної вагомості, тезаурусу, особистих уподобань читачів, тобто факторів, пов'язаних з рівнем розвитку читацької компетенції. Першим етапом сприйняття художнього тексту є його включення в контекст епохи, національної традиції, літературного напрямку, жанру та автора. Дуже важливо створити на уроці творчу атмосферу, коли учні зацікавлені в отриманні знань не тільки з безпосередньої теми, а й з суміжних сфер, наприклад, літератури, мистецтва, історії, тощо.

Таким чином, естетичне виховання здійснюється вже при реалізації мети мотиваційного етапу читання тексту, а саме активізації фонових знань учнів, усунення змістових, лінгвокраїнознавчих труднощів та стимулювання діяльності мислення та уяви читачів, їхнього інтересу до тексту. Під час власне процесу читання діти проникають у смисл художнього тексту, осмислюють його як складну структурну єдність, в якій розкривається комунікативний намір автора. Вміння

адекватно розуміти естетичний та соціокультурний потенціал сприяє більш глибокому розумінню смислу художнього тексту. Для естетичного виховання учнів необхідне творче використання інформації, що несе художній текст. Творчість виявляється в тому, що учні, в результаті читання та активної переробки змістової інформації тексту самостійно виводять нове, імпліцитне в художньому тексті, знання. Серед засобів естетичного виховання на заняттях з іноземної мови важливе значення має навчання учнів творчого писемного мовлення, тобто "комплексу навичок й умінь коректного в орфографічному, структурному та змістовному планах написанню оригінальних письмових робіт. Творче писемне мовлення передбачає наявність різних моделей творів, таких як твір-опис, твір-роздум, твір-мініатюра. Твір-опис має великий естетико-виховний потенціал, оскільки він передбачає спостереження, реальне чи уявне, за об'єктом опису, та його інтерпретацію, що зумовлюється рівнем розвитку естетичної свідомості особистості студента. Залежно від характеру опису розрізняють три його види: об'єктивний, суб'єктивний та об'єктивно-суб'єктивний. Найбільш цінним, з точки зору естетичного виховання, є написання суб'єктивного твору-опису, бо він передбачає найбільший ступінь взаємодії між автором та читачем, оскільки в завдання автора входить не просте відтворення зовнішніх рис об'єкта, що зображується, а відбір цих рис відповідно до особистого ставлення до нього, з метою викликати у читача подібні до власних почуття та емоції. До того ж, саме твір-опис характеризується найвищим ступенем творчості, адже для його написання автор має вдаватися до оригінальних способів викладення думки та відтворення дійсності.

INTERPRETATION: SIMULTANEOUS AND CONSECUTIVE

In general, there are two general methods of interpretation: simultaneous, when translated at the same time as the speaker speaks, and sequential, when translated in pauses in speech. In addition to methods, there are also types of interpretation. Among the main ones are: conferences or meetings, legal (court) translation, medical translations, sign language, media, media and telephone.

The profession of simultaneous translation can be obtained in philological specialties of universities, universities, there are also specialized educational institutions focused on the training of translators. By the way, countries or even cities have their own certification standards for dubbers, there is no single approach to determining qualifications. Often, a certificate of education for such translators is simply a certificate from a higher education institution.

Simultaneous or simultaneous translation is of three types:

- the most difficult - "by ear", when the translator translates the previously unknown speech of the speaker, without pauses,
- "Translation from a sheet" - when the translator receives either the text of a speech earlier or before the speech itself, the translation is usually adjusted in accordance with changes that may be made by the speaker,
- "Simultaneous reading" - sounding of a pre-translated text, which is also adjusted if the speaker deviates from the original text.

Simultaneous interpreters usually work in an isolated stationary or collapsible headphone booth so that their own voice does not drown out the speaker's speech. The participants of the event receive personal receivers with headphones. The translator speaks

into the microphone in the booth and through the amplifying equipment the translation gets to the recipients' headphones.

The advantages of simultaneous translation are:

- the speaker's speech is non-stop, it keeps the audience's attention,
- the duration of the event does not increase,
- Some people find it interesting to listen to both the original speech and the translation to test their language skills, for example.

Among the main disadvantages:

- the cost of synchrony is quite high,
- the work of a translator-synchronist is very exhausting, so often several translators are involved in the work.

By the way, synchronicity requires a lot: to have an excellent memory, to be able to concentrate, to set priorities quickly, to be resilient and stress-resistant, and, of course, to have good hearing and clear diction.

Consecutive translation. During the consecutive translation, the speaker pauses and then the translator retells what he heard. In this case, the translator is next to the speaker. If the speaker speaks in small segments, the speech is translated from memory, and if long, the translators usually summarize what is heard.

Sometimes consecutive translators translate documents, mostly in the courts. In addition, they are used during police investigations, to work in notaries' offices and in medical institutions. This type of translation is also chosen when stakeholders want to hear both the original and the language of the translation to ensure that the information is true. Translation into two (or even more) languages is required, in particular in cases where the parties to the proceedings speak only one language.

Consecutive translation is preferred during events with a small number of participants. For example, at business talks, press briefings, telephone conversations, buffets and celebrations.

Alina KOSTINA

INTERCULTURAL INTERACTION IN THE MODERN WORLD

Intercultural communication, in which cultures and languages interact through speech, is based on two types of behavior. Universal behavior, common to all cultures, is based on human biological heritage, which is passed down from generation to generation. In addition, different ethnic groups have specific behaviors that are formed under the influence of social and physical environment. Specific patterns of behavior form a specific culture, which can be defined as a mentality (system of values, ideas, customs), ie, a set of conventions that govern social relations.

It is known that an important role in interpersonal communication is played by verbal components, which are the main carriers of the values of messages. At the same time, some researchers claim that the share of nonverbal signals in interpersonal communication is 60% - 80%, which proves the importance of studying the elements of other semiotic systems. Interaction of cultures can lead to unintentional disruptions in the process of communication and conflicts caused by differences in verbal and nonverbal codes in carriers of different cultures.

We believe that specific symbols, stereotypes, prejudices, and national speech etiquette play an important role in intercultural communication. The culture of communication is one of the priority components of the professional culture of professionals. It synthesizes a set of knowledge, values, patterns of behavior characteristic

of business communication situations, as well as the ability to flexibly implement them in practice in order to ensure the effectiveness of joint activities.

The culture of professional communication is characterized by the level of development of communicative knowledge and skills and allows for interpersonal interaction aimed at effective performance of professional duties. Etiquette norms are understood as the expediency of using speech means in different social conditions (the speaker chooses certain formulas of speech etiquette in accordance with the social status of the partner in communication). Pragmatic norms are communication rules (in particular, the ability to start and end a conversation, etc.) and communication tactics (the ability to paraphrase a statement, fill a pause, etc.). The practice of communicative approach to language learning has shown that these components of communication play no less important role than, for example, correct speech, because incorrect treatment of etiquette can lead to more negative consequences than grammatical or lexical errors. Long, unfilled pauses, incomplete sentences, incoherence of speech lead to loss of interest from the listener. Therefore, compliance with the rules of speech etiquette will help improve the culture of professional communication.

It should be emphasized that speech etiquette permeates all spheres of human life and activity, it is considered as a set of cultural, national and social rules of linguistic and communicative behavior inherent in certain nations and national communities. Such culturally conditioned scenarios consist of stable formulas of behavior that determine the rules of establishing verbal contact between partners, the rules of choosing the right style of communication in accordance with their social roles and situational positions. From this we can formulate the definition of etiquette of speech communication. It is communication that takes place in accordance with social, cultural and historically formed norms in typical (standard) situations of human interaction. It should be borne in mind that such communication includes both the verbal component, selection of vocabulary and

grammatical structures, intonation characteristics of language, etc.) and nonverbal component (facial expressions, gestures, postures, distance between subjects communication, etc.).

Thus, the cultural diversity of Ukrainian society encourages each individual to constructive interaction, to form a positive attitude towards representatives of other nationalities, to develop knowledge about the cultures that surround him. One of the main tasks of modern education is to educate a person who is able to learn and create culture through dialogic communication, which requires all participants in the pedagogical process a high level of communicative culture, communicative competence, developed communication skills. It is possible under the condition of properly organized intercultural dialogue. The latter has an important developmental role for modern society and human education, as it is able to turn a person into a representative of another culture, which gives him the opportunity to understand the interlocutor. V. Bibler believes that the dialogue of "cultures" is about the dialogic nature of the individual, that the understanding of another person involves mutual understanding between "I - you" as ontologically different individuals who have relevant and potentially different cultures, logics thinking, different meanings of truth, beauty, goodness. Dialogue in the idea of culture is a dialogue of different thoughts or ideas, it is always a dialogue of different cultures. True intercultural dialogue allows us to identify common values, worldviews, traditions. For different cultures, these are the majority of the underlying once ideas of peace culture: the idea of unity of mankind, respect for human rights and life, freedom, tolerance, justice, solidarity, care for the environment. This helps to increase the space of justice and reduce inequality, as well as to establish the ideals of mutual understanding, tolerance and solidarity between all civilizations, peoples and cultures.

References

- Batsevych F.S. Fundamentals of the communicative linguistics / F.S. Batsevych. – K: Akademiya, 2004. – 343 p.
- Donec P.N. Foundations of general theory of the intercultural communication. Kharkiv: Shtrih, 2001. 384 p.
- Lin M. Is There an Essential Difference between Intercultural and Intracultural Communication? // Intercultural Communication. 2003-2004.
- Manakin V.M. Language and Intercultural Communication. Kyiv: TsUL, 2012. 288 p.
- Porter, R.E. & Samovar, L. A, eds. Intercultural Communication: A reader. Fifth edition. Belmont: Wadsworth Publishing Company, 1988. 340 p.

Любов КОТ

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Аналізуючи сучасні тенденції у методиці викладання англійської мови, автори виділяють основні засади навчання англійської мови, які є новими підходами (відгалуженнями) комунікативного методу: використання онлайн-ресурсів у навчанні, часте застосування ігрових завдань edutainment, можливість використовувати інтернет для практики мовлення, вибір автентичних матеріалів для обговорення та перегляду, індивідуальний підхід до студентів, запровадження творчих завдань із використанням інноваційних технологій.

Використовуючи комунікативний підхід щодо навчання іноземної мови, можна простежити зв'язок трьох понять: edutainment, mobile learning and communicativeness як методологічних складових навчання, коли викладач ініціює

взаємодію з групою студентів та допомагає подолати бар'єри на шляху навчання через спілкування. Відповідно до комунікативного методу студенти повинні спілкуватися іноземною мовою. Щоб досягти успіху в цьому напрямку, їм слід навчитися думати мовою, що вивчається у реальних ситуаціях у міжкультурному спілкуванні, оскільки адекватна мовленнєва поведінка вимагає не лише мовних знань, а й знань національного менталітету країни мови, що вивчається.

Іншими словами, потрапивши в чужу культуру, потрібно надходити відповідно до її звичаїв та традицій. Теоретичні та практичні аспекти дослідження комунікативної методики підтверджують необхідність та актуальність її застосування у процесі викладання іноземної мови.

Теоретичний аналіз вітчизняних та зарубіжних лінгвістів підтверджує, що провідним принципом інтегрованого навчання є *content, communication, cognition, culture* – ця концепція переглядає роль учнів: з пасивної участі – у залученість та активну взаємодію у ситуації багаторазового спілкування із застосуванням комунікативно-пізнавальних завдань та розвитку смислових комунікативних зв'язків у всіх видах мовної діяльності. Звідси випливає, що процес розуміння передбачає активність особистості, внаслідок якої суб'єкт-об'єкти відносини в освітньому процесі поступаються місцем суб'єкт-суб'єктної взаємодії у взаємозалежній діяльності студентів та викладача, спрямованої на досягнення мети. З розвитком теорії комунікативного навчання, орієнтованого на мовленнєву діяльність, принципи навчання починають змінюватися у бік розвитку мисленнєвої діяльності у ситуації реального спілкування, мовної діяльності і впливають на динамічність та ефективність навчального процесу.

Особливо слід зазначити поняття *edutainment* як новий ігровий метод у технології навчання іноземної мови, який обумовлений необхідністю перетворення процесу навчання на цікаву, захоплюючу діяльність, коли акцент ставиться на захоплення, інтерес та мотивацію до пізнавальної діяльності.

Ще один популярний напрямок у дослідженні комунікативного підходу у навчанні іноземної мови – модульне навчання, яке визначає модуль як обсяг змісту відомостей, фактів, вправ та завдань з іноземної мови. Відповідно до проведених досліджень можна стверджувати, що одним із комунікативних підходів у процесі навчання іноземної мови при неоднаковій підготовленості до засвоєння знань є модульний принцип, який забезпечує розподіл мовної інформації дозами, з урахуванням опорних знань студентів та показує результат засвоєння знань.

При модульному навчанні відбувається поетапне засвоєння мовного курсу від одного модуля до іншого і відображає результат засвоєння знань. За визначенням Е.Ф. Насирового та Т.С. Данильсона, в технології модульного навчання успішно використовуються елементи ділових ігор, розбір конкретних ситуацій, дискусії за круглим столом та різноманітні види практичних занять. Це означає, що модульне навчання у своїй структурі поєднує всі види та методи інноваційного навчання. У зв'язку з вищесказаним можна стверджувати, що саме модульний принцип структурування іншомовного матеріалу сприяє реалізації комунікативного підходу у засвоєнні знань у рамках створення різнорівневих модульних програм з вивчення іноземної мови. Кожен модуль представляє певну частину навчального матеріалу відповідно до потреб учнів. Тільки після вивчення одного модуля планується вивчення іншого.

В даний час модульна система широко застосовується у викладанні іноземної мови. Використання модульно-блокової технології вдосконалює процес засвоєння знань, а модульний принцип сприяє реалізації комунікативного підходу у рамках викладання іноземної мови, оскільки при неоднаковій підготовленості студентів до засвоєння знань з іноземної мови слід створювати різнорівневі модульні програми з освоєння іноземної мови.

За визначенням Н. Савельєвої, діалогічна взаємодія між викладачем та студентом, організація діалогу в освітньому процесі, стимулювання рефлексії

студентів, формування активної позиції визначають змістовну сутність модульного курсу у викладанні іноземної мови.

Хотілось би відмітити, що проектна методика забезпечує розвиток комунікативних навичок, тобто вміння спілкуватися вільно на тему проекту. Звідси випливає, що потрібно проводити практичні заняття, у яких відпрацьовувалися б навички мовного спілкування. Аналіз підходів та методів комунікативного навчання розкрив широкий потенціал методу проектів на вирішення поставленого завдання.

У зв'язку із цим слід підсумувати, що проектна форма роботи є однією з актуальних технологій в освітній діяльності іншомовного проекту. Проект включає елементи ігрової, пізнавальної, комунікативної та творчої діяльності. За підсумками проекту студенти представляють та обговорюють результати своєї діяльності, що сприяє розвитку не лише навичок говоріння, а й аналізу презентації, аргументації та критичного мислення, а також зростання мотивації та інтересу до вивчення іноземної мови. Крім того, це дозволяє подолати мовний бар'єр у ситуаціях реального спілкування іноземною мовою.

Література

Kenning M.M. Computers and language learning: modern theory and practice. New York, EllisHorwood, 1990.

Ішмурадова І.І. Формування іншомовних компетенцій студентів вузу у проектній діяльності // Соціально-економічні та технічні системи: дослідження, проектування, оптимізація. 2015. Т. 1, № 1 (64). С. 182-192.

Тер-Мінасова С.Г. Мова та міжкультурна комунікація. М., 2004.

ПЕРЕКЛАД

ЯК ОДНА З ВАЖЛИВИХ ФОРМ МІЖКУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМИН

У 2020 році, коли Інтернет повністю полонив наше життя, ми стикаємося з різними точками зору та думками з приводу того чи іншого питання. Важливим у даній ситуації є не лише вислухати судження опонента, але й поділитися своїми. У час, коли ми маємо доступ до спілкування з людьми з різних точок планети, важливим є розуміти один одного. Саме тому галузевий та художній переклади є значущою частиною нашого життя, адже це допомагає бути почутим не лише носіями рідної мови.

На мою думку, найскладнішим у перекладі таких текстів є пошук смислових відповідностей для передачі референційних значень. Це пов'язано з тим, що лексичні одиниці в різних мовах за своєю семантикою можуть відповідати як повністю, так і частково, або ж зовсім не відповідати. Найчастіше при перекладі і зіставленні лексем спостерігається часткова відповідність. Завдання ж перекладача вибрати той варіант, яких найбільш точно зобразити сенс твору і при цьому збереже художність тексту і його гармонійність.

Художній переклад має справу не з комунікативною функцією мови, а з естетичною. Кожний мовний елемент твору впливає на образне мислення носія цієї мови і створює в його уяві певні образи. Закономірно, що під час перекладу твору іншою мовою через мовні розбіжності ці асоціативні взаємозв'язки значною мірою руйнуються. Для того щоб твір не втратив цінності в новому мовному середовищі, перекладач повинен перейняти на себе функції автора і в чомусь навіть повторити творчий процес його створення.

Галузевий переклад відрізняється від простого не лише тільки власною темою, а й тим, що для його виконання потрібний вузькопрофільний спеціаліст.

Особливість галузевих перекладів полягає в тому, що всі вони, як правило, перенасичені вузькоспеціалізованими визначеннями і містять інформацію, коректно викласти яку може лише фахівець, який володіє спеціальними знаннями в даній області.

Особливої уваги при перекладі галузевих текстів вимагають лексичні одиниці, що збігаються за зовнішньою формою, але викликають хибні асоціації і мають інше значення. Наприклад анг. production – виробництво, а не продукція. До того ж, для передачі змісту кожної фрази тексту, перекладач не завжди може використовувати дослівний переклад. Варто застосовувати граматичні трансформації. Серед таких варто виділити: членування та об'єднання речення, заміна, переставлення, вилучення, додавання.

У підсумку, обидва варіанти перекладу вимагають підготовки та певних знань. Для художнього перекладу фахівець має мислити емоційно, підбирати найкращий варіант перекладу, не забувати про милозвучність та читати твори в оригіналі. Для коректного галузевого перекладу спеціаліст повинен точно передати текст оригіналу, та, у зв'язку з тим, що мова постійно розвивається і як результат виникають нові терміни, повинен надалі вивчати проблеми перекладу галузевих текстів. Не можна сказати, що один з цих видів перекладу є більш корисним аніж інший, адже все залежить від вподобань людини та від того, що вона націлена дізнатись.

Література

- Карабан, В. І. (2004). Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово стилістичні проблеми. Вінниця.
- Корунець, І. В. (2008). Вступ до перекладознавства. Вінниця: Нова книга.
- Кияк, Т. Р. (2006). Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга.
- Коптілов, В. В. (2003). Теорія і практика перекладу. К.: Юніверс.

MOWA NIENAWIŚCI W CZASIE WOJNY

Pojęcie mowy nienawiści jest dziś bardziej aktualne niż kiedykolwiek wcześniej dla społeczności światowej, a w szczególności dla społeczeństwa ukraińskiego. Wojna powoduje znaczące różnice w dostępie do informacji, w zależności od tego, do jakiej grupy politycznej należą źródła informacji: pewne grupy, strony, konta, boty w mediach społecznościowych, które w krótkim czasie mogą sprowokować konfrontację.

Mową nienawiści to każda wypowiedź zawierająca elementy zaprzeczenia zasady równości ludzi w prawach. Mowa nienawiści porównuje różne grupy ludzi i ocenia cechy osobiste konkretnych osób na podstawie ich przynależności do tej czy innej grupy.

W mediach mowę nienawiści można podzielić na trzy stopnie:

- *silną*, wzywającą do aktów agresji,
- *średnią*, obejmującą publikacje i wypowiedzi podważające znane historyczne fakty dyskryminacji,
- oraz *slabą*, tworzącą negatywny obraz grupy etnicznej, religijnej lub określonej grupy społecznej, stwierdzającą niższość (brak kultury, zdolności intelektualnych, niezdolność do twórczej pracy) danej grupy etnicznej, religijnej lub określonej grupy społecznej jako takiej.

Od końca listopada 2013 roku w Ukrainie ukształtował się nowy słownik konfrontacji, powstały językowe mechanizmy, na podstawie których w dużej mierze kształtuje się także współczesny typ konfliktu. Słownictwo „nienawiści” składa się głównie z negatywnych i oceniających nazw „wrogów”, oddzielnie dla każdej ze stron konfliktu. Zazwyczaj badacze tego słownictwa wskazują na negatywny język wartościujący jako jego główną cechę.

Rzeczywiście, takie określenia jak *vatniki*, *maidauny* mają dość rozmytą semantykę, a jednocześnie zawierają wyrazisty ładunek negatywny. Mogłoby się wydawać, że

główną funkcją takich słów jest wyrażenie pogardy dla przeciwnika, ośmieszenie go. Jednak przy całym znaczeniu wyrażania postawy pogardy i potrzeby wyrażania agresji słownej w sytuacjach konfliktowych, w które wprawdzie zaangażowane są takie słowa, wiodąca funkcja słownictwa nienawiści staje się inna – zaznaczanie własnego miejsca mówcy lub autora w ogólnej sytuacji konfrontacji. Dlatego funkcja mowy nienawiści polega na tym, że słowa są swego rodzaju markerem przynależności do jednej lub drugiej strony konfliktu.

Można stwierdzić, że główną funkcją stosowania mowy nienawiści jest określenie swojego stanowiska. Przecież w sytuacji konfliktu, przede wszystkim zbrojnego, niezwykle ważne staje się szybkie ustalenie, czy ma się do czynienia ze „swoim”, czy z „obcym”. Jednocześnie potrzeba rozpoznawania agresji werbalnej, choć nie traci na znaczeniu, staje się relatywnie mniej istotna.

Яна КУШКА

ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ТА ПОСТІЙНИЙ СПОСІБ СПІЛКУВАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ВПЛИВ НА МОВНУ КУЛЬТУРУ

Онлайн-спілкування стало невід’ємною частиною життя більшості людей, особливо молоді. Існує безліч месенджерів та соціальних мереж, де можна виражати свою точку зору, спілкуватися, обмінюватися певною інформацією, слідкувати за життям один одного. Не варто забувати, що події 2020 року посприяли тому, що світ перейшов в онлайн-режим майже в усіх сферах життя. Пандемія внесла свої корективи і внаслідок цього, робота, навчання та спілкування в інтернеті стало звичайною справою. Проте, онлайн-комунікація має свої особливості, які певним чином впливають на мовну культуру.

Онлайн-комунікація відрізняється використанням візуальних сигналів разом з текстом. Саме це створює більш позитивний настрій між співрозмовниками. Тому можемо побачити розповсюдження смайликів при спілкуванні у різних месенджерах. Можна сказати, що це допомагає людям правильно розуміти емоції один одного. Використання смайликів і різних візуальних сигналів можна виокремити як частину комп'ютерного сленгу, який так чи інакше впливає на мовну культуру. Конкретними причинами функціонування комп'ютерного сленгу в молодіжному середовищі можна рахувати наступні.

1. Необхідність порозумітися в компанії.
2. Графічне повідомлення, скорочення слів спрощують мову молоді.
3. Бажання проявити свою індивідуальність.
4. Спілкуватися в мережі Інтернет легко, швидко і модно.

Варто звернути увагу на те, що комунікація в Інтернеті прибирає цілий ряд комунікативних бар'єрів, які пов'язані з особистісними характеристиками партнерів по комунікації: їх стать, соціальний статус, вік, невербальний етикет, зовнішність. Це дає користувачу месенджерів можливість виставляти себе тим, ким він хоче бути, але в реальному житті не може себе так позиціонувати. Якщо в реальному житті для створення ситуації спілкування потрібно налагодити безпосередній зв'язок з партнером, здолати фізичну відстань, що потребує певних часових затрат, то в інтернет-просторі набір текстового повідомлення та його надсилання займає лічені хвилини, тим самим і набагато полегшує взаємодію між людьми.

Специфіка спілкування в Інтернеті сприяє безграмотному і бездумному листу, оскільки припускає можливість повної анонімності користувача, що дає велику свободу висловлювань і вчинків, бо ризик викриття і негативної особової оцінки – мінімальний. Внаслідок цього, в мережі проявляється особливість,

пов'язана зі зниженням психологічного і соціального ризику в процесі спілкування, - афективна розкріпаченість, ненормативність лексики і деяка безвідповідальність учасників спілкування.

Великим недоліком є тенденція до глобального зниження і огрубіння мови. Комунікація на деяких Інтернет-ресурсах відрізняється примітивізмом змісту і форми вираження, непомірним вживанням обезціненої лексики, постійним порушенням різноманітних постулатів спілкування, численними відступами від мовних норм. Все це має вплив на мовну культуру, яка залишається в реальному житті кожної людини.

Отже, онлайн-комунікація як сучасний та постійний спосіб спілкування має свої особливості та значний вплив на мовну культуру. Задля того, щоб уникнути негативних наслідків впливу потрібно знаходити шляхи підвищення власної культури мовлення, не знецінювати та дотримуватись лексичних та граматичних норм при спілкуванні.

Література

Ковальчук І.А., Мовна специфіка спілкування в інтернеті [Електронний ресурс] // Магістеріум., Вип., 37., 2009.

Bohdan KYRYCHENKO

SOFT POWERS

IN INTERNATIONAL RELATIONS AND LANGUAGE ASSIMILATION

At the present stage of development of world society, there is a certain potential for international influence, which can be represented by a set of various tools and resources owned by the state and used to directly or indirectly influence the international

environment and other states based on their national goals and interests (Семченко, 2014). It is the use of such tools that can determine the strength of the state in the international arena. At the same time, the question arises as to how much one state can influence others. Time and progress are constantly advancing, so the methods are changing. In today's world, weapons and coercion are inferior to the so-called by Joseph Nye "soft power", a technique based on the attractiveness of the values and culture of a nation that wants to make an impact (Nye, Joseph, 2005).

The popularity of the use of the "soft power" method in modern international relations is due to the fact that its implementation takes place without the use of weapons. Its components are culture, the scale of spiritual universal values, the level of development of science and education and, of course, peaceful foreign policy. In the eyes of ordinary citizens, such methods are sympathetic, and this is how you can find support among most sections of the people (Fesyk, 2015).

Direct military and political clashes only lead to growing antagonism between states, so why create new enemies when you can "tie" them to yourself economically and culturally. To make the people perceive such steps not as something bad, but on the contrary - to deepen friendly relations (Efanova, 2018). However, such processes also have quite devastating consequences, as the state, which is being pressured by "soft power", is gradually beginning to give in to its own interests, gradually becoming dependent on other world players. And here we can already talk about such a concept as linguistic and cultural assimilation (Holohan, Siobhan Holohan).

The problem of such assimilation is particularly acute in the territories of states that were part of the former world empires. The long stay in one state and the domination of the metropolis over the conquered peoples left its heavy mark on the already newly formed independent states. The former center of the empire does not want to allow the enslaved peoples to decide their fate, while continuing to consider them part of their "living space"

(Явир, 2011). For example, we can take the relations of the Russian Federation with the states that were part of the Union of Soviet Socialist Republics (USSR). As we can see, modern Russia, professing the idea of "Russian peace", has been trying for many years to suppress any attempts by neighboring states to pursue an independent policy, based on the former common past. Manipulating the facts and using the fact that a certain percentage of the population still remains Russian-speaking, Russia's leadership, using various political groups, social funds, cultural events and joint projects, is gradually displacing the ideas of national affirmation from the minds of the former Soviet Union, language and traditions (Рябчук, 2017).

In conclusion, it should be noted that the modern world is not only changing rapidly in the context of globalization and digitalization of society, it also has a more sophisticated system of influencing public opinion. Thus, "soft power" can serve as a factor in uniting and deepening cooperation, as well as a factor in subordinating one subject of international relations to another. Heads of state must defend the interests of their people, not those imposed by foreigners. There is no doubt that in today's world it is difficult to distinguish between truth and manipulation, however, each nation must realize its own identity and follow its own path, independent of anyone.

References

Holohan, and Siobhan Holohan. "Assimilation." Encyclopedia of Global Studies, edited by Anheier, Helmut K. and Mark Juergensmeyer, Sage Publications, 2012.

Семченко, О. А. Іміджева політика України [Електронний ресурс] : монографія / О. А. Семченко . — Київ : Академія, 2014 . — 272 с.

Efanova E.V. (2018). Instrumenty "myagkoy sily" vo vneshney politike gosudarstva [The use of "soft power" tools in foreign policy]. Vestnik RUDN. Seriya: Politologiya. T. 20. № 3, p. 417–426.

Fesyk O. (2015). Kategoria "m'jaka syła" u doslidzhennjakh mizhnarodnykh vidnosyn [The evolution of the category "soft power" in international relations research]. Naukovyj visnyk Odesjkojho nacionaljnogho ekonomichnogho universytetu. № 11, p. 196–209.

Nye, Joseph S., Jr. 2005. Soft Power: The Means to Success in World Politics. PublicAffairs Books.

В. Явір. Асиміляція // Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови). — К. : Парламентське видавництво, 2011. — С. 42-43.

Рябчук М. "Майже один народ". Особливості використання пропагандистської міфологеми в умовах неоголошеної війни / М. Рябчук // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - 2017. - Вип. 5-6. - С. 213-231.

Serhii LATYNIN

LINGUISTIC REALITIES AND PROBLEMS OF TRANSLATION

There is a misconception that almost all linguistic units are translational, that is, that for all the content units of the original language are corresponding. Words, word combinations, which have no correspondences in the dictionary of another language, form a non-equivalent vocabulary, realities. In the works of translation studies the lexeme "reality" as a term appeared in the 1940s. It was first used by A. Fedorov in his work "On Artistic Translation" (1941), but in order to denote not a lexeme, but a nationally specific object. *Words-realities* are vocabulary units denoting objects, concepts and situations that do not exist in the practice of a foreign-speaking social group. This group includes words denoting various kinds of objects of everyday life, material and spiritual culture, peculiar only to a given people. They appear in the language of each nation involuntarily and often

cause great difficulties to translators. Translation of realities is part of the significant problem of transmitting national and historical uniqueness.

According to historical and semantic criteria they distinguish:

1) actual realities: укр. *коломийка, трембітьяр, постолы, яворівка, коливо, китайка, перебудова, гласність*; English. *a baby-sitter, Boxing Day, Poppy Day, Halloween, Harley Street doctor*;

2) historical realities: these accommodate the background knowledge of cultural heritage; In addition to the national, they are characterized by chronological coloring: Ukr. *shcheznik, smerd, kopnaya ploschad, svyatnaya, hog days*. Structurally, there are:

- a) one-member realities: укр. *вечорниці, крини чар, денцівка, кобзарювати, валило*; English: *a sheriff, a threepence*, etc.;
- b) nominative realities: укр. *курна хата, разовий хліб, троїста музика, братська могила*; English. *a banana split, St. Valentine's Day, Sussex pudding, ticket day, toffee apple, soup-opera, garden seats*, etc.;
- c) reality-phraseological expressions: укр. *лоби забрити, дбати про скриню, статки під вінок*; English *to solve woolsack, to enter the Stationer's hall*, etc.

Transcription and transliteration are the most succinct methods. Thanks to them a certain expressive potential is created: in the context of native language words, the transcribed word stands out as a foreign word, giving the object it denotes connotations of commonness and originality: *Der Bundestag - Bundestag*.

The main advantage of transcription as a technique is maximum brevity. It should be noted that transcription, like any other method, should be used with caution, as in some cases the transfer of color, which is not the main goal, can overshadow the transfer of the semantic content of the reality, thereby failing to meet the communicative task of translation. Indeed, transcription contributes to transporting the reader into the atmosphere of a foreign language, rather than to translating from one language to another. Sometimes transcription gives the reader a false impression of the reality. In fact, the translator's

helplessness, his unwillingness or inability to find the right (descriptive) response played a determining role here.

To the realities of the Ukrainian origin we can include the words:

- *Холодець* - English translates jellied minced meat;
- *Вишиванка* - embroidered shirt (blouse);
- *Писанка* - painted Easter egg.

The method of choice in the translation of realities requires the analysis of several factors. In particular, the path of translation depends on: 1) the nature of the text; 2) the significance of the reality in the context; 3) the actual nature of the reality, etc.

Thus, realities are words or names of objects in spiritual and material culture, inherent in a certain people. They can characterize concepts, typical features of a geographical place, material life, nation, country, tribe. Such words do not have exact equivalents in other languages.

A translator must be careful to distinguish realities from terms. Terms are words or phrases that accurately and unambiguously define a special concept of any branch of science, technology, art, social life. Reality words are quite common. There are the following main difficulties when translating realities: the absence of respondents (equivalents, analogues) in the target language due to the absence of the object (referent) designated by the realia in the native language and the need, along with the subject meaning, to convey flavor (connotation) – national and historical coloring.

References

Sydoruk G.I. Translation Theory Foundations: Course Book. - K.: Кондор, 2009.

Ар Некряч Т.Є. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладацьких факультетів вищих навчальних закладів: навчальний посібник / Т.Є. Некряч, Ю.П. Чала. - Вінниця: НОВА КНИГА, 2008.

Корунець І.В. Вступ до перекладознавства: підручник / І.В. Корунець. - Вінниця: Нова книга, 2008

Науменко А.Н. Філософсько-культурологічні засади сучасного перекладу / А.Н. Науменко, І.К. Кобякова // Вісник СумДУ. - 2009. - №2. - С. 118-120.

Анастасія МАДЯНОВА

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: СКЛАДНОЩІ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Культурне упередження — це інтерпретація ситуацій, вчинків або даних на основі стандартів власної культури. Усі більшою чи меншою мірою підпадають під культурне упередження, яке є наслідком виховання, освіти, медійних стереотипів, що панують у кожному суспільстві.

Наприклад, для багатьох західноєвропейців США асоціюються з успішним бізнесом та престижними коледжами, але їм значно менше відомо про країни Східної Європи. Тому в міжнародній команді (без попередньої інформації про професійні досягнення) на перших етапах проєкту американця сприйматимуть як більш компетентного, ніж румуна, поляка чи словака.

Працівники компаній із різних країн по-різному тлумачать форми та нюанси спілкування в команді, а це може негативно вплинути на його результати. Розуміння складнощів, які викликає міжкультурна комунікація в команді, важливе для керівників, учасників команд, а також тих, хто тільки планує працювати в міжнародному бізнес-середовищі. Рівень відкритості в донесенні завдань, узгодженні реальних таймлайнів чи оцінюванні результатів роботи дуже залежить від культури країни. Наприклад, у своїй книжці «Культурна карта» («The Culture Map», Erin Meyer) Ерін Меєр розповідає, що за позитивними фразами американців часто приховуються негативні оцінки, які більшості європейців важко вловити, адже їх доносять у завуальованій формі. Результат: керівник-американець

переконалий, що дав працівнику негативний фідбек у дружній формі та попередив його якнайскорше покращити результати. Підлеглий-француз упевнений, що отримав позитивну оцінку своєї роботи, нічого покращувати не доведеться і в кінці року його чекає бонус.

Різне сприйняття ієрархії в команді асоціюється як ієрархічна / егалітарна культури. Концепцію ієрархічності культур уперше дослідив Герт Хофстеде, який назвав цей вимір культури «дистанцією влади» — ступенем нерівності в розподілі влади між людьми, який для населення певної країни є прийнятним.

Для ієрархічних національних культур Японії, Китаю чи Росії природно, що, зважаючи на свою посаду, керівник може претендувати на особливе ставлення й преференції, а відкрито суперечити йому неприпустимо.

У егалітарних культурах Нідерландів чи Скандинавії працівники відкрито висловлюють свої зауваження керівництву та вважається поганим тоном, якщо керівник дозволяє собі хоча б чимось претендувати на виключність — окремий офіс чи краще місце на паркінгу біля офісу.

Ухвалення рішень: зверху вниз / консенсус.

Залежно від культури, рішення в команді ухвалюються або зверху вниз, або консенсусом, коли команда вибирає найкращий варіант разом. У Данії рішення не буде ухвалене, поки кожен із членів команди на нього не погодиться. Цікаво, що, хоча в ієрархічних культурах рішення здебільшого ухвалюються та озвучуються зверху вниз, бувають і винятки. Наприклад, у спілкуванні американська культура досить егалітарна та неформальна. Проте в компаніях рішення ухвалюють виключно зверху вниз і працівників про них тільки інформують, як стверджує Ерін Меєр, спираючись на свої дослідження.

Наведені культурні відмінності можуть створити складнощі в роботі команди, проте саме синергія таких відмінностей дозволяє уникнути шкідливого ефекту групового мислення, коли атмосфера згоди в команді переважає над

реалістичним оцінюванням завдання та пошуку нових, кращих способів його виконання. У сучасному глобалізованому світі міжкультурна комунікація і компетентність — толерантність, відкритість і готовність адаптуватися до нового — є критичною для професійного успіху та підвищення рівня вмінь.

Література

Hofstede G. *Cultures and Organisations*// McGraw-Hill. – 1991. – P.145-149.

Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. — К., 2007.

Г. Трейгер та Е. Холл *Культура та комунікація. Модель аналізу* (1954 р.)

О. П. Кучмій. Міжкультурні комунікації // *Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т./Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. — К.:Знання України, 2004 — Т.2 — 812с.*

Iryna MAISTRENKO

THE IMPACT OF THE ON-LINE WORLD ON POLITICS AND INTERNATIONAL RELATIONS

Modern Internet communications system is an inalienable part of the political process, performing the functions of information exchange between actors of political interaction, political institutions and civil society organizations. The space of Internet communications is an extremely important factor for the transformation of social, political and economic relations in societies in the process of transition to democracy. Is it really that good?

The advent of the Internet and its rapid spread around the world have affected not only the daily life of the average citizen of any country, but also in various spheres of activity. The Internet has not bypassed politics either.

With the advent of new technologies, such as computers, paperwork has become simpler: you no longer have to write by hand or typewriter. When the printer appeared, people could print these documents quickly and easily. With the advent of the Internet, there was an opportunity to quickly distribute the electronic format of documents to the right recipients. And with the invention of such programs as Zoom, Skype, Google Meet and others, there was an opportunity to communicate with representatives of different countries, without leaving the country of location or even without even leaving your own office.

But if we go deeper into history, the process of onlineization began several centuries ago. The prototype of this can be even the Morse code, which allows the transmission of encoded information. And the first prototypes of modern programs for online meetings began to appear in the first half of the 20th century. An example is the network built by the German Reich (Postzentramt - Post Office) in Berlin and a number of other cities from 1936 to 1940.

Thanks to the current level of development, various processes in politics in general and international relations in particular have improved.

Firstly, the speed of information retrieval has led to faster response. If a few centuries ago the speed of obtaining information could take days or even weeks, now it lasts a maximum of a few minutes, and in some cases several hours.

Secondly, there is the possibility of online negotiations or conferences. This significantly reduced the time spent on organizing events and the arrival of all participants in particular.

Thirdly, there is such a thing as digitization, thanks to which any employee of the legislative or executive body with permission (if the information is not publicly available) can get any information in minutes. As a result, these employees were able to work quickly and efficiently. It is also worth noting that the level of mobility has increased, because

with the Internet and computer, it has become possible to work not only in the office, but also at home or anywhere else.

However, the onlineization of this area of activity is not as great as it seems at first glance. For example, due to the fact that everything began to be digitized, the level of danger in terms of privacy and security of documents and various types of work of employees of the above bodies has increased. Therefore, the need for security in cyberspace has increased dramatically. And when it comes to online meetings, you can lose sight of what's really going on. One can omit what is very important in diplomacy, such as body language. From the above, we can say with confidence that the level of development of modern technologies is quite high, it is even difficult to imagine what will happen in the future. Due to the existence of modern technologies in the world of politics and international relations in particular, we have many advantages, but we should never underestimate the disadvantages.

Дарія МАТВЕЄВА

АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

Нині англійською мовою говорить більш ніж мільярд людей, серед яких понад 700 мільйонів чоловік її просто знають, а 400 мільйонів вважають її рідною. Це мова міжнародного спілкування в політиці, економіці, бізнесі, туризмі і в майже в усіх сферах життєдіяльності населення планети. Майже 30% всієї світової літератури видається саме англійською мовою. В більшості шкіл за радянських часів навчали німецькій мові, оскільки країна мала дружні торгові та політичні зв'язки з довоєнною Німеччиною. Англійська мова не користувалась популярністю, і її школярі вивчали значно рідше, а в школах надавали перевагу французькій мові, як

відголоску дореволюційних політичних, культурних та економічних контактів з Францією.

Етап зародження нової англійської мови розпочався в XV-XVII століттях зі змін у вимові. В цей період відбулася певна стандартизація мовних норм, з'явилися універсальні правила написання, був надрукований перший словник, який став в нагоді як пересічним громадянам, так і верхнім заможним шарам суспільства. Лінгвісти, що вивчають особливості мови Шекспіра, часто вказують на граматичні зміни, що відбулися в той час. Уже в ранньоанглійській мові поступово втрачалися закінчення, відмінки, відбувалася конверсія дієслів та іменників, особливу роль в синтаксисі перейняли на себе прийменники як замітники відмінкових закінчень, порядок слів став відігравати ключову роль в розумінні речення.

Період з XVIII століття прийнято називати пізньоновоанглійським етапом. Тоді лінгвісти поставили за мету не лише описати мову, а зафіксувати низку незмінних правил. Було закріплено граматичні норми, встановлено словниковий склад мови. З того часу англійська мова набуває якісно нового статусу, стаючи національною мовою. З плином часу мова зазнала серйозних змін в багатьох своїх аспектах. Перш за все ці зміни стосуються вимови голосних і приголосних. Так, за часів Шекспіра поєднання голосних *-ss-* читалося б як звук *с* в українській. Слово *passion* вимовлялося б без звичного нам звуку *ш*.

З'явилося подвійне заперечення, хоча в школі нас вчили, що в реченні можна використовувати тільки одне заперечення. Однак в сучасній англійській це правило вже є застарілим. Речення «*Я не бачив нікого*» в англійській згідно з академічною граматиною звучить: *I did not see anyone*, але насправді, особливо в американському варіанті англійської мови, ми частіше можемо почути *I did not see no one*. В останньому варіанті використано два заперечення (*did not* і *no*), що було б великою помилкою ще декілька десятиліть назад. Намітилась тенденція вживати ще одне подвійне заперечення, яке не суперечить граматичній нормі, коли два заперечення

в більшості випадків перекладаються стверджувальним реченням за умови додавання слів *деякий, певний, правильно, цілком, не можна сказати, що*: *The room is **not without** its charms.* – В цій кімнаті є **певна** чарівність. *If I **don't misunderstand** you.* – Якщо я вас **правильно** розумію. *It's **not unusual**.* – Це **цілком** звичне явище. *I'm **not indifferent**.* – Я сприймаю це **абсолютно** серйозно.

Певні зрушення відбулися в граматичній структурі англійської мови, зокрема інфінітива. Якщо раніше єдино вірною нормою вважалося ставити прислівник перед інфінітивним дієсловом або після нього, то нині цілком допускається розбити інфінітив на частини цим прислівником. Речення *Вчитель попросив уважно прочитати завдання* англійською можна перекласти двома способами: *The teacher asked to **attentively read** the task* або *The teacher asked **to read** the task **attentively**.* Раніше був допустимим лише другий варіант, що не розбиває інфінітив *to read*.

За 15 століть з діалекту німецьких племен англійська мова перетворилася на інструмент спілкування для мільярдів людей у всьому світі. Нова англійська мова (якою ми говоримо нині) сформувалася приблизно в XVIII столітті.

Англійська мова, без сумніву, можна вважати по-справжньому універсальною мовою. Вона займає друге місце в світі за кількістю носіїв, є офіційною мовою в 70-ти країнах, а на частку англомовних країн припадає близько 40% світового ВВП. Англійську мову розуміють фахівці й освічені люди всього світу. Це мова світових ЗМІ, кіно, телебачення, популярної музики та інформаційних технологій. Багато англійських слів знайомі та зрозумілі людям на всій планеті. Причини цієї універсальності добре відомі і зрозумілі. Поширення англійської мови почалося в XVI столітті з розширенням Британської імперії. У XX столітті її позиції зміцнилися ще більше завдяки економічній, політичній та військовій перевазі США, а також потужному впливу американського кінематографа.

Англійська є однією з найпростіших за структурою і легких для вивчення мов. Перш за все, англійська мова використовує латинський алфавіт – найбільш

універсальний і простий. Тут латинський алфавіт представлений в найбільш чистому вигляді – 26 основних букв за відсутності діакритичних (надрядкових) знаків. Відмінювання дієслів у ньому також є досить простим. Навіть неправильні дієслова, які поступово переходять в розряд правильних (learnt learned) майже не розрізняються за особами (крім 3-ї особи однини в теперішньому часі).

В англійській мові слова майже не змінюються за формами. Прикметники, артиклі й прислівники не залежать від числа та роду. У прикметників є тільки порівняльний та найвищий ступені, а у іменників – тільки форма множини. Займенники змінюються за родом і числом, але мають всього три відмінки (називний, родовий, знахідний/давальний). Існують інші мови, які через велику кількість носіїв і потужний економічний вплив могли б бути універсальними. Але в порівнянні з англійською ці мови є відчутно більш складними. Китайська мова не має відмінків і дієвідмін, але має тони та складну писемність. Німецька має набагато більше форм слів, ніж англійська. Основні романські мови (французька, іспанська, португальська) мають менше відмін, ніж більшість мов, але дуже складне відмінювання дієслів.

Юнія МЕЛЬНИК

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО СЛЕНГУ В ЖАРГОННІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ

Мовний процес кінця ХХ – початку ХХІ ст. характеризується посиленням ролі неформальних елементів у мовленні, що викликано соціальним переустроєм, зміною мовних орієнтирів та цінностей суспільства. Вивчення нелітературних одиниць професійного спрямування є досить актуальним, адже «широке розповсюдження професійної жаргонної лексики (професіоналізмів) пов'язане, у

першу чергу, із необхідністю відобразити в мові якісні зміни, які відбуваються в різних професійних середовищах, а також позначити поняття нових професійних царин, що виникають, і які не мають еквівалентів у літературній мові» (Гарлицька, 2021).

У працях багатьох дослідників, зокрема А. Дакерта, Р. Макдевіда, О. Єрофєєвої, В. Хомякова, Т. Беляєвої, Л. Крисіна, Л. Ставицької, Л. Масенко, Л. Назаревич, Н. Мельник тощо, професійний жаргон розглядається як складова сленгової лексики або окремих різновидів осціолектів. Варто зауважити, що професійні мови виникли не через бажання уособлення певних соціальних груп, а природним шляхом у зв'язку з розвитком виробництва, тобто за професійною ознакою. Як відомо, професійні жаргони використовуються в основному в неофіційних умовах спілкування переважно в розмовному мовленні спеціалістів на професійні теми, що створює проблему їх фіксації та труднощі опису такої лексики. На сучасному етапі суспільного розвитку використання субстандартних елементів в цілому є швидше закономірністю, ніж ознакою низького рівня соціальної відповідальності. Більш того, використання професійної жаргонної лексики дозволяє членам колективу нівелювати напружену робочу обстановку і, за необхідності, залишатися незрозумілими для представників інших соціальних чи професійних спільнот (Гроховська, 2018).

Найчисленнішими серед професійних жаргонізмів в українській та англійській мовах є одиниці комп'ютерної, військової та музичної сфер. Оскільки носіями комп'ютерної професійної лексики є переважно молоде покоління, тому сленг цієї царини «відрізняється жвавістю, гнучкістю і несподіваною дотепністю, а головною метою вживання таких слів є намагання молодих людей не лише поінформувати, але й висловити свої почуття в мовленні, продемонструвати свій характер, свою особистість» (Поцулко, 2017). Тому значна кількість комп'ютерної професійної лексики є виявом надзвичайної креативності носіїв та віддзеркалює

іронічно-зневажливе, грубувато-фамільярне та гумористичне ставлення до висловлюваного. Наприклад: *букашка* – символ @, *жмихалка* – матричний принтер, *квакати* – працювати з Quark Express, *лінолеум* – операційна система Windows Millenium; *cubicle monkey* – IT-спеціаліст, *yo-yo mode* – вигук, коли система нестабільна і може дати збій, *punch deck* – тип комп'ютерної клавіатури (Peskham, 2005; Кондратюк, 2006).

Дослідження Т. Гарлицької доводять, що переважна більшість музичних жаргонізмів є яскравим виявом метафоричного перенесення, наприклад: *палка* – гітара, *лопата* – гітара з широким грифом, *сопли* – сплутані шнури від апаратури; *blow* – грати на музичному інструменті, *lip* – грати на духовому інструменті, *audiophile* – людина, яка слухає стерео музику. Також наявна значна частина музичних професіоналізмів, що утворилися шляхом додавання певних афіксів до нейтральних слів або вже існуючих жаргонізмів; вони надають мовленню зневажливого або іронічного забарвлення та є виявом креативного мислення молодого покоління. Наприклад: *невигрібато* – завищення планки виконавського рівня, *електропопець* – музикальний стиль «електропоп»; *guitarded* – той, що не вміє грати на гітарі, *impred-up* – повністю оснащений підсилювачами, *cooking* – успішний (серед джаз музикантів) (Гарлицька, 2021).

Серед лексем армійського жаргону є певна кількість одиниць, відомих широким масам населення і які можуть вживатися поза військовою цариною зазвичай з іронічним або зневажливим забарвленням, наприклад: *дембель / дмб* – звільнення зі строкової військової служби, *гражданка* – цивільне життя, *прапор* – прапорщик, *косити/косить* – ухилятися від служби в армії, *баклан* – солдат осіннього призову, *берці/берцы* – військові чоботи з високими халявами, *дятел* – молодий солдат-зв'язний; *bravo Zulu* – молодець!, *doolie* – кадет першорічник, *Annie Laurie* – поза фронтовий транспорт, *Bobo* – солдат, який не може поцілити в мішень – в англ. мові. Однак семантика переважної більшості військових

професіоналізмів є завуальованою та незрозумілою пересічному мовцю, що підтверджує замкнутість та певною мірою секретність мови цього соціального прошарку, про що свідчать наступні приклади: *біблія / талмуд* – військовий статут, *білуха* – натільна солдатська білизна, *маслюки / бананчики* – патрони, *муха* – ручний гранатомет; *chickenshit* – різні прояви бюрократії, *heads* – туалет, *yardbird* – солдат новобранець, *file 13* – урна для сміття, *AWOL* – покидати пост без дозволу, *bird* – гелікоптер, *rack out* – відбій, *secret squirrel* – надзвичайно секретно (Peckham, 2005; Кондратюк, 2006).

Решті професійних жаргонізмів, зокрема лексику науковців, бізнесменів, письменників, автомобілістів, моряків, медиків, гірників, політиків, журналістів, торговців, шахтарів тощо також властивий високий ступінь метафоричності та іронії.

Дослідження професійного компонента дозволяє констатувати, що цей прошарок лексики відіграє надзвичайно важливу роль у мові. Утворившись природним шляхом у зв'язку з розвитком виробництва, професіоналізми є віддзеркаленням надзвичайно розмаїтої системи ремесел та спеціальностей, які з плином часу видозмінюються, модернізуються та пристосовуються до потреб людства.

Література

Peckham, A. (2005). *Urban Dictionary : fularious street slang defined*. Kansas City : Andrews McMeel Publishing.

Гарлицька, Т. С. (2021). Професійний компонент у структурі мови міста (на матеріалі російської, української та англійської мов). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Т. 1. 37. 100-106.

Гроховская, И. А. (2018). Современные подходы к классификации профессиональных жаргонов. *Наука и практика*. 3-7.

Кондратюк, Т. М. (2006). *Словник сучасного українського сленгу*. Харків : Фоліо.

Поцулко, О. А. (2017). Українськомовний комп'ютерний сленг як комунікативна девіація сучасної молоді. *Теорія і практика сучасної психології*. 1. 69-73.

Нікіта МІХІЄНКО

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОР В АГРАРНОМУ НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У ХХ ст. метафора переосмислюється як необхідний і дуже важливий компонент мови та мовлення, а наука та наукове пізнання розглядаються в нових вимірюваннях. Навіть до нашого часу в лінгвістичному розумінні метафори між вченими існують розходження. Досі не існує однозначної думки, за чим можна закріпити поняття метафори.

На думку А. Н. Мороховського метафора представляє собою вторинну номінацію, засновану на схожості, спільності (реальній або уявній) об'єкта номінації з тим об'єктом, назва якого переноситься на об'єкт номінації (Мороховский, 1991, с. 171).

Мовний механізм утворення метафор дозволяє прямо зв'язувати текст із денотатом, відсутнім у референтному просторі цього тексту. У результаті породжуване метафорою культурне «забарвлення» тексту може брати участь у реалізації концепцій картини світу, властивих тому чи іншому літературному напрямку.

На думку Л.С. Піхтовнікової метафора утворює відносне протистояння тексту і контексту в науковому дискурсі. У стані кризи будь-якої науки це протистояння може досягати ступеня поляризації (Пихтовникова, с. 101). Концептуальні метафори зв'язують в єдине весь науковий текст та створюють в ньому парадигматичні зв'язки. У такий спосіб параметр «метафоризатор» реалізує

конкурентну взаємодію вимог атрактора і репелера. До вимог репелера належать чіткість та послідовність викладення матеріалу, а до вимог атрактора – подача матеріалу, який містить новизну. Вимога щодо чіткості та ясності передбачає опору на попередні знання, тобто на інтертекстуальність аграрного дискурсу.

Особливий інтерес представляє для нас метафоричний процес створення нового поняття. Щоб його зрозуміли, вчений обирає таке слово, значення якого здатне навести на нове поняття. Термін набуває нового значення через посередництво та за допомогою старого, яке за ним зберігається. Отже, метафора є одним з найбільш продуктивних способів змістоутворення на усіх значущих рівнях мовної структури. Але особливу активність цей спосіб утворення нового змісту на базі вже існуючих виявляється у поповненні лексикону – як побутового, так і науково-термінологічного.

Проте все більше науковців стверджує, що метафора досить часто стає підґрунтям для розвитку вторинної номінації в термінології: «Метафора допомагає зрозуміти й пояснити різні факти початково не очевидні, створюючи асоціації за формою, кольором, фактурою, розміром і т.д.» (Суперанская, 2003, с. 93).

Що стосується функцій метафор, то в аграрному дискурсі на перше місце виходить пізнавальна, евристична функція метафори, що дозволяє осмислити новий об'єкт дослідження, спираючись на знання про інші типи об'єктів. Важливою є також аргументативна функція метафори як засобу переконання в правильності висунутих тез або постулатів.

Метафоризація лексики, що ідентифікує, дає нові імена класу предметів. Метафора тут – чисто технічний прийом вилучення нового ім'я зі старого лексичного запасу: 1) *Zahn* – зуб, виступ, звичайно гострий, на інструменті, знарядді або частині машини; косинець, деталь будь-якого пристрою в сільськогосподарській машині чи знарядді; 2) *Gabel* – вилка, деталь

сільськогосподарської машини чи знаряддя, за допомогою якої передається дія на іншу деталь; 3) Stand – стояк, деталь машини для кріплення інших деталей.

Як бачимо, дуже часто зустрічаються метафоричні одиниці, пов'язані з частинами тіла людей, тварин. Нерідко можна зустріти і переосмислені назви тварин, комах. Метафора практично не виходить за межі ідентифікуючої лексики, коли до неї звертаються у пошуках імені для певного класу предметів.

Залежно від структури розрізняються прості та розгорнуті метафори. Найбільшу продуктивність у термінотворенні показує номінативна та когнітивна метафори. Набагато рідше у науково-технічних текстах зустрічається образна метафора, хоча і не можна сказати, що вона не вживається взагалі. Науковий стиль також прагне переконливості, доказовості, кращого розуміння читачами, а тому часом допускає образні вирази. Зовсім незначну стилістичну цінність мають генералізуючі метафори, які не відіграють ніякої ролі у метафоричному термінотворенні (Ольховська, с. 115).

Н.Ф. Палевіна розмежовує чотири способи передачі метафор: еквівалентні відповідності; варіативні відповідності; трансформація; калька.

Основні правила перекладу метафор: 1) прямий/дослівний переклад: передача мовного образу тексту оригіналу рівноцінним мовним образом у тексті при збереженні змісту; 2) заміна/субституція: заміна образу в тексті оригіналу метафорою в перекладі з порівнянним змістом або з порівнянними асоціаціями; 3) описовий переклад/перифраз: передача використаного в тексті оригіналу мови (деметафоризація).

Як синонімічні заміни О.О. Селіванова характеризує випадки метафоричних перетворень, серед яких розрізняє чотири різновиди: деметафоризацію – заміну метафоричного значення слова в перекладі неметафоричним відповідником; метафоризацію – заміну прямого значення метафоричним синонімом; трансметафоризацію – заміну вихідного домену концептуальних метафор

відповідників; заміну складників вихідного домену за умови її збереження у перекладі.

К. Шеффнер виділяє 3 способи перекладу: 1) дослівний, 2) заміщення метафорою із подібним значенням чи асоціацією, 3) перифраз.

Можна запропонувати наступні способи передачі як метафоричних слів так і метафоричних термінів): 1) метафоричним словом, що має такий самий або дуже подібний характер образності; 2) метафоричним словом, що має інший характер образності.

Отже, мовностилістичні особливості науково-технічного тексту аграрного профілю відображають ті особливості наукового пізнання і мислення, які знаходять віддзеркалення в мовній формі. Але сила дії наукового тексту безпосередньо залежить від того, наскільки доведені аргументи, що наводяться автором, наскільки логічно, цікаво, ясно і точно викладено зміст в науковотехнічному тексті (Пільгуй, с. 197-198). Саме ці особливості необхідно враховувати перекладачу при перекладі мовних засобів експресивності в текстах аграрного профілю.

Література

Мороховский А. Н., Воробьева О. П., Лихошерст Н. И., Тимошенко З. В. Стилистика английского языка. – К. : Вища школа, 1991. – 273 с.

Ольховська Н.С. Синергетичний метод дослідження аграрного дискурсу. – Режим доступу: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/iii-international-scientific-and-practical-internet-conference-foreign-language-in-professional-training-of-specialists-issues-and-strategies/section-1/8825-sinergetichnij-metod-doslidzhennya-agrarnogo-diskursu>

Пільгуй Н.М. Особливості перекладу мовних засобів експресивності текстів аграрної тематики. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/12121/1/Elita_2011_28_Pilhui_Osoblyvosti.pdf

Пихтовникова Л.С. Научный дискурс в свете основных положений синергетики. <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/8505/1/25.pdf>

Суперанская А. В., Подольская Н. В, Васильева Н. В. Общая терминология: Вопросы теории / А. В.Суперанская, Н. В. Подольская, Н. В. Васильева. – М., 2003. – 246 с.

Oleksandra MOSKALENKO

THEORIES OF INTERCULTURAL COMMUNICATION

The most important of all existing theories of intercultural communication is the *theory of uncertainty reduction*. Its founder K. Berger believed that with the help of special methods intercultural communication partners' relationships can be changed for the better. From the scientist's point of view, people initially want to know more precisely what to expect from communication with the other person and also want to be able to correctly identify the beginning and the end of the act of communication. Reduction (reduction) of uncertainty is, on the one hand, the construction by the participant of communication of predictions of the behavior of the interlocutor (before the act) and, on the other hand, the interpretation of actions after they have taken place.

There are usually three strategies of reductions of insecurity:

- ✓ passive - observation of other participants in communication, without passive observing other communicants without intervening in the communication process;
- ✓ active - person asking other people questions about what they are interested and it helps them communicate;
- ✓ interactive - direct interaction with a partner communication partner asking questions and the person is trying to open up. Obviously this is the best behavioral strategy.

There are a number of factors that reduce insecurity and uncertainty when interacting with representatives of other cultures:

- positive expectations;
- similarities between contacting cultures;
- advice and comments from representatives of other cultures;
- a closer personal relationship between communicators;
- good knowledge of the communication partner's language;
- capacity for self-observation;
- greater knowledge of another's culture;
- greater tolerance for uncertainty;
- positive expectations in the process of intercultural communication;
- an attitude toward the effectiveness of communication and adaptation to a foreign culture, etc.

As a result of the use of these strategies and factors, the necessary adaptation occurs, and intercultural communication becomes effective.

An important place in the study of intercultural communication takes *theory of adaptation*. The author of this theory is the American researcher J. Kim. The theory examines how a person adapts to a foreign culture. At the same time the researcher is interested in people, and those who live there for a long time. Kim believes that adaptation is a complex process during which a person gradually becomes accustomed to a new environment and new communication communication. Several conditions are necessary for successful adaptation: communication with the new environment, knowledge of a foreign language, positive motivation, participation in all kinds of activities, access to media.

Proponents of the *constructivist theory* of intercultural communication believe that all people can interpret the words and actions of others quite accurately and precisely. But because culture affects human development, different cultures develop different perspectives and perceptual capacities. In the process of enculturation, a person acquires a different view of the world from that of a member of another culture. Thus, a person's cognitive consciousness is formed, which can be simple or complex, and this in turn affects how a person behaves in the process of communication and how he or she adapts.

At the heart of *social category and circumstance theory* is an understanding of the importance of social roles, stereotypes, and schemas to the process of communication. The issue of the influence of the social group on the person, his positive attitude towards members of his social group and the negative attitude of this group to other people is very important here. When meeting representatives of other groups, there is an adjustment to communicating with the other person. Based on the assessment of the social status of the interlocutor, the choice of communication style and possible topics of conversation takes place.

Finally, the conflict theory, which describes the barriers to communication, has been developed relatively recently. From the perspective of this theory, conflicts are normal behavior, a form of social behavior governed by the norms of each culture. Accordingly, in Each culture has its own patterns of conflict.

References

- Chick, J.K. (1995). Intercultural communication. In S. L. McKay & N. H. Hornberger (Eds.), *Sociolinguistics and Language Teaching* (pp. 329-348)
- Hartley, P. *Interpersonal Communication*. Second edition. – Routledge, 1999. – 254 p.

Kramersch, Claire J. (2001), 'Intercultural Communication', in R. Carter and D. Nunan (eds) *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages*, New York: Cambridge University Press, pp. 201–6.

Philipsen, Gerry (1997), 'A theory of speechcodes', in G. Philipsen and T. Albrecht (eds) *Developing Communication Theories*, Albany, NY: State University of New York Press, pp. 119–56.

Turner, Jonathan H. (1988), *A theory of social interactions*, Stanford, CA: Stanford University Press.

Igor МОСЮК

ПЕРЕГОВОРИ ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ БІЗНЕС КОМУНІКАЦІЇ

Сучасні процеси глобалізації викликані значним чином економічною інтеграцією та розширенням ринків передбачають значний розвиток бізнесу майже у всіх куточках світу. Задля успішного ведення бізнесу перед великими компаніями постала проблема налагодження відносин з іноземними партнерами. Ключовим засобом у вирішенні питання міжкультурного співробітництва задля формування взаємовигідних відносин та отримання нових ринків збуту/постачання стали переговори. Багато дослідників вважають ведення дискусії між представниками різних країн або ж компаній цілим мистецтвом, адже це передбачає врахування низки факторів та застосування відповідних методів. Особливо важким є ведення міжкультурних переговорів, які передбачають взаємодію представників різних цивілізацій та культур, адже їх результат в значній мірі залежить від дотримання певних традицій, знань етикету, особливостей віросповідання, норм поведінки. Міжкультурні переговори – це помічник, який допомагає людям з абсолютно різних

культур приходити до спільного консенсусу і успішно домовлятися про ту чи іншу операцію чи угоду.

У ході ведення переговорів проявляються різні види культурних особливостей, врахування яких в кінцевому рахунку й визначає успішність проведеної комунікації. Кожна країна вирізняється власною культурою ведення переговорів в тому числі й в питаннях бізнесу. Саме тому задля укладення вигідних для себе угод провідні компанії займаються ретельною підготовкою до ведення міжкультурних переговорів.

На першому етапі відбувається збір інформації про партнера на майбутніх переговорах, а саме його посади, назви компанії, країни її розміщення та місце фактичної реєстрації, традиційні особливості місцевої культури, релігійні звичаї, окремим чином досліджується специфічність засобів невербальної комунікації. Наприклад, важливою є роль погляду, яка по різному трактується при веденні переговорів у певних країнах. Зокрема, у США, Великій Британії, країнах Європи прямий погляд у вічі є свідченням впевненості у власних силах та поваги до співрозмовника, проте в країнах Близького Сходу контакт очима сприймається з пересторогою і не вітається. На далі проводиться систематизація та опрацювання відповідної інформації про країну співрозмовника та її особливості. Що дозволяє уникнути зайвих проблем неділового характеру та досягти позитивного результату. На підставі проведеного дослідження обирається формат ведення переговорів, зокрема особисті зустрічі, письмове листування, усне спілкування з використанням технічних засобів, що на кінцевому етапі дозволить визначити дату, час та місце проведення переговорів.

Наступним етапом є безпосереднє проведення переговорів, що передбачає безпосереднє спілкування бізнес-партнерів з приводу розв'язання поточних проблем взаємодії або налагодження майбутнього співробітництва. Даний етап

відзначається найбільшою конструктивністю, адже відбувається висловлення позицій сторін та приймаються спроби щодо їх узгодження та отримання консенсусу з приводу важливих питань кооперації. Основною проблемою етапу проведення переговорів є ґрунтовність передачі власних пропозицій сторонами, а також їх здатність приймати таку інформацію під дією низки факторів семантичного характеру. Зокрема, може відбуватися перекручування змісту, внаслідок неправильного перекладу, спричиненого використанням автоматизованого перекладу або ж наявності у термінів кількох лексичних значень. Серйозним фактором впливу залишається й невідповідність вербального повідомлення невербальним сигналам, варто враховувати власні міміку, жести, інтонації голосу.

Післяпереговорний етап визначається значним чином досягнутим результатом та має свої особливості в залежності від досягнених цілей. Звісно, найбільшим емоційним видається провал переговорів при якому сторони перебувають в певному напруженні. Варто тримати власні емоції під контролем в жодному разі відкрито та експресивно не висловлювати власне невдоволення, дотримуватися норм етикету, поважати власних співрозмовників. Адже негативна реакція в кінцевому випадку унеможливить проведення наступних переговорів з цієї компанією і підірве імідж власної. Тому найбільш коректним при досягненні будь-якого результату є обмін скромними подарунками як символ вдячності за витрачений час.

Варто, пам'ятати досить часто переговори не дають бажаного результату не через ділові розбіжності, а через нехтування збором інформації про партнера, що стає причиною порушення тем табу, невдалих жартів, відвертої байдужості до вимог культури візаві тощо. Саме слід враховувати відповідні фактори ефективної міжкультурної комунікації:

1. Уникати подібностей. Люди за своєї природою вважають, що всі вони є схожими і спілкування з іншими не передбачає конкретних вимог. При такому підході зовсім не враховуються культурні особливості партнерів ведення переговорів та не вимушеним чином порушують їх традиції та усталені звичаї.
2. Мовлення. Варто зважати на мовні особливості при веденні спілкування на мові співрозмовника, адже, як правило людина вважає, що всі слова, які вона вживає у власній мові мають подібне значення у мові партнера. Зовсім не враховується наявність слів, які мають велику кількість значень і зростає ризик скривдити партнера.
3. Помилкові невербальні сигнали. В процесі переговорів варто постійно слідкувати за власними жестами, мімікою, навіть тембром голосу з урахуванням культурних відмінностей співрозмовника. Неправильна інтерпретація невербальної поведінки може легко призвести до конфліктів чи конфронтації, які порушують комунікативний процес.
4. Стереотипне мислення. Ставить загрозу ефективності ведення переговорів через можливість стати жертвою власного упередження щодо співрозмовника і прогавити підказки які б дали можливість досягти відповідного результату переговорів.
5. Оцінка співрозмовника. Проведення оцінки свого партнера по переговорам відбувається відповідно до власної культурно-ціннісної картини світу зумовленою середовищем виховання. Тому негативні оцінки певної особистості стають ще однією перешкодою на шляху формування ефективної міжкультурної комунікації.
6. Підвищена тривога та напруга. Під час проведення переговорів людина, яка прагне досягти позитивного для себе результату перебуває в постійному стресі викликаному незвичністю ведення переговорів з представниками

інших культур, що тягне за собою дотримання відповідного етикету з врахуванням культурних особливостей регіону проживання співрозмовника.

Таким чином, ефективність комунікацій з іноземними бізнес-партнерами ґрунтується як на безпосередніх ділових домовленостях (умовах контракту, термінах співпраці, грошових траншах тощо), так і на врахуванні національних особливостей культури іноземного партнера та адаптації до них вербальних і невербальних аспектів мовлення, а також організаційних аспектах проведення переговорів.

Література

Коровіна В. Д. Особливості міжкультурних бізнес переговорів [Електронний ресурс] / В. Д. Коровіна – Режим доступу до ресурсу: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2017/291-279-26.pdf>.

Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : Навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.

Ткаченко Д. Формування ефективної міжкультурної комунікації з бізнес-партнерами інших країн [Електронний ресурс] / Д. Ткаченко – Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/pdf/197262977.pdf>.

Яна НОСАНЧУК

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасному світі потрібно володіти, крім рідної, ще хоча б однією іноземною мовою. Застосування Інтернету на заняттях з іноземної мови є одним з елементів

вдалого опрацювання іноземної мови. Нинішні інформаційні технології мають бути результативним інструментом, який прискорить вивчення знань, зробить науку інтерактивною, цікавою, наочною та індивідуальною. На цей час можна побачити багато рекомендацій з методики вивчення іноземної мови за допомогою Інтернет ресурсів, а також є багато прихильників ідеї вивчення іноземної мови лише за допомогою мережі.

Метою дослідження є розкриття значення використання Інтернету на занятті з іноземної мови як засобу стимулювання процесу навчання. Практично неможливо заперечити, що Інтернет є дуже багатим джерелом потенційних навчальних ресурсів. Ця глобальна мережа Інтернет створює умови для одержання будь-якої необхідної студентам і викладачам інформації: країнознавчий матеріал, новини з життя молоді, статті з газет і журналів, необхідну літературу та інше.

Розглядаючи питання щодо використання Інтернету на заняттях з іноземної мови, можна виділити такі позитивні моменти його впровадження:

1. мотивує навчання, можливо навіть більше, ніж аудіо- та відеоматеріали;
2. дає можливість викладачеві застосовувати індивідуальний підхід;
3. сприяє розвитку самостійності студентів, спонукає користуватися інформацією, що безпосередньо стосується їхнього особистого чи професійного життя;
4. підвищує проінформованість щодо інших мов та культур; завдяки наявності різноманітних типів текстів підвищує мовні компетенції.

Важливо зазначити, що Інтернет з усіма своїми можливостями і ресурсами розглядається як засіб реалізації багатьох цілей і завдань, які студенти можуть виконати:

1. самостійний пошук інформації для створення певного проекту, презентації; поглиблення самостійного вивчення основної чи другої іноземної мови;

2. формування і розвиток навичок аудіювання на основі аутентичних звукових текстів мережі Інтернет;

3. вдосконалення умінь монологічного і діалогічного висловлювань на основі представлених викладачем чи студентом матеріалів із мережі Інтернет;

4. поповнення лексичного запасу, активного чи пасивного, лексикою сучасної іноземної мови.

Отже, для використання Інтернету на заняттях з іноземної мови потрібна комп'ютерна аудиторія з підключенням до мережі Інтернет. Важливою є і роль викладача, який повинен розуміти усі аспекти від котрих залежить ефективність навчання за допомогою Інтернет-сайтів, чітко формулювати завдання та коректно робити добір матеріалу відповідно до потреб комунікації та компетенції студентів. Адже кінцевою метою навчання іноземної мови є навчання вільному орієнтуванню в іншомовному середовищі і умінню адекватно реагувати в різних ситуаціях спілкування. Важливим є те, що хоч і використання Інтернету на заняттях іноземної мови має багато переваг, але Інтернет не в змозі повністю замінити викладача з іноземної мови, саме тому, на мою думку, його потрібно використовувати як засіб підтримки професійної діяльності викладача.

Література

Ситдикова І. Комп'ютер поспішає на допомогу // Іноземні мови в навчальних закладах. –2004. –№1. –С. 116-119.

Юлія ОСИПЧУК

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МІЖКУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ

Сучасна світова спільнота вступила в нову епоху свого розвитку і як наслідок світ набуває все більш глобалізуючого характеру існування. Однією з основних

ознак глобалізації являється взаємодія як між цивілізаціями, так і між окремими особами. Хоча кожен народ і намагається залишатися самобутнім, підкреслювати свою унікальність, індивідуальність, але створивши всесвітні комунікаційні мережі, людина остаточно перетворила себе на частину чогось більшого, ніж вона сама. Глобалізація всіх сторін людської життєдіяльності, яка сучасному стану суспільства є дуже характерною, підтверджує становлення нового етапу в розвитку суспільних зв'язків у загальносвітовому масштабі.

Глобалізація обумовлена рядом причин. Це і промислова та електронна революція, і формування міжнародного ринку праці та збуту товарів, масштабна міграція населення, активне розширення міжнародних контактів. Зараз людство знаходиться на етапі трансформації у всіх сферах своєї життєдіяльності, що виявляються у виникненні єдиного інформаційного та економічного простору, взаємодії культур, зміні освітніх та професійних стандартів та в певній мірі зламу звичних стереотипів і норм.

Глобалізація має великий вплив на держави та їх цілі, а також на окремих осіб, зумовлюючи необхідність кожної людини усвідомити ці глобальні зміни і мати змогу успішної соціалізації за нових умов. Очевидно, що в основі всіх цих відносин лежить міжкультурна комунікація, оскільки потреба народів та їх прагнення пізнати духовний світ один одного, у культурному розумінні, призводить до посилення комунікативних процесів, які згодом набувають системного характеру.

Зараз між процесом глобалізації та культурою встановлюється певний зв'язок. Можна виділити кілька видів зв'язків між культурою та глобалізацією:

1. Культурна сумісність.
2. Культурний партикуляризм. Це інший вид зв'язку між глобалізацією та культурою. На відміну від думки про культурну сумісність або становлення

єдиної культури, деякі теоретики переконані, що культурна реакція не здається і не стає пасивною щодо процесу глобалізації.

3. Культурне змішання та зміна. Насправді не можна розглядати світ зі складною та різноманітною культурою виключно як арену боротьби чи бездіяльності. Процес глобалізації з точки зору культури з наявністю культурної глобалізації ставить в один ряд культури та самоідентичність, результатом чого є співіснування та конкуренція. Цей вид реакції зазвичай називають гібридизацією, зміною та настанням (Санаи).

Тож, глобалізація представляє, по суті, новий етап взаємодії соціуму як характеристику сучасного розвитку соціальної комунікації. Тут міжкультурна комунікація займає одне з центральних місць щодо та оцінки стану людського суспільства, де важливо визначити оптимальні межі між глобалізацією та збереженням соціокультурної різноманітності.

Інтерес до проблем міжкультурної комунікації досліджують багато наук. Це зумовлено радикальними змінами у житті суспільства. Одним з головних питань міжкультурної комунікації є питання розуміння різниці між поняттями «свої» та «чужі» (Мальцева, 2002).

Культура може стати причиною соціальної напруги та конфліктів. Тож важливо не забувати, що однією з важливих причин нерозуміння міжкультурної комунікації є не приналежність до різних мовних систем, а відмінності у національній свідомості учасників спілкування. Наше повсякденне середовище спілкування наповнене масою символічних кодів та певним набором засобів комунікації. При спілкуванні з іншими ми використовуємо ті моделі та тактики поведінки, які закріпилися у нашому соціокультурному середовищі протягом історичного розвитку. Тому, при зіткненні з іншою культурою нерозуміння один одного може стати причиною виникнення конфліктів.

Це можна підтвердити тим, що у ХХ столітті невміння знайти спільної мови призвело до того, що велика частка конфліктів мала національний характер. Зараз багато інституцій працюють над створенням засобів комунікації. У рамках міжкультурної комунікації вони допомагають сформувати деякі спільні ідеали та цінності (толерантність, рівноправність, етика).

Міжкультурна комунікація – це соціальний феномен, сенс якого полягає в конструктивній або деструктивній взаємодії між представниками різних культур. У центрі цих взаємодій стоїть людина як носій загальнолюдських універсалій та культурних особливостей.

Здебільшого міжкультурну комунікацію можна визначити, як спілкування носіїв різних культур, які користуються різними мовами. Коли людина опиняється в іншій культурній мові середовищі, вона відчуває так званий «культурний шок» через недостатнє знання національних цінностей та законів спілкування носіїв інших культур та мов. Щоб уникнути всіх непорозумінь, необхідно мати певні знання та уявлення про ту чи іншу культуру, тож потрібно, щоб між культурами відбувалася взаємодія. Взаємодія культур – це особливий вид відносин та зв'язків, які встановлюються між двома чи декількома культурами, а також взаємних змін, що відбуваються під час цих відносин.

Глобалізація обумовлена зростаючою інтенсивністю зв'язків та відносин: науково-технічних, культурних, економічних, соціально-політичних, які скріплюють різні спільноти сучасного світу. Процес глобалізації веде до виникнення культурних форм, нових цінностей, зразків поведінки. І в результаті процесу інтеграції окремих етнічних культур у єдину світову культуру відбувається глобалізація культури, що у міжкультурній комунікації відображається у розширенні контактів між державними інститутами, соціальними групами та індивідами різних країн та культур, запозичення культурних цінностей та змін культурного середовища внаслідок міграцій.

Підбиваючи підсумки, можна зазначити, що саме осмислення важливості культурно-історичних факторів у процесах комунікації, знання та рівнозначне відтворення норм вербальної та невербальної поведінки і сприяє успіху міжкультурної комунікації, так як сам по собі процес спілкування передбачає взаєморозуміння та взаємоадаптацію співрозмовників.

Література

Мальцева К.С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.04 / Ін-т філос. ім. Г.С.Сковороди НАН України. — К., 2002. — 20 с.

Поліна ПОДЧЕКО

РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК МОВИ МІЖНАРОДНОГО СПІЛКУВАННЯ

Значимість англійської мови в сучасному світі можна оцінити буквально одним рядком: англійська мова – це міжнародна мова спілкування. Понад півтора мільярда людей на Землі розмовляють англійською. Іншими словами, це глобальна мова всього світового співтовариства. У темпі розвитку інформаційних технологій та сучасної системи комунікацій відбувається поширення англійської мови в глобальному масштабі.

З міжнародних відносин англійська мова є безперечним лідером серед робочих мов як великих політичних організацій (ООН, Асоціація держав Південно-Східної Азії, Британська Співдружність, Рада Європи, Євросоюз, НАТО), так і менш значних (Африканська федерація хокею, Європейська асоціація повітряного транспорту). Міжнародні організації, що складаються лише з представників

арабських країн, випускають підсумкові документи англійською мовою, хоча у роботі можуть її не використовувати (Flatley, Rentz, 2010).

Показовим прикладом є засідання Європейського Союзу, де велика кількість країн має право використовувати рідну мову. Через відсутність кваліфікованих перекладачів, для всіх мов (яких налічується більше 100) вирішили обрати англійську мову як мову-посередника.

Неможливо переоцінити роль англійської мови у глобальній мережі Інтернет. Згідно зі статистичними даними, 75% світової пошти пишеться англійською, близько 80% інформації (як приватної, так і загальнодоступної), що зберігається на електронних носіях, записано англійською мовою. У даний час у мережі використовується більше 1000 мов. Існує велика ймовірність того, що вплив англійської мови буде лише збільшуватися, оскільки вона відіграє важливу роль, в тому числі, і у програмному забезпеченні. Мова також набуває глобального статусу через політичну та економічну могутність держави.

Для використання англійської, як мови міжнародного спілкування та забезпечення взаєморозуміння, потрібне збереження мовних норм. Поширення англійської як другої мови веде до її спотворення та виникнення нових різновидів. З одного боку, збільшується кількість людей, які вивчають англійську, з іншого, – вона втрачає свою відносну значимість.

Завдяки англійській мові можливе міжнаціональне спілкування, вирішення конфліктних ситуацій та й просто спілкування. Близько 90 країн усієї земної кулі прийняли англійську як другу державну, у багатьох країнах її вивчення є обов'язковим, а при існуванні альтернативного вибору, наприклад, між англійською та німецькою, 85% обирають англійську.

Зрозуміло, що міжнародне життя відбувається під гаслом англійської мови. Ця мова є офіційною робочою мовою Організації Об'єднаних націй. Ділові переговори, саміти, конференції, з'їзди – все відбувається англійською мовою.

Глобальне культурне, наукове життя можливе лише завдяки англійській, як своєрідному каналу, яким можливий обмін досвідом, інформацією, досягненнями. Олімпійські ігри також обрали своєю офіційною мовою англійську.

Були часи, коли знання англійської було знаком інтелігентності, елементом розкоші, але сьогодні це перша необхідність, хоч би які цілі стояли: вільне орієнтування в інтернет-просторі або кар'єрне зростання, яке сьогодні фактично неможливе без знання англійської мови. Дослідники не сумніваються, що найближчим часом англійська мова збереже свою домінуючу позицію у світі.

Ситуація, що склалася з англійською мовою у XXI ст., справді унікальна. Ніколи раніше жодна з мов не отримувала такого поширення за такий короткий час. Англійська мова сьогодні – це можливість зв'язку зі світовим інформаційним потоком і можливість стати рівноправною частиною культурної світової спільноти.

Література

Marie Elizabeth Flatley, Kathryn Rentz. Business Communication. McGraw-Hill Irwin, 2010, 322 p.

Mary Ellen Guffey, Kathleen Rhodes, Patricia Rogin. Business Communication, Process and Product. Third Brief Canadian Edition, Nelson Education Ltd, 2010.

Vladyslav PONOMARENKO

CULTURAL ASPECTS IN INTERSEMIOTIC TRANSLATION OF JOKES IN INTERNATIONAL FIELD

Humor is, first of all, the intellectual ability of a person to notice their comic sides in phenomena and involve them in verbal (written or oral), graphic, sound form. Humor as a phenomenon is considered in psychology, linguistics, literary criticism, cultural studies, sociology, anthropology and other sciences.

A *pun* as a figure of speech is part of many English jokes. The pun according to Vlakhov "is closely connected with the context and depends on it, which, on the one hand, makes translation difficult, and on the other hand, is the basis for finding the most successful solution" (Влахов, 1980). A pun consists in a collision or, on the contrary, in an unexpected combination of two incompatible meanings in one phonetic (graphic) form, therefore, unlike the translation of an ordinary text, in which its content must be poured into a new language form, when translating a pun, the very form of the original is subject to reexpression – phonetic or graphic.

When translating a humorous pun from one language to another, the plane of expression may be more important than the plane of content, so it is even possible to change the content itself due to the form to a new one if it is impossible to preserve the old. In this regard, equivalence is often not achieved when translating jokes. Often, when transmitting an English joke, the translator is faced with a choice – to sacrifice the content, but keep the play on words, or to convey the exact content, abandoning the pun. The material of the study consisted of 20 English jokes and anecdotes, selected by random sampling from the following sources: *puzzle-english.com* and *englishdom*, which presents jokes in English and their translation into Ukrainian.

There are anecdotes when a literal translation of humor with a play on words is possible, which greatly simplifies the translator's task:

The teacher to a student: Conjugate the verb 'to walk' in the Simple Present – 'Склади парадигму дієслова *йти* в простому теперішньому часі'. The student: *I walk. You walk...* - '*Я йду. Ти йдеши...*'. The teacher interrupts him: *Quicker please* – '*Швидше, будь ласка*'. The student: *I run. You run...* – '*Я біжу. Ти біжиши...*'.

Here is another example of an English joke that can be easily translated verbatim into Ukrainian: *Name two pronouns? - Who? Me? / Назвіть два займенники. – Хто? Я? тощо.*

In the book "The Untranslatable in Translation" authors distinguish three types of puns – phonetic, lexical and phraseological. The authors refer to phonetic puns the use of one word, implying another, similar in pronunciation. Among lexical puns, the authors name the play on the roots or parts of words; a pun based on polysemy; pun based on homonymy; ambiguity of grammatical constructions; puns with proper names (Влахов, 1980). In the considered English jokes and anecdotes, all these types of puns were revealed.

Consider an anecdote based on a phonetic pun when one word is used and another, similar in pronunciation, is implied. Usually in such cases the pronunciation of the two words differs slightly, and the author's intention is easy to understand. Here's an example: A policeman pulled over a speeding motorist and asked, "Do you have any ID?" The motorist replied, "About what?". The English *ID* means "documents", which can be heard as *idea* (idea).

Lexical puns include the following:

1. Playing on the roots or parts of words: *Greenland is ice but Iceland is green* - (досл.) 'Гренландія – крижана, а Ісландія – зелена'. In this example, as in the next one, there is a permutation of simple words and stems of compound words. Perhaps a better translation would be: *'Гренландія – не зелена, а крижана, а Ісландія – не крижана, а зелена'*.

The following English joke plays on the roots of parkway and driveway: *Why do we park our car in the driveway and drive our car on the parkway?* - 'Чому ми паркуємось на проїжджій частині та їзимо на парковці?'

This type of language game in jokes is characteristic of the English language tradition and is due to the fact that the English language is characterized by the homonymy of the stem and the word and the prevalence of the syntactic type of word formation, in which the compound word does not differ in form from the free word combination. Puns

of this type are difficult to translate into Ukrainian and require language explanations and knowledge of English.

2. A pun based on polysemy (polysemy of lexical units). Here is an example of an English joke: Mike: *I hear that you went fishing last week. Did you get anything?* - Чув, ти вчора був на рибалці, зловив щось? Sid: *Yep. Sunburned and mosquito bites* - 'Ага. Сонячні опіки та укуси комарів'.

The word *get* has a large number of meanings, one of which is "to get something". Mike wanted to know if Sid caught any fish. And Sid replied that was sunburn and then mosquito bites.

Passenger: *Guard! How long will the next train be?* - Провідник! Який буде наступний поїзд? (мається на увазі час прибуття). Guard: *About six carriages, sir.* - Вагонів шість, сер (мається на увазі довжина поїзда). In English, the word "long" is used in two senses: time and length. In the above anecdote, the question *How long?* can be understood in two ways: 1) How long? 2) How soon? This is the basis of misunderstanding, which causes a comic effect in the above anecdote. The above examples of lexical puns do not present any particular difficulties for translation.

3. Word play with homonyms (words with the same spelling, pronunciation, but different meanings), homographs (words with different pronunciations, but with the same spelling), homophones (words with different spellings, but with the same pronunciation): *Why did the bald man paint rabbits on his head? Because from the distance they looked like hares* - 'Чому лисий чоловік намалював на голові зайців? Тому що здалеку вони схожі на волосся». Such a literal translation makes us wonder if there is any humor in it at all. But it turns out that the word *hares* (hares) is similar in sound to *hairs*, which means "hair", i.e., the pun in this joke is based on the consonance of homophones. A bald man draws hares on his head, because from a distance they look like hair.

Who likes moving pictures? - (most of the men step forward) - *All right, you fellows carry the pictures from the basement to the attic.* You can understand "moving pictures"

as "movie", and as "to transfer pictures". Due to this play on words, the literal translation will be inadequate. There is a similar anecdote in Ukrainian that can be used to convey the above joke: - *Хто поїде копати картоплю? (З ряду вийшло кілька людей). - Добре, решта підуть пішки.*

Here is another example: - *May I try on that red dress in the window? - No, madam, you'll have to use the fitting-room like everyone else.* This anecdote is adequately translated into Ukrainian: - *Чи можна приміряти цю червону сукню на вітрині? - Ні, мадам, Ви повинні скористатися примірювальною, як усі.* In this joke, "showcase" refers to the dress: 'can I try on a red dress in the window?'. But the seller takes this as "trying on in the window", which is why he replies that they have fitting rooms.

5. Puns with proper names. 1st Eskimo: *Where did your mother come from? - (букв.) 'Звідки твоя мама?'* 2nd Eskimo: *Alaska - (літер.) 'З Аляски'.* 1st Eskimo: *Don't bother, I'll ask her myself! - (букв.) 'Не турбуйся, я спитаю її сам!'* The meaning of the joke is that the English word *Alaska* is consonant with the phrase 'I'll ask her'. This is an example when it is almost impossible to convey humor. It is good if the translator has time and can come up with or remember something similar in his native language.

Here is an example of an English joke containing a phraseological pun: *What is the difference between a bottle of medicine and a carpet? One is shaken up and taken and the other is taken up and shaken.* This joke is based on playing on phrasal verbs that are linguistically specific to English phraseology. Permutation of verbs without permutation of the particle leads to the appearance of a new phrasal verb in the second segment and a change in the meaning of the original one. Such a joke in translation requires translation explanations about the play on words: *У чому різниця між мікстурою та килимом? Одне – трясуть і беруть (тобто приймають), інше – беруть і трясуть.*

There are many ways of translating an English joke into Ukrainian, and the translator can trace the "inner form" with great care and only in cases where there is

complete confidence in the adequacy of the resulting translation. In general, in most cases the translator has the only way to convey humor is not to translate literally, but to create your own pun, i.e., in other words, come up with your own joke using the same means as the original author, while being as close as possible in meaning to the original and taking into account the context . This is a rather difficult task, which not every translator can do. Sometimes in such cases even a high level of proficiency in native and foreign languages is not enough; a rich imagination and creativity are also required.

References

<https://www.englishdom.com/blog>

<https://puzzle-english.com/directory/bestjokes>

<https://www.twirpx.com/file/370300/>

Ірина ПОПІВСЬКА

ПРОБЛЕМИ КОНФЛІКТУ КУЛЬТУР

Кожне суспільство неоднорідне за своїм складом, воно включає різні культури та субкультури. При цьому кожна з цих культур має свої цінності, норми та принципи спілкування. Тому люди неминуче вступають у конфлікт між собою. Ворожість до іноземців, упередження щодо певної національності не поширені. Вони виникають із соціальних причин. У сучасній науці конфлікти розглядаються не лише як негативна сторона спілкування, а й як неминуча частина повсякденного життя, яка може бути й позитивною.

Конфлікт – це будь-який вид протистояння або конфлікту інтересів. З точки зору проблем міжкультурної комунікації, конфлікт розглядається дослідниками як порушення комунікації. У процесі спілкування з представниками інших культур причиною конфлікту дуже часто є знання чи незнання культурних особливостей,

помилки у сприйнятті дій чи дій представників інших культур. Причому причинами конфліктів у спілкуванні, не тільки міжкультурного, можуть бути:

- ✓ Особистісні особливості комунікантів (свавілля, небажання пристосовуватися, честолюбство, жага влади тощо);
- ✓ Соціальні відносини (конкуренція, небажання йти на компроміс, недостатнє визнання навичок тощо);
- ✓ Організаційні відносини (навантаженість, неточні інструкції, постійні зміни правил і норм для окремих учасників спілкування тощо).

Імовірність конфліктів більша між людьми, які перебувають у відносно близьких і залежних стосунках (ділові партнери, друзі, колеги, родичі, подружжя). Водночас очевидно, що не лише культурні відмінності можуть спричиняти конфлікти в міжкультурній комунікації.

Проблема конфлікту культур стосується всіх видів життя і діяльності людини в усіх контактах з іншими культурами, також це стосується і односторонніх: читання зарубіжної літератури, знайомство з іноземним мистецтвом, театром, кіно, пресою, радіо, телебаченням, піснями.

У реальному спілкуванні з іноземцями може виникнути прямий (безпосередній) конфлікт культур. Контакти та конфлікти з чужою культурою (книги, фільми, мова тощо) можна назвати непрямими, опосередкованими. У цьому випадку культурний бар'єр менш помітний і менш усвідомлений, що робить його ще більш небезпечним. З іншого боку, наприклад, читання зарубіжної літератури, окрім конфліктної ситуації, супроводжується знанням іноземної культури. У процесі конфлікту людина більше усвідомлює власну культуру, свій світогляд, свій підхід до життя і людей.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ КУЛЬТУРИ

Концептуалізація – це процес визначення набору когнітивних ознак (у тому числі — і категоріальних) будь-якого явища реального чи уявного світу, які дозволяють людині зберігати у свідомості та поповнювати новою інформацією окреслене поняття або уявлення про це явище та відрізнити його від інших феноменів. Цей фрагмент знання людини про світ у когнітивній лінгвістиці прийнято називати концептом, який фахівці з когнітології визначають як «дискретна освіта, що є базовою одиницею розумового коду людини, що володіє відносно впорядкованою внутрішньою структурою, яка є результатом пізнавальної діяльності суспільства і несе комплексну, енциклопедичну інформацію про предмет, що відображається або явище, про інтерпретацію даної інформації суспільною свідомістю і ставлення суспільної свідомості до даного явища або предмета» (Стернин, 2005).

Міжкультурна комунікація – це складне, комплексне явище, яке включає різноманітні напрямки і форми спілкування між окремими індивідами, групами, державами, які належать до різних культур. Процес міжкультурної комунікації це специфічна форма діяльності, яка передбачає знання іноземних мов, матеріальної і духовної культури іншого народу, релігії, цінностей, моральних установок, світоглядних уявлень, тощо. До речі, в сукупності визначають модель поведінки партнерів по комунікації але тільки поєднання цих двох видів знання - мови і культури - забезпечує ефективне та плідне спілкування, служить основою ефективною міжкультурної комунікації (Боголюбова, 2017).

Зазначають що саме поняття «міжкультурна комунікація» недостатньо висвітлене в наукових джерелах. Адже, це зумовлено тим, що актуалізація

наукового розв'язання даного завдання відбулася відносно нещодавно, а зусилля академічної спільноти, особливо другої половини ХХ століття, були спрямовані на формування науково спроможних парадигм пояснення феномену масової комунікації, теорій впливу медіа на широкі верстви населення, аніж на вироблення теоретичної платформи трактування міжкультурної комунікації. Науковці припускають, що саме поява соціальних мереж докорінно змінила картину розуміння проблематики соціології культури, для того щоб актуалізувати потребу наукового осмислення (Данишенко, 2015).

Наприклад, на думку вченого Бахова, термін міжкультурна комунікація розглядають за допомогою трьох підходів.

1) Перший підхід базується на класичній позитивістській методології, яку подано концепцією структурного функціоналізму, а комунікація у цьому підході відображається системними зв'язками і функціями.

2) Другий підхід базується на когнітивній моделі суб'єктно-об'єктних відносин, де сфера комунікації виокремлюється як особливий онтологічний об'єкт.

3) Третій підхід зводиться до принципу інтерсуб'єктивності та відкидає об'єктивність. Але суспільство розглядається як мережа комунікацій, тобто комунікації намагаються створити можливість для опису суспільства й самовідтворення суспільства (Бахов, 2012).

Питання комунікації в контексті культури належить до переліку широко висвітлених в рамках соціології та таких дисциплін як лінгвістика, психологія, культурологія, філософія, антропологія, журналістика, політологія. Взагалі, саме питання концептуалізації міжкультурної комунікації почало бути актуальним в період глобалізації, саме завдяки глобальним соціально-структурним перетворенням та інтенсивність взаємодії між суспільствами і індивідами почала зростати із пришвидшеними темпами та продовжує зростати, завдяки новітнім комунікативним технологіям. Тому цілком не випадково, що початок наукового

діалогу концепту міжкультурна комунікація датується серединою ХХ століття (Костенко, 1993).

Насамперед, заслуга започаткування наукового дискурсу концепту міжкультурна комунікація належить американському антропологу Едварду Холлу, який вперше вжив поняття в 50-х роках ХХ століття в праці «The Silent Language» і «Culture as Communication». Вважається, що до запровадження терміну міжкультурна комунікація автора надихнув кількарічний досвід роботи співробітником Держдепартаменту США з 1951 – 1955 рр. У Держдепартаменті Едвард Холл та його колеги працювали у проекті, котрий був спрямований на подолання труднощів адаптації американських дипломатів й бізнесменів в інших країнах світу. Можливо, саме це посприяло формуванню цілісної парадигми міжкультурної комунікації, яка отримала висвітлення у праці «Beyond Culture» в 1976 році (Hall, 1976).

Також одним із параметрів дефініції концепту «міжкультурна комунікація», окрім контексту, на думку Едварда Холла, є ступінь проінформованості суспільства з приводу предмету комунікації. Він вважає, що за допомогою цих параметрів можна порівнювати суспільства і визначати характер процесу комунікації. До того ж, Едвард стверджував, що міра складності тієї чи іншої культури детермінована обсягом інформації, котра необхідна для оцінки якоїсь певної ситуації. Але, він розділив культури на такі групи як високо-контекстуальні культури й низько-контекстуальні культури (Hall, 1990).

Автор вважає, що представники високо-контекстуальних культур завдяки споконвічному досвіду та традиціям послуговуються інформаційною мережею, а міжособистісні стосунки в суспільстві характеризуються високою мірою стабільності та наявністю певних прихованих правил, вимог, тощо. Отже, індивіди самостійно інтерпретують ситуацію, за допомогою вербальних символів й характеризуються відповідним стилем комунікації, прикметними рисами,

манерами спілкування, тощо. А представники низько-контекстуальних культур послуговуються вільною мережею соціальних зв'язків але не так володіють інформаційною мережею. На думку Едварда Холла, основними рисами комунікаційного стилю представника цієї культури є відкритість, прямолінійність і чіткість формулювань, висока ступінь мовлення (Hall, 1990).

Таким чином, вироблення концепції чого-небудь, визначення понять, відношень й певних механізмів управління, котрі необхідні для описання процесів вирішення завдань у певній предметній галузі це і буде концептуалізація. Якщо мова йде про когнітивний компонент то за ним можна визначити сукупність знань, здібності, які необхідні для виконання професійних функцій у міжкультурному середовищі. Отже, можна сказати, що культура міжкультурної комунікації трактується як здатність індивіда розвивати цілеспрямовані знання, певні навички, вміння та ставлення, котре призводять саме до змін світогляду у поведінці, манері спілкування і це може бути ефективним концептом у міжкультурній комунікації.

Література

Hall Edward T. Beyond Culture. – New York: Doubleday, 1976. – 320 p.

<https://www.twirpx.com/file/2521127/>

Hall Edward T. Understanding Cultural Differences: Germans, French and Americans / Edward T. Hall and Mildred Reed Hall. – Yarmouth, Maine: Intercultural Press, 1990. – 196 p.

Бахов І. С. Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу культур. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2012.

Боголюбова Н. М. Міжкультурна Комунікація 2017. 56 с.

Данишенко О. С. Сутність та особливості формування міжкультурної компетентності. Економіка та держава. 2012. С. 141-144.

Костенко Н.В. Ценности и символы массовой коммуникации. – Київ: наукова думка, 1993. 132 с. <https://www.twirpx.com/file/510704/>

Стернин И. А. Типы значений и концепт. Концептуальное пространство языка. 2005.

Ilona PUKHALSKA

GLOBALIZATION AND ITS IMPACT ON INTERCULTURAL COMMUNICATION

Globalization has become one of the most important phenomena in all countries of the world. Globalization should be understood as a complex process of global integration of countries, including a combination of political, economic and cultural spheres. The onset of globalization is due to many reasons – the industrial and electronic revolutions, the formation of a common labor market and sales of goods, migration on a global scale, unprecedented expansion of international contacts.

Globalization affects the goals of states and peoples, as well as individuals, making it necessary for everyone to be aware of global change and have opportunities for successful socialization in new conditions.

The concept of "intercultural communication" was first formulated in 1954 in the work of G. Traiger and E. Hall in the study "Culture and Communication. Model of analysis ". In it, intercultural communication was understood as an ideal goal to which a person should strive in his desire to better and more effectively adapt to the world around him. Vereshchagin and Kostomarov were among the first in domestic science to identify this phenomenon in the book "Language and Culture". They understand intercultural communication as an adequate understanding of two participants in a communicative act belonging to different national cultures.

Intercultural communication takes place in the process of interaction between global and local cultures, between the "open" community of individuals and fundamental

socio-cultural attitudes. In the process of intercultural communication, communicators are aware of the social norms of "foreign" culture, which creates conditions for their successful socialization and acculturation, promoting the development of modern, open to cooperation and the creation of a multicultural personality. Intercultural communication as a special type of communication allows communication between speakers of different languages and different cultures.

The phenomenon of intercultural communication, which characterizes the life of modern society, originated in the field of business, production and education. That is why the culturological and linguistic studies are primarily aimed at ensuring intercultural communication and mutual understanding between partners.

At the turn of the XX and XXI centuries, the problems of language communication and the study of the means of communicative influence have become more acute and very urgent. The linguistic character of the epoch has changed: the strictly limited language has been replaced by the free language of the mass media, communication, and the role of the linguistic personality has increased. The issues of culture as a universal context came to the fore, which is a source of differences in groups of people, as well as communication as the most important and one of the fundamental types of interaction between people.

Intercultural communication makes it possible to reveal the mechanism of the process of globalization of socio-cultural space. Given this provision, it can be argued that the analysis of the globalization process must take into account two aspects.

First, globalization should be considered as an objective reality of modern social development, as evidenced by the process of becoming globalism as a form of social phenomenon. Globalization processes are leading to increased communication opportunities, lower prices, stronger human rights, higher living standards, better national

economies (giving countries wide access to international markets) and increasing personal incomes.

Secondly, globalization can be seen as a process in which the environmental situation is deteriorating, poverty is increasing, jobs are being reduced, poor countries are lagging behind developed countries, and the role of the state in the modern world is declining. accelerated formation of the system of world social relations. The main danger of globalization in the unification of cultures. The process of globalization of culture is reduced to the consumption of the same cultural product on a global scale. The reason for this is the spontaneous, uncontrolled borrowing of cultural values.

One of the specific characteristics of intercultural communication in the context of globalization is the unthinkable growth of cultural contacts. The set of cultural ideas will allow people to form a unique (different from others) way of life.

The trend of leveling the interests of nation-states and distinctive cultures that accompanies globalization must be regulated or minimized by carrying out certain optimal measures (at the level of intergovernmental agreements). Awareness of the importance of cultural and historical factors in communication processes, knowledge and adequate reproduction of verbal and nonverbal behavior contributes to the success of intercultural communication, as the communication process involves mutual understanding and mutual adaptation of interlocutors. To realize oneself as an integral part of interaction, it is necessary to change approaches to teaching foreign languages, local lore, communication theory and move from theoretical knowledge to practical courses, breaking false cultural stereotypes.

References

Appadurai Arjun. Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy. *Theory, Culture & Society*, 1990, vol. 7, p. 295—310.

Batsevich F.S. Fundamentals of communicative linguistics:.- Kiev: Vidavnichesky center "Academy", 2004. - 344 p.

Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge University Press, 1987. p. 117.

Damen L. Culture Learning: The Fifth Dimension in the Language Classroom. U. S. A. Addison-Wesley Publishing Company, 1987. p. 77 – 79.

Дмитро РЕШЕТНИКОВ

**МОДЕЛІ РЕЧЕННЯ ДЛЯ КОНСТАТАЦІЇ ДІЇ
(НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Т. АНТИПОВИЧА «ПОМИРАНА»)**

Синтаксична організація речення зумовлена його семантичною організацією. Змістове наповнення визначає позицію слів у реченні, їхню форму, внутрішні зв'язки між одне одним тощо. Оскільки «у свідомості кожного мовця зберігається невелика кількість абстрактних моделей, за якими можна побудувати необмежену кількість конкретних мовленнєвих утворень» (Кочерган, 2008, с. 248), актуальним вважаємо їхнє виявлення та атрибуцію. Як зазначає О. Мельничук, дослідження структури речення «має на меті виявлення конкретного характеру взаємозв'язку мови і мислення» (Мельничук, 1966, с. 4). Воно дозволить визначити національні особливості мови, процес породження речень та інвентаризувати одиниці синтаксису, тому вивчення семантико-синтаксичної організації буде корисним для славістики, загального мовознавства, генеративної граматики, психолінгвістики, нейролінгвістики та власне синтаксису.

Українська мова для констатації дії зазвичай використовує таку модель побудови речення: N 1 + V f + N 4 («суб'єкт — предикат — об'єкт»): *Капрон*

недовіжливо оглянув зухвалою гостя своїм єдиним оком (N 1s + AdvV ms + AdjN 4s + PPassAdvN 5s) (Антипович, 2016, с. 5); *А останню стеблину знайденої зеленки одновухий Нельсон віддав Гектору* (снj + AdjN 4s + AdjN 2s + AdjN 1s + Vms + N 3s) (Антипович, 2016, с. 7).

Замість іменників можуть виступати й інші іменні частини мови (у тих самих відмінках): *Він відкинув ліхтарик, подав руку, вхопив її за самі пальці* (PP 3s + V ms + N 4s + V ms + N 4s + V ms + PP 3s + Praep + PS + N 4p) (Антипович, 2016, с. 28). Як бачимо, займенники у функції підмета дублюють граматичне значення особи дієслів (окрім форм минулого часу).

Часом члени речення відновлюємо з контексту або ситуації: *Нельсон зачерпнув із виварки бідончиком [води] і обережно спустився вниз* (N 1s + V ms + PraepN 2s + N 5s [+ N 4s] + снj + AdvVref 3s + Adv) [1, с. 22]; *Потім [Божена] подала Нельсону і другий [чобіт]* (Adv [+ N 1s] + V fs + N 2s + Par + Adj [+ N 4s]) (Антипович, 2016, с. 27).

В односкладних означено-особових реченнях формально немає іменної частини мови в прямому відмінку, однак за змістовим наповненням вони співвідносні з двоскладними: суб'єкт дії є зрозумілий із граматичного значення дієслова: *Боти мені за те зашиєш?* (N 4s + PP 1s + PraepPDem + V 2s); *Зашию* (V 1s) [1, с. 5]; *Замшевий куртяк варю* (AdjN 4s + V 1s) (Антипович, 2016, с. 24).

Ще меншою мірою визначеності суб'єкта дії відзначаються неозначено-особові речення: *Шкіряне поїли аж коли* (N 3s (< Adj) + V p + Par + Adv) (Антипович, 2016, с. 16).

В імперативних реченнях суб'єкт дії, як і в решті означено-особових реченнях, є зрозумілий із граматичного значення дієслова (особова форма): *Не одпускааааай [мене]!* (Vimp 2s [+ PP 1s]) [1, с. 6]; *Иди до мене жить* (Vimp 2s + PraepPP 2s + Inf) [1, с. 8]; *Вставай!* (Vimp 2s) (Антипович, 2016, с. 21).

Особливий тип становлять імперативні речення зі звертанням: *Бро, дуй сюди!*

(N 7s + Vimp 2s + Adv) [1, с. 28]. У таких реченнях звертання виконує роль підмета. Пор.: *Діти, подайте м'яч*. Навіть якщо не на формальному рівні, то на семантичному рівні звертання виконує функцію суб'єкта дії, тому що, як зазначає К. Шульжук, «спонукання, наказ, прохання тощо стосуються адресата (особи, будь-якої істоти, персоніфікованого предмета), назва якого виражена кличним відмінком» (Антипович, 2016, с. 177).

Неповні речення, речення із займенникам та означено-особові речення стають повноцінними судженнями завдяки асоціації – зв'язку «між уявленнями, за якими один факт, подія чи явище викликає інші уявлення чи спогади, зумовлені подібністю, контрастом або суміжністю в часі чи просторі» (Куранова, 2012, с. 193). Наприклад, речення *Це твій?* стає зрозумілим, якщо розглядати його в конкретній ситуації, коли вчителька перевіряє учнівські зошити. У такому випадку зміст речення асоціюємо із»об'єктом думки – зошитом. Подібна ситуація із реченням *Він підняв очі на барачні «коробки» Соцбуду* (Антипович, 2016, с. 14). Оглянувши контекст, можна зрозуміти, про кого йдеться. Слова *він* і *Нельсон* почитаємо асоціювати на основі подібності (чоловічий рід, однина, істота, суб'єкт) та незначної відстані у тексті.

Близькою до N 1 + V f + N 4 («суб'єкт – предикат – об'єкт») є модель, де об'єкт дії виражений елементом PraepN 6: *Нельсон тричі постукав кулаком по кришці ящика* (N 1s + AdvV ms + N 5s + PraepN 4s + N 2s) (Антипович, 2016, с. 4); *Він почав бити по опорі щита клешнею, розхитуючи конструкцію* (PP 3s + CopV ms + PraepN 6s + N 2s + N 5s + Pt + N 4s) (Антипович, 2016, с. 10). Елемент PraepN 6 може тяжіти за семантикою до місця дії: *Гектор порпався в макулатурі* (N 1s + V ms + PraepN 6s) (Антипович, 2016, с. 25).

Для констатації дії також використовують таку модель побудови речення N 1 + V f + N 5 («суб'єкт — предикат — інструмент»): *Він навіть знічев'я пошаркав ногами, ніби витираючи багно об хідник* (PP 3s + ParAdvV ms + N 5s + ParPt + N 4s

+ PraepN 4s) (Антипович, 2016, с. 4); Зовнішньо схожою є модель, коли елемент N 5, окрім інструментального значення, може виражати об'єктне (з прийменником) або значення способу дії: *Тоді, два роки тому, вони зчепилися з Капротом через жмут зеленки* (Adv — NN + N 1s + Adv — PP 3p + V p + PraepN5s + PraepN 4s + N 2s) (Антипович, 2016, с. 7); *Із нори ящіркою вигулькнула Дана* (PraepN 2s + N 5s + V fs + N 1s) (Антипович, 2016, с. 13).

Частина речень для констатації дії виражають власне предикат та його характеристику: N 1 + V f + PraepN 4 / Adv («суб'єкт — предикат — напрямок»): *Вертаючись ні з чим, вони проходили повз ділянку Капрона і Дани* (Pt ref + PraepPN + PP 3p + V p + PraepN 2s + N 2s + snj + N 2s); (Антипович, 2016, с. 13); [*Нельсон*] *Через коридор посунув у кімнату* ([N 1s +] PraepN 4s + V fs + PraepN 4s) (Антипович, 2016, с. 14); *Вони ходили туди-сюди* (PP 3p + V p + Adv) (Антипович, 2016, с. 17).

Власне, значення напрямку дії можуть виражати також елементи PraepN 2 та PraepN 5: *За труною мовчки дибубляли три десятки коритян* (PraepN 5s + Adv + V p + NN + N 1s + N 2p) (Антипович, 2016, с. 20). Інколи напрямок дії може семантично наближатися до об'єктна спрямованості дії: *Нельсон підійшов ближче до неї* (N 1s + V ms + Adv + PraepPP 3s) (Антипович, 2016, с. 23).

Частина формально безоб'єктних речень зумовлена семантикою предикативів. Наприклад, дієслово їсти вже має значення «споживати їжу», тому формально об'єкту в таких реченнях на синтаксичному рівні може й не бути, хоча він існує на семантичному рівні: [*Ми*] *Їли мовчки, запиваючи відваром* (V p + Adv + Pt + N 5s) (Антипович, 2016, с. 23).

Більш складною є модель N 1 + N 5 + V f + PraepN 4 («суб'єкт – шлях – предикат – місце призначення»): [*Нельсон*] *Бетонними сходами вийшов на верхній рівень* ([N 1s +] AdjN5p + V ms + PraepAdjN 4s) (Антипович, 2016, с. 22). Найпростішою моделлю для констатації дії є N 1 + V f («суб'єкт – предикат»), яка не передбачає об'єкт дії: *Усі зареготали* (PS + V p) (Антипович, 2016, с. 10); *Усі*

завмерли (PS + V p) (Антипович, 2016, с. 20).

Таким чином, вибір конкретної моделі залежить від семантичного наповнення повідомлення. Основні моделі можуть зазнавати певних модифікацій. Розглянувши неповні речення, речення із займенниками та односкладні (переважно означено-особові) речення, вдалося з'ясувати, що подібні речення набувають семантичної повноти завдяки асоціації і на семантичному рівні стають тотожними двоскладним повним простим.

Перспективним вважаємо інвентаризацію синтаксису української мови, пошук інваріантів синтаксичних моделей, вивчення семантичної організації складного речення, встановлення типології тощо.

Література

Антипович Т. Помирає : роман. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2016. 224 с.

Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник, 3-тє вид. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 464 с.

Куранова С. І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 208 с.

Мельничук О. С. Розвиток структури слов'янського речення : монографія. Київ : Наукова думка, 1966. 324 с.

Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підручник. Вид. 2-ге, доп. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 408 с.

Антон РОДЗИНСЬКИЙ

ПРОБЛЕМА ПОРОЗУМІННЯ В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

У міжрасових і міжкультурних зустрічах «мову тіла» легше зрозуміти, ніж іноземну мову співрозмовника, і важливу роль відіграє невербальне спілкування –

«мовчазна мова» за визначенням Е. Холла. У більшості випадків воно виражає людське несвідоме (підсвідоме). На відміну від звичайної мови, яка дається людині, щоб приховати свої думки, невербальна може виявити те, що глибоко приховано. Здебільшого люди здатні контролювати свою мову, але набагато важче спостерігати за природними психофізіологічними процесами, такими як жести, міміка, зміна кольору обличчя, збуджене потовиділення тощо. У кожній країні своя культура невербального спілкування, тому одні дії містять для них позитивне смислове навантаження, а інші негативні або суворо заборонені. При описі позамовних особливостей слід враховувати особливості загальнонаціонального темпераменту. Велика кількість жестів, звуків і поведінки часто по-різному інтерпретується носіями різних культур, а культурний конфлікт можна розуміти як особливий культурний контакт, у якому протистоять один одному індивіди та групи з відмінними культурними характеристиками.

Культурні зіткнення можуть відбуватися по-різному в різних сферах суспільного життя. Загалом можна сказати, що вона міститься між зустріччю, розумінням, розумінням і терпимістю, з одного боку, і конфліктом, непорозумінням, нерозумінням і упередженням, з іншого.

Прикладом лінійної моделі є американська модель, де є інформаційне корисне навантаження на початку і в кінці повідомлення, узгодженість і логічне виклад подій і фактичне підтвердження фактів. Він зосереджений на історії одного, тому що нанизування додаткових тем змушує споживачів інформації нервувати. З іншого боку, нелінійні способи спілкування, особливо характерні для арабської культури, здаються несумісними із західною культурою. Араби були переконані, що поділ матеріалу на частини, надмірна структурованість послідовності подій, негайне викладення фактів підбивають цілісність сприйняття ідеї інформації,

зводять нанівець повну цінність емоційного впливу і сенсорні ефекти, які вони вважали найважливішими.

Велике розмаїття світових культур, збільшення населення через обмеженість природних і енергетичних ресурсів землі, зростання бідності, збіднення моралі, напруженість відносин — усе це робить толерантність найважливішою умовою мирного співіснування. Поняття толерантності передбачає повагу, прийняття та правильне розуміння культурного різноманіття нашого світу, форм самовираження та проявів людської індивідуальності. Саме це робить можливим мир і веде від ідеології насильства та війни до культури миру. Толерантність — це не прогрес, звільнення чи потурання. Це насамперед позитивне ставлення, сформоване на основі визнання загальнолюдських прав і свобод. За жодних обставин толерантність не може виправдати порушення основних цінностей. Окремі особи, групи та нації повинні проявляти толерантність.

Отже, культурний конфлікт має як конфліктну сторону, так і нетерпиму сторону. Факторами, які часто є безпосередньою причиною конфронтації між культурними групами, є відсутність рівного доступу до колективних економічних або політичних продуктів (наприклад, здатність впливати на прийняття політичних рішень на певній території, громадянські права і свободи, право користуватися своїми власна мова, власні релігійні переконання (та релігійні символи), а не лише відмінності в культурній ідентичності. Відповідно до східних психологічних стереотипів, фактичній інформації має передувати підготовча преамбула, яка створює неповторно сприйнятий настрій події та забезпечує її адекватну оцінку. Природа медіа-комунікації за американськими та європейськими стандартами є прямою, що забезпечує негайне та найбільш точне повідомлення про події без додаткових шарів, які можуть заважати сприйняттю інформації.

STYLISTIC FEATURES IN ENGLISH FOR INFORMATION TECHNOLOGIES

The net-generation adeptly uses online resources to develop thinking skills, experiment with different methods of learning, gain self-understanding, complete school work, and collaborate with peers and teachers. Nevertheless, the constant information influx in the form of tweets, emails, posts, and comments can be mentally exhaustive. Unsurprisingly, with this information deluge, students have less time to perfect their assignments. As a result, Text-speak frequently appears in students assignments and adversely affect their school performance. Therefore, teachers are sounding alarms about the disadvantages of Text-speak and emphasize that Standard English is the bed rock of academic and professional success in English speaking countries.

Social communication, generally, enables us to put our thoughts into words, use words to develop bonds, deliver important information, learn from our experiences, and continue to build on work done by others. Social media has revolutionized social interactions and offers an unrestricted access to people across the globe. Social media clicks allow quick interactions through popular features such as tags, likes, retweets, and reposts. This ease of sharing makes digital social communications infinite. Text speak is the main mode of public and private communication of the net-generation. To the fury of teachers and parents, Text-speak reads like a short spurt of truncated content rife with incomplete sentences, mis-spelled words, and emojis (symbols that mostly convey a feeling).

The word adaptations seen in Text-speak spill into daily English language use. Not surprisingly, routinely using textual adaptations may give off an impression of normalcy and acceptance, which makes it difficult to learn standard English. Standard English refers to the correct use of vocabulary and grammar in communications. It is also the form of

language that is accepted in government offices, academia, and in other formal contexts. Text-speak tramples upon Standard English rules and presents a challenge to academicians and parents. Educators are concerned that abbreviated content rampant with misspelled words and grammatically incorrect sentences are creeping into students assignments, which blurs the distinction between formal and informal writing.

Technology is advancing at a high pace and literature is changing with it. With the advent of social media, quick digital interactions appear to be the future of social communication. Because readers emotional, temporal, and spatial relationship with books is changing rapidly, the production and consumption of literature is also evolving to shorter and more frequent communications. Short-short digital stories are now considered a new literary genre with different aliases such as flash fiction, mini-fiction, minute stories, sudden fiction, hint fiction, mobile phone fiction, and twitter fiction.

The trend of sharing thoughts in miniature form is growing in demand partly because of the diminishing attention spans of the readers. The authors aim to attract whatever amount of attention they can garner from readers with mite-sized attention span. Opponents of short-short stories call post-modern digital stories as plot less anti-stories and compare it with a lightweight accessory written for lightweight thinkers. Literary purists argue that brevity comes at the cost of quality and decry a perceived decline in language proficiency.

Others argue that social media communications may have contributed to “the linguistic ruin of generation”. It is noteworthy that writing extremely short stories is not a new phenomenon. Renowned authors had previously written both prose and poetry in extreme brevity. For instance, Ernest Hemingway wrote his legendary six words story: “For Sale: baby shoes, never worn”. Nevertheless, the popularity of sharing short-short stories has increased manifolds with digital story telling.

In essence, technology has phenomenally affected both language and literature. Inevitably, language and literature will continue to evolve with further technology

advancements and new dialects and literary genres will appear. It is up to us to ensure that Standard English is not tainted or forgotten with the changing trends.

Internet has connected the world irrespective of time and space. Technology has influenced how we write, think, and communicate with others. The popularity of quick social interactions on social media has transformed our communication patterns and gave birth to Text-speak, which is the main mode of communication of the net-generation. Text speak is now considered a dialect of English language and children are considered bilingual if they can communicate in Standard English and text-speak. The concern with short hand writing surfaces when Text-speak infiltrates academic writing and affects students' performance. At the same time, social media has also contributed to the popularity of twitter/flash fiction. The length of these stories matches the attention spans of the technology savvy readers. With further technological advancements, we can be sure to see more dialects and genres formed as a product of necessity

References

Adams, J. (2007). Student perceptions of the impact of instant messaging on academic writing. *Literacy Learning: The Middle Years*, 2, 37. <https://www.questia.com/library/journal/1G1-166201100/student-perceptions-of-the-impact-of-instant-messaging>

Юлія САМОЙЛЕНКО

АНГЛО-УКРАЇНСЬКІ ЕВФЕМІЗМИ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

В сучасному світі політичний дискурс є однією з важливих сфер комунікації. Політик як мовна особистість, яка функціонує в цій сфері, повинен майстерно володіти своєю мовою, оскільки мова для політика є інструментом його

професійної діяльності. Він повинен вміти правильно побудувати свій виступ з точки зору поставленої мети, мовних стратегій і тактик, комунікативної ситуації та обраних мовних засобів. Він повинен чітко усвідомити та уявити собі, що, коли і як, з якою метою він буде говорити.

Нині ефективна політична комунікація все частіше має на увазі камуфлювання об'єктивної реальності, пом'якшення, а часом і підміну тих чи інших понять і термінів, маскуванню існуючих проблем. Тому у виступах сучасних політиків спостерігається очевидна тенденція до використання таких засобів, які дозволяють завуалювати негативні сторони явищ дійсності, наслідки непривабливих політичних і економічних заходів і, таким чином, здійснити імпліцитний вплив на масового адресата. Таким засобом є політичні евфемізми, які в цьому дослідженні розуміються як засоби реалізації мовної стратегії уникнення прямої номінації на все, що може викликати негативну оцінку або образити почуття адресата політичної комунікації. Політичним евфемізмам притаманна яскраво виражена маскувальна функція, маніпулювання та спотворення дійсності до невпізнання. Маскувальна функція евфемізмів в творах Дж. Оруелла була названа словом *doublespeak*. Тенденція до уникнення й обходу прямих найменувань в спілкуванні з часом не слабшає, а тільки посилюється в у мовах глобалізації, розширення міжкультурних контактів, а також ворожого ставлення одних народів до інших, розв'язання воєн (замість війна - військова операція, замість контрабанда – паралельний імпорт) і намагань вирішувати конфлікти, не вдаючись до образливої чи принизливої лексики. Сфера політики має широкий простір для використання евфемістичних найменувань, здатних замаскувати певні факти дійсності і уявити ту чи іншу ситуацію у вигідному світлі. Незважаючи на те, що політичні евфемізми не визнаються деякими дослідниками як одна з категорій евфемізмів, вони залишаються одним з найбільш стабільних і часто вживаних різновидів, покликаних вуалювати небажані факти у відносинах між державами.

У сучасному західному суспільстві евфемізми є типовим проявом ввічливості. Більших з них є альтернативами для виразів, які комунікатор волів би просто не використовувати в певних випадках.

Евфемізми є заміниками слів чи словосполучень, які можуть образити і зачепити почуття співрозмовника, а у політичному дискурсі – мінімізувати негативну оцінку того, що відбувається. Евфемізми використовуються тоді, коли той, хто говорить, боїться висловити свою точку зору, тому що його висловлювання можуть здатися грубими та не політично коректними. Вдаючись до подібної лексики при обговоренні подій в країні, політики, зокрема Джо Байден, мають на меті ухилення від опису справжнього стану подій, що відбуваються у військовій і політичній сфері. Внаслідок цього штучно створюються багатокomпонентні абстрактні евфемізми, які, з одного боку маскують, але з іншого – не позбавляють висловлювання сенсу, тобто промова залишається зрозумілою слухачам і не вимагає додаткових роз'яснень. Такі заміни використовуються для того, щоб надати позитивної оцінки висловлюванню (*mature, senior, advanced in years*, рідше – *the chronologically advantaged, to be in the sunset years, to be in the twilight years, to be so many years young*). Досить широкою є група за фізичними та розумовими характеристиками. Прикладом може бути слово *invalid*, яке часто замінюють на *disabled*. В окрему категорію виділяються евфемізми, які пом'якшують або приховують деякі недоліки людей або їх фізичну неповноцінність. Так в англійській мові існують евфемізми для прикметника *blind*: *visually impaired* та *optically impaired*. Щоб виглядати ввічливо і не здатися грубим, часто слово *deaf* замінюють на *aurally impaired*. Також часто вживаються евфемізми, що позначають розумові недоліки. Це обумовлено, перш за все, тим, що розумові та фізичні обмеження мають досить суперечливу оцінку суспільства. Тому, яскравими прикладами евфемістичної заміни можуть бути вирази для емоційно забарвленого слова *stupid*:

to go nuts, to be off one's nut, mentally challenged, silly, retarded, to go insane та ряд інших ідіом і виразів.

До евфемізмів за соціальним статусом відносяться слова та вирази, що переважно позначають бідність. Тобто, слово *poor* замінюють на *penniless, needy, low-income, socially deprived, financially embarrassed*. Варто також зазначити, що в американському політичному дискурсі широко поширені евфемістичні вирази з додаванням префіксу *ill-*, зокрема для пом'якшення висловлювань, пов'язаних з бідністю. «*Americans were ill-fed, ill-clothed, ill-housed, and insecure*» – «*Американці погано їли, погано одягалися, погано жили і не були захищені*».

Питання збереження евфемістичного компонента в мові перекладу залежить від наявності відповідного слова чи виразу в словниковому складі мови, узгодженості емоційно-експресивного забарвлення оригінального слова і його еквівалента, а також умов контексту. Відповідальність за передачу евфемістичного компонента лягає на перекладача, який керується не тільки лінгвістичними критеріями оцінки відповідності текстів оригіналу і перекладу, але й екстралінгвістичними факторами, що є невід'ємним компонентом під час складання та редагування матеріалів для змі. Перекладач виступає в ролі не тільки редактора тексту, а й його творця, оскільки правильно підібраний евфемізм свідчить про його професійну майстерність.

Діана САУХ

ШЛЯХИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ ТА МОРФОЕЛЕМЕНТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Словник сучасної англійської мови – це комплексне поєднання різних елементів, що накладаються один на одного протягом всієї історії мови і вступають

у різні відносини один з одним. Англійська структура словника змінюється як з часом, так і з будь-якою мовою. Багато слів, які раніше використовувалися, зникли з сучасної мови, тому що змінилися умови життя, або тому, що їх місце займали інші слова, які використовувалися. Англійська лексика, яка є однією з найпоширеніших світових мов, містить величезну кількість слів іноземного походження. Термін *запозичення* використовується в лінгвістичній літературі у двох сенсах. Згідно з теорією мовних контактів, та мовної взаємодії та інтерференції запозиченням називається один із способів збагатити словниковий запас будь-якої мови за рахунок іншомовних лексичних елементів. Вона також вказує на процес введення та адаптації запозичених слів.

Лексичні запозичення вказують на взаємозв'язок народів на основі економічних, політичних, наукових і культурних зв'язків. Яскравим прикладом цього є численні латинські запозичення в англійській мові. Найбільшу групу латинських запозичень в англійській мові становлять наукові, медичні та суспільно-політичні назви:

animal – в англійській мові ['æniməl] тварина

formula – в англійській мові [fɔ:mjulə] формула

inertia – в англійській мові [in'ə:ʃjə] інерція

memorandum – в англійській мові [,memə'gændəm] меморандум

veto – в англійській мові ['vi:tou] вето

alibi – в англійській мові ['ælibaɪ] аліби

Лексика англійської мови змінювалась, доповнювалась і на даний час має багато слів, які вплинули на формування її словникового запасу. Та незважаючи на це, англійська мова не стала *гібридною* і в жодному разі не втратила своєї оригінальності.

**INTERRELIGIOUS DIALOGUE AS AN ESSENTIAL ASPECT OF
INTERCULTURAL COMMUNICATION**

Today, societies of different religious beliefs along with their historical and cultural heritages are in closer contact due to the rapid development in the field of communication. People are motivated by this process to seek out others who are different from themselves. The fact that the relations between individuals and societies become more conscious with the stages of curiosity, research and obtaining information also affects international relations and the dialogue at the global level. In this process, religion still has an important role to play as it has in history.

Societies belonging to various religions and beliefs establish a network of close or distant relations among themselves with various motivations. While economic, political, and strategic forces affect this network of relationships in their own ways, the beliefs and cultural values of societies are of particular importance. For this reason, it is essential for societies to enter interreligious or intercultural dialogue with their own values and to be open to it. In other words, it is impossible not to notice the need for interreligious dialogue.

The ability of societies to evaluate their knowledge and experience on this subject and, more importantly, their will to eliminate the obstacles in using their values and experiences is an essential thing for development in the modern world. In this world, the widespread use of the media ensures very close relationships between people and societies of different cultures and beliefs. One of the most important benefits of this is that it allows mutual correct information, which is also included in the aims of the dialogue. So much so that people can find the answers to many of their questions today in this way. It is a fact that mutual fear and ignorance lead to hostility. Thus, economic, social, political and cultural communication both surrounds and informs the individual and plays an important

role in social consciousness. We think that cultural interaction has a special importance and place among the fields of communication and interaction.

It can be said that the importance of culture has been rediscovered. So much so that culture stands at a central point in communication and interaction. Culture can be defined in many ways and affects everything people do in their society because of their ideas, values, attitudes, and normative or expected behaviors. Culture is not inherited by genetics and cannot exist by itself, but is always shared by members of society. It is a tricky concept, and no single definition of it has reached a consensus in the theory. In general, it can be said that culture is a set of shared and stable meanings, values and beliefs that characterize national, ethnic or other groups and determine their behavior (Belshek, 2006). So the cultural encounter between individuals and societies encompasses a wide area including religion, on the one hand, and culture, on the other hand, is not simply about behavior, but also includes thoughts.

Speaking of thoughts, it is impossible to ignore pluralism, in particular its religious dimension. The diversity of opinions and beliefs on this point brings us to the concept of social cohesion, which includes sustainable social relationships, a positive emotional connection between the community and its members, and a strong focus on the common good (Hedges, 2020). To build an environment of trust in which cohesion has the conditions for development, it is necessary for all societies to realize the importance of culture. Every society must engage in cultural interaction with its knowledge and values and offer its own unique contribution, including religious. On the other side, in the process of cultural interaction in which societies with different beliefs enter, the idea of centering each society's own religion adds another dimension to competition in this area. This is also influenced by the fact that all religions in general show an egocentric attitude.

Globalization and the mass media that enable it to become widespread play a very important role in the mutual informing of societies. Today, societies that want to make the most of the power of knowledge can closely follow the changes in the understanding of

religion in the field of religion, as in every field. Societies are trying to find modern ways to convey their worldviews and values to others, while obtaining information about others. In other words, information serves various purposes according to its usage area. The process of cultural interaction becomes a process in which the power of knowledge is felt. Therefore, religious and cultural literacy are important factors in overcoming hatred and extremism (Hedges, 2020).

Moreover, the religions, especially Judaism, Christianity, and Islam, though different, have a great deal in common in basic human values and core principles of action. Principles such as valuing human life, blessing the family, not lying, not stealing, being honest and not betraying trust are common to almost all religions. Knowing that people have that religion in societies formed by people belonging to a religion creates a belief and confidence in us that they will act in accordance with the above-mentioned principles. Therefore, it is worth developing relations in this environment of trust.

We should also mention that the importance of using information obtained through scientific research in a proper place and in a way that will meet the needs has increased. Considering the importance of planning for the future, the value of scientific knowledge increases even more. For instance, one must be religiously literate in order to skillfully use knowledge about Lutheran Protestantism in Germany, which is important states in Continental Europe, and Catholicism in the south; Catholicism in the France-Italy-Spain trio. Just as knowing that Calvinist Protestantism is dominant in Switzerland and Anglicanism is effective in England is very useful in international relations. In fact, in order to evaluate the relations between Germany and Iran well, it is necessary to know the common points between them from history and the relations established in the context of Aryans.

Speaking of the international perspective, it is equally important to mention the right to freedom of religion or belief (FoRB). FoRB is a valuable right for individuals and religious communities of faith, as well as for non-believers. As it is protected in the

constitutions of many countries, it is also guaranteed as a fundamental right in international human rights conventions. Religious affiliation is an important element of identity, complex and intertwined with other aspects of identity, such as cultural heritage, geographic ties and sociopolitical leanings. This requires deliberate and wise approaches at the global level, based on listening, inclusion and respect for diverse perspectives (Marshall, 2020). Moreover, this requirement is enshrined legally.

To summarize, religion has maintained its importance for all societies in every period of history. Religion has a function that both unites individuals and societies and differentiates them as they go into details. There is nothing more natural than taking advantage of the unifying power of religion to achieve the desired dialogue between societies belonging to different religions and cultures. At this point, it is important to try to minimize or, if possible, eliminate tensions and hostilities arising from differences in belief and culture.

References

- Belshek J. A. (2006). The Influence of Culture on the Negotiation Styles of British Students. *Annual Review of Education, Communication, and Language Sciences*. <https://research.ncl.ac.uk/media/sites/researchwebsites/arecls/jalalali.pdf>.
- Hedges P. (2020). Conceptualising Social Cohesion in Relation to Religious Diversity: Sketching a Pathway in a Globalised World. *RSIS Publications. Interreligious Relations, 16*. <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2020/07/IRR-Issue-16-May-2020.pdf>.
- Marshall K. (2020). Freedom of Religion or Belief in International Relations: Basic Principles, Nagging Debates. *RSIS Publications. Interreligious Relations, 18*. <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2020/10/IRR-Issue-18-July-2020.pdf>.

ПОЯВА НЕОЛОГІЗМІВ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ

На сьогодні однією з найактуальніших та найбільш обговорюваних тем у світі є коронавірус COVID-19. З самого початку пандемії сучасна українська мова суттєво поповнилася новими запозиченнями, лексичними інноваціями, що стали основою для опису нинішнього стану мови української розмовної комунікації.

Як відомо, термін *coronavirus SARS-CoV-2* в медичній термінології існував уже у ХХ сторіччі та позначав об'єднану групу (родину) хоч і споріднених, але різних вірусів, лінгвопрагматична мета якої була спрямована на відображення спеціалістичних текстів медичного спрямування. Складна лексема була утворена у 1968 році від латинських слів *corona* («вінець») та *virus* («отрута»), назву пов'язують із візуальною зовнішньою специфічною формою вірусу під мікроскопом, оскільки він нагадує сонячну корону з шиповидними виступами.

Під час пандемії, яка розпочалася у 2019 році, в українській мові з'явилася велика кількість неологізмів та запозичень (часто із збереженням оригінальної орфографії й звучання) на позначення існуючих та нових явищ у суспільстві. Деякі з них наведено нижче:

- *ізоляція* – обмеження свободи дій людини у суспільстві;
- *інфодемія* – фейкові новини, які поширюються з великою швидкістю;
- *ковидло* – повидло без смаку та запаху;
- *коронавірус* – гостре вірусне захворювання, що характеризується переважним ураженням дихальної системи та шлунково-кишкового тракту;
- *коронаістерія* – про людей, які вважають пандемійні обмеження занадто суворими;

- *коронапаніка, коронапсихоз, коронафобія* – страх людей заразитися небезпечним коронавірусом;
- *локдаун* – суворі обмеження переміщення, режим, при якому люди залишаються там, де були;
- *маскопаніка, маскобісся* – невизначеність із ситуацією одягати чи не одягати маску;
- *пандемія* – може бути медичною, епідеміологічною характеристикою великого спалаху інфекційної хвороби;
- *coronacut* – бажання або акт стрижки власного волосся через закриття перукарні або прийняття ролі перукаря для членів своєї сім'ї протягом цього часу;
- *covidiot* – той, хто ігнорує застереження щодо здоров'я громадян чи безпеки;
- *doomscrolling* – довготривале читання негативних новин;
- *zoombombing* – процес, під час якого зловмисники спеціально підключаються до чужих конференцій, які не захищені паролями, і демонструють в ефірі неприйнятний контент, що містить в собі насильство або порнографію.

Від абрєвіатури COVID на сьогодні утворено дуже багато нових складних інноваційних одиниць, переважна більшість яких була актуалізована або переосмислена з новою комунікативно-прагматичною метою або навмисно створена на позначення осіб, станів людини, процесів тощо з метою відображення поведінки людини в соціумі. Дериваційний потенціал абрєвіатури COVID став надзвичайно розповсюдженим для позначення всього, що пов'язано з коронавірусом. Наприклад, *COVID-вакцина, COVID-відділення, COVID-госпіталізація, COVID-лікарня, COVID-тести, COVID-паспорт, COVID-пацієнт, COVID-хворий, COVID-препарат* та багато інших слів.

Нові реалії життя, пов'язані з пандемією, спричинили величезне утворення та нагромадження інноваційних складних одиниць. Лексема *коронавірус* зазнала трансформації від назви хвороби до універсальної одиниці. Інтернет, соціальні мережі, телебачення та газетні тексти все частіше рясніють неологізмами, а «коронавірусна» лексика активно входить в мовлення споживачів. Переважна більшість номінацій, у відповідь на стресовість ситуації, спрямована на відображення нових реалій, змін, психоемоційних станів та містить негативну емоційно-оцінну конотацію (від суму, печалі до гніву і страху), на противагу яким меншість новотворів містить виразне гумористичне забарвлення (від легкої іронії до сарказму) та підкреслює комізм зображуваних ситуацій. Перелік складних лексичних інновацій, наведених вище, не вичерпує усіх проблем аналізованої тематики, оскільки питання, пов'язані з пандемією коронавірусу, відкриті до поповнення і потребують додаткових досліджень. Безсумнівним залишається факт, що складні лексичні новотвори, утворені й поширені в усному мовленні та письмових текстах ЗМІ і звичайних мовців під впливом коронавірусної хвороби 2019, залишаються в активному словнику української мови і після завершення пандемії.

Antonina SHUSHKIVSKA

FOREIGN LANGUAGE IN INTERCULTURAL COMMUNICATION AS A TEACHING COMPONENT FOR FUTURE MARKETERS

Globalization and powerful processes of integration of *Україна* cause a rapid growth in demand for specialists with fundamentally new skills, abilities and thinking. Trends in the socio-economic sphere and scientific-technological progress necessitate new

requirements for the professional level of specialists. The need for experienced professionals with established language competence remains relevant.

Despite the fact that marketing is a relatively new direction in business, marketing is gaining more and more popularity in the labor market. Marketing departments function in all major international companies, and businesses often turn to the services of marketing agencies.

Marketers increase their level of culture through the study of a foreign language, which is so important for specialists in this field, helping to better understand foreign markets, audiences in other countries, preparing campaigns and developing strategies abroad. In order to be successful and remain competitive, future marketers must not only have a good command of fundamental subjects, but also have high communication skills in several foreign languages, at least in English. This combination of professional and language skills is likely to bring success to future marketers in a more demanding job market.

It is important to note that in the first courses, attention should be focused on improving language competencies in general up to a high level of grammar, vocabulary, oral understanding, and only then move on to professionally oriented foreign language learning, reading professional texts with marketing vocabulary, and so on. Further, in the last courses, the use of a foreign language will be a mean of systematic expansion of professional knowledge, developing professional skills and abilities. It is this sequence that is better to prefer when the student first mastered the skills of a foreign language, and then proceeded to expand his foreign skills by studying professional vocabulary and by teaching professionally-oriented disciplines in a foreign language.

After reaching the B2–C1 level, it is much easier for future marketers to perceive non-adapted professional literature, original video and audio materials.

Language provides a dialogue of cultures. Modern society needs not just professionals in their field, but specialists in intercultural communication who are able to communicate

freely in one or two foreign languages. True knowledge of a language is not only fluency in oral and written skills, but also knowledge of its logic and culture. Possession of intercultural communication skills is the core around which the professional competence of a marketer is formed.

Роман СЛЮСАРЕНКО

РЕКЛАМНИЙ ВПЛИВ НА МІЖКУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ

В останні роки простежується чітка тенденція до економічної інтеграції, доступу до єдиних моделей і стандартів у різних галузях, прагнення до єдності. Процес глобалізації не нехтує й рекламою. Основною проблемою у сфері міжнародного рекламного маркетингу є ставлення споживачів з різних країн, особливо до таких питань: чи стають вони все більш однаковими, чи є їх відмінності постійними чи навіть більшими, методи реклами мають бути стандартними, чи навпаки пристосувати їх до поведінкової моделі кожної області?

Сьогоднішня реклама є не лише джерелом інформації, а й елементом, який сприяє формуванню конкретних стандартів споживання, а також споживчих бажань, відповідних стереотипів та образів.

Реклама є одним з найефективніших методів впливу на людину, що забезпечує модель розвиненої поведінки, вироблення та закріплення певних духовних і матеріальних цінностей, що стає постійним символом у суспільній свідомості того, що Людина (споживач) може змінити стиль та спосіб життя. Повідомлення про цінності, встановлення та формулювання конкретних правил, реклама є активним учасником соціалізації сучасних особистостей.

З давніх-давен існувало велике розмаїття національностей і національних культур, на місцях існувало партнерство з рекламою та саморекламою. Проте кожен

народ має велику кількість соціокультурних особливостей, знання яких сприяє формуванню ефективного комунікаційного процесу. У культурі кожного народу простежуються творчі здібності особистості, що визначаються прагненням виділитися з натовпу, але всередині культурної спільноти люди повинні дотримуватися традицій, виконувати певні ритуали. Кожна людина є рекламним лицем певної культури, а також центральним джерелом міжкультурної комунікації. З огляду на те, що реклама стає все більш глобальною, необхідні значні зусилля для її виведення на зовнішні ринки. У разі імпорту товарів в інші країни з іншими культурними особливостями, розміщення товару в рекламі слід коригувати з урахуванням національно-культурних особливостей: ознак людської поведінки; Художні способи, що відображають бажану емоцію; Образи, що мають специфічне символічне значення в культурі (приклади, символи, символи); Соціальні та національні символи, які з'являються з особою або зображенням особи, яка представляє повідомлення.

Свою діяльність в Україні здійснюють й західні рекламні агентства, в їх списку деякі корпорації є транснаціональними. Ці рекламні агентства в основному опираються на стандартизовану рекламу, мається на увазі географічно незалежний спосіб впливу на цільову групу. Як результат ми спостерігаємо приклади типової західної реклами, часто зі стереотипами, вони не враховують деталей реакції українських споживачів в результаті не викликають довіри. Така реклама провокує культурний конфлікт із громадянами країни, не враховуючи традицій, концепцій психології та природи українського народу.

Мультикультурна комунікація в рекламному просторі має отримувати користь від культурних особливостей регіону, його економічного та політичного розвитку. Щоб зрозуміти реальні потреби людини, необхідно використовувати методи адаптації, щоб увійти в її сприйняття навколишнього світу і таким чином стати частиною її життєвого простору. Причому для передачі інформації в нові ситуації

слід використовувати як візуальні, так і лінгвістичні методи, оскільки при створенні рекламного продукту (відео, повідомлення тощо) відбувається процес кодування, тобто. Створення повідомлення на основі національного мислення – образу людей світу, його сприйняття та вираження. Відомо, що важливими елементами менталітету є: мова нації, соціальні норми, прийняті в суспільстві, поточна та минула соціальна пам'ять, національні особливості, національна культура, релігія тощо. Тому при розшифруванні може бути частково порушена центральна ідея реклами.

Зараз багато міжнародних брендів покладаються на продажі на зовнішніх ринках і стандартизують свою політику незалежно від культурних відмінностей між країнами, що є життєздатним рішенням, але в довгостроковій перспективі менш помітним і неефективним.

Література

Мацак Ж. Г., Шульженко Ю. М. Реклама в контексті міжкультурної комунікації // [Електронний ресурс]: режим доступу-<http://intkonf.org/matsak-zhg-shulzhenko-yum-reklama-v-konteksti-mizhkulturnoyi-komunikatsiyi/>

Kateryna SOLODKA

FORMING A REMOTE COMMUNITY IN THE ERA OF ONLINE CLASSES

Higher education nowadays is an objective of crucial changes facing modern trends, such as life-long learning, remote studying to be able to combine processes and maintain work-life balance, etc. No doubt, the starting point for the whole world to start studying remotely became the outbreak of COVID-19. In 2020, online classes offered by most universities resolved many problems. Still, the transformed system of higher education does not meet all

the needs yet. The systems and servers are not always ready to host this much online traffic as well as a rise in security issues. This abstract focuses on the issue of building strong relationships between the students during the educational process implemented online.

When teachers and students are separated, maintaining and building new community links relies on creating new practices. In an article ‘Creating a welcoming and inclusive online learning community’, the deputy director of education at the University of Roehampton business school, when analysing online classes interactions concentrated on three elements: ‘the student-to-student interaction, the student-to-tutor interaction, and then the student-to-content interaction’ (Gibson, 2021).

The technologies came to satisfy the student-to-content issue. Many tutors became familiar with tools like Kahoot!, Mentimeter, and Padlet, they use several audios and video material, like Youtube creators' videos and podcasts.

The examination made by Shu-Chen Yen at California State University in 2018 among 85 students of face-to-face, online, and blended forms of studying says, there are ‘no significant differences in students’ academic achievement across the three teaching modalities’, ‘students from the three teaching modalities were equally satisfied the learning environment the instructor created’ (p. 8). Yet, student-to-student interactions became weaker.

A comparative study by Emtinan Alqurashi, 2020, between high and low-achieving students within online learning environments with the ‘quality of interactions’ as one of the indicators states that struggling or low achieving students found themselves in a real predicament with more misunderstanding and nonunderstanding (p. 14). Some strategies for intensifying student-to-student interactions remained the same, like discussions, common projects, etc. Still, the community is more than participation; it requires moving from participation to engagement, involvement, and action. Community is a quality level of group work. People contributing to the group goals are mostly there for achieving personal goals,

while community goals are equally significant to every member, and they work together each one playing his/her role.

“Online, the community is not worse than onsite... but it is different” (Patricia Cross Academy, 2020). The format of the studying changes some of its ideas and messages, gains new dimensions and rules. Some learners find it hard to understand the “flow”, perform, and communicate according to that flow. There emerge many awkward moments when many students start to talk simultaneously, have technological malfunctions, etc. All this could ruin the working process and leave some learners misunderstood and questions not answered. On the other side, having access to the Internet technologies while studying helps students self-educate and fill some gaps, easily refer to sources and be able to respond quicker.

One step, which can make the course of studying much easier is a plan. Everyone should understand “what”, “why”, and “how” they do while learning a subject online. Following the plan, students can self-reflect and adjust their online behavior, some can come up with ideas on how to improve the learning process, format, style, etc.

A survey conducted by SYKES, 2020, says, that 31% out of 1,500 U.S. college students respondents find text messaging between classmates the most useful platform feature for their learning. Understanding that they are not alone with the monitor help learners feel the social presence. What students can do off classes to make relationships grow in quality during the time of online classes is to meet each other offline if possible, remain in contact with their groupmates via different messengers, share and discuss their thoughts. This would also result in creating a healthy environment for discussion in classes. Students also lack break times where they could talk to each other and share their worries and thoughts. Featuring short extracurricular video conference sessions on some topics can help students express their opinions, come up with their projects, and develop trust between the group members, pitch ideas.

To sum up, remote studying may be considered a promising field; many changes are yet to be done. The success of these implications is associated with integrating flexible online

techniques. Many students lack in-person interactions with classmates and instructors, feel a lack of campus community, hence providing extracurricular activities and fixing existing interactions it is possible to raise the students' satisfactory rate.

References

6 strategies for building community in online courses. The K. Patricia Cross Academy. (2020, July 27). <https://kpcrossacademy.org/building-community-in-online-courses/>

Alqurashi, E. (2020). What do students engage with the most? A comparative study between high and low achieving students within online learning environments. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 1–16. <https://doi.org/10.1080/02680513.2020.1758052>

Creating a welcoming and inclusive online learning community. THE Campus Learn, Share, Connect. (2021, October 6).

<https://www.timeshighereducation.com/campus/creating-welcoming-and-inclusive-online-learning-community>

Survey report: Student & Online Learning during COVID-19. SYKES. (2020). <https://www.sykes.com/resources/reports/college-online-learning-experience-survey/>

en, S.-C., Lo, Y., Lee, A., & Enriquez, J. M. (2018). Learning online, offline, and in-between: Comparing student academic outcomes and course satisfaction in face-to-face, online, and blended teaching modalities. *Education and Information Technologies*, 23(5), 2141–2153. <https://doi.org/10.1007/s10639-018-9707-5>

Inna TOVKUN

USE OF INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES TO TEACH FOREIGN LANGUAGES

Modernization of the content of education at the present stage of development of society is not least associated with innovative processes in the organization of foreign

language teaching. Information and communication technologies are a powerful tool for learning, control and management of the educational process, as it is the most important parameter of the modern socio-cultural system. Internet resources are a familiar and convenient means of getting acquainted with the culture of other countries and peoples, communication, obtaining information, an inexhaustible source of educational process.

Modern communicative methods offer a wide introduction into the educational process of higher education institutions of active non-standard methods and forms of work. In practice, the following forms of work proved to be quite effective: individual, pair, group and team work.

The most effective are the following forms of pair and group work: inside / outside circles; brain storm; jigsaw reading; think-pair-share; pair-interviews and others (Bigich, Borysko, Boretska, 2013).

One of the technologies is the project method. Projects can be different: mono-projects, collective, oral, specific, written and Internet projects. Working on a project is a multi-level approach to learning English that includes reading, listening, speaking and grammar. The project method promotes the development of active independent thinking of students and orients them to work together.

An important means of innovative learning is also the use of an interactive whiteboard, personal computer and multimedia projector, which significantly increases the effectiveness of student learning and teaches to make presentations, helps to demonstrate and model situations; to increase the activity of students in the classroom; increases the pace of the lesson (Pavolokova, 2009).

Game is the most accessible activity for students. The game clearly shows the features of thinking and imagination, emotionality, activity, developing a need for communication. But the game gives good results only in combination with other types of

work: listening, talking, reading and others. A certain interactive method, namely "Interview", "Round Table", "Reflexive Circle", "Hotsummary", "Project", "Expert Groups", "Dozensofquestions", "Excursion", develops students' relevant skills. Grabaminute is a game in which a student is given 1 minute to present a term written on an interactive map. The participant should provide the most information about the subject / term, its meaning, use, etc. Anitemdescription is a game in which you need to describe the word or phrase indicated on the interactive cards, without naming the root of the word and without using gestures. The rest of the group, which has to guess the word, plays an active role. Chainstory - a game of logic, a manifestation of imagination and individuality. The essence of the game is to continue the story of the previous student.

In discussion group forms, in addition to theoretical explanation, there must be argumentative answers. Discussion forms force students to analyze thoughts before voicing them, because it is necessary not only to speak, but also to explain the course of their own thoughts: "Roundtable" (a collective game to solve a common problem); Scientific debate (educational debate-dialogue, in which students - representatives of different directions, defend their opinion, the opposite of others); Competition in small groups (motivational game that encourages students to be active); "Brainstorm" (a game that develops critical thinking); Situation (a game that develops the ability to react quickly and fantasize); Judicial sitting (game with distribution of roles and search for constructive answers); Training (a form of learning using different forms of work with a small group to improve skills in the process of modeling situations that are close to reality). Interesting interactive classes include tours in English and video recording (Kuzminsky, Omelyanenko, 2008).

The main problem of attracting interactive games is that the student often does not have his own opinion, and if he has, he is afraid to express it openly, to the whole audience. Continuous interactive classes significantly improve communication skills, as a result of

which the student's internal limitations disappear. In the process of communication, students learn: to communicate with different people, to express alternative opinions, to make informed decisions, to participate in discussions.

Interactive games with the involvement of multimedia technologies include the method of projects "Presentations", demonstration of video projects "Video projects", interactive games "First Million", "The brain of the class", "Blinking frames" and others. The use of multimedia technologies is possible to complement trainings and lectures. The main advantage of interactive learning is the combination with traditional methods. The interactivity of English language teaching methods is manifested in the synthesis of the above technologies, in a variety of forms of classes (Sazonenko, 2008).

Thus, there are a large number of innovative pedagogical technologies in the study of foreign languages. Their proper use allows you to practically increase the amount of conversational practice in the classroom, help to learn the material and use it in future lessons, perform didactic and various developmental functions. While there are many advantages, you should also keep in mind the disadvantages: with frequent use, the perception of interactive games becomes mechanical, loses creative interest, so it is necessary to diversify games and combine interactive teaching methods with traditional ones. Work in this direction is quite effective in teaching English to students.

References

Kuzminsky, A., Omelyanenko, V. Pedagogy. K .: Knowledge Press, 2008.

Sazonenko, A. Pedagogical technologies. In: G. Malchenko, T. Voronenko. K .: School of the World, 2009.

Encyclopedia of pedagogical technologies and innovations / N. Pavolokova. H.: Publishing group "Osнова", 2009.

Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for students in classical, pedagogical and linguistic universities / O. Bigich, N. Borysko, G. Boretska et al. / ed. by S. Nikolaeva. К .: Lenvit, 2013.

Ксенія ТРАЧЕНКО

ПИТАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ФАХОВОГО ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасний підхід до вивчення іноземних мов здебільшого спирається на вдосконалення навичок усного спілкування як у побутовому, так і професійному напрямках. Останнім часом підготовлена та впроваджена в практичне користування велика кількість підручників, насичених різноманітними матеріалами усного спрямування, оскільки сучасний мовний освітній процес віддає перевагу більш гнучким моделям навчання на противагу статичним параметрам організації навчального процесу. Отже, відбувається перехід від звичного граматико-перекладного методу викладання до комунікативного.

Насправді, навички усної комунікації дуже актуальні для подальшого особистісного та професійного розвитку, проте не треба зменшувати актуальність письмового перекладу, зокрема фахової літератури. Адже в процесі вивчення фахової іноземної мови майбутні фахівці повинні опанувати певні мовні компетенції для подальшої професійної взаємодії, а саме: досягти достатнього рівня володіння іноземною мовою, впевнено використовуючи спеціальну термінологію; вміти аналізувати та перекладати фахову літературу; редагувати іншомовні тексти; тощо. Очевидно, що для виконання цих та багатьох інших завдань набуття перекладацької компетентності суттєво допоможе підвищити рівень професійної підготовки майбутніх фахівців.

Загалом, сучасний підхід до перекладу текстів за фахом розглядається як двостороння діяльність, коли у процесі перекладу зіставляються не тільки дві мови, а й дві культури. До того ж, відбувається інтенсивний еволюційний процес у сфері спеціальної лексики внаслідок науково-технічного прогресу, що створює певні труднощі при їх перекладі.

Софія ЦИБУЛЯ

ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Культура – це комплексне поняття, яке має багато різних визначень. Найкоротше визначення цього поняття може виглядати так: «культура» - група або спільнота людей, яка ділиться з нами досвідом і змінює наш світогляд. Вона включає такі характеристики людини, як стать, раса чи етнічна приналежність. Поняття культури також включає групи, до яких ми приєдналися або є членами. Наприклад, ми бачимо, як культура переходить у нову сферу, змінює економіку або призупиняється. Коли ми думаємо про культуру в широкому сенсі цього визначення, ми знаємо, що всі ми одночасно відносимося до багатьох культур.

Шість фундаментальних моделей культурних відмінностей такі:

1. Різні методи спілкування.

Те, як люди говорять і поводяться, варіюється в залежності від культури та внутрішнього світу. Одним із аспектів спілкування є використання мови. У культурі певні слова та фрази використовуються різними способами. Наприклад, навіть у країнах, де англійська мова широко використовується, існує багато відмінностей між "означає" можливе "та" певно ".

Ще одним важливим аспектом процесу комунікації є рівень акценту на невербальному спілкуванні. Невербальне спілкування має більше спільного з

мімікою та мовою тіла; Воно також включає домовленості про розміщення, особисту відстань та термінологію. Крім того, різні правила щодо безперервності належного рівня спілкування можуть збільшити культурні непорозуміння.

2. Різне розуміння конфлікту.

Деякі культури розглядають конфлікти як щось позитивне, а інші як щось, чого ми повинні уникати. Конфлікт у Сполучених Штатах взагалі не заважає; Однак людям рекомендується вирішувати суперечки, що виникають. Насправді, для вирішення всіх питань необхідні зустрічі віч-на-віч. На відміну від цього, у багатьох східних країнах відкритий конфлікт сприймається як щось бентежне чи принизливе. Загалом, несерйозні конфлікти вирішуються мирно. Письмове спілкування може бути важливим способом вирішення конфлікту.

3. Різні методи виконання завдання.

Люди продовжують робити різні речі в залежності від їх культури. Деякі з цих причин – різний доступ до ресурсів, різні судження щодо винагороду, пов'язану з завершенням роботи, а також різні точки зору, час і різні уявлення про те, як будівлі та проекти поєднуються між собою. Коли справа доходить до співпраці над хорошим проектом, на початку співпраці існують різні культури щодо важливості побудови відносин. Наприклад, азіатська та латиноамериканська культури завжди цінували розвиток відносин на початку спільного проекту та за його межами, на відміну від Європи та США, які зосереджені на тому, щоб спочатку закінчити роботу до кінця. Європейці та американці, швидше за все, відразу звернуть увагу на наявні вакансії, таким чином розвиваючи відносини під час роботи. Це не означає, що люди з цих культур не бажають працювати чи цінувати стосунки. Це означає те, що для них в пріоритеті різні речі.

4. Різні методи прийняття рішень.

Роль людей у прийнятті рішень варіюється в залежності від культури. У Сполучених Штатах, наприклад, рішення приймаються періодично, тобто

керівникам доручається вирішувати проблему. У багатьох країнах Південної Європи та Південної Америки акцент робиться на прийнятті рішень. Коли рішення приймає група людей, більшість законів є поширеними в Сполучених Штатах; угоди з Японією є найкращим способом. У цих країнах, на бажання людей брати участь у прийнятті рішень можуть впливати їхні власні культурні інституції.

5. Різне ставлення до розкриття інформації.

У деяких культурах це не повинно бути чітко визначено як конкретний мотив чи інформація про почуття, конфлікти чи непорозуміння. Треба пам'ятати про це під час обговорення роботи з іншими. Коли справа доходить до конфлікту, пам'ятайте, що люди можуть виражати свої емоції по-різному. Проблема відома. Яка ваша роль у конфлікті? Те, що для вас нормально - це може розлютити інших. Ви також повинні подумати про зміну культури публікації, перш ніж вирішити чітко визначити ідеї, події та цілі, які цій публікації сприяють.

6. Різні підходи до пізнання.

Що стосується інформації, то є суттєві відмінності в культурній сфері – в сприйнятті інформаційного потоку. Європейська культура завжди сприймала інформацію, отриману за допомогою спеціальних методів, таких як читання та вимірювання, як більш важливу за знання. Порівняйте це з африканською культурою, яка вимагає практичних прийомів розпізнавання, включаючи символіку та мелодії. Історії з азіатських культур завжди підкреслювали дійсність знань, отриманих в процесі намагання їх ідентифікувати.

Актуальні публікації показали, що наше суспільство все більше звертає увагу на перспективи, якими раніше нехтували. Деякі особи, можливо, матимуть бажання провести ряд досліджень в бібліотеці, щоб краще зрозуміти поширені проблеми та запропонувати рішення. Деяким людям подобається відвідувати спільноти, де люди зіткнулися з подібними до їх проблемами і мали змогу піти далі.

Крім того, я хотілось би додати, що розуміння себе та нашої культурної історії, розуміння цих шести моделей культурного різноманіття може допомогти нам наблизитися до людей, які відрізняються від нас. Розуміння прикладів культурних відмінностей може допомогти нам поважати гідність інших, а не критикувати чи ненавидіти їх. Розуміння різних способів спілкування одноїкультури з іншою може покращити наше життя. Різноманітні форми людського спілкування відображають глибину світових філософських концепцій та ідей у їхніх традиціях. Розуміння цього дає нам ширший погляд про ті речі, що може запропонувати світ.

Олександра УМАНЕЦЬ

ПРОБЛЕМИ ДОСЯГНЕННЯ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЇ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА МАТЕРІАЛІ «АВТОРСЬКОГО ПРАВА»

Досягнення еквівалентності перекладу юридичної термінології у сфері інтелектуальної власності на матеріалі авторського права стає все більш затребуваною внаслідок розширення міжнародних культурних, технічних, економічних та інших зв'язків. Незважаючи на те, що ступінь досліджуваності авторського права як правового інституту інтелектуальної власності досить висока, проблема еквівалентності термінів англomовного та українського авторського права залишається маловивченою.

Когнітивна суть терміну обумовлена особливостями структури представленого ним знання. Саме така структура знання характеризується тим, що відображає собою частину спеціального знання, виробленого в певній науці. Це позначається в

таких аспектах організації термінів як дефінітивність, системність і функціональність термінів. З когнітивної точки зору, «системність терміна означає, насамперед те, що він і, відповідно, семантична його структура дефінує щодо тієї частини системи знань, яка виділяється в певній науці і становить предметну область цієї науки» (Зяблова, 2005).

Переклад може бути знайдений – шляхом порівняння правових систем – за допомогою відповідної лексики в іншій розглянутій мові (Гроте, 2003). Виходячи з цього, першим етапом аналізу будь-якої галузевої системи має бути виявлення структури термінів, що фіксують положення концептів спеціальної сфери діяльності (в даному випадку – авторського права) у фреймовій структурі, в якій концепти є її центральною частиною (Ивина, 2003). «Саме термінами, номінуються різні сторони виявлених опорних концептів, які складають основний корпус термінології» даної галузі права (Ивина, 2003).

Концепт «авторське право» передбачає юридичний та матеріальний захист від використання запатентованого винаходу сторонніми особами. Він відображає ряд субконцептів, пов'язаних з: 1) типами авторського права; 2) виключним правом автора на використання свого винаходу; 3) сферою дії; 4) винагородою за використання винаходу; 5) термінами дії авторського права; 6) суб'єктами авторського права і 7) способами вирішення спірних питань. Спираючись на виділені субконцепти, можливо класифікувати всі одиниці даної терміносистеми з урахуванням їх належності до певних етапів регулювання відносин, що виникають у зв'язку зі створенням та використанням творів науки, літератури і мистецтва.

Зіставлення фреймів вивчених українських і американських термінів авторського права показує, що концепти американського права описані докладно, з чіткою диференціацією. В американському законі кожне поняття супроводжується дефініцією, уточнюється сфера його дії, обговорюється застосування терміна в рамках міжнародних договорів. Термінологічний аналіз текстів законів показав, що

для термінології як українського, так і американського авторського права характерні семантичні характеристики, які ускладнюють розпізнавання термінологічного значення.

Перший тип співвідношення значень одиниць вихідної мови і мови перекладу представлений повним збігом денотативних значень одиниці вихідної мови і одиниці мови перекладу.

Другий тип співвідношення значень одиниць вихідної мови і мови перекладу, коли обсяг денотативного значення одиниці вихідної мови покривається сукупністю значень декількох одиниць мови перекладу. Перекладацьке рішення залежить від конкретного контексту.

Третій тип співвідношення значень одиниць вихідної мови і мови перекладу виникає, коли певному терміну можна підібрати еквівалент тільки в певних контекстах, так як денотативне значення одиниці вихідної мови частково збігається і частково розходиться з денотативним значенням одиниці мови перекладу. Це такий тип співвідношення денотативних значень одиниць вихідної мови і мови перекладу, який найбільш часто зустрічається. У цьому випадку «кожна одиниця мови перекладу еквівалентна одиниці вихідної мови тільки в певних контекстах», крім того, «сукупність значення мови перекладу може не покривати всього обсягу значення одиниці вихідної мови» (Латышев, 2000).

Четвертий тип співвідношення одиниць вихідної мови і мови перекладу представлений відсутністю навіть часткової відповідності у вигляді одиниці мови перекладу. Основний масив становлять тимчасово безеквівалентні терміни і термінологічні реалії, зумовлені відмінністю правових систем, наявністю понять, властивих виключно американському праву.

Для досліджуваної галузі права проблема перекладу пов'язана, насамперед, з існуванням виключно американських правових понять, принциповою відмінністю правових систем двох країн, а також існуванням національно-культурної

своєрідності правової культури. Критерієм знаходження перекладацької відповідності в разі неспівпадання обсягу термінологічного значення в різних мовах ми вважаємо репрезентативність, тобто, здатність перекладу заміщати собою оригінал в мові та культурі перекладу. Ставлячи на перше місце репрезентативність перекладу, перекладач здійснює пошук не «формальної тотожності, а функціонального заміщення». Передбачається, що вивчення еквівалентності термінів у когнітивному руслі дозволить наблизити створення двомовних концептуальних юридичних словників, які репрезентативно відображають системно-логічні та лінгвістичні зв'язки між термінами на двох мовах.

Yelyzaveta VITSENKO

IMPACTS OF GLOBALIZATION ON EDUCATION

XXI century can be called a century of globalization. According to one of the definitions of the Cambridge dictionary globalization is a situation in which available goods and services, or social and cultural influences, gradually become similar in all parts of the world. Particularly this meaning is the best suitable for our current research.

We feel and observe globalization process all over the world and consume its products daily. However, are we truly aware of the real impact of it on every nation and on every sphere of person's existence? We would like to discuss in which way the younger generation is influenced by globalization, especially the education field.

Globalization offers both opportunities and challenges in education. It has rapidly changed the role of students and teachers/ instructors in the learning process. These relations have altered and become more like a partnership than a mentrancy. So, the way of teaching and delivering the information to learners is crucially different today. It is happening not only due to the partnership relations, but advances in technology and

changing in communication. There is much more information students are able to find online, the studying has become electronic-based. It means you don't need to be present at the specific time in the particular place to listen to the lecture, you can study in any place at any time. Thus, to be productive both students and teachers should manage to work online and be completely electronic literate.

The values and skills required globally have sharply broaden and it means students nowadays face even more challenges than 40-50 years ago. Learning has become a lifelong process, students have to develop their skills permanently, gain new experience and knowledge that can be applied in a competitive modern labour market. It is not enough anymore to be skillful in one area for only one particular state; they have to embrace as much information as possible in absolutely opposite fields and keep track on world trends in education and labour to become successful and find their place in the globalized world. In order to achieve this, global education is focused on issues that cross national boundaries and is directed on creating "global citizens".

Moreover, nowadays students have the opportunity to study abroad, live and develop themselves in different cultures. Universities worldwide offer plenty of grants in various fields in order to provide decent education for students from other states. This approach also helps to create multicultural society, where people from different nations, races and religions study and live together and build a new world. It immediately grows up the sense of tolerance among young generation and it is undoubtedly the benefit of globalization. However, there are problems related to globalized education that have to be solved.

Although globalization is considered to be a positive phenomenon in contemporary world, it is the reason for increasing gap between rich and poor. And it has immediate impact on education. Developed countries, as we have already defined, implement modern technology and means of communication to alter the very approach to education and the way it may be provided. However, second and third world countries either do not dispose

of it, or still haven't succeeded in using it properly. This creates bigger and bigger gap in education among countries all over the world. That's why, citizens of one state will be always more educated, more competitive and have higher chance to achieve noticeable success.

Another side of globalization in education is the illiteracy problem. Even though international organizations, including UNESCO, create strategies to shorten illiteracy in the world the result is not gratifying yet. According to UNESCO statistics the global illiteracy has decreased by 10 million people since 2015. But the number of non-literal youth and adults worldwide is still shocking- 773 million. Does it mean that globalization work only for states which are already developed and have high level of education within the state? It is going to remain an issue to consider about.

In addition, globalization blurs the cultural borders what leads to global assimilation and leaves no space for younger generations to remain citizens of their countries as well as they are "global citizens". As a result, traditions, customs, languages start vanishing. In the future it can result in the world without national identity and we doubt that it is a positive impact. To some extent, young generation can stop defining themselves as Ukrainians, Bulgarians, Italians and so on.

To sum up, globalization has a significant impact on modern society, especially on the education. We can argue about how beneficial or not this phenomenon is, but we can be sure that it consists of both advantages and disadvantages. Globalized education is on the one hand a consequence of globalization, and on the other hand – a response, as it brings up students who are going to meet all the requirements and expectations of global market and new challenging world. The question remains the same, how the educational gap can be overcome and when it is possible to do.

References

- Bakhtiari. S. (2006). Globalization And Education:Challenges And Opportunities. *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, 5(2). <https://doi.org/10.19030/iber.v5i2.3461>
- Chinnammai S. (2005). Effects of globalisation on education and culture. *ICDE International Conference*.
- UNESCO International literacy day 2021 (2021). *Fact sheet*. <https://en.unesco.org/sites/default/files/ild-2021-fact-sheet.pdf>

Єгор ВОЛОШИН

РОЛЬ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Все, що створено людиною або має до неї відношення, є частиною культури. Комунікація і спілкування виступають важливою частиною людського життя, а тому і частиною культури. Американський дослідник О.Тейлор в своїй книзі «Міжкультурна комунікація: важливий вимір ефективної освіти» стверджує, що комунікація – це породження культури. Спосіб, за допомогою якого люди спілкуються, обумовлений їхньою культурою. Людина може знати більше однієї культури, бути експертом з декількох культур, але беззаперечним буде одне: комунікація – це продукт і витвір культури (Taylor, 1990).

Комунікація є процесом обміну повідомленнями, постійно відбувається відтворення смислів, так як вони не збігаються у людей, що говорять на одній і тій же мові, що виростили в одній і тій же культурі (Lin, 2004).

Термін «міжкультурна комунікація» у вузькому розумінні з'явився в літературі в 1970-х роках. Першими до розробки питання міжкультурного

спілкування вдалися науковці в США, де виникла необхідність вивчення проблеми конфронтації різних расових та етнічних груп. Дослідникам вдалося обґрунтувати комплексність феномену людського спілкування загалом, а також значні відмінності в стандартах, цінностях, уявленнях, моделях мислення та поведінки, які властиві представникам різних культур. З 80-х років минулого століття дослідники США і Західної Європи у галузі соціології, культурології, психології, лінгвістики, філософії виявляють підвищений інтерес до проблематики міжкультурної комунікації. Серед найголовніших завдань теорії міжкультурної комунікації – попередження та усунення міжкультурних непорозумінь.

При вступі у комунікацію носіїв різних культур є цілком вірогідною поява певних проблем, що від початку пов'язані з причетністю до різних культур. Чим ближчі культури, тим легше спілкуватися їхнім представникам. Віддаленість культур може стати перешкодою на шляху до порозуміння. Проблема міжкультурної комунікації важлива у багатьох сферах людської діяльності, але за останні десятиліття особливо гостро вона постає у сферах економіки та міжнародної політики. Для подолання непорозумінь та конфліктів необхідним є вивчення взаємозв'язку між культурою та комунікацією через виявлення притаманних різним народам культурних моделей.

Спілкування між представниками різних культур може бути ускладнене і тим, що між культурами існують певні відмінності у використанні засобів комунікації. Тому багато науковців поділяють культури на індивідуалістичні та колективістські. Прикладом перших може бути американська культура, оскільки її представники велику увагу приділяють змісту повідомлення, а не способу, тобто головним виступає контекст. Для таких культур характерним є когнітивний стиль обміну інформацією: вимоги висуваються до точності використання понять, логіки висловлювання. Представники ж колективістських культур, крім контексту повідомлення, значну роль відводять співрозмовнику та ситуації спілкування, це

переносить важливість на форму повідомлення, тобто замість «що» наголошується «як». Відомо, що важливу роль у міжособистісному спілкуванні відіграють вербальні компоненти, які є основними носіями значень повідомлень.

Водночас деякі дослідники стверджують, що частка невербальних сигналів у міжособистісному спілкуванні становить 60% – 80% (Бацевич, 2004). При взаємодії культур можуть виникати ненавмисні збої у процесі комунікації і конфлікти, спричинені відмінностями вербальних і невербальних кодів у носіїв різних культур. Важливу роль в міжкультурній комунікації відіграють специфічні символи, стереотипи, упередження, національний мовленнєвий етикет. Культура спілкування є одним із пріоритетних компонентів професійної культури фахівців.

Закономірно постає питання щодо з'ясування можливостей встановлення діалогу між людьми різних культур. Зокрема, А. Гуревич, виокремлює два шляхи здійснення цього процесу. По-перше, для суб'єктивного сприйняття чужої культури, наголошує науковець, необхідно відкидати все, що лежить за межами культурного тексту, залишаючи лише те, що відповідає власному розумінню останнього. Цей шлях полегшує адаптацію тексту до свого світосприйняття й усвідомлення культури «чужого». Суть іншого шляху полягає в пошуку шляхів найбільш глибокого занурення у смисл «чужої» культури без втрати її своєрідності (Гуревич, 1976).

Міжкультурна компетентність є однією з найважливіших навичок сучасного фахівця. Для того, щоб полегшити перебування в культурно іншому середовищі, а також сприяти налагодженню комунікації між представниками різних культур у власній країні, необхідно формувати міжкультурну компетенцію. Саме сукупність таких професійних рис, як теоретичні знання щодо національних культур і моделей виховання; психологічні особливості особистості (відвертість, гнучкість, терпимість, готовність працювати з представниками інших культур); знання іноземної мови, допоможуть індивіду легше пристосуватися до іншомовного

культурного середовища та зрозуміти національну само- бутність співрозмовника (Шавкун, 2009). Слід зазначити, що згідно з цим положенням, навчання іноземної мови здебільшого розуміється як підготовка до діалогу культур, процес пристосування до іншої культури, розвиток «вторинної мовної особистості». У цьому процесі зростає роль засвоєння не тільки мовних і мовленнєвих умінь та навичок, а й соціокультурної інформації про країну, мова якої вивчається, норм і способу життя, системи понять, кодексу поведінки, загально- прийнятих форм діяльності, правил, законів, принципів та цінностей суспільства, у якому функціонує мова. Таке розуміння ролі культури в навчанні іноземних мов зумовлює необхідність занурення в національно-мовний менталітет народу, духовно-культурний світ людини.

Вищі навчальні заклади відіграють важливу роль у розвитку міжкультурного діалогу через свої освітні програми, виступаючи як дійові особи в більш широкому суспільстві і як місця, де міжкультурний діалог здійснюється на практиці. Саме заклади вищої освіти та університети ідеально визначаються через свою універсальність, неупередженість, відкритість новому та відкритість світові, що базується на освітніх цінностях. У Білій книзі міжкультурного діалогу Ради Європи стверджується, що університети мають величезний потенціал для створення «міжкультурних інтелектуалів», які надалі можуть відігравати активну роль у суспільній сфері. Цьому повинні сприяти наукові дослідження міжкультурного навчання, спрямовані на розгляд аспектів «вчитися жити разом» і культурного розмаїття у всіх навчальних заходах.

Тед Кентл стверджує, що в сьогоденних культурно різноманітних суспільствах життєво важливо, щоб громадяни набували навички культурної орієнтації та міжкультурної компетенції, щоб громадяни могли досліджувати інші ідентичності, зрозуміти інші культури й цінувати інші нації, етнічні групи та віросповідання (Cantle, 2012).

Отже, міжкультурна комунікація є особливим видом комунікації як смислового та ідеально-змістового аспекту соціальної взаємодії, що передбачає реалізацію процесу спілкування між носіями різних мов і різних культур. Сьогодні, у XXI столітті, ми живемо в мультикультурних суспільствах. Ситуацію, що склалася, треба розглядати та розцінювати як таку, що збагачує нас своїм різноманіттям. Міжкультурне спілкування передбачає поряд із мовною компетенцією також знання національно-культурних і соціальних правил, традицій і норм з урахуванням конкретних соціальних умов.

Література

Cantle T. Interculturalism: The New Era of Cohesion and Diversity. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2012. p. 126

Lin M. Is There an Essential Difference between Intercultural and Intracultural Communication? // Intercultural Communication. 2003-2004. – № 6.

Iando L. Taylor. Cross-Cultural Communication: An Essential Dimension of Effective Education. Revised and reprinted, 1990.

White Paper on Intercultural Dialogue: “Living together as equals in dignity”. Strasbourg : Council of Europe. Committee of Ministers. 2008. 35 p.

Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф.С. Бацевич. К.: Академія, 2004. – 343 с.

Грушевицкая Т.Г., Попков В.Д., Садохин А.П. Основи межкультурной коммуникации: Учеб. для вузов. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 352 с.

Гуревич А. Я. Средневековая литература и ее современное восприятие. О переводе «внутри «Песни о Нибелунгах» / А. Я. Гуревич // Из истории культуры средних веков и Возрождения. М.: Наука, 1976. 311 с.

Шавкун І. Г. Міжкультурна комунікація як складова сучасної менеджмент-освіти / І. Г. Шавкун // Культурологічний вісник нижньої Наддніпрянини. 2009. С. 115-117.

МЕХАНІЗМИ ТА ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ СИНТАКСИЧНОЇ ІНВЕРСІЇ У ХУДОЖНЬОМУ КОНТЕКСТІ

Порядок слів будь-якої мови є ключовим питанням її синтаксису. Як не може бути речення без слів, так не може бути речення без визначеної, притаманної саме цій мові, упорядкованої послідовності слів. Порядок слів визначається цілою низкою чинників, але в першу чергу будовою мови, її типологічними характеристиками, граматичними правилами та традиціями, функцією речення в тексті, а також певною мірою (залежно від типології мови) структурою актуального членування речення. Незважаючи на те, що в англійській мові розташування слів у реченні достатньо жорстке, все одно цілком допустимою є деяка гнучкість, тому прямий порядок членів речення може зазнавати змін. У широкому значенні термін *інверсія* означає винесення будь-якого компонента речення в незвичне для нього положення в реченні з метою емпатичного виділення цього компонента.

Основними видами інверсії є граматична, смислова та стилістична. Граматична використовується не для вираження будь-яких додаткових смислових чи стилістичних нюансів перш за все тому, що інвертований порядок слів є єдино можливим для певної граматичної конструкції. Тому граматична інверсія є лише носієм граматичного значення і не є безпосереднім об'єктом перекладу. Смислова інверсія означає зміну послідовності слів для виділення чогось *нового*, тобто смислового центру висловлювання. Вона зазвичай має місце у тих випадках, коли в реченні відсутній прямий додаток, а на першому місці стоїть обставина. Стилiстична інверсія, в свою чергу, включає в себе всі випадки зміни порядку слів для емпатичного підкреслення того чи іншого члена речення.

Найчастіше, яскравими прикладами граматичної інверсії є питальні речення: *Is this a long story? Wasn't it a nice evening?* За наявності смислової інверсії в обох

мовах у реченнях низка слів, що виражають *нове (рема)*, виноситься в кінець речення. Оскільки в українській мові порядок слів може вільно змінюватися для виділення *нового*, передача смислової інверсії не завдає труднощів при перекладі: *Thus ended their childhood. – Так закінчилося їхнє дитинство.*

Стилістична інверсія притаманна емоційно забарвленій мові і вживається в ораторському, художньому та публіцистичному стилях. Значна частка експресії, емоційності, що характеризує діалогічне або полілогічне мовлення персонажів художнього твору, значною мірою створюється різними емпатичними засобами, як лексико-граматичними, так і синтаксичними. Конструкції в мові оригіналу, які несуть емпатичне навантаження, в мові перекладу можуть мати слабкіше або навпаки сильніше емпатичне навантаження.

При інверсії обставини на перше місце виноситься обставина, далі допоміжна частина присудка; смислова його частина йде за підметом. При перекладі українською мовою емпатичних речень з інверсією залежно від контексту зазвичай використовують лексичні (слова-посилувачі) або синтаксичні (зміна структури речення) засоби: *Hardly could we hear our own voices for the noise of the trains. – Через страшенний гуркіт потягів ми ледве чули свої голоси.* Тут застосовано перекладацьку трансформацію додавання лексичний підсилювач *страшенний*, адже жодна інверсія в перекладі не передасть вкладеного тут значення.

Інверсія прямого доповнення створює гостре враження в англійській мові і є сильним стилістичним засобом: *Talent Mr. Micawber has; capital Mr. Micawber has not. – Талант у містера Микобера є – капіталу немає.* Такий тип інверсії часто зустрічається в поезії.

При інверсії прийменникового прислівника відбувається винесення на перше місце прийменникового прислівника. Так, у романі «Посмертні записки Піквікського клубу» Ч. Діккенс створює дуже виразну картину швидких дій з допомогою інверсії декількох прийменникових прислівників: *Out came the chaise –*

in went the horses – on sprang the boys – in got the travellers. – Швидко вкотили коляску, миттю запрягли коней, хлопчики скочили в сідло і мандрівники вже сиділи на своїх місцях.

При інверсії присвійного займенника він у його наголошеній предикативній формі виноситься на перше місце в реченні, а іменник-підмет ставиться в кінці: *Yours is a long and weird story.* – Розповідь твоя довга і дивна. Тут при перекладі емфатичної конструкції потрібно використати синтаксичну перестановку членів речення.

У наведених вище випадках використовується стилістична інверсія (або ж інверсія з підсиленням); даний стиль впливає на сенс сказаного. Такі речення носять емоційне забарвлення, переносячи логічний наголос на інвертоване висловлювання. Цим реченням властивий певний інтонаційний тон. При перекладі подібних емфатичних конструкцій важливо пам'ятати, що початок і кінець речення мають важливіше значення, ніж середина. У даному випадку емоційність висловлювання передається при перекладі лексичним шляхом, тобто введенням слів-підсилювачів на кшталт: *не тільки, відразу, мало того, саме, вже, ще, і, і саме, а, ось, ж, ще.*

Отже, на основі викладеного вище можна стверджувати, що інверсія в англійській мові є дуже виразним емфатичним засобом, чого не можна сказати про українську мову. Завдання перекладача при роботі з емфатичними інвертованими конструкціями полягає у виборі таких засобів перекладу (лексичних або/та граматичних), які б якнайповніше передавали всю акцентовану виразність оригіналу. Відомо, що граматичні явища однієї мови відрізняються від граматичних явищ іншої, хоча інколи вони можуть збігатися. Ця різниця особливо помітна під час перекладу. Але основною метою перекладу є не збереження граматичних конструкцій, які використав автор, а відтворення точного смислу кожного висловлювання, послуговуючись адекватними засобами мови перекладу.

STILISTISHER ASPEKT DER ÜBERSETZUNG VON LANDWIRTSCHAFTLICHEN TEXTEN

Der aktuelle Entwicklungsstand von Wissenschaft und Technik ist durch eine rasante Zunahme und Entstehung neuer Konzepte und Begriffe gekennzeichnet. Der Informationsaustausch zwischen ausländischen und einheimischen Wissenschaftlern macht die Beschäftigung mit der Problematik der fachwissenschaftlichen und technischen Übersetzung besonders relevant. Die Übersetzung landwirtschaftlicher Texte gehört zur Unterart der Fachübersetzung. Es hat die Hauptmerkmale des wissenschaftlichen und technischen Stils, unterscheidet sich aber gleichzeitig in seinen Merkmalen, die für diese Unterart der Übersetzung einzigartig sind. Bis heute gibt es viel Literatur zur Stilistik naturwissenschaftlicher und technischer Texte. Das theoretische Verständnis der Stilistik wissenschaftlicher und technischer Texte, insbesondere der Texte des landwirtschaftlichen Profils, ist aufgrund der Notwendigkeit eines umfassenden Studiums der Sprache von Wissenschaft und Technik im gegenwärtigen Stadium des wissenschaftlichen und technischen Fortschritts von besonderer Bedeutung. Daher besteht heute die Aufgabe darin, den Stil von landwirtschaftlichen Texten im Detail zu betrachten. Die Relevanz des Studiums des wissenschaftlichen Textes des Agrarprofils ergibt sich aus neuen Herausforderungen, die sich in der modernen wissenschaftlichen und technologischen Revolution vor der angewandten und wissenschaftlichen Linguistik ergeben (Abstraktion eines wissenschaftlichen Artikels, Standardisierung der Terminologie, Erstellung terminologischer Wörterbücher nach Spezialisierung, wissenschaftlich und technisch Übersetzung usw.). Die Grundlage für die Lösung einer Reihe dieser Probleme im Zusammenhang mit dem Studium der Wissenschaftssprache ist eine facettenreiche Analyse des wissenschaftlichen Textes des landwirtschaftlichen Profils. Da die Texte des

Agrarprofils dem wissenschaftlichen undtechnischen Funktionsstil angehören, sollten Sie die Hauptmerkmale der Stilistik wissenschaftlicherund technischer Texte berücksichtigen. Mit dem Begriff ist zunächst die stilistische Gliederung desTextes verbunden, unabhängig von der Genrezuordnung des Textes; andere Merkmale stehen imSchatten des Begriffs, sind aber Fachleuten gut bekannt, obwohl jeder Autor eine solcheKonfiguration auf seine eigene Weise versteht und definiert. Ein Begriff ist ein Wort oder eine Phrase, die ein Konzept aus einem bestimmten Bereichwissenschaftlicher Erkenntnisse oder Praxis bezeichnet. Begriffe sind speziell daraufausgelegt, kognitive Informationen zu vermitteln. Sie werden in den systemischenZusammenhang mit anderen Begriffen einbezogen und suchen die Eindeutigkeit (Monosemation) in diesem Wissens- oder Tätigkeitsbereich. Die Begriffe sind vonstilistischer Neutralität geprägt und hängen nicht in eigener Weise vom Kontext der Konfigurationab.Natürlich verwenden wissenschaftliche und technische Materialien nicht nurterminologisches und spezielles Vokabular. Sie enthalten eine große Anzahl häufig verwendeterWörter, die in jedem funktionalen Stil verwendet werden. Im wissenschaftlichen und technischenVokabular kommen umgangssprachliche Elemente, des Jargons oder der Terminologie vor, die inbegrenzten Bereichen der Technologie und Technologie tätig sind. Sie sind auch auf dasneue naturwissenschaftliche und technische Vokabular zurückzuführen. Berufsslang, insbesondere in Industrie und Volkswirtschaft, fungiert als spontan entstandene Wörter innerhalb eines bestimmten Subtextes zur Benennung neuer Konzepte, Prozesse und Dinge. Sie sindnormalerweise kurz und ausdrucksstark, frei von negativen Konzepten und werden voneingeschränkten Staatsbürgern verwendet. Die erfolgreichsten von ihnen werden schließlich in derTerminologie fixiert und erhalten allgemeine Anerkennung in diesem Bereich, und einige wechselnzu anderen Bereichen und zu einer gemeinsamen Sprache. In wissenschaftlichen und technischenTexten eine sehr hohe Konzentration

kognitiver Informationen. Dies wird insbesondere durch die Verwendung von Abkürzungen erreicht. Sie mögen in diesem Wissensgebiet bekannt sein, aber es gibt auch eigens für diesen Text gebildete Abkürzungen in verschiedenen Sprachen. Die Auswahl des Vokabulars im Stil wissenschaftlicher Prosa unterliegt einer der Hauptaufgaben: dem Leser das beschriebene Phänomen in einer Vielzahl von Merkmalen, die dieses Phänomen charakterisieren, angemessen vermitteln. Für wissenschaftliche und technische Materialien ist die englische Sprache, nämlich landwirtschaftliche Texte, durch das Vorherrschen einfacher Sätze gekennzeichnet, die im Durchschnitt mehr als die Hälfte der Gesamtsatzzahl im Text ausmachen. Gleichzeitig ist die Anzahl komplexer Sätze relativ gering. Dabei ist zu beachten, dass wissenschaftliche und technische Texte bei aller stilistischen Distanz zur lebendigen, an verschiedenen Ausdrucksmitteln reichen gesprochenen Sprache dennoch eine reiche Zahl von mehr oder weniger farbneutralen sprachlichen Kombinationen technischer Natur enthalten. Die Aufgabe der wissenschaftlichen und technischen Literatur besteht darin, dem Leser bestimmte Informationen klar und genau zu vermitteln. Erreicht wird dies durch eine logische Untermuerung der Darstellung von Faktenmaterial, ohne den Einsatz von emotional gefärbten Wörtern, Ausdrücken und grammatikalischen Konstruktionen. Merkmale des wissenschaftlichen und technischen Stils sind seine Aussagekraft (Inhalt), Logik (klare Abfolge, klare Verbindung zwischen Hauptgedanken und Details), Genauigkeit und Objektivität sowie Klarheit und Klarheit. Einige Texte dieses Stils können diese Merkmale mehr oder weniger aufweisen. Es besteht jedoch die Überzeugung, dass ein wissenschaftlicher Text nicht nur ein separater Stil mit einer gut beschriebenen Reihe von Eigenschaften (Objektivität, Genauigkeit, Klarheit usw.) ist, sondern in erster Linie eine speziell organisierte Präsentation, deren Hauptrolle seine Autor - Subgegenstandes Wissens und der Erkenntnis spielt. Der wissenschaftliche Stil

landwirtschaftlicher Texte ist also darauf ausgerichtet, genaue Informationen zu einem bestimmten Bereich der Landwirtschaft zu vermitteln und den Erkenntnisprozess zu festigen. Diese funktionale und stilistische Vielfalt der Literatursprache dient dem Bereich Wissenschaft, Technik und Produktion und wird daher in Monographien, wissenschaftlichen Artikeln, Dissertationen, Abstracts, wissenschaftlichen Berichten, Patenten, pädagogischer und wissenschaftlicher Literatur, Berichten zu wissenschaftlichen Themen und mehr umgesetzt. Dieser Umstand bestimmt die Art der Merkmale des wissenschaftlichen Stils in landwirtschaftlichen Texten.

References

Greiner, N. Übersetzung und Literaturwissenschaft. Grundlagen der Übersetzungsforschung. Band 1. – Tübingen: Narr, 2004.

Mehmet Tahir Öncü, Izmir. Konzeption einer modell- und wissensorientierten Textanalyse. Diyalog 2013/2: 135-138. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/430274>.

Heorhiy YERMAKOV

FUNCTIONING OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS: INTERCULTURAL COMMUNICATION

Recent developments show that many businesses are cultivating a global focus by sourcing, producing, importing, or exporting their goods and services around the globe, which makes intercultural communication and negotiation gain substantial prominence in the international business management. Further, international business etiquette (the

expected rules of behaviour for intercultural communication and management) has become increasingly important because of the mobility of people.

Authors Bovee and Thill (2010) stressed that learning the skills of proper etiquette in preparation for international assignment is one of the critical requirements for business success in a competitive context. As the authors stated, some behavioural rules are formal and specifically articulated and others are informal and learned over time which influences the overall behaviour of majority of people in a society most of the time.

It is noted that as managers appreciate, value, and respect cultural differences, they develop a better understanding of people's behavioural patterns which gives them a much better understanding of how to properly interact while conducting business. Similarly, O'Rourke (2010) identified the most common factors contributing to managers' failure to perform effectively in international business assignments as the inability to understand and adapt to foreign ways of thinking and acting as opposed to technical or professional incompetence.

As interest in participation in the global marketplace increases, managers are required to adapt to new cultures and to become sensitive to differences among people. Bovee and Thill (2011) added that supervisors face the challenge of acknowledging the expected behaviours of diverse employees, multinational teams face the problem Int'l Organizations & Operations – Cross Cultural Comm. 5 of working together closely, and businesses have the difficult task of peacefully negotiating with international business counterparts. Thus, the suggested strategic globalization imperative for international business undertaking requires a practical analysis and application.

When conducting business in England, the rules of business etiquette are controlled and determined by the English businesspersons' reserved character and strong sense of identity (Harper, 1997). For example, Martin & Chaney (2011) explain that conservative attire of excellent quality is important in England when judging dress and appearance.

There, as well as, in other European countries, dress is an indication of social and business status. Therefore, it is important to dress your best by selecting clothing made of quality fabrics with fine tailoring in Great Britain. In addition, accessories should be of high quality and reflect good taste. English inappropriate attire includes sweat suits and tennis shoes, which are viewed as appropriate only for athletic activities.

The English businesspersons' negotiation processes also reflect their cultural characteristics; they are very formal and polite and place great value on proper protocol and etiquette (Chaney & Martin, 2011). In addition, the authors note that the English can be tough and ruthless negotiators and can sometimes appear quaint and eccentric, many times causing other cultures to underestimate their skill. Mole (1997) adds that the English businesspersons quickly lose reserve when their basic assumptions about themselves are challenged or questioned.

References

Trompenaars, F. (1994). *Riding the Waves of Culture: Understanding Diversity in Global Business*. Burr Ridge, IL: Irwin, p. 14.

Fishman, C. (2006). *The Wal-Mart Effect*. New York: Penguin.

Landler, M., & Barbaro, M. (2006, August 2). *International Business; No, Not Always*. New York Times, pp. A1, A3.

U.S. Census Bureau. (2010, October). *Top 10 Countries With Which the U.S. Trades*. <http://www.census.gov/foreign-trade/top/dst/2010/10/balance.html>

СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕЛІТЕРАТУРНОЇ ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ

Нелітературні одиниці, які в мовознавстві мають низку синонімічних термінів (маргінальні/неформальні елементи, експресивне розмовне мовлення, лексика обмеженого вжитку, субстандартні одиниці, некодифікована/знижена лексика тощо), обмежені функціонально: 1) територіальною поширеністю, окремими діалектними ареалами, 2) професійною сферою, 3) поширеністю серед певних груп людей, об'єднаних за різними соціальними ознаками (Грачов, 1996).

Термін сленг в перекладі з англійської мови означає «мова соціально чи професійно відособленої групи в протилежність літературній мові; варіант розмовної мови (в тому числі експресивно забарвлені елементи мови), що не співпадають з нормою літературної мови (Мороховський, 1991).

Існує багато способів творення нових слів, наприклад, афіксація, словоскладання, основоскладання, скорочення, аббревіація тощо. За словами О. Лашкевича, поряд з традиційними типами словотвору (суфіксація, словоскладання, усічення і конверсія) все більшого поширення набувають слова, утворені за допомогою аббревіації, злиття морфем і їх частин (*blending* в англійській термінології) і різні змішані типи лексичних одиниць (Лашкевич, 2007).

Усі способи словотвору нелітературної лексики можна поділити на продуктивні та непродуктивні. В українській мові переважає афіксальний спосіб словотворення, зокрема суфіксальний. Особливе дериваційне розмаїття притаманне молодіжному сленгу та кримінальному аргю. Наприклад: *баклан* – *бакланити* (говорити), *дрек* – *дрековий* (поганий, неякісний), *хіпі* – *хіпувати* (вести спосіб життя хіпі; одягатися незвично, подібно до хіпі), *пиво* – *пивняк*, *пивасик*, *тусувати* – *тусування* (збирання групами (за віком, інтересами т.ін.)), *сушити* – *сушняк* (сухе

вино; сильна спрага після вживання наркотику чи спиртного). У системі словотворення сленгізмів англійської мови суфіксальний спосіб теж є одним із провідних, однак кількість продуктивних суфіксів є значно меншою, порівнюючи з українською мовою. Це такі суфікси, як -ed, -ing, -y, -er, наприклад: *bush* – *bushed* (втомлений; без грошей), *call* – *cally* (тюрма), *crook* – *crooked* (п'яний), *crum* – *crummy* (хворий; неприємний; брудний), *dope* – *dopy* (поганий, поганої якості), *drum* – *drummer* (бродячий торговець), *float* – *floating* (п'яний), *goof* – *goofer* (погано працювати), *stick* – *sticking* (багатий).

У сучасній англійській мові все більшої продуктивності здобувають такі типи словотворення, як блендинг і аббревіація. Блендинг / телескопія – процес з'єднання двох (а іноді і більше) слів без урахування їх морфологічної структури і заснований здебільшого на співзвуччі або милозвучності з'єднаних частин (Галишин, 2011, с. 680). Наприклад, *frenemy* (friend + enemy), *glamping* (glamorous + camping), *humongous* (huge + monstrous), *Internet* (international + network), *mocktail* (mock + cocktail), *motel* (motor + hotel), *smog* (smoke + fog), *Spanglish* (Spanish + English). Явище блендингу також притаманне і словотворенню в українській мові, зокрема нелітературній лексиці: основи можуть належати до різних сфер (літературні, жаргонні, іншомовні), напр.: дурбес 'дурна людина' ← дурак + балбес; драконат 'деканат' ← дракон + деканат; доконат 'деканат' ← доконати + деканат; кубанка 'товста жінка/дівчина' ← куб + банка; дістотека 'дискотека' ← дістати + дискотека; пунктаксис 'синтаксис' ← пунктуація + синтаксис;

Ще одним продуктивним способом словотворення в англійській мові є аббревіація – «слова, складені зі скорочених початкових елементів (морфем) словосполучення або утворені шляхом складання початкових букв слів або початкових звуків» (Ахманова, 1969), основною особливістю якого є деморфологізація структури слова і, отже, затемнення його етимології. Аббревіації

широко використовуються у сучасному інтернет-середовищі, наприклад: *LOL* (Laugh Out Loud), *ASAP* (As Soon As Possible), *OMG* (Oh My God), *FYI* (For Your Information), *G2G* (Gotta Go), *TTYL* (Talk To You Later).

Окрім поширених, тобто продуктивних, способів творення нелітературної лексики в англійській та українській мовах існують маловживані способи словотвору – непродуктивні. До них відносяться морфологічна передача, деаббревіація, мовна гра та конверсія.

Для утворення сленгів як в українській, так і в англійській мовах, застосовується такий спосіб словотворення як морфологічна передача, тобто заміна форм іншомовного слова формами, які відповідають граматиці рідної мови (Есенова, 2016). Як зазначає Т. Гарлицька, при даному способі запозичуються нейтральні лексеми, які, отримавши афікси мови-реципієнта, набувають стилістичного забарвлення і переходять до розряду сленгових (Гарлицька, 2015).

Деаббревіація – нове прочитання аббревіатур – один із шляхів появи нових одиниць нелітературної лексики, який не тільки підтверджує, що мова – живий організм, але й відображає фантазію, кмітливість та певну іронічність у ставленні молоді до сучасного світу. Наприклад: *ДК* 'дім культури' → дика конюшня; *КПЗ* 'кімната попереднього затримання' → кімната приємних запахів ('туалет'); *ПМК* 'пересувна механізована колона' → поки мати кормить; *GI* «government issue» (солдат) → «government Indian» (індієць, який забув рідну культуру й мову та прилучився до загальноамериканської культури), *FBI* (ФБР) (товстий, чорний невіглас, *FBI* – fat, black and ignorant), *SOS* (та сама старизна, *SOS* – the same old staff).

Отже, продуктивними в українській та англійській мовах є більш поширені способи і відносяться до них афіксальний (суфіксальний, префіксальний), осново- та словоскладання, аббревіація, скорочення слів і телескопія. Непродуктивними

способами, тобто маловживаними, є морфологічна передача, деаббревіація, мовна гра, конверсія.

Література

Ахманова, О.С. (1969). Словарь лингвистических терминов. Москва: Сов. энциклоп.

Галишин, І. (2011). Телескопія як один із новітніх способів словотвору в англійській мові. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Мовознавство. 3 (ч.2).* 82-87.

Гарлицька, Т. С. (2015). Словотвірний потенціал жаргонної лексики (на матеріалі російської, української та англійської мов). *Вісник Київського Національного лінгвістичного університету. Філологія. Т. 18. 2.* 23-30.

Грачев, М. А. (1996). Механизм перехода арготизмов в общенародный язык. *Русский язык в школе. 5.* 87-90.

Лашкевич, О. М. (2007). Тенденции словообразования в современном английском языке. *Вестник удмуртского университета. 5(1).* 45-52.

Мороховский, А. Н., Воробьева О. П., Лихошерст Н. И., Тимошенко З. В. (1991). *Стилистика английского языка.* Київ: Вища школа.

Viktoriia ZALVOVSKA

COMMUNICATIVE OBSTACLES IN INTERCULTURAL COMMUNICATION

Representatives of different linguocultures, achieving mutual understanding in the process of intercultural communication, have to overcome various communicative difficulties, which can lead to conflict situations. Such problems arise due to differences in mentality, behavior, perception and evaluation of real and imaginary reality of

representatives of different socio-ethnic communities. Communicative failures that interfere with the optimal interaction of partners are called communicative barriers or hindrances, which cannot be eliminated immediately in intercultural communication.

There is a very ambiguous approach to communicative barriers and hindrances in domestic science. Most scientists define the phenomena that reduce the effectiveness of communication, the term "barriers". Some researchers propose to use the terms "barriers" and "interference" as equivalent and interchangeable. There is no consensus among scientists and in the classification of communicative failures on various grounds.

Thus, V. M. Shepel identifies six main barriers:

- discomfort of the physical environment in which the message is perceived;
- listener involvement inertia (preoccupation with other problems);
- antipathy to other people's thoughts, stereotypes;
- language barrier;
- professional rejection - incompetent intrusion of the communicator into the professional sphere of the communicator;
- rejection of the communicator's image (Шепель, 1992).

Some researchers distinguish the following types of barriers to understanding: phonetic, semantic, stylistic, logical and socio-cultural. They include temperament, anger, fear, shame, contempt, etc. to the barriers of communication. Domestic researcher F.I. Sharkov classifies communication barriers as follows: technical, psychological, psychophysiological, social and cultural-national. Bobrova and Smirnova subdivides communicative failures into geographical, historical, state-political, departmental, economic, technical, terminological, linguistic, psychological, resonance. The point of view of Leontovich on the problem of communicative obstacles deserves attention. The

researcher proposes to differentiate the terms "obstacles" and "barriers", but then notes that there is no impassable border between them, as well as the fact that communication without certain problems is only theoretically possible.

As O.A. Leontovich notes, communicative disturbances can be of three types:

- 1) from the source/sender side;
- 2) from the recipient side;
- 3) from the environment side (Леонтович, 2002).

Interference from the environment are noise and poor visibility, physical distance (for example, when transmitting information by phone or fax).

Interferences on the part of the participants of communication are divided into physiological (speech and hearing defects, loss of vision, etc.); linguistic (phonetic, lexical and grammatical errors in the process of speech production, etc.); behavioral (inability to listen attentively to the interlocutor, etc.); psychological (adverse personality traits narrow-mindedness, etc.) and cultural (differences in mentalities and national characters, etc.) (Леонтович, 2002)

Verbal and nonverbal interference deserve special attention. Verbal interference at the phonetic level of intercultural communication includes the misunderstanding and mispronunciation of sounds. Phonetic errors arise from differences between the phonetic systems of languages. For example, sounds that have no analogues in the native language ([ts] and [s] for Americans) turn out to be difficult to reproduce, but are quite easily recognized among native sounds, as they do not resemble them. The main interference at the graphic level in the process of communication between Slavs and Americans is the use of two different alphabets - Cyrillic and Latin. There are also some verbal hindrances at the morphological level. Thus, the Ukrainian language uses a large number of affixes

that cannot be adequately transferred by means of English: to swim, to come, to come, to swim, to sail, to sail away, to sail away, etc. One of the barriers at the lexical level is the non-equivalent vocabulary, as it denotes objects and phenomena, which are not known to the foreigner and are not part of his picture of the world (borsch, kasha, czar, muzhik, troika, balalaika etc.). Interferences at the syntactic level are grammatical differences, mistakes in phrasing, word order, etc.

Non-verbal communication is one of the important functions of successful communication between partners in the process of intercultural communication, but the used non-linguistic signs may have different meanings for the participants of interaction. Non-verbal obstacles can be - not matching in different cultures mimics, gestures, body movements, appearance, distance in interpersonal interactions, the attitude to time as a parameter of communication, etc., even if the communicant has an excellent command of a foreign language. Thus, for example, in Europe Americans are considered inconsiderate because they speak louder than Europeans. Europeans often complain about Ukrainians that they listen with such a look on their faces, as if nothing is going on and it does not concern them, and they regard it as indifference. Ukrainians, in turn, are surprised by rather democratic, in their opinion, relations between a student and an instructor in the USA: free informal clothes, chewing gum in your mouth, the manner of sitting on the table during classes or putting your feet on a chair or a table.

Thus, effective intercultural communication is possible when there is a balance between the interacting cultures, mutual respect and psychological comfort. The emergence and overcoming of communicative obstacles in the process of communication contribute to the foreigner's entry into a new cultural and linguistic space, increase his competence, as well as develop the ability to choose the right communicative means depending on the situation of communication.

СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Міжкультурна комунікація – це складне явище, в якому беруть участь люди різних культур, груп, країн і форм комунікації. Хоча міжкультурні відносини сьогодні важливі, багато питань, пов'язаних з цим розвитком, широко обговорюються в науковому середовищі. Вони характеризують саме явище дотримуючись різноманітних методів і прийомів, пов'язаних з вивченням і аналізом культурних відносин, а також центром тенденції. У своєму екзистенційному процесі культура постійно звертається або до свого минулого, або до досвіду інших культур. Міжкультурна комунікація отримала назву через відсилки до інших культур. Процесом міжкультурної комунікації є форма діяльності, що включає знання іноземних мов, релігії, матеріальної та духовної культури іншого народу, цінностей, етики тощо, які разом формують поведінку спілкування партнерів. Лише поєднання цих двох видів знань – мови та культури – забезпечує ефективне спілкування, яке є основою успішної міжкультурної комунікації.

Тематикою міжкультурної комунікації є спілкування, що відбувається на різних рівнях, у різних аудиторіях, у двосторонньому, багатогранному, міжнародному аспектах. Метою міжкультурної комунікації має бути створення умов для розвитку конструктивного діалогу, рівного з іншими культурами.

Суть міжкультурної комунікації полягає в тому, щоб партнер (співрозмовник) вас зрозумів, тобто донести свою інформацію чітко та зрозуміло. Але щоб досягти порозуміння потрібно мати базу навичок та знань, які необхідні для комунікації зі

своїм партнером. Такий обсяг знань називається міжкультурною компетентністю. На сучасному етапі розвитку обізнану “компетенту” особу досить важко знайти.

Не можна обійти стороною питання щодо міжкультурних відносин і, що саме важливіше, глобалізації загалом. Ці явища проходять зараз, і вони мають безпосередній вплив на майбутнє країни та суспільства. Говорячи про міжкультурну комунікацію в професійному спілкуванні в цьому контексті можна уявити, що вона може бути пов’язана з різними типами і відносинами. Але вся комунікація стосується різних питань і проблем. У міру розвитку людської культури пов’язані з нею проблеми стають все складнішими і різноманітнішими. Питання соціальної та культурної компетентності та грамотності є дуже важливим для деяких професій. Однак для ясності та міжкультурної рівноваги важливо зберегти простір принципу креативності та простоти. Важливими можна виокремити такі проблеми, як:

Проблеми міжкультурного менеджменту. З цієї точки зору можна говорити про цінності в управлінні, де важливі всі фактори, хоча їх різноманітність зростає. Усі питання є важливими і вирішення цієї проблеми пов’язане з організацією міжкультурного менеджменту.

Проблеми міграції. Тут ми бачимо глобалізацію у формі біженців, тому що це основна сфера зростання культурного різноманіття. Як відомо, щороку кількість біженців збільшується. Кордони між культурами та націями розмиті. Ще важче контролювати далекосяжні наслідки культур або їх поширення у світовій спільноті.

Отже, міжкультурна комунікація є особливою формою спілкування, яка досягається завдяки знанням і навичкам, які потрібно розвивати в галузі своїх знань. При зіткненні двох представників різних культур, порозуміння досягається рідко. Міжкультурна комунікація вимагає розуміння та оновлення творчого підходу

сучасного суспільства. Щоб вирішити ці проблеми, нам спочатку потрібно зрозуміти, як змінюється людська культура та її особливості під впливом глобалізації. Які ключові кроки для досягнення цієї важливої мети нашої інформаційної системи, яка має забезпечити нам значне фінансування знань, інформації та інтелектуального розвитку.

Дарина ЗНОВ'ЯК

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ВИЯВ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

У сучасному світі важливе місце посідає проблема комунікації та спілкування, під якою мається на увазі застосування смислового методу обміну тією чи іншою інформацією. передачею певних повідомлень та особистою взаємодією індивідів один з одним. Міжкультурна комунікація не може відбуватися без соціальної взаємодії. Розуміння та сприйняття одне одного під час спілкування надає великий поштовх до подальшої реалізації плідних комунікативних стосунків.

Комунікація є важливим чинником існування суспільства, оскільки суспільства без спілкування немає. Комунікація є тим процесом, який і забезпечує утворення суспільства. У процесі комунікації інформація передається від одного учасника комунікативного акту до іншого.

Сьогодні важливого значення набуває міжкультурна комунікація, тому що в сучасному світі виникає потреба спілкування не тільки в межах своєї нації, а й з представниками інших народів. Тому міжкультурна комунікація - це обмін інформацією, почуттям, думками представників різних культур, оскільки саме мова являє собою символічний код культури певного народу.

Міжкультурна комунікація є особливим аспектом вияву соціальної взаємодії. Соціальна взаємодія — це форма соціальних зв'язків, що реалізуються в обміні діяльністю, інформацією, досвідом, здібностями, уміннями, навичками та у взаємному впливі людей, соціальних спільнот. Процес міжкультурної комунікації є специфічна форма діяльності, яка передбачає знання іноземних мов, матеріальної і духовної культури іншого народу, релігії, цінностей, моральних установок, світоглядних уявлень і т.д., в сукупності визначають модель поведінки партнерів по комунікації. Тільки поєднання цих двох видів знання - мови і культури - забезпечує ефективне та плідне спілкування, служить основою ефективної міжкультурної комунікації. Міжкультурна комунікація передбачає взаємодію (комунікацію) між культурами, расами, етнічними групами, релігіями, субкультурами всередині великих культур.

Важливу роль в міжкультурній комунікації відіграє мова. Мова — це найважливіший засіб спілкування. Знання мов, їх практичне застосування говорить про розвиненість культурного рівня особистості. Мова є частиною культурного менталітету, який складає сферу духу, норм та цінностей. За допомогою мови та правильного її вираження, ми можемо викликати в співрозмовника певні емоції, досягнути взаєморозуміння, збагатити себе новою інформацією, отриманою від іншого учасника діалогу. Таким чином, головною функцією мови є комунікативна. Також в національній мові відбиваються моральні, культурні, етичні цінності соціуму. Міжкультурна комунікація — це особливий вид безпосередніх відносин і зв'язків, що встановлюються між двома або декількома культурами, а також тих впливів, взаємних змін, які проявляються в ході цих відносин. Вирішальне значення в процесах взаємодії культур набуває зміна станів, якостей, сфер діяльності, цінностей тієї чи іншої культури, породження нових форм культурної активності, духовних орієнтирів і ознак способу життя людей під впливом зовнішніх імпульсів.

Таким чином, міжкультурна комунікація є особливим видом комунікації як смислового та ідеально-змістовного аспекту соціальної взаємодії, що передбачає реалізацію процесу спілкування між носіями різних мов і різних культур. Співставлення мов і культур виявляє не тільки загальне, універсальне, а й специфічне, національне, самобутнє, що зумовлене розбіжностями в історії розвитку народів. Оскільки специфіка менталітету, національні особливості та відмінності будь-якого народу відображенні у мові, то важливого значення набуває міжкультурна комунікація, адже в сучасному світі виникає потреба спілкування не тільки в межах своєї нації, а й з представниками інших народів.

Міжкультурна комунікація як особливий чинник соціальної взаємодії та способів спілкування, дозволяє співрозмовникам не тільки усвідомити єдність власного існування, а й висловити свій інтерес до досвіду інших, а також пізнати відчуття рівності.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРАЦІВНИКИ / ACADEMIC RESEARCHERS

AMELINA, Svitlana, Doctor of Education, Professor, Head of Department of Foreign Languages and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ЧАЙКА, Oksana, PhD (Linguistics), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

FAHEEM, Mohd, Head & Lecturer, Indian Studies Program, *Pridi Banomyong International College, Thammasat University, ThaPrachan Campus*, Bangkok, Thailand

FAROOQUE, Asma, Associate Professor, Department of Commerce & Business Management, *Integral University*, Lucknow, India

GEROKOSTOPOULOU, Eleni, Chief Financial Officer, *EGNATIA Group*, Greece

GRABOVSKA, Inna, PhD (Linguistics), Associate Professor, Head at Department of English for Specific (Technical and Agrocultural) Purposes, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

HARLYTSKA, Tetiana, PhD (Philology), Associate Professor, Associate Professor at Department of the English Language and Methodology, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvyi Rih, Ukraine

KALINOWSKI, Daniel, Professor, PhD hab., Professor at Department of Cultural Anthropology and Kashubian-Pomeranian Research Institute of Philology, *Pomeranian University in Slupsk*, Poland

KALYTA, Petro, PhD (Technical Sciences), Senior Scientist, *Ukrainian Association for Quality*, Kyiv, Ukraine

KHRYSTYCH, Nina, PhD (pedagogy), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology, Translation and Methodology, *Hryhoriy Skovoroda University in Pereyaslav*, Pereyaslav, Ukraine

KOLESNYK, Maria, Senior Lecturer at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

KRIMPAS, Panagiotis G., PhD (linguistics), Associate Professor, *Democritus University of Thrace*, Greece

MOSKALENKO, Svitlana, Senior Lecturer at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

PACE, Mario, B.Ed (Hons), M.A. (Melit), Ph.D (Melit), Senior Lecturer – Italian at Department of Humanities & Languages in Education (DHLE), Faculty of Education, *University of Malta*, Malta

RUBINSKA, Bronislava, PhD (Pedagogics), Associate Professor at Department of Romance and Germanic languages and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SAMOLIAK, Natalia, Assistant at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SHARMANOVA, Natalia, PhD (linguistics), Associate Professor at the Ukrainian language Department, *Kryvyi Rih State Teacher Training University*, Kryvyi Rih, Ukraine

SNITSAR, Valentyna, PhD (Philology), Associate Professor, *Borys Grinchenko Kyiv University*, Kyiv, Ukraine

SYDORUK, Halyna, PhD, Associate Professor at Department of Romance and Germanic languages and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ZAKHUTSKA, Oksana, PhD (linguistics), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ZUYENKO, Nelia, PhD (Pedagogy), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

МОЛОДІ ДОСЛІДНИКИ / YOUNG RESEARCHERS

SHEN, Liin, postgraduate at the Humanities and Pedagogy Faculty, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; supervised by Prof. Svitlana Amelina, Doctor of Education, Professor, Head of Department of Foreign Languages and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ABAKUMOV, Bohdan*, master student at Department of Romance and Germanic Languages and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ANDRUSYK, Bohdan*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

BABYCH, Nataliia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

BAMBURA, Alla*, master philology student, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

BARANIK, Artem*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

BILAN, Tetiana, bachelor student, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; supervised by Dr Halyna Sydoruk, PhD, Associate Professor at Department of Romance and Germanic Languages, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

BRUSLIK, Artur*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

DANYUK, Dmytro, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

DARMOHRAI, Tetiana, master student, Faculty of the Ukrainian Philology, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvyi Rih, Ukraine; supervised by supervised by Dr Tetiana Harlytska, PhD (Philology), Associate Professor at Department of the English Language and Methodology, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvyi Rih, Ukraine

DUSHYNA, Kateryna*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

DZIS, Ivan*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ISKRA, Karyna*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

HLADCHENKO, Bohdana*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

HNATENKO, Anton*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

HOLOVII, Kateryna, 2nd year Philology student, Humanities and Education Department, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; supervised by Dr Oksana Zakhutska, PhD (linguistics), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

HRYHORASH, Oleksandr*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

HUSIEVA, Anastasiia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

KERNYTSKA, Anastasiia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

KIFA, Dariia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

KOLESNYK, Liliia, 4th year bachelor student at the Faculty of Ukrainian Philology, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvyi Rih, Ukraine; supervised by Dr Natalia SHARMANOVA,

PhD (linguistics), Associate Professor, Associate Professor at the Ukrainian language Department, *Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih, Ukraine*

KOLMATSUI, Yevhenii*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

KORNIICHUK, Bohdan, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

KOSTINA, Alina*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

KOT, Liubov*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

KOVALCHUK, Viktoriia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

KRASNOVA, Olena, 2nd year Philology student, Humanities and Education Department, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*; supervised by Dr Oksana Zakhutska, PhD (linguistics), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

KUSHKA, Yana*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

KYRYCHENKO, Bohdan*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

LATYNIN, Serhii*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

MADIANOVA, Anatasiia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

MAISTRENKO, Iryna*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

MATVIEIEVA, Dariia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; supervised by Dr Halyna Sydoruk, PhD, Associate Professor at Department of Romance and Germanic Languages, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

MELNYK, Yuniia*, master student, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvyi Rih, Ukraine; supervised by Dr Tetiana Harlytska, PhD (Philology), Associate Professor at Department of the English Language and Methodology, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvyi Rih, Ukraine

MIKHIIENKO, Nikita, master student at the Faculty of Humanities and Pedagogy, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; supervised by Dr Natalia Olkhovska, PhD (linguistics), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

MOSKALENKO, Oleksandra*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

MOSYUK, Ihor*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

NOSANCHUK, Yana*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

OSYPCHUK, Yulia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

PODCHENKO, Polina*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

PONOMARENKO, Vladyslav*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

POPIVSKA, Iryna*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

POTRIINYI, Danylo*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

PUKHALSKA, Ilona*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

RESHETNIKOV, DMYTRO, 2nd year bachelor student at the Faculty of Ukrainian Philology, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvy Rih, Ukraine; supervised by Dr Natalia Sharmanova, PhD (linguistics), Associate Professor, Associate Professor at the Ukrainian language Department, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvyi Rih, Ukraine

RODZYNSKYI, Anton*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

RUDENKO, Victoria*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SAMOILENKO, Yuliia, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; Dr Halyna Sydoruk, PhD, Associate Professor at Department of Romance

and Germanic Languages, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SAUKH, Diana, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; Dr Halyna Sydoruk, PhD, Associate Professor at Department of Romance and Germanic Languages, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SAVYTSKA, Alina*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SEREDA, Daryna, 3rd bachelor student, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; supervised by Oksana Zakhutska, PhD (linguistics), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SHUSHKIVSKA, Antonina, master student, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; supervised by Dr Halyna Sydoruk, PhD, Associate Professor, Associate Professor at Department of Romance and Germanic Languages, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SLIUSARENKO, Roman*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

SOLODKA, Kateryna*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

TOVKUN, Inna*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

TRACHENKO, Kseniia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

TSYBULIA, Sofia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

UMANETS, Oleksandra*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

VITSENKO, Yelyzaveta*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

VOLOSHYN, Yehor*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

VOROBIOVA, Yaroslava, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; Dr Halyna Sydoruk, PhD, Associate Professor at Department of Romance and Germanic Languages, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

YANYK, Kateryna, master student, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine; supervised by Dr Natalia Olkhovska, PhD (Philology), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

YERMAKOV, Heorhiy*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ZAPOROZHCHENKO, Anhelina, master student, Faculty of the Ukrainian Philology, *Kryvyi Rih State Pedagogical University*, Kryvyi Rih, Ukraine; supervised by Dr Tetiana Harlytska, PhD

(Philology), Associate Professor at Department of the English Language and Methodology, *Kyryvyi Rih State Pedagogical University*, Kyryvyi Rih, Ukraine

ZALVOVSKA, Viktoriia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ZHUTNYK, Illia*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

ZNOVIAK, Daryna*, bachelor student at Department of International Relations, Social Communications and Regional Studies, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine

* - supervised by Dr Oksana Chaika, PhD (Linguistics), Associate Professor, Associate Professor at Department of Foreign Philology and Translation, *National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine